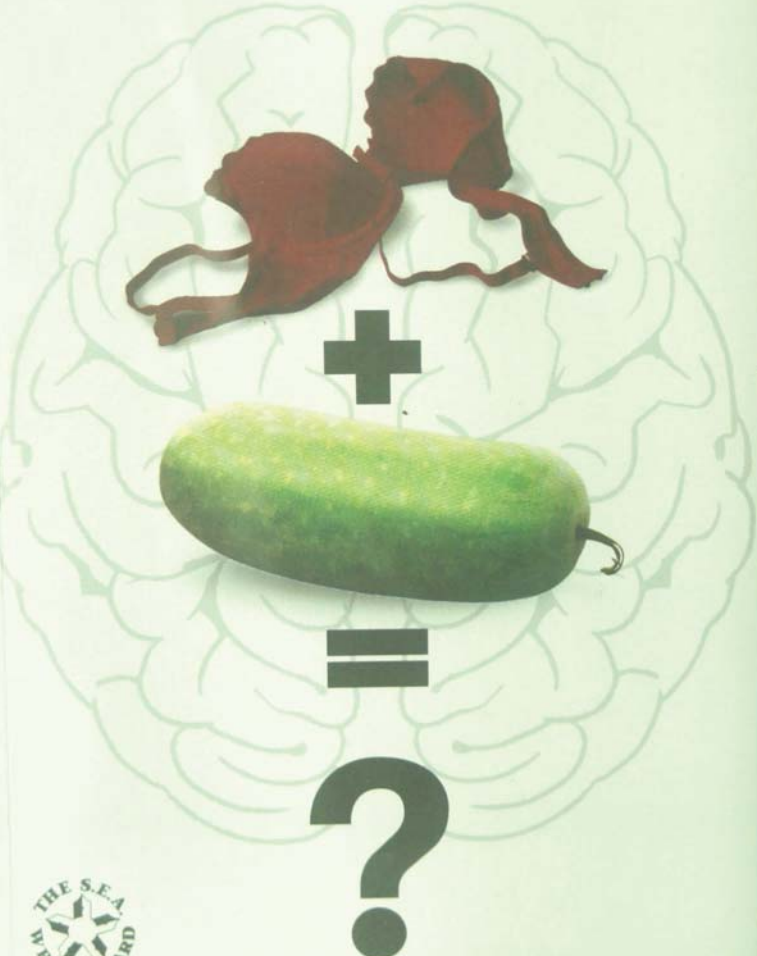
ชาติ กอบจิตติ

คำพิพากษา

THE S.E.A. WRITE AWARD

พิมพ์ครั้งที่ 51 รางวัลนวนิยายดีเด่นแห่งชาติ ปี 2524 • รางวัลซีไรต์ ปี 2525

เสียงร้องแห่งวรรณกรรมของชาติ

ขอสักการะ

แม่และพ่อไว้ ณ ที่นี้

คำพิพากษา

ชาติ กอบจิตติ

สำนักพิมพ์หอน
หนังสืออันดับที่ ๔
ISBN 978-616-7751-94-8
คำพิพากษา : นวนิยาย
ชาติ กอบจิตติ : เขียน
ประวัติการจัดพิมพ์

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง	ธันวาคม	๒๕๒๔	พิมพ์ครั้งที่สอง	สิงหาคม	๒๕๒๕
พิมพ์ครั้งที่สาม	ตุลาคม	๒๕๒๕	พิมพ์ครั้งที่สี่	พฤศจิกายน	๒๕๒๕
พิมพ์ครั้งที่ห้า	ธันวาคม	๒๕๒๕	พิมพ์ครั้งที่หก	มีนาคม	๒๕๒๖
พิมพ์ครั้งที่เจ็ด	เมษายน	๒๕๒๖	พิมพ์ครั้งที่แปด	กันยายน	๒๕๒๖
พิมพ์ครั้งที่เก้า	พฤศจิกายน	๒๕๒๗	พิมพ์ครั้งที่สิบ	สิงหาคม	๒๕๒๘
พิมพ์ครั้งที่สิบเอ็ด	พฤศจิกายน	๒๕๒๙	พิมพ์ครั้งที่สิบสอง	มกราคม	๒๕๓๐
พิมพ์ครั้งที่สิบสาม	เมษายน	๒๕๓๑	พิมพ์ครั้งที่สิบสี่	กรกฎาคม	๒๕๓๑
พิมพ์ครั้งที่สิบห้า	มิถุนายน	๒๕๓๒	พิมพ์ครั้งที่สิบหก	ตุลาคม	๒๕๓๒
พิมพ์ครั้งที่สิบเจ็ด	กันยายน	๒๕๓๓	พิมพ์ครั้งที่สิบแปด	กันยายน	๒๕๓๔
พิมพ์ครั้งที่สิบเก้า	กุมภาพันธ์	๒๕๓๕	พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบ	ตุลาคม	๒๕๓๕
พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบเอ็ด	พฤษภาคม	๒๕๓๖	พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบสอง	ธันวาคม	๒๕๓๖
พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบสาม	สิงหาคม	๒๕๓๗	พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบสี่	มีนาคม	๒๕๓๘
พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบห้า	กุมภาพันธ์	๒๕๓๙	พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบหก	สิงหาคม	๒๕๓๙
พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบเจ็ด	มกราคม	๒๕๔๐	พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบแปด	กันยายน	๒๕๔๐
พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบเก้า	สิงหาคม	๒๕๔๑	พิมพ์ครั้งที่สามสิบ	กรกฎาคม	๒๕๔๒
พิมพ์ครั้งที่สามสิบเอ็ด	กุมภาพันธ์	๒๕๔๓	พิมพ์ครั้งที่สามสิบสอง	ธันวาคม	๒๕๔๓
พิมพ์ครั้งที่สามสิบสาม	มิถุนายน	๒๕๔๔	พิมพ์ครั้งที่สามสิบสี่	ตุลาคม	๒๕๔๔
พิมพ์ครั้งที่สามสิบห้า	กุมภาพันธ์	๒๕๔๕	พิมพ์ครั้งที่สามสิบหก	กันยายน	๒๕๔๕
พิมพ์ครั้งที่สามสิบเจ็ด	สิงหาคม	๒๕๔๖	พิมพ์ครั้งที่สามสิบแปด	มีนาคม	๒๕๔๗
พิมพ์ครั้งที่สามสิบเก้า	กันยายน	๒๕๔๗	พิมพ์ครั้งที่สี่สิบ	กรกฎาคม	๒๕๔๘
พิมพ์ครั้งที่สี่สิบเอ็ด	กันยายน	๒๕๔๙	พิมพ์ครั้งที่สี่สิบสอง	มีนาคม	๒๕๕๑
พิมพ์ครั้งที่สี่สิบสาม	พฤศจิกายน	๒๕๕๑	พิมพ์ครั้งที่สี่สิบสี่	ธันวาคม	๒๕๕๒
พิมพ์ครั้งที่สี่สิบห้า	มิถุนายน	๒๕๕๓	พิมพ์ครั้งที่สี่สิบหก	กุมภาพันธ์	๒๕๕๕
พิมพ์ครั้งที่สี่สิบเจ็ด	ธันวาคม	๒๕๕๕	พิมพ์ครั้งที่สี่สิบแปด	ธันวาคม	๒๕๕๖
พิมพ์ครั้งที่สี่สิบเก้า	มีนาคม	๒๕๕๘	พิมพ์ครั้งที่ห้าสิบ	กุมภาพันธ์	๒๕๖๐

พิมพ์ครั้งที่ห้าสิบเอ็ด มีนาคม ๒๕๖๑
สุภาส จันทร์หงษ์ : ที่ปรึกษากฎหมาย
วีรชัย ธนากรจักร์ : ออกแบบปก
สายพิณ เหล่าประยูร : จัดรูปเล่ม
พัทน์นลิน อินทรหอม : พิสูจน์อักษร
พิมพ์ที่ โสภณการพิมพ์
๑๑๗/๙๔-๙๕ หมู่ ๖ ถนนเอกชัย
แขวงบางบอน เขตบางบอน กรุงเทพฯ
จัดจำหน่ายทั่วประเทศโดย
สายส่งศึกษิต บริษัทเคล็ดไทย จำกัด
๑๑๗ ถนนเฟื่องนคร เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์ ๐๒-๒๒๕-๙๕๓๖-๔๐ โทรสาร ๐๒-๒๒๒-๕๑๘๘
ราคา ๑๙๐ บาท

หนังสือชุด : ชาติ กอบจิตติ

๑. **ทางชนะ : ๒๕๒๒**
เรื่องสั้นกึ่งนวนิยาย (พิมพ์ ๑๗ ครั้ง)

๒. **จนตรอก : ๒๕๒๓**
นวนิยายขนาดสั้น (พิมพ์ ๒๔ ครั้ง)

๓. **คำพิพากษา : ๒๕๒๔**
นวนิยายรางวัลดีเด่นงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี ๒๕๒๔
และนวนิยายรางวัลซีไรท์ ปี ๒๕๒๕ (พิมพ์ ๕๑ ครั้ง)

๔. **เรื่องธรรมดา : ๒๕๒๖**
เรื่องสั้นขนาดยาว (พิมพ์ ๑๗ ครั้ง)

๕. **มีดประจำตัว : ๒๕๒๗**
รวมเรื่องสั้นชุดที่ ๑ (พิมพ์ ๑๘ ครั้ง)

๖. **หมาเน่าลอยน้ำ : ๒๕๓๐**
นวนิยายขนาดสั้น (พิมพ์ ๑๖ ครั้ง)

๗. **พันธุ์หมาบ้า : ๒๕๓๑**
นวนิยายขนาดยาว (พิมพ์ ๒๗ ครั้ง)

๘. **นครไม่เป็นไร : ๒๕๓๒**
รวมเรื่องสั้นชุดที่ ๒ (พิมพ์ ๙ ครั้ง)

๙. **เวลา : ๒๕๓๖**
นวนิยายรางวัลดีเด่นงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี ๒๕๓๗
และนวนิยายรางวัลซีไรท์ ปี ๒๕๓๗ (พิมพ์ ๒๒ ครั้ง)

๑๐. **บันทึก : บันทึกเรื่องราวไร้สาระของชีวิต : ๒๕๓๙**
อนุทินการเดินทาง (พิมพ์ ๕ ครั้ง)

๑๑. **รายงานถึง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี : ๒๕๓๙**
เรื่องสั้นขนาดยาว (พิมพ์ ๕ ครั้ง)

๑๒. **ลมหลง : ๒๕๔๓**
บทภาพยนตร์ (พิมพ์ ๒ ครั้ง)

๑๓. **เปลญวนใต้ต้นนุ่น : ๒๕๔๖**
ความเรียง (พิมพ์ ๔ ครั้ง)

๑๔. **บริการรับนวดหน้า : ๒๕๔๘**
รวมเรื่องสั้นชุดที่ ๓ (พิมพ์ ๓ ครั้ง)

๑๕. **ล้อมวงคุย : ๒๕๕๑**
ความเรียง (พิมพ์ ๒ ครั้ง)

๑๖. **facebook โลกอันซ้อนกันอยู่ by ชาติ กอบจิตติ : ๒๕๕๙**
งานทดลองพื้นที่ (พิมพ์ ๒ ครั้ง)

สุนทรพจน์ ณ ที่ประชุมอันทรงเกียรติ
เนื่องในพิธีพระราชทานรางวัล
วรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน
ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรมโอเรียนเต็ล
๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

นานมาแล้วที่มนุษย์เพียรถามตัวเองว่า เขามาจากไหน และจะไปไหนเมื่อตายแล้ว แต่มนุษย์ก็ยังไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดแจ้งกับตัวเองได้ ศาสดาบางองค์เคยให้คำตอบของปัญหานี้มาบ้างแล้ว แต่นั่นก็เป็นเพียงข้อสันนิษฐาน ซึ่งยังยึดถือเป็นคำตอบอันแน่นอนไม่ได้ ด้วยว่าคำตอบของศาสดาแต่ละองค์ก็แตกต่างกันไป

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงไม่สนใจว่าข้าพเจ้ามาจากไหน และจะไปไหนเมื่อตายแล้ว แต่ข้าพเจ้าสนใจว่า ข้าพเจ้าจะอยู่อย่างไรกับเพื่อนมนุษย์ที่มีชีวิตด้วยกัน อยู่อย่างสงบสันติสุขร่วมกัน อยู่ร่วมกันในฐานะเพื่อนมนุษย์ซึ่งมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

ข้าพเจ้าขอชี้ให้ท่านเห็นว่า ภัยจากธรรมชาติเป็นภัยที่น่ากลัว เป็นภัยที่นำความเดือดร้อนความทุกข์ยาก

มาให้มนุษย์ แต่ภัยจากธรรมชาตินั้นเกิดขึ้นเพียงชั่วครั้งชั่วคราว เกิดขึ้นเป็นบางแห่งบางท้องที่เท่านั้น ผิดกับภัยที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ด้วยกันเอง ซึ่งมีอยู่สม่ำเสมอและเป็นภัยที่โหดร้ายอย่างเงียบเชียบ เป็นภัยที่เราชาชินกันจนกลายเป็นภัยปรกติ

บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าถูกถามว่า ทำไมงานเขียนของข้าพเจ้าจึงเต็มไปด้วยความสลดหดหู่ ข้าพเจ้าไม่สามารถให้คำตอบได้ แต่ข้าพเจ้าอยากจะถามกลับว่า โลกของเราทุกวันนี้เป็นโลกที่ร่าเริงแจ่มใสกระนั้นหรือ?

งานเขียนของข้าพเจ้าไม่เคยมองโลกในแง่ร้าย แต่ข้าพเจ้านำโลกในแง่ร้ายมากระตุ้นเตือนท่านในฐานะเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ให้ได้สำนึกถึงสิ่งที่เรากระทำต่อกัน จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

ในวันข้างหน้า ข้าพเจ้าปรารถนาเหลือเกินที่จะเขียนงานซึ่งมีเนื้อหาสดชื่นร่าเริง และข้าพเจ้าจะเขียนอย่างเชื่อมั่น เขียนอย่างซื่อสัตย์ ถ้าโลกของเราในอนาคตเป็นโลกเช่นนั้นจริง ๆ ถ้ามนุษย์ทุกผู้ทุกนามอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ถึงตอนนั้นถ้าข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ข้าพเจ้าขอสัญญากับท่านว่า จะเลิกเขียนงานที่มีลักษณะหดหู่อย่างเด็ดขาด

แต่ในปัจจุบัน ข้าพเจ้าไม่สามารถเขียนงานที่บ่งบอกถึงความร่าเริงแจ่มใสของมนุษย์ได้ เพราะว่าข้าพเจ้าไม่สามารถโกหกตัวเองและโกหกโลกของเราได้

ชาติ กอบจิตติ

“โศกนาฏกรรมสามัญ
ที่มนุษย์กระทำและถูกกระทำ
อย่างเยือกเย็นในภาวะปรกติ”

นำเรื่อง

นี่คือเรื่องราวของชายคนหนึ่ง ซึ่งได้หญิงม่ายไม่เต็มเต็งเป็นเมีย (เรื่องคงจะจบลงตรงนี้ได้ ถ้าหากว่าหญิงม่ายคนนี้ไม่เคยเป็นเมียพ่อของเขามาก่อน) และบังเอิญเหลือเกินที่เรื่องนี้เกิดขึ้นในสังคมของตำบลเล็ก ๆ ฉะนั้นจึงกลายเป็นเรื่องใหญ่ที่สั่นคลอนจริยธรรมของคนเกือบทั้งตำบล คนในตำบลต่างพากันพิพากษ์พิจารณ์ ซึ่งแล้วแต่ว่า : ใครผู้นั้นจะมีความในใจอย่างไรกับเรื่องกามพิเรนทร์เรื่องนี้...

เขาลือกันว่าไอ้ฟักได้แม่เลี้ยงเป็นเมียเสียแล้ว หลังจากที่พ่อมันตายได้ไม่ถึงเดือน บางเสียงยังเสริมเติมว่า ทั้งคู่ร่วมกันสวมเขาให้ตาฟูก่อนที่แกยังไม่ได้ลงนอนในโลงเสียอีก... ดูอีสมทรงมันสิ บึ้บบั้บขึ้นเป็นกอง ไอ้ฟักน่ะผอมแห้งยังกะผีตายซาก ฯลฯ

ต้นตอข่าวลือมาจากสาวละมัยแม่ค้าถั่วต้มในงานเดือนสิบสอง ซึ่งเป็นงานทำบุญแซยิดของหลวงพ่อที่วัด ตอนเช้าตักบาตรทำบุญ ตกกลางคืนมีมหรสพตามที่ลูกศิษย์ลูกหาจัดหากันมาให้งานได้รื่นเริง ชาวบ้านได้เพลิดเพลิน

คืนนั้นขณะที่ลิเกกำลังแสดง ชาวบ้านนั่งบ้างยืนบ้างออแน่นอยู่ที่โรงลิเกจนล้นจากชายคาออกมาข้างนอก ดวงไฟหลากหลายสีส่องสว่างจ้าอยู่หน้าเวที พระเอกลิเก

กำลังร้องร่ายรำอยู่ตามบท เครื่องทรงไหววูบวาบสะท้อนต้องแสงไฟ ยามขยับองค์ประกายสีเงินสีทองทอระริก ฉากเบื้องหลังเป็นท้องพระโรงบรรจงวาดไว้แลลึกสุดลูกหูลูกตา สะกดตรึงใจให้เคลิบเคลิ้มเข้าไปในพระราชวังและเรื่องราว

สาวละมัยนั่งขายถั่วต้มอยู่ด้านข้างของโรงลิเก ตะเกียงแก๊สและกระจาดถั่ววางอยู่บนโต๊ะ มีพวกหนุ่ม ๆ แวะเวียนมาซื้อถั่วยืนแทะ แทะทั้งถั่วแทะทั้งตัวแม่ค้าสาว ซึ่งสาวเจ้าก็ให้ความหวังในการที่จะได้แทะอย่างอื่นกับลูกค้าทุกคนไม่มากไม่น้อยกว่ากัน

ขณะที่ฟักเดินผ่านมากับแม่เลี้ยง (ม่าย) สาวละมัยก็ร้องเรียกตามประสาคนเคยคุ้นกัน ตอนนั้นมีพวกหนุ่ม ๆ ยืนเคี้ยวถั่วอยู่ข้างโต๊ะสองสามคน

"พี่ฟัก แวะซื้อถั่วก่อนซี่" แม่ค้าสาวว่าพร้อมกับส่งยิ้มหวาน

"ข้ากินข้าวมาแล้ว" ฟักชะลอฝีเท้าหยุดยืนยิ้ม

"แหม ถั่วกำมือสองกำมือกินเพลิน ๆ ท้องไม่แตกหรอกน่า เอ้า ไม่ซื้อฉันให้ฟรี ๆ ก็ได้" แม่ค้าละมัยไม่ลดละล้อเล่นตามเรื่อง แต่ม่ายสมทรงคงไม่เห็นเป็นเรื่องหยอกเย้า นางแสดงอาการหึงฟักออกนอกหน้า ตาขวางใส่แม่ค้าสาว

"อย่ามายั่วผัวฉันนะ"

สาวละมัยเลือดขึ้นหน้า ตอกกลับว่าไปหลายคำ สงครามรำ ๆ จะประกาศขึ้นที่หน้าตะเกียงแก๊สอยู่แล้ว ถ้าฟักไม่ลากม่ายสมทรงออกมา แม่ค้าสาวตะโกนไล่

หลังเสียงดังลั่นไปว่า

"เออ ถั่วต้มไอ้ฟักมันไม่ชอบกินหรอก ลำพังถั่วปากอ้าของมึงมันก็ยัดเข้าไปไม่หมดอยู่แล้ว"

คืนนี้เองจึงเป็นคืนประกาศว่า ลูกเลี้ยงกับแม่เลี้ยงได้กลายเป็นผัวเมียกันแล้วจากปากของม่ายสมทรงเอง โดยประกาศผ่านสาวละมัยซึ่งมีอารมณ์โกรธรวมเข้าไปด้วยมันประจวบเหลือเกินว่า เดือนนี้เป็นเดือนสิบสองซึ่งคนเขาไม่นิยมแต่งงานกัน มีแต่หมาเท่านั้นที่หื่นกระหายอยู่ในเดือนนี้ สาวละมัยจึงเปรียบเทียบข้อสังเกตนี้แถมไปอีก

งานวัดเลิกราหลายวันแล้ว มหรสพทางตาเลิกไปพร้อมกัน แต่มหรสพทางปากเพิ่งเริ่มต้น และดูเหมือนจะสนุกสนานมากขึ้นทุกวัน ไม่มีท่าทีว่าจะจบลงง่าย ๆ...

วัดเป็นเสมือนศูนย์รวมของผู้คนในตำบลแห่งนี้ ลูกเกิดก็ต้องมาวัด ให้หลวงพ่อตั้งชื่อให้ตามวันเดือนปีของเด็กที่เกิดเพื่อให้เป็นสิริมงคลกับตัวลูก ส่วนพวกที่มีลูกหลานอายุครบบวชก็ต้องมาบวชที่วัด จำพรรษาอยู่ที่วัดแน่นอนคนตายก็ต้องเอาศพมาเผากันที่วัด ใครจะพบปะสังสรรค์ กำนันจะประชุมลูกบ้านต่างต้องมาที่วัด เจ้าหน้าที่จากอำเภอจะมาทำบัตรประจำตัวให้ประชาชนก็ต้องมาทำที่วัด หมอจะฉีดวัคซีนป้องกันโรคภัยระบาดก็นัดชาวบ้านมาฉีดที่วัด ผู้เฒ่าผู้แก่มาทำบุญถือศีลก็มาทำที่วัด ตำรวจจากโรงพักมาตามสืบจับผู้ร้ายก็แวะถามที่วัดทุก ๆ คนต่างมีจุดรวมและยึดมั่นกันอยู่ที่วัด

ฟักเองมีกระต๊อบอยู่ท้ายวัด อาศัยปลูกอยู่บนที่ดิน

ของวัด ดังนั้นบางคนที่มาถึงวัด จึงมีสายตาสอดส่ายเหลือบมองมายังเรื่องราวฉาวโฉ่ระหว่างฟักกับแม่เลี้ยงด้วยความอยากรู้อยากเห็น บางครั้งก็มีข่าวกลับไปขยายเพิ่มเติม

ฟักมีอาชีพเป็นภารโรง อาชีพซึ่งตกทอดมาจากพ่อ คล้ายกับว่าเป็นมรดกชิ้นหนึ่งที่พ่อมอบไว้ให้ก่อนที่จะสิ้นลมหายใจ แต่ก็ยังมีคนเหน็บแนมลับหลังว่า "มันเลยเหมามรดกของพ่อมันหมด รวมทั้งเมียพ่อมันด้วย" "เสียแรงบวชเรียนมาตั้งนาน" เขาจึงกลายเป็นคนอกตัญญูไม่รู้ถึงคุณบิดา เพื่อนฝูงเคยคบหาค่อยเลือนหาย หรือแม้พระสงฆ์องค์เจ้าก็ไม่ยอมนั่งคุยด้วยนาน ๆ เหมือนเมื่อก่อน ฟักคล้ายกับถูกตัดขาดออกจากสังคมในตำบล แต่ไม่เชิงทีเดียวนัก ยังมีการพูดคุยกันคำสองคำในกรณีที่เลี่ยงไม่ได้จริง ๆ

ยิ่งนานวันโลกของฟักยิ่งว้าเหว่เดี่ยวโดดเหมือนอยู่คนเดียวในตำบล ต่อสายตาของคนอื่นที่มองมานั้นแฝงเร้นอยู่ในทีของการดูถูกเหยียดหยาม ในน้ำเสียงที่ล่องมากระทบหูห้วนกระด้างเหมือนคนพูดไม่เต็มใจ ถ้อยคำเย้าแหย่มีความหมายกึ่งเยาะเย้ย

มีเพียงงานเท่านั้นที่เป็นเสมือนเพื่อนคอยปลอบใจมิให้คิดฟุ้งซ่านเตลิดไกล กลางวันผ่านไปกับหน้าที่การงาน กลางคืนหมดไปกับความคิดวกวนอยู่ในหัว คืนของฟักนั้นยืดยาว กว่าจะหลับลงได้ในแต่ละคืนแสนยากเข็ญ

วันเวลาร่วงหล่นลงเรื่อย ๆ ฟักตกอยู่ในห้วงของ

ความหวาดระแวงต่อคนรอบข้าง กลางวันเหน็ดเหนื่อยกับการงานตลอดวัน กลางคืนกลับนอนไม่หลับ ร่างกายจึงผ่ายผอมลง "แห้งเป็นผีตายซาก" ดั่งคำเปรียบเปรยของชาวบ้าน...

เท่าที่ฟักจำได้ เขาไม่เคยเห็นหน้าแม่ที่แท้จริงเลยแม้แต่รูปถ่าย รู้จากคำบอกเล่าของพ่อเพียงว่า "แม่เอ็งตายไปนานแล้ว" ฟักมีเพียงพ่ออยู่คนเดียว เขาและพ่ออาศัยนอนอยู่ที่โรงลิเกของวัด เวลามีลิเกก็ต้องหลบไปนอนที่อื่น หานอนตามกุฏิพระ ใต้ถุนหอสวดมนต์ หอบเสื่อมุ้งหมอนและเสื้อผ้าซึ่งมีอยู่ไม่กี่ชิ้นติดตัวไปด้วย แต่นานๆครั้งถึงจะมีงานที่มีลิเกให้ดูสักที แม้ว่าจะต้องย้ายที่หลับนอนแต่ก็ชื่นชอบ ชอบที่จะมานั่งหน้าโรงลิเก ดูอยู่จนลิเกเลิก ไม่เคยง่วงเลยสักครั้ง ในวันรุ่งขึ้นเมื่องานเลิก เขากับพ่อและพวกเด็กวัดต่างช่วยกันเก็บเศษกระดาษกวาดลานวัดและสนามหญ้า ซึ่งเขาชื่นชอบมันอีกเช่นกันเพราะบางทีได้เจอเศษสตางค์ที่คนทำร่วงหล่นไว้ในตอนกลางคืน

พ่อของฟักเป็นคนของวัด คอยดูแลรับใช้พระและงานที่ใช้แรง ขุดดิน โบกปูน งานไม้ ดายหญ้า ปลูกต้นไม้ ฯลฯ โดยไม่ได้ค่าจ้างค่าแรงอะไร นอกจากฝากปากท้องติดไว้กับวัด ทั้งพ่อลูกจึงไม่ยุ่งยากเรื่องหุงหาอาหาร พ่อของฟักมีรายได้จากทางอื่นบ้างเหมือนกันในยามที่วัดว่างงาน พ่อเขารับจ้างดายหญ้าตามสวนมะพร้าว ถางป่าตัดฟืน ฟื้นดิน แล้วแต่ใครจะมาจ้าง ตอนเด็กๆ ฟักไป

กับพ่อด้วยทุกครั้ง

เพื่อนที่ร่วมเล่นหัวด้วยกันในวัยนั้นก็เป็นพวกเด็กวัด ตอนเช้าตอนเพลไปช่วยที่วัด จัดหอฉัน คอยเฝ้ารอรับใช้พระในตอนท่านฉันข้าว มีหน้าที่ปฏิบัติเหมือนกับเด็กวัดคนหนึ่ง ผิดแต่เพียงว่ากลางคืนไม่ได้นอนรวมกับเด็กวัด เขากลับมานอนกับพ่อที่โรงลิเก ชีวิตในวัยเด็กวนเวียนอยู่แต่ในวัด อยู่กับพระ อยู่กับเพื่อนเด็กผู้ชายด้วยกัน อยู่กับกลิ่นธูป อยู่กับเสียงสวดมนต์ อยู่กับภาพนรกสวรรค์ ภาพพุทธประวัติ ซึ่งแขวนเรียงรายไว้ใต้ถุนหอสวดมนต์ สิ่งเหล่านี้เสมือนเป็นอาภรณ์ห่มใจให้อบอุ่น เขาไม่รู้สึกเศร้าเสียใจอันใดในการที่ขาดแม่ อาจด้วยว่าไม่เคยมีมาก่อน และเด็กวัดทุกคนก็เอาแม่มานอนที่วัดด้วยไม่ได้จึงคล้ายคลึงกัน เขาไม่ทุกข์ร้อนอันใดที่มีเพียงพ่อ พ่อคนเดียวก็พอแล้ว...

พออายุได้สิบเอ็ดปี โรงเรียนเริ่มสร้างขึ้นที่วัด เมื่อโรงเรียนสร้างเสร็จพ่อของฟักจึงมีภาระเพิ่มขึ้น ด้วยการดูแลโรงเรียน เปิดปิดหน้าต่างประตู ทำความสะอาดปัดกวาดเช็ดถูพื้นกระดานใหม่ ๆ งานไม่ค่อยหนักหนานัก ฟักเองก็ช่วยพ่ออีกแรงหนึ่ง และได้เรียนจบชั้น ป.๔ ที่โรงเรียนแห่งนี้เอง ต่อมาเมื่อการศึกษาเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในตำบล นักเรียนมากขึ้นครูเพิ่มขึ้น พ่อเขากลายเป็นภารโรงอาชีพไป กินเงินเดือนของทางราชการ และดูเหมือนงานทางโรงเรียนจะมากกว่าทางวัด พ่อเขาคงคิดว่าถ้าอาศัยวัดกินอย่างเก่าจะน่าเกลียด เกรงคำครหาของชาวบ้าน จึงย้ายจากโรงลิเกมาปลูกกระต๊อบอยู่ท้ายวัด

แต่มิใช่ตัดขาดกับทางวัดเสียทีเดียว ยังคงไปคุยกับพระเสมอ เวลามีงานการที่ใช้แรงก็ยังไปช่วยอยู่ไม่ขาด บางวันได้อาศัยฝากท้องกับทางวัดเหมือนอย่างเดิม เพียงแต่ไม่ใช่ทุกวันเหมือนเมื่อก่อนเท่านั้นเอง

เมื่อฟักจบ ป.๔ เขาตัดสินใจบวชเณร คิดตามประสาในตอนนั้นว่าจะเอาดีทางศาสนา จะสอบนักธรรมตรี โท เอก เดินตามรอยพระอาจารย์ที่วัดซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของผู้คนในตำบล สามเณรฟักคร่ำเคร่งเล่าเรียนท่องบ่นหนังสือเป็นที่ร่ำลือกันในความสามารถ แล้วสามเณรฟักก็ได้สร้างชื่อขึ้นสมความปรารถนาของชาวบ้านจริง ๆ ด้วยการสอบนักธรรมตรี โท เอก ได้ที่สนามจังหวัดภายในสามปี มีพระบางองค์เพียรสอบอยู่ก่อนหลายปีก็ไม่ได้เช่นสามเณรฟัก สามเณรจึงเป็นที่รักและเอ็นดูของพระและชาวบ้านทั่วไป คนแก่มาถือศีลในวันพระที่วัดเมื่อได้ฟังสามเณรฟักเทศน์ ต่างเพลิดเพลินชื่นชมไปกับลีลาจังหวะของการอ่านใบลานอันแตกฉาน

พวกชาวบ้านพากันตั้งความหวังเอาไว้ว่า ต่อไปในวันข้างหน้า เมื่อสามเณรฟักบวชเป็นพระ ก็จะมีพระอาจารย์ที่เคารพยกย่องคู่วัดอีกองค์หนึ่ง บางคนถึงกับเรียกสามเณรฟักทีเล่นทีจริงว่า "อาจารย์ฟัก"

แล้วความหวังของชาวบ้านที่ก่อไว้เป็นรูปร่างก็พังครืนลงมา เมื่อสามเณรฟักขอลาสึก ทั้ง ๆ ที่อายุจวนอุปสมบทอยู่รอมร่อ เจ้าอาวาสท่านพยายามทัดทานไม่ให้สึก อ้างถึงโลกมนุษย์ที่มีร้อนมีหนาว มีแต่เรื่องวุ่นวายไม่สิ้นสุด ไม่เงียบสงบร่มเย็นเหมือนในโลกแห่งทางธรรม

ทั้งขู่ทั้งปลอบด้วยความรักเอ็นดู แต่สามเณรฟักก็ยังอยากสึก ดังคำโบราณที่ว่าไว้ : ฝนจะตก ขี้จะแตก ลูกจะออก พระจะสึก สี่อย่างนี้ห้ามกันไม่ได้

แม้ว่าตัวเองนั้นยังอยากจะอยู่ในร่มเงาของศาสนา เป็นสาวกขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ทุกครั้งที่สายตาเหลือบมองโยมพ่อ ฟักก็อดเป็นห่วงไม่ได้ เขาจะท่องบ่นสวดมนต์ต่อไปได้อย่างไร ในเมื่อพ่อต้องทำงานงกเงิ่นทั้งวัน แต่ตัวเองกลับแอบอิงอยู่ในศาสนาอย่างสุขสบาย เขามีพ่อเพียงคนเดียวเท่านั้นที่เลี้ยงเขามา ไม่มีญาติพี่น้องแล้วใครกันเล่าจะมาช่วยพ่อได้ในยามที่พ่อต้องหมดแรงลงในวันหนึ่งข้างหน้า นอกจากเขาเพียงคนเดียว จิตใจไม่อาจสงบได้ในทุกครั้งที่ได้เห็นได้คุยกับโยมพ่อ เปล่า! พ่อเขาไม่เคยรบเร้าให้สึกเลย เขาเองต่างหากที่รบเร้าและเรียกร้องจากตัวเอง เรียกร้องให้ละทิ้งความสุขสบายซึ่งเหมือนหนีไปแอบมีอยู่คนเดียว โดยทอดทิ้งให้พ่อต้องเหน็ดเหนื่อยหนาวร้อนอยู่อีกซีกโลกหนึ่ง เขาควรจะต้องตอบแทนพระคุณ ปรนนิบัติรับใช้พ่อในยามยังมีชีวิตอยู่ มิใช่การสวดมนต์กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลไปให้ในตอนที่พ่อตายแล้ว

ครั้นจะให้พ่อเลิกอาชีพ แล้วตัวเองจะบิณฑบาตเลี้ยง แต่พ่อกลับไม่ยอม กลัวเกรงใคร ๆ จะนินทา

สามเณรฟักคิดหาคำตอบอย่างรอบคอบอยู่หลายเดือน ในที่สุดก็ตัดสินใจสึกโดยไม่มีข้ออ้างใด ๆ มาทัดทานความตั้งใจของเขาได้

ฟักสึกออกมาอยู่กับพ่อที่กระต๊อบ ช่วยงานพ่อที่

โรงเรียน เมื่อว่างจากงานก็มาคอยรับใช้เจ้าอาวาสที่วัด บีบนวด ชงน้ำร้อนน้ำชาให้ โลกของเขาในตอนนั้นอยู่ระหว่างสองสิ่ง คือพ่อกับวัด เมื่อว่างจากสิ่งหนึ่งก็กลับไปหาอีกสิ่งหนึ่ง ฟักไม่เคยนึกอยากไปเที่ยวในตัวจังหวัดเหมือนกับหนุ่ม ๆ รุ่นเดียวกันที่ไปข้องแวะกับหญิงหาเงินท้ายตลาด ไม่ใช่เพราะว่าการเดินทางเข้าจังหวัดในตอนนั้นยังลำบาก แต่เป็นเพราะว่าโลกของเขานั้นเต็มเสียแล้ว ไม่มีที่ว่างพอให้เรื่องของสตรีเพศลงไปบรรจุได้อีก และสำหรับตัวเขาเองไม่เคยนึกอยากลิ้มรสที่ว่านั้น แม้ว่าจะเคยฝันบ้างนาน ๆ ครั้ง แต่เมื่อตื่นขึ้นกลับรู้สึกแขยงในกลิ่นคาวคลุ้งของน้ำกาม รีบลุกซักผ้าแต่เช้ามืด อำพรางรอยด่างดวงไว้มิให้ใครได้ล่วงรู้ สำหรับเขาแล้วมันเป็นเรื่องน่าอับอาย

ถ้าเป็นช่วงปิดเทอมก็รับจ้างตัดฟืน ดายหญ้า งานในสวน แล้วแต่จะมีใครมาว่าจ้าง ได้เงินมาก็ให้พ่อเก็บไว้ใช้สอย ความประพฤติของเขาในตอนนั้นเกือบจะเป็นคนหนุ่มตัวอย่างของตำบลก็ว่าได้ จนมีคำว่ากล่าวตักเตือนลูก ๆ ของชาวบ้านว่า ..."มึงไม่เอาอย่างไอ้ฟักมันบ้างได้สักครึ่งของมันกูก็เบาใจ"

พออายุครบเกณฑ์ทหาร ฟักเข้าไปคัดเลือกที่ในตัวจังหวัด โชคร้ายจับได้ใบแดงจึงต้องทิ้งให้พ่ออยู่เพียงลำพังถึงสองปี เสาร์อาทิตย์เขาได้กลับมาเยี่ยมบ้างแต่ไม่เสมอไปทุกอาทิตย์ ในระหว่างที่ถูกเกณฑ์ไปใหม่ ๆ นั้นมีข่าวว่าจะมีถนนตัดผ่านหลังวัด เป็นถนนที่ตัดมาจากกรุงเทพฯ ผ่านไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง คนในตำบลเริ่มกระเตื้องตื่นกับ

ความเจริญที่จะมาถึง

หลังจากที่แยกเหล่าแล้ว ฟักถูกส่งออกไปประจำการอยู่ทางภาคใต้ จึงไม่ค่อยได้กลับมาบ้าน บางทีสามสี่เดือนจึงมาเยี่ยมพ่อสักหน มีเพียงจดหมายเท่านั้นที่มีมาอยู่ไม่ขาด เงินจากการรับจ้างอยู่ยาม เงินเดือนทหารก็ส่งมาให้พ่อเก็บไว้ใช้ ฟักไม่เคยได้ใช้จ่ายอันใด มีข้าวกินมีที่นอนให้ ก็พอแล้วสำหรับคนเรียบง่ายอย่างเขา

ฟักไม่มีโอกาสรู้เลยว่า พ่อเขานำเงินไปใช้จ่ายอะไรบ้างที่ในตัวจังหวัด ไม่มีโอกาสรู้เลยว่าถนนสายใหม่นี้ได้นำพ่อเขาเข้าไปรื้อฟื้นกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งห่างเหินมานานแสนนานที่ท้ายตลาดในตัวจังหวัด เมื่อมารู้ภายหลังเขาก็ไม่เคยว่าอะไรพ่อ เพราะนั่นเป็นความสุขของพ่อ ซึ่งเขาเองไม่สามารถให้ได้

ฟักปลดทหารออกมาก็อดประหลาดใจไม่ได้ว่าทำไมที่บ้านจึงมีผู้หญิงมาอยู่ด้วย คำตอบที่ตามมาก็คือหญิงคนนี้มาอยู่ในฐานะเมียของพ่อ นางเป็นคนหน้าตาพอใช้ ผิวขาว อายุคงราวสักสามสิบไม่เกินกว่านั้น ส่วนพ่อเขาอายุห้าสิบกว่าได้แล้ว มีคำพูดเข้าหูฟักบ่อย ๆ ในภายหลังว่า..."พ่อเอ็งมันตัณหากลับ" (ฉะนั้นในเวลาสามปีต่อมา การตายของพ่อเขาจึงมีคำว่า 'ตัณหา' และ 'เมียสาว' เข้ามาเกี่ยวเนื่องอยู่ด้วยเนือง ๆ)

เท่าที่สังเกตเมียของพ่อคนนี้ ดูเป็นคนสติสตังไม่ค่อยเต็มเต็ง เหตุที่ปักใจเชื่อว่าเป็นเช่นนั้นก็เพราะผู้หญิงคนนี้มักจะเก็บอะไรต่อมิอะไรเข้ามาในกระต๊อบเสมอ กะโหลกกะลา ดอกไม้ หวีหัก ๆ กระดาษหนังสือพิมพ์

ฯลฯ แล้วเอามาซุกซ่อนไว้ในกระต๊อบ นานๆ ฟักก็แอบเอาไปทิ้งเสียทีหนึ่ง

แต่หล่อนก็ไม่เคยสร้างความเดือดร้อนให้ใคร ไม่เคยทำร้ายใคร นอกจากทำตาหวานหรือส่งยิ้มให้ผู้ชายที่นางมีโอกาสได้เห็น อาจหมายรวมไปถึงพระหนุ่มๆ บางรูปด้วย

พ่อของเขาเล่าให้ฟังว่า ไปเจอกันที่ท่ารถในตอนกลางคืน คุยกันไปคุยกันมาเห็นว่ามันดึกแล้ว เขาเองก็ไม่รู้จะไปทางไหน เลยพากันไปเช่าโรงแรมนอน เมื่อได้เสียกันแล้วเขาขอตามมาอยู่ด้วย พ่อเองก็เหงาๆ และสงสารเขาอยู่เหมือนกัน เห็นเขาเล่าว่าหนีมาจากบางกอกโน่น ญาติพี่น้องก็ไม่มี ถ้าปล่อยไปคงระหกระเหิน ไม่รู้จะลำบากลำบนยังไงบ้าง

มีหลายคนบ่นกับฟักว่าพ่อเขาแส่หาเหามาใส่หัวไม่เข้าเรื่อง แต่ฟักไม่เคยคิดเรื่องนี้เลย เขาคิดเพียงว่าพ่อเป็นคนเลี้ยงเขามาให้มีชีวิตอยู่ได้ถึงปานนี้ สิ่งใดก็แล้วแต่ที่เป็นความสุขของพ่อ โดยที่ไม่ได้ทำให้คนอื่นต้องเดือดร้อน สิ่งนั้นพ่อย่อมทำได้ เขาคิดเพียงเท่านี้

สองปีถัดมาโรงเรียนสร้างใหม่ขึ้นอีกหลังหนึ่ง การศึกษาขยายตัว มีนักเรียนในตำบลเพิ่มมากขึ้น และนักเรียนจากตำบลอื่นมาเข้าร่วมเรียนต่อ ป.๕ ถึง ป.๗ ที่โรงเรียนนี้อีก ถนนหลังวัดสร้างเสร็จแล้ว รถ บขส.มีวิ่งผ่านเข้าจังหวัดเข้ากรุงเทพฯ ความเจริญทยอยเข้ามา ข่าวลือว่าไฟฟ้าจะมาถึงหมู่บ้านนี้ในอีกไม่นาน กุฏิพระที่วัดเริ่มรื้อถอนบางหลังและกำลังขึ้นโครงปลูกเป็นทรงไทย กฐิน

ผ้าป่าจากกรุงเทพฯเริ่มเข้าวัด เพราะถนนหนทางสะดวกสบาย

งานที่โรงเรียนมีเพิ่มมากขึ้น ฟักจึงต้องช่วยงานพ่อหนักขึ้นกว่าเดิม (แต่จ้างในอัตราเดียว) เดี๋ยวครูคนโน้นใช้ไปซื้อนั่น ครูนั้นใช้มาทำนี่ บางทีเสาร์อาทิตย์ต้องไปช่วยครูทำงานส่วนตัวที่บ้านอีก ฟักไม่อยากให้พ่อต้องทำงานหนักนัก งานทั้งหมดจึงเหมือนกับตกเป็นหน้าที่ของเขากลาย ๆ

ปลายปีรุ่งขึ้น พ่อเขาสิ้นชีวิตลง เป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิตที่ผ่านมาของฟัก

แล้วในเดือนสิบสองปีเดียวกันนี้เอง ชื่อเสียงในทางความดีของเขาก็เป็นอันสิ้นสุดลง ในคืนงานวัดดังที่กล่าวถึงไว้ข้างต้น...

ภาคแรก

ในร่างแห

๑

ภายในห้องสี่เหลี่ยมมืดสลัว...

หน้าต่างบานแรกเปิดแง้มออกกว้าง แสงสีเหลืองอ่อนสาดส่องเข้ามา เห็นเงารำไรของโต๊ะเรียนรายเรียงเป็นแถว หน้าต่างบานที่สองเริ่มเปิดออก แสงสว่างเพิ่มมากขึ้น สีสันภายในห้องเริ่มชัดเจนแยกออกจากกัน ที่กระดานดำ (สีเขียว) หน้าห้องเรียน ด้านบนสุดตามความยาวของกระดานมีตัวอักษรเขียนไว้ : วันที่...เดือน...พ.ศ. ๒๕...ด้วยสีขาว รางไว้ชอล์กด้านล่างสุดสีดำ เศษชอล์กแท่งสั้นๆ คลุกปนกับฝุ่นสีขาวอยู่ในราง แสงสว่างเพิ่มขึ้นอีกเมื่อหน้าต่างบานที่สามเปิดออก โต๊ะครูประจำชั้นอยู่ด้านขวาของกระดานดำ เก้าอี้ถูกดันเก็บไว้ในลักษณะชิดกับตัวโต๊ะ บนโต๊ะมีกล่องชอล์กสีกากี และแจกันแก้วสีแดงซึ่งเสียบไว้ด้วยดอกเยอร์บีราสีแดงคล้ำ ดอกเหี่ยวห้อยกลีบดอกลู่ย้อยลงพาดกันกลางแจกัน แสงสว่างส่องเข้ามาอีก ทำให้เงาของแจกันแก้วที่ระนาบลงบนโต๊ะมีสีแดงเรื่อเจืออยู่ด้วย มุมห้องด้านหลังชั้นเรียนมีตะกร้าผง ไม้กวาด ที่ตักผงวางสงบอยู่ เหนือมุมนี้ขึ้นไปคือหน้าต่างบานสุดท้ายที่กำลังจะถูกเปิดออก

เสียงไวโอลินดังแว่วมา มิได้เป็นท่วงทำนองเพลงไพเราะเพราะพริ้งอันใด เป็นเพียงเสียงสูงๆ ต่ำๆ คล้าย

คนสีเพิ่งเริ่มหัดเล่นเป็นครั้งแรก เสียงนั้นดังแว่วมาทาง บ้านพักครู เช้านี้ เช้าซึ่งมีแต่ความเงียบ เสียงไวโอลินจึง ล่องลอยมาได้ไกล...

ฟักก้าวออกมาจากประตูห้องหลังจากที่เปิดหน้าต่างประตูทุกบานเรียบร้อยแล้ว ห้องเรียนนี้เป็นห้องสุดท้ายที่เขาทำตามหน้าที่ในเช้าวันนี้ ในจำนวนทั้งหมดสิบหกห้อง ห้องเรียนสิบห้อง ห้องพักครูสามห้อง ห้องดนตรี ห้องศิลปหัตถกรรม ห้องพยาบาล แต่ละห้องมีหน้าต่างห้าบาน ประตูสองบาน ซึ่งต้องเปิด-ปิดอยู่ทุกเช้าเย็น เป็นไปตามความเคยชิน เป็นไปตามขั้นตอนที่กะเกณฑ์เอาไว้

เขาเดินลงจากตัวโรงเรียนตามทางเดินซีเมนต์รอบตัวอาคาร อ้อมไปด้านหลังตรงที่มีแท็งก์น้ำเรียงไว้เจ็ดใบ แล้วไขน้ำลงถังสังกะสีใบปากรูปไข่ เมื่อน้ำเอ่อขึ้นค่อนถังจึงปิดก๊อกน้ำ หิ้วถังน้ำกับไม้ถูพื้นกลับมายังตัวโรงเรียน ขึ้นบันไดสู่ชั้นบน วิ่งรุนไม้ถูไปตามพื้น วิ่งไปวิ่งกลับจนทั่วพื้นระเบียงชั้นบน เปลี่ยนน้ำก่อนลงมือถูระเบียงชั้นล่าง เสร็จแล้วจึงไปเริ่มถูที่อาคารเรียนอีกหลังซึ่งมีระเบียงเพียงชั้นบน ส่วนชั้นล่างเป็นพื้นซีเมนต์โล่งๆ (ใช้เป็นที่ประชุมนักเรียนในตอนเย็นวันศุกร์)

งานถูพื้นผ่านพ้นไป เก็บกระป๋องและไม้ถูพื้นไว้ที่เดิมข้างแท็งก์น้ำ เดินย้อนขึ้นชั้นบนอาคารเข้าห้องพักครูใหญ่ เปิดตู้กระจกซึ่งตั้งอยู่หลังโต๊ะครูใหญ่ติดกับธงสีประจำโรงเรียนที่ปักอยู่ในแท่น ภายในตู้มีถ้วยเงินและโล่รางวัลตั้งแสดงอยู่ มันแสดงถึงชัยชนะที่ได้มาในแต่ละครั้งเท่ากับจำนวนโล่และถ้วยรางวัล ฟักหยิบธงชาติออก

จากขั้นล่างของตู้ เอาพาดบ่าไว้แล้วปิดตู้เข้าอย่างเดิม เดินลงมาที่เสาธงหน้าโรงเรียน ผูกธงชาติไว้กับเชือกโคนเสาธงซึ่งตั้งอยู่บนแท่นปูนรูปวงกลม รอบนอกเป็นอิฐมอญก่อล้อมรอบวงกลม ช่องระหว่างอิฐมอญกับฐานปูนปลูกประดับด้วยต้นเข็ม ออกดอกสีส้มตัดกับใบสีเขียว

เช้านี้เป็นเช้าที่สดใสอบอุ่นด้วยแสงแดด แต่สำหรับฟักค่อนข้างจะอบอ้าว เสื้อของเขาบริเวณหลังซึมเปียกด้วยเหงื่อ

เด็กนักเรียนเริ่มทยอยมากันบ้างแล้ว เสื้อสีขาวมอ ๆ โผล่จากที่โน่นบ้างที่นี่บ้าง ตรงนั้นบ้างตรงนี้บ้าง หอบหิ้วกระเป๋าหนังสือมารุงรัง บางคนหิ้วปิ่นโตมาด้วย

หลวงตาผ่อน หลวงพี่แดง เดินสะพายบาตรออกมาจากสวนมะพร้าว ลัดสนามหญ้าหน้าโรงเรียนกลับไปทางวัด ลูกศิษย์วัดเดินหิ้วปิ่นโตตามหลัง ฟักละจากธงซึ่งยังผูกไม่เสร็จ ลงนั่งยอง ๆ ยกมือไหว้พระที่เดินผ่าน แล้วลุกขึ้นพันเชือกเส้นคู่ไว้กับสลักเหล็กโคนเสาธง

เสียงระฆังใบใหญ่จากวัดรัวดังกังวานเร็วถี่ จบลงด้วยการตีเว้นช่วงอีกสามที เป็นระฆังตีบอกเวลาแปดโมงเช้าซึ่งเทียบกับทางวิทยุ ดวงอาทิตย์ลอยสูงขึ้น เด็กนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ครูบางคนมาแล้ว เป็นครูที่นั่งรถมาจากในตัวจังหวัด ครูที่บ้านพักครูยังไม่มา ครูใหญ่บ้านอยู่ไม่ไกลนักยังไม่มา

ถ้าเป็นฤดูฝน ฟักต้องยืนประจำคอยเฝ้าอ่างล้างเท้าตรงเชิงบันไดทางขึ้นตัวโรงเรียน ดูแลว่ากล่าวเด็กที่ไม่ยอมล้างเท้าก่อนขึ้นเอากระเป๋าปิ่นโตไปเก็บยังห้องของตน

เด็กบางคนหิ้วรองเท้าเดินมาจากบ้าน ไม่ยอมใส่มันจนกว่าจะมาถึงโรงเรียน มีระเบียบออกมาใหม่ว่าเด็กนักเรียนทุกคนจะต้องมีรองเท้าใส่ โดยเฉพาะชั้น ป.๕ ถึง ป.๗ ในฤดูนั้นดินตามทางเดินในสวนเฉอะแฉะ เวลาเดินดินติดตีนเป็นปึก ๆ เด็กบางคนพลาดพลั้งล้มเลอะเขรอะขระทั้งตัว เมื่อมาถึงโรงเรียนก็ต้องล้างให้สะอาดก่อนขึ้นตัวอาคาร

แต่ในตอนนี้เป็นฤดูหนาว จึงไม่เคร่งครัดอันใดนักกับการล้างเท้า

...เสียงขลุ่ย เสียงนิ้งหน่อง เสียงกลองแตร๊ก ดังขึ้นอย่างไม่เป็นระเบียบ ด้วยต่างคนต่างเป่าต่างคนต่างตี พวกนักเรียนชั้น ป.๗ ที่เป็นนักดนตรีกำลังลองเครื่องมือของตนอยู่ในห้องดนตรี เพื่อตระเตรียมไว้สำหรับในตอนเข้าแถวเช้า การที่มีดนตรีเข้ามาประกอบในแถวเข้าด้วยนี้เริ่มจากครูใหม่คนหนึ่งซึ่งมีพื้นทางดนตรีอยู่บ้าง โดยความเห็นชอบของครูใหญ่และครูน้อยทุกคน มันมีความหมายว่าโรงเรียนในชนบทแห่งนี้มีความเจริญไม่แพ้โรงเรียนในตัวจังหวัดเหมือนกัน หลังจากที่ใช้เวลาฝึกซ้อมมานาน ต่อจากนี้ไปเวลาร้องเพลงชาติก็จะมีเสียงขลุ่ยเป่าเสียงนิ้งหน่อง เสียงกลองประกอบทำนอง เวลาเดินเข้าห้องเรียนก็จะมีเพลงบรรเลงและกลองตีบอกจังหวะเดินซ้าย-ขวา-ซ้าย มันเป็นความเจริญอีกอย่างหนึ่งของโรงเรียนและตำบล อีกไม่นานนักคงมีเสียงไวโอลินเข้าเคล้าเสียงขลุ่ย เสียงนิ้งหน่องด้วย เพราะครูดนตรีกำลังเพียรสีอยู่ทุกเช้า-เย็น

พระอาทิตย์ขึ้นสูงจากเดิมไปตามเวลา ทุกอย่าง

ค่อยสับสนมากขึ้น เสียงจ้อกแจ้กจอแจของเด็ก ๆ ทั้งโรงเรียนเกือบสามร้อยคน เล่นกันอยู่ที่สนามหญ้าบ้าง ตามข้างโรงเรียนบ้าง สีขาวของเสื้อ สีน้ำเงินของกระโปรง สีกากีของกางเกงวิ่งพลุ่งพล่านอยู่ตามที่ต่าง ๆ

เสียงกระดิ่งโรงเรียนดังขึ้นเป็นคู่ ๆ สีขาว น้ำเงิน กากีเหล่านั้นหยุดกึกลง ต่างหันกลับวิ่งบ้างเดินบ้างมารวมกันที่หน้าเสาธง เด็กโต ๆ จัดแถวได้เรียบร้อยเร็วกว่าเด็กชั้นเล็ก ๆ ซึ่งยังดันกันไปดันกันมาแถวโย้เย้ ครูประจำชั้นต้องจัดให้ด้วยไม้เรียวที่ถือติดมือ แถวบรรเลงดนตรีอยู่หน้าสุด ถัดจากแถวดนตรีเป็นชั้น ป.๑ และถอยออกมาเป็นแถว ๆ จนถึงชั้น ป.๗ พอเสียงกระดิ่งครั้งที่สอง แถวนักเรียนทั้งหมดก็อยู่ในสภาพตรงเกือบเรียบร้อย มีขยุกขยิกอยู่บ้างก็ตรงแถวเด็กเล็ก ๆ เท่านั้นเอง

...เสียงเพลงชาติดังขึ้น

...เสียงสวดมนต์

...เสียงกลองแตร๊กตีบอกจังหวะการเดิน

แถวนักเรียนเดินหายเข้าไปในตัวอาคารทีละแถว ๆ จนหมด พวกครูเดินคุยกันไปเข้าในตัวอาคารเป็นกลุ่มสุดท้าย จึงเหลือแต่สนามหญ้าเขียวโล่ง ว่างเปล่า

โรงเรียนสองหลังนี้กลับตกอยู่ในความเงียบอีกครั้งหนึ่งเหมือนเช่นตอนเช้า ผิดแผกตรงที่มันเป็นความเงียบซึ่งมีการเคลื่อนไหวของเด็กนักเรียนและครูอยู่ภายใน

ฟักเดินขึ้นชั้นบนเข้าไปในห้องพักครูใหญ่ เขาเข้ามาทุกเช้าเพื่อรับคำสั่งงาน ครูใหญ่กำลังนั่งอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ที่โต๊ะทำงาน แกอายุราวสี่สิบ ศีรษะค่อนข้างเถิก

ใบหน้ากลมมน มีเรียวหนวดบางๆ กันแต่งไว้เรียบร้อยเหนือริมฝีปาก ช่วยให้ใบหน้านั้นดูน่าเคารพและมีเสน่ห์ เมื่อเห็นฟักแกจึงหุบหนังสือพิมพ์ด้วยการเอามือทั้งสองมาบรรจบกันแล้วพับด้วยมือข้างเดียวก่อนโยนลงบนโต๊ะ

"กินข้าวแล้วหรือยัง" ครูใหญ่ถามขึ้น ดูเหมือนคำถามนี้ไม่ต้องการคำตอบเท่าใดนัก เหมือนกับที่ชอบทักทายกันว่า ไปไหนมา?

"เดี๋ยวขุดดินหน้าโรงเรียนหน่อย ตรงข้างทางเดินปูน ห่างออกไปสักเมตร ยาวตลอดระเบียง เว้นระยะกะเอาสักสี่แปลง พรวนดินให้ซุยเตรียมไว้ จะเอาฤๅษีผสมมาลง ปลูกต้นไม้ต้นไร่ไว้จะได้สวยงาม เผื่อผู้ใหญ่จากจังหวัดเขามาตรวจ" แกเว้นระยะนิดหน่อยก่อนถามฟักว่า "เสร็จมั้ยวันนี้" นี่สิถึงจะเป็นคำถามที่แกต้องการคำตอบ

"คิดว่าเสร็จครับ"

"ดีแล้ว พยายามเร่งทำหน่อยแล้วกัน" แกยิ้มให้ฟัก "อ้อ แล้วอีกเรื่องนึง ครูปรีชาเขามาเล่าให้ฟังว่า เมื่อเช้าตอนเขาไปอาบน้ำ เมียแกไปเปิดนมให้เขาดู ยังไงๆ ก็คอยปรามๆ เมียแกไว้บ้าง เมียแกรึเปล่า" ครูใหญ่ถามยิ้มเห็นไรฟัน ฟักไม่ตอบว่ากระไร แกจึงพูดต่อ "พวกครูที่บ้านพักนี่เขามากันจากที่อื่น อย่าให้เกิดเรื่องไม่ดีไม่งามขึ้น เสียชื่อตำบลเรา...เอาละ ไปเถอะ เดี๋ยวงานจะไม่เสร็จ" แกหยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นกางอ่านต่อ

ฟักหันหลังเดินออกมาตามระเบียง ผ่านตามห้องนักเรียนที่มีครูกำลังยืนสอนอยู่หน้าชั้น ในความรู้สึก

เหมือนสายตาทุกคู่จ้องมองมายังเขา คล้ายว่าทุกคนได้ล่วงรู้ความแล้วเรื่องครูปรีชาได้เห็นนมของ 'นาง' ("นาง" คำที่ฟักใช้เรียกแม่เลี้ยงสมทรงของเขา ซึ่งไม่รู้จะเรียกอย่างไรดี ตอนที่พ่อยังมีชีวิตอยู่ ฟักพูดกับแม่เลี้ยงแทบจะนับคำได้ ครั้นพอพ่อตายเขาต้องอยู่ร่วมชายคาเดียวกันกับนาง การพูดจาจึงจำเป็นต้องมีขึ้น จะเรียกม่ายสมทรงว่า "แม่" เขาไม่เคยมีแม่และจะไม่เรียกใคร หรือว่าจะเรียก "ป้า" อายุของม่ายสมทรงก็อ่อนกว่าพ่อเกือบครึ่ง...น้า อา พี่–ม่ายสมทรงไม่ได้เป็นญาติกับเขา และเขาไม่เคยมีญาติ ในที่สุดฟักจึงเรียกม่ายสมทรงว่า "นางสมทรง" มันฟังเหมือนช่วยถ่างความใกล้ชิดให้ห่างออกไป ครั้นพอเรียกบ่อย ๆ เข้าก็จึงเหลือคำว่า "นาง" เพียงคำเดียว แต่คำนี้เมื่อกระทบหูคนอื่น จึงเหมือนมีความชิดเชื้อเกิดขึ้นอีก กลายเป็นว่าฟักได้เปลี่ยนชื่อเมียของพ่อซึ่งเคยชื่อ "สมทรง" เป็นชื่อ "นาง" เพื่อไม่ให้กระดากใจในการครอบครองเนื้อที่บริเวณหว่างขาของม่ายสมทรง)

ฟักลั่นกุญแจห้องเก็บของซึ่งอยู่ใต้บันได หย่อนพวงกุญแจใส่กระเป๋ากางเกง ถือจอบ พลั่วสาด กับเชือกอีกขดหนึ่งเดินลงสู่หน้าโรงเรียน เมื่อขึงเชือกให้เป็นแนวเสร็จแล้วจึงลงมือขุด

งาน...งานคือสิ่งเดียวเท่านั้นที่พอจะทำให้เขาลืมเรื่องกลัดกลุ้มต่าง ๆ ลงได้ เขาพยายามตั้งใจทำ เอาใจใส่ดูแลมันเพื่อให้เวลาได้ผ่านไปพร้อมกับความสุขที่ได้รับจากงาน แต่บางครั้งแวบหนึ่งเมื่อเขาเผลอ ความคิดก็ฉวยโอกาสแทรกเข้ามา และในตอนนั้นหัวสมองกับร่าง

กายเหมือนแยกออกจากกันโดยสิ้นเชิง มือเงื้อจอบขึ้นฟันลงดินฉับ ฉับ แต่ในความคิดกลับเป็นเรื่องเกี่ยวกับ 'นาง' แล้วคิดเลยเถิดไปถึงพ่อ ถึงโรงลิเก คิดถึงการตายของพ่อ คิดถึงศพพ่อ วนเวียนวกกลับมาถึง 'นาง' คิดจะไล่นางไปเสียให้พ้นๆ จากความรับผิดชอบ แต่ครั้นเมื่อจอบกระทบกับก้อนอะไรแข็งๆ นั่นแหละ เขาจึงรู้สึกตัวว่าเผลอตกเป็นทาสของความคิดอีกจนได้ เจ้าความคิดนี้เหมือนกับขี้นขี่อยู่บนหัวเขานี่เอง คอยขบกัดให้เจ็บปวดตอนที่เผลอปล่อยมัน เมื่อตื่นขึ้นจากความคิดจึงตั้งหน้าตั้งตาขุดดินต่อไป

เสียงกลองเพลจากวัดดังขึ้น เขาเงยหน้าขึ้นมองแดดที่สนามหญ้าหน้าโรงเรียน สีเขียวจ้าของต้นหญ้า สีขาวอมชมพูของพื้นดินตรงกลางสนาม ซึ่งเป็นบริเวณที่เด็กๆ ใช้เล่นกัน ต้นหญ้าจึงถูกเหยียบย่ำตายไปเกือบหมด เด็กผู้ชายหกเจ็ดคนวิ่งพรูผ่านเขาไปทางวัด เด็กพวกนี้เมื่อถึงตอนเพลจะต้องลาครูขึ้นไปจัดหอฉันให้พระที่วัดทุกวัน เด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กวัดจึงต้องทำหน้าที่รับใช้พระ แต่ส่วนฟักเป็นคนของโรงเรียนจึงมีหน้าที่รับใช้ครู เขาพริบสายตาจากสนามลงมองดินดำๆ ที่เพิ่งขุดขึ้นมา แปลงดินเหมือนกับเกิดประกายแสงยิบยับอยู่ทั่ว เขายืนปรับสายตาอยู่สักครู่ เก็บพลั่วสาดกับจอบเข้าห้องเก็บของอย่างเดิม คงทิ้งเชือกที่ขึงไว้เพื่อกลับมาทำต่อในตอนบ่าย

น้ำเย็นๆ จากแท็งก์น้ำหลังโรงเรียนช่วยผ่อนคลายร้อนและเหนียวตัวลงได้ มือสองข้างประคองรองน้ำจนเต็ม

อุ้งมือ แล้วซุกหน้าลงไปในน้ำ ถูขึ้นถูลงตบท้ายทอยเบา ๆ เรียกความสดชื่นกลับคืนมา เมื่อปิดก๊อกแล้วมือสองข้างที่ยังเปียกน้ำอยู่ก็ลูบไล้ไปตามแขนเหมือนกับเป็นการเช็ดมือให้แห้งไปในตัว ลมเย็น ๆ พัดมาสัมผัสผิวรู้สึกถึงความเย็นของน้ำที่แทรกเข้าไปในเนื้อหนัง ชั่วเวลาเดินมาถึงหน้าโรงเรียน เม็ดน้ำเล็ก ๆ ตามตัวก็แห้งเหือดไปหมด เหลือแต่รอยด่างดวงของน้ำที่กระเซ็นเปียกเสื้อสีกากีที่สวมใส่

ฟักเดินขึ้นโรงเรียน หยุดตามหน้าห้องเพื่อรอรับใบสั่งอาหารจากครูว่าจะกินอะไรในมื้อเที่ยง ครูใหญ่กลับไปกินข้าวที่บ้าน ครูนิภาเอาข้าวมากิน เหลือครูอีกเจ็ดคนที่ฟักต้องไปซื้อข้าวผัด ก๋วยเตี๋ยวราดหน้า ผัดซีอิ๊ว ฯลฯ จากที่ร้านอีกด้านหนึ่งทางท้ายวัดซึ่งเป็นท่ารถสองแถว

เขาเดินพ้นจากสนามหญ้าหน้าโรงเรียน ลัดเข้าทิวมะพร้าวหลังวัด ดุ่มเข้าทางเดินแคบ ๆ รกเรื้อด้วยต้นไม้เล็ก ๆ สูงประมาณเข่าอยู่สองข้างทาง ทางสายนี้ไม่ค่อยมีคนใช้เดิน ส่วนใหญ่ผู้คนจะใช้ทางเดินใหญ่ด้านหน้าวัด ที่ฟักใช้ทางเดินเล็กหลังวัดนี้ก็เพราะว่าเป็นทางที่ผ่านกระต๊อบของเขา และเป็นทางที่ลัดเร็วกว่าทางเดินใหญ่

ฟักแวะดูที่กระต๊อบ คิดว่าจะเข้าไปถามไถ่เรื่องนางเปิดนมอวดครูปรีชาเมื่อเช้า แต่ภายในกระต๊อบไม่มีร่างของนาง จึงเดินเลยไป สักครู่ก็ออกสู่ถนนลูกรัง เลี้ยวขวาสุดถนนมีร้านรวงเล็ก ๆ ขายของเครื่องใช้ที่จำเป็นของคนในตำบลอยู่สี่ห้าร้าน ฟักแวะร้านขายก๋วยเตี๋ยว หน้าร้านมีรถสองแถวสีน้ำเงินคาดขาวจอดนิ่งคอยคนโดยสาร

เขาเอากระดาษรายการอาหารที่พวกครูสั่งส่งให้ป้าเชื้อซึ่งยืนอยู่หลังเตา แล้วจึงเลี่ยงไปนั่งคอยที่โต๊ะทางด้านท้ายรถสองแถว สายตามองเห็นคนที่นั่งคอยอยู่ในรถสามคน

"เข้าจังหวัดหรือชิด" เขาร้องถาม คนที่ถูกเรียกชื่อหันมาพยักหน้าแล้วมองผ่านเลยเข้าไปในร้านยังโต๊ะหนุ่มคนขับซึ่งกำลังนั่งเล่นหมากรุกอยู่กับตาแม้นผมขาว

"ไปรึยังวะเกลียว ไอ้ห่านานแล้วนะโว้ย เดี๋ยวขากลับจากจังหวัดคนก็เต็ม กลัวขาดทุนไปได้" ป้ากับลุงที่นั่งอยู่ในรถพยักพเยิดเห็นด้วย

"เดี๋ยวเที่ยงตรงออกแน่ ใจเย็นๆ ลงมานั่งกินโอเลี้ยง กินน้ำขวดก่อนก็ได้...พี่ก็" คนขับซึ่งเป็นเด็กรุ่นน้องตะโกนตอบ แล้วกลับก้มลงมองกระดานหมากรุก ชิดลงมาจากรถเดินมานั่งข้างๆ แล้วบ่นเบาๆ เข้าหูคนขับ

"ไอ้ห่า เที่ยงไม่ออกโดนเตะ!"

"รับรองๆ ...นี่ช่วยกันดูนี่ดีกว่า จะจนแกอยู่แล้ว" หนุ่มเกลียวเบนความสนใจชิดลงสู่กระดาน

"ใครบอกมึงว่าจะจน มันจนอยู่แล้ว นี่ไง" ตาแม้นแทงเบี้ยหงายเข้าไปรุกจน

"โอ้ยไม่ไหว ไม่ไหว พี่เอาบ้างมั้ย" เมื่อเห็นชิดส่ายหน้า หนุ่มเกลียวจึงเก็บตัวหมากรุกใส่กระป๋อง ในร้านเงียบลงครู่หนึ่ง หนุ่มเกลียวหันมาทางฟักถามขึ้นเล่นๆ ว่า

"แกไปจังหวัดมั้ย ข้าจะรอแกอีกคน" ฟักส่ายหน้า

"ข้าไม่รู้จะไปทำไม"

"อ้าว ก็ไปเปิดหูเปิดตามั่งน่ะสิ เดี๋ยวนี้เขามีโรงน้ำชาแล้วนา รู้จักรึเปล่า โรงน้ำชาน่ะ" หนุ่มเกลียวพยายามไล่ต้อนเหมือนคนเล่นหมากรุกที่เห็นตาจนของอีกฝ่ายหนึ่ง

"ไม่รู้จัก" ฟักตอบออกมาตรงๆ โดยไม่รู้ว่าหนุ่มรุ่นน้องคนนี้ต้องการอะไร

"แกไม่อยากกินน้ำชาบ้างเหรอ น้ำชาร้อนๆ กินแล้วเหงื่อมันออกดีนะ"

"เฮ่ย ข้าเคยกินบ่อยไป" ฟักรู้สึกทันสมัยขึ้นมาทันที เขาไม่จำเป็นต้องไปถึงตลาด เขาชงกินประจำอยู่แล้ว กินมาแต่สมัยที่ยังบวชเณร

"แล้วแม่เลี้ยงแกล่ะ เขากินด้วยรึเปล่า" หนุ่มเกลียวถามยิ้มๆ หันมายิ้มให้ชิดคล้ายกับว่ามันเป็นจำอวดที่เขาสร้างขึ้นเพื่อลูกค้าที่คอยรถได้ครึกครื้นเป็นการฆ่าเวลา

"เค้ย ทำไมจะไม่เคย" ฟักขึ้นเสียงสูงรู้สึกว่าตัวเองเป็นฝ่ายได้เปรียบ -อะไรกัน นั่งรถเข้าจังหวัดเพื่อไปกินน้ำชา ไอ้พวกนี้ท่าจะสติไม่ดี. เขาคิด

"แล้วแกชอบกินน้ำชากันตอนไหน"

"ว่างก็กิน ไม่แน่หรอก แต่ข้ากินทุกวันตอนก่อนนอน กินแล้วชุ่มคอดี" พอสิ้นเสียงฟักตอบ หนุ่มเกลียวถึงกับหัวเราะก๊ากออกมา หัวเราะอยู่คนเดียวจนตัวสั่น คนอื่นที่ได้ฟังพลอยแอบยิ้มไปด้วยในความหมายสองแง่สองง่ามของไอ้เกลียว

"ชุ่มคอ ชุ่มคอจริงๆ เหรอะ ชุ่มคอแน่นะ" เกลียวยังคงหัวเราะอยู่

"เอ๊อ แปลก ไม่เห็นจะน่าขำตรงไหน ก็ชุ่มคอจริงๆ น่ะสิ เอ็งนี่ท่าจะไม่เคยกินซะละมั้ง" ในน้ำเสียงของฟักนั้นเหมือนดูแคลนเกลียวอยู่กลายๆ

"งั้นวันวันหนึ่งแกก็กินกันหลายหนสิ กับแม่เลี้ยงน่ะ"

"เออ เอ็งถามทำไม" ฟักเริ่มรู้สึกว่ามันควรมีความหมายอันใดที่ผิดแผกออกไปจากเรื่องที่กำลังคุยกันอยู่

"เปล่าหรอก ถามดู เห็นแกบอกว่ากินน้ำชากับแม่เลี้ยงแล้วชุ่มคอดี ข้าก็ถามว่ากินบ่อยมั้ย ไม่มีอะไรหรอก" หนุ่มเกลียวคงสังเกตเห็นแววตาของฟักในตอนนี้

ฟักมีท่าทางเหมือนกับกำลังนั่งฟังหนุ่มเกลียวพูด แต่เขาไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเกลียวมันกำลังพูดอะไรอยู่ ในใจเขากำลังคิดว่า ทำไมเรื่องกินน้ำชาก็ต้องหัวเราะกันด้วย เมื่อวานนี้เรื่องกินข้าวต้มกลางวันมันก็หัวเราะ ไอ้นี่มันมีอะไรแปลกๆ กินข้าวต้มกลางวันก็ขำ กินน้ำชาก่อนนอนก็ขำ รึว่ามันจะเกี่ยวกับนาง เมื่อคิดมาถึงตอนนี้สีหน้าไม่พอใจของฟักผุดขึ้นบนใบหน้า แต่เขาพยายามสะกดมันไว้ นั่งเงียบไม่ต่อปากต่อคำอันใด มองออกไปนอกร้าน ปล่อยให้ไอ้เกลียวมันหัวเราะอยู่คนเดียว

จนได้ยินเสียงป้าเชื้อเรียกจึงหันกลับเข้าร้าน

"เสร็จแล้วฟัก"

ฟักเร่งเดินกลับมา เมื่อผ่านกระต๊อบแวะแวบเข้าดูข้างใน นางยังไม่กลับ เปิดฝาหม้อข้าวออกดู ข้าวยังเหลือเท่าเมื่อเข้านี้ รีบรนออกจากชายคาเดินต่อมายังโรง

เรียน นักเรียนปล่อยพักกลางวันแล้ว สีขาวกระจายเกลื่อน บางกลุ่มกำลังมุงล้อมร้านแม่ค้าข้างโรงเรียน

"โอ้ย หิวจะแย่อยู่แล้ว ทำไมช้านักล่ะ"

"เสร็จก็รีบมาเลยครับ"

"ไหนของฉัน"

"นี่ของผม"

"นี่ไงของเธอ ไม่ใส่ไข่"

"ว้า ทำไมไม่ขอน้ำปลาพริกเขามาอีกหน่อยนะ"

ครูแต่ละคนต่างวุ่นวายแกะห่ออาหารใส่จานของตน ไม่มีใครสนใจฟัก เขาเดินออก เอาอาหารที่เหลืออีกชุดหนึ่งไปยังห้องพักครูอีกห้องซึ่งอยู่คนละอาคาร

"เร็วเข้า เร้ว" ครูมานิตย์กวักมือเรียกเมื่อเห็นฟักเดินหิ้วห่อข้าวตรงมา

"นี่ครับ" เขาวางห่ออาหารรวมไว้บนโต๊ะพร้อมเงินทอน

"ห่อไหนผัดซีอิ๊ว" ครูปรีชาถามฟัก

"มันรวมกันมา ลองแกะดูเถอะครับ"

"นี่ไงผัดซีอิ๊ว" ครูกิตติไสห่อก๋วยเตี๋ยวส่งให้

"เอาละ ขอบใจมากฟัก" ครูมานิตย์เอ่ยขึ้นเมื่อเห็นทุกคนเรียบร้อยกำลังจะลงมือกิน

ฟักเดินออกจากห้องพักครูกลับมายังกระต๊อบ นางยังไม่กลับมา ไม่รู้ว่าไปไหน เขาเดินตามหาทั่วบริเวณโรงเรียนก็ไม่เห็น ตามศาลาหน้าวัดก็ไม่มี เดินเข้ามาในเขตวัด เจอนางที่โรงลิเกนั่นเอง นั่งอยู่บนแท่นหน้าโรงทำท่าคล้ายจะออกรำ ฟักจึงตะโกนถามด้วยน้ำเสียงขุ่นๆ

"นี่นาง ไม่กินข้าวรึไง" ม่ายสมทรงได้ยินเสียงจึงหันมา เมื่อเห็นเป็นฟักก็ยิ้มแต้ หันกลับไปทางหน้าเวทีแล้วป้องปากพูด "พระผัวเรามาตามแล้ว"

ฟักเห็นอาการดังกล่าวเข้าอดนึกขำไม่ได้ อารมณ์หงุดหงิดที่มีมาพลอยเลือนไป "ไปกันเถอะ" ม่ายสมทรงก็ว่าง่าย เดินตามหลังฟักต้อยๆ ทั้งสองเดินกลับทางหลังวัดสู่กระต๊อบ ระหว่างทางที่เดินกลับฟักไม่ได้พูดกับนางสักคำ

เมื่อเข้ามาภายในกระต๊อบ ฟักเร่งติดไฟแล้วยกกาน้ำขึ้นตั้งบนเตา ระหว่างเวลาที่เปลวไฟแดงๆ จากฟืนกำลังเลียก้นกาดำๆ แปลบๆ อยู่ หูเขาได้ยินเสียงกระดิ่งโรงเรียนดังลอยมา บอกหมดเวลาพักของนักเรียน ฟักโหมพัดไฟในเตาให้โชนมากขึ้น

เขาเอาน้ำร้อนราดลงไปในจานข้าว ใช้ช้อนกดบี้ข้าวให้คลายจากการจับกันเป็นก้อน ผ่าไข่เค็มส่งให้นางซีกหนึ่ง ของเขาซีกหนึ่ง มีปลาเค็มทอดเหลือจากเมื่อเช้าอีกครึ่งตัว

"เมื่อเช้าตอนครูปรีชาเขามาอาบน้ำ นางไปเปิดนมให้เขาดูเรอะ" ฟักจ้องมองม่ายสมทรง มือเขายังถือช้อนค้างอยู่

"ที่ไหน" นางเอียงหน้าถาม

"อย่ามาทำไก๋ จริงรึเปล่า"

"ไม่เคยสักหน่อย"

"อย่าโกหกนะ" ฟักขู่ด้วยการทำหน้าดุๆ

"หน่อยเดียว แค่นี้!" ม่ายสมทรงถกชายเสื้อคอ

กระเช้าเลยพวงเนื้อขาวผ่องขึ้นไปจนเห็นขอบสีน้ำตาลของวงหัวนม

"เฮ้ย!" ฟักรีบปัดมือของม่ายสมทรงลงมา

"ทีหลังอย่าไปทำนะ ถ้าไม่เชื่อจะไล่ไปอยู่ที่อื่น" ม่ายสมทรงหน้าสลดลง "อีกอย่าง ข้าบอกนางกี่หนแล้วว่า ห้ามเรียกข้าว่าผัว ถ้าเรียกอีกทีคราวนี้โดนไล่แน่ๆ รู้มั้ย" เขาเน้นเสียงถาม

"รู้...รู้" นางรีบรับคำ

ฟักวางจานกับช้อนลง ยกน้ำในขันขึ้นดื่ม "เดี๋ยวนางล้างจาน ดูแลเก็บกวาดแคร่ให้ดี" อิ่มหนำแล้วเดินล่องออกจากกระต๊อบ ทิ้งให้นางละเลียดกินข้าวอยู่คนเดียว

ฟักเร่งเดิน พอหลุดแนวมะพร้าวเข้าสนามโรงเรียนเห็นครูใหญ่ยืนอยู่ที่แปลงดินก่อนแล้ว เขาเดินเข้าไปหากำลังนึกจะถามว่าแปลงกว้างขนาดนี้พอไหม พอดีครูใหญ่ชิงถามขึ้นเสียก่อน

"ทำไมกินข้าวกลางวันช้านัก"

"เพิ่งอิ่มนี่แหละครับ"

"ทำอย่างอื่นด้วยหรือเปล่า"

"ทำอะไรครับ"

"อ้าว ก็ยุ่งกับเมียน่ะสิ ยังใหม่ๆ อยู่นี่" ครูใหญ่พูดยิ้มๆ อารมณ์ดี

"โธ่ครูใหญ่ ไม่ใช่เมียผมหรอกครับ ให้ตาย ผมไม่เคยเลย" ฟักเสียงเครียดขึ้นมา แต่พอรู้สึกตัวหน้าเขาก็คลายลง ยิ้มเจื่อนๆ "ไม่เคยเลย จริงๆ ครับ"

"เอาน่า ฉันไม่ได้ว่าอะไรหรอก...ของพรรค์นี้บ่อยนักก็ไม่ดี เสียสุขภาพ..." ครูใหญ่ก็ยังว่าของแกไปเรื่อยๆ "เสร็จแล้วเย็นๆ เอาน้ำรดซะหน่อยนะ" แกชี้นิ้วกราดไปที่แปลงดิน แล้วเดินเนิบไปอีกอาคารหนึ่ง

ฟักขึ้นไปเอาเครื่องมือ กลับลงมาเริ่มงานที่ค้างต่อไป

แดดไล่เงาโรงเรียนย้อนคืนไปด้านหลังแล้ว เขายังคงฟันดินต่อไปกลางแดดร้อนตอนบ่าย ไม่นานเสื้อก็ชุ่มเหงื่อ ฟักถอดมันออกพาดไว้กับลูกกรงระเบียง

รูปร่างของฟักค่อนข้างเล็กและเตี้ย เมื่อครั้งที่ยังเป็นทหาร ตอนเรียกแถวทุกครั้งที่ยืนประจำคือท้ายแถว ไม่ต้องเบียดเสียดวุ่นวาย คอยแทรกทางหัวแถวเหมือนพวกตัวสูงๆ แต่ครั้งกระนั้นดูเหมือนจะมีเนื้อมีหนังมากกว่านี้

ทุกครั้งที่สองแขนดำเกรียมเงื้อจอบขึ้น ช่วยเน้นซี่โครงให้นูนโผล่ขึ้นเป็นลอนๆ เหงื่อทั่วลำตัวอาบผิวดำเป็นมัน ไม่สุกใสเปล่งปลั่งเหมือนเมื่อครั้งยังครองจีวร ใครๆ ต่างพากันพูดถึงเขาว่า "มันไม่รักสบาย ถ้าบวชเรียนอยู่ต่อไปคงไม่ต้องมาลำบากลำบนเช่นนี้"

แปลงดินนั้นขยับไกลออกไปเรื่อยตามแรงกายของฟัก แล้วในที่สุดก็เสร็จสิ้นลง

เอาเสื้อพาดบ่า หิ้วจอบเสียมไปหลังโรงเรียน ล้างคราบดินที่ติดจอบติดเสียม ล้างเหงื่อไคลออกจากหน้าตาและลำตัว ชุ่มชื่นขึ้นแล้วเดินกลับมาม้วนเชือกหิ้วรวมกันขึ้นเก็บยังห้องใต้บันได ใส่เสื้อเรียบร้อยเดินขึ้นชั้นบนไป

ห้องพักครูใหญ่ ครูใหญ่บอกให้พักเหนื่อย แล้วย้ำว่าเย็นนี้อย่าลืมเอาน้ำรดด้วย เขารับคำก่อนเดินออกมา

เสร็จงานแล้ว งานเท่านั้นที่ทำให้เขามีความสุข

เมื่อฟักกลับมาที่กระต๊อบ จานชามที่สั่งให้ล้างยังคงเกลื่อนอยู่บนแคร่ไม่ได้จัดการอันใด สั่งไว้ก็เหมือนไม่ได้สั่ง ม่ายสมทรงไม่ได้อยู่ในกระต๊อบ ป่านนี้นางคงเพลิดเพลินอยู่ในเขตวัด เขาจึงต้องเก็บจานเหล่านั้นออกมาล้าง เช็ดถูแคร่ทำตามคำสั่งของตัวเอง ซึ่งได้สั่งไว้กับม่ายสมทรงเมื่อตอนกลางวัน

เมื่องานในกระต๊อบเสร็จจึงกลับมายังโรงเรียน เดินเตร็ดเตร่เก็บเศษกระดาษเศษใบตองรอบ ๆ โรงเรียน

เสียงกระดิ่งเลิกเรียนดังขึ้น นักเรียนแต่ละห้องต่างวิ่งกรูออกมารวมกันที่สนามโรงเรียนเพื่อจัดแถวอีกครั้งหนึ่ง แต่ไม่เรียงตามชั้นเรียนเหมือนเช่นตอนเช้า ตั้งแถวเพื่อให้รู้ว่าแถวใดจะเดินกลับทางไหน มีเด็กชั้น ป.๗ ที่บ้านอยู่ไกลสุดเป็นหัวหน้าคุมในเส้นทางแต่ละแถว ใครแตกแถว เดินไม่เรียบร้อย เล่นกันในแถว จะถูกจดชื่อ ในวันรุ่งขึ้นจะมีการรับโทษกันตามระเบียบ แต่ไม่เคยมีใครจดชื่อมาให้ครูเวร เพราะเด็ก ๆ ต่างรู้จักกันหมด จึงไม่มีใครอยากเห็นเพื่อนพ้องต้องถูกทำโทษ

เด็กนักเรียนตั้งแถวเสร็จ ครูเวรยืนอบรมเพื่อรอคอยพวกเวรทำความสะอาดมาเข้าแถว จะได้เดินกลับบ้านพร้อม ๆ กัน สั่งเสียเวลาเดินแถวกลับบ้าน ถึงบ้านต้องไหว้พ่อแม่ ช่วยทำงานบ้าน ทำการบ้านให้เสร็จ ฯลฯ

เมื่อเรียบร้อย แถวแต่ละแถวค่อยทยอยเคลื่อนออก

ตามเส้นทางของตัว จากนั้นก็เป็นพวกครู คุยกันบ้าง พูดจาหยอกล้อกันบ้าง ก่อนแยกย้ายกันกลับไป...

โรงเรียนแห่งนี้จึงตกอยู่ในสภาพร้างไร้ผู้คน เห็นแต่อาคารสีฟ้าหลังคาสีขาวสองหลังตั้งสงบอยู่ หน้าต่างประตูเปิดทิ้งไว้ ม่านหน้าต่างสีขาวพลิ้วเล่นกับลม เศษกระดาษที่ทางเดินถูกลมพัดปลิว ไม่มีสิ่งมีชีวิตใด ๆ ให้มองเห็นนอกจากภารโรงคนเดียวคือฟัก ซึ่งกำลังเดินไปทางอาคารหลังที่ชั้นล่างโล่ง

ฟักเคยเอาม่ายสมทรงมาช่วยเหมือนกัน แต่ตอนหลังเขาขี้เกียจทนรำคาญ ด้วยม่ายสมทรงชอบหยิบฉวยสิ่งของต่าง ๆ ในห้องพักครู ห้องเรียนติดกลับไปอยู่เสมอ แก้วน้ำ ชอล์ก สมุด กระดาษ แจกัน ฯลฯ ไม่ได้เอาไปใช้ประโยชน์อันใดนอกจากเที่ยวซุก ๆ ซ่อน ๆ ไว้ในกระต๊อบ ฟักไม่อยากอารมณ์เสียในเรื่องเช่นนี้ เขาจึงทำเองคนเดียว

-มันไม่หนักหนาอะไร. เขาคิด

นานพอสมควรทีเดียวที่หน้าต่างแปดสิบบาน ประตูสามสิบสองบานจะถูกปิดลงหมด อาคารสองหลังจึงเงียบสงบลงอีกครั้งหนึ่ง นั่นหมายถึงหน้าที่ของฟักหมดไปอีกวันหนึ่งเช่นกันด้วย

เขากลับสู่กระต๊อบและพบม่ายสมทรงอยู่ในนั้นก่อนแล้ว ฟักบอกนางติดไฟหุงข้าว ส่วนตัวเองเดินเลยไปจ่ายกับข้าวที่ร้านท่ารถ ถ้าเป็นวันพระหรือช่วงเข้าพรรษาก็ไม่ต้องหุงหากิน เพราะอาหารเหลือ ๆ จากวัดนั้นมากมายจนต้องเททิ้งทุกวัน ได้อาศัยอาหารที่เหลือเหล่านั้นบรรจุลงท้องของเขาและนาง ส่วนในตอนเข้าพรรษาชาวบ้าน

จะจัดเวรมาเลี้ยงเพลพระทุกวัน อาหารมีเหลือมากมายเช่นกัน

แต่ตอนนี้เป็นช่วงออกพรรษา ชาวบ้านจะใส่บาตรกันมาก ๆ ก็เฉพาะแต่วันพระ ส่วนวันธรรมดามีใส่กันไม่มากมายถึงขนาดเหลือเฟือ ฟักจึงต้องจัดแจงเรื่องปากท้องของเขาและนางกันตามลำพัง

เกือบหกโมงเย็นแล้ว ทั้งสองจึงได้นั่งกินข้าวกัน หลังจากอิ่มแล้วเขาให้ม่ายสมทรงจัดแจงเก็บกวาด และยกจานไปล้าง เขาอยู่ในกระต๊อบสักพักคอยดูม่ายสมทรงให้ทำตามที่บอก ครั้นพอเสร็จแล้วจึงชวนม่ายสมทรงออกไปเดินที่สนามโรงเรียน

เด็กวัดและเด็กบ้าน (ซึ่งบ้านอยู่ใกล้วัด) กำลังเตะฟุตบอลอยู่ในสนามหน้าโรงเรียน มีครูสองคนที่บ้านพักร่วมลงเล่นด้วย ลูกบอลสีขาวสลับดำกลิ้งหลุน ๆ บนพื้นหญ้าสีเขียว กลิ้งไปทางใดก็มีเด็กวิ่งตามกันเป็นพรวนราวกับมีแรงดึงดูดกัน พอกวดทันเตะกันวีดวาด ผิดบ้างถูกบ้าง กระฉอกไป-มาในกลุ่ม และเมื่อลูกฟุตบอลหลุดออกมาก็วิ่งตามกันใหม่ บางครั้งครูกำลังเลี้ยงลูกบอลเพื่อขึ้นไปทำประตู เด็ก ๆ เข้าแย่งไม่ได้ ต่างช่วยกันยื้อยุดฉุดตัวครูไว้ ดึงแขนดึงกางเกง ครูหัวเราะก๊ากออกมา เมื่อตัวเองวิ่งต่อไปไม่ได้

ฟักและม่ายสมทรงยืนดูอยู่สักครู่จึงเดินเลยไปที่ตัวโรงเรียน ช่วยกันรดน้ำแปลงดอกไม้และต้นไม้รอบ ๆ โรงเรียน รวมถึงแปลงใหม่ที่เพิ่งพรวนดินในวันนี้ด้วย เสร็จแล้วจึงเอาธงชาติลงจากยอดเสา ขึ้นเก็บเข้าในตู้ห้องพัก

ครูใหญ่ ภาระของภารโรงเสร็จสิ้น เขาเดินกลับกระต๊อบพร้อมม่ายสมทรง

แสงยามเย็นใกล้ค่ำอาบทั่วบริเวณนั้น เสียงไวโอลินดังขึ้นอีกแล้ว มันยังคงดังเหมือนเช่นตอนเช้า เสียงแหบต่ำสลับกับเสียงแหลมยืดยาว ท้องฟ้าด้านตรงข้ามกับดวงตะวันซึ่งกำลังตกมีสีน้ำเงินขึ้นรำไร ริ้วเมฆสีเทาอมเหลืองกระจายลอยอยู่ด้านนั้น เด็ก ๆ ต่างพากันแยกย้ายเดินกลับอย่างหงอย ๆ จำใจไปเมื่อความมืดเริ่มมา...

ฟักหิ้วปี๊บน้ำจากวัดมาใส่ตุ่มที่หลังกระต๊อบ เพื่อเอาไว้ใช้และให้ม่ายสมทรงได้อาบ ส่วนตัวเขาเองนั้นอาศัยอาบน้ำที่วัด

ที่อาบน้ำที่วัดเป็นลานซีเมนต์ มีตุ่มใบใหญ่ ๆ ตั้งเรียงเป็นแถว เป็นที่อาบน้ำรวมทั้งพระทั้งเด็กวัดและครู (จากบ้านพัก) น้ำเหล่านี้เป็นน้ำบาดาลซึ่งทางวัดสูบขึ้นมาใช้ ขณะที่ฟักกำลังอาบอยู่นั้นเป็นตอนค่ำแล้ว ครูทั้งสามคนเดินถือขันและผ้าเช็ดตัวตรงมา

"เป็นไงฟัก ล้างใหญ่เลยนะ" ครูปรีชาทักเมื่อเห็นฟักล้วงมือลงในร่มผ้า ครูยิ้มให้พลางปลดผ้าขาวม้าออกจากตัวเหลือแต่กางเกงใน เอาผ้าขาวม้ากองรวมไว้กับผ้าเช็ดตัวบนฝาตุ่ม จ้วงขันลงตักน้ำรดตัวซู่ ๆ

"เมื่อเช้า เมียแกเปิดนมให้ฉันดูแน่ะ หึงรึเปล่า" ครูปรีชายิ้มเห็นฟันขาว ฟักยิ้มตอบพร้อมส่ายหัว

"อย่าไปถือเลยครับ เขาบวม ๆ อยู่" ฟักวางสบู่ลงในกล่อง

"อะไรบวม" ครูกิตติแหย่เข้าให้บ้าง ท่าทางล้อเล่น

"อะไรบวมไม่รู้ล่ะ แต่เมื่อเช้าที่เห็นทั้งขาวทั้งบวม" ครูปรีชาหันไปพูดกับครูกิตติ

"บวมเพราะโดนบีบหรือเปล่า ฮึฟัก" ครูกิตติถาม ฟักไม่ตอบอะไร นอกจากหัวเราะ หึ หึ

เมื่อเห็นฟักไม่ยอมต่อล้อต่อเถียงด้วย พวกครูจึงต่างคนต่างอาบน้ำกัน พอฟักอาบน้ำเสร็จคล้อยหลังไป ครูมานิตย์จึงได้พูดขึ้นบ้าง

"พวกนายไปล้อมัน ท่าทางมันคิดมาก"

"เฮ่ย ล้อกันเล่นธรรมดา" เสียงครูปรีชาว่า

"ฟักมันคงไม่โกรธมั้ง เรื่องแค่นี้เอง สงสัยมันหึงมากกว่า นายเสือกไปเห็นนมเมียมัน" ครูกิตติพูดแล้วหัวเราะ ราดน้ำล้างสบู่ออกจากลำตัว

ครูหนุ่มสามคนนี้เพิ่งมาสอนเมื่อต้นปี (การศึกษา) นี้เอง สองคนมาแทนครูคนเก่าที่ย้ายไป ส่วนอีกคนเป็นตำแหน่งที่ทางโรงเรียนขอเพิ่ม ทั้งสามคนอายุราวยี่สิบกว่าไล่เลี่ยกัน

ช่วงที่มาที่นี่ใหม่ ๆ ก็ได้ฟักคอยช่วยเหลือต่าง ๆ ทำหิ้งวางของ ตอกชั้นวางหนังสือ งานไม้เล็ก ๆ น้อย ๆ หรือเดินไปซื้อของที่ยังขาดมาให้ ฟักอ่อนน้อมให้กับพวกเขาเสมอ แม้ว่าอายุอานามของฟักจะมากกว่า ตาฟูพ่อของฟักเคยบอกกับพวกเขาว่า "มีอะไรก็ใช้มันเถอะครับ อะไรผิดถูกก็คอยเตือนมันบ้าง" บางคืนฟักก็มาป้วนเปี้ยนคุยอยู่ที่บ้าน พวกเขาได้รับรู้ความเป็นไปเป็นอยู่ของผู้คนในตำบลจากปากของฟัก ไม่นานความสนิทชิดเชื้อก็เกิดขึ้น พวกเขาไว้วางใจฟักถึงขนาดว่า ถ้าลืมของไว้ในบ้านพักก็

ให้ฟักถือกุญแจมาเปิดเอาไปให้

ครั้นเมื่อตาฟูสิ้นชีวิตลง พวกเขายังไปช่วยงานเก็บศพ มีชาวบ้านมาช่วยบ้างไม่มากนัก พวกเขาได้ยินจากชาวบ้านว่า ฟักมันเป็นคนดี ตาฟูก็เคยเป็นคนดี แม้ว่าตอนหลังจะมีเมียสาวคราวลูก เมื่อหักลบกลบหนี้กันแล้วก็ยังพอมีความดีเหลืออยู่

หลังจากเก็บศพเรียบร้อยแล้ว ฟักไม่ได้มาใกล้ชิดกับพวกเขาเหมือนเช่นเคย นอกจากนานๆ ครั้ง และแล้วในที่สุดเมื่อฟักได้แม่เลี้ยงเป็นเมีย จึงยิ่งห่างจากพวกเขาออกไปอีก ไม่เคยไปมาหาสู่ที่บ้านพัก จะเจอกันเฉพาะที่โรงเรียนเท่านั้น หรือไม่ก็อาบน้ำตอนค่ำ

ในสายตาของพวกเขาที่มองฟักกับแม่เลี้ยง มันเป็นเรื่องของคนอื่น มันเป็นเพียง 'เกร็ด' มิใช่ 'แก่น' ของชีวิต พวกเขายังต้องมีเรื่องของตัวเองอีกที่จะต้องคิด ไหนเรื่องหน้าที่การงานในอนาคต พ่อ, แม่ ฯลฯ แน่นอน เรื่องคาวๆ ของฟักกับแม่เลี้ยงจึงเป็นแค่เรื่องครื้นเครงเพื่อผ่อนคลายเท่านั้นเอง

ฟักเดินกลับมายังกระต๊อบ ท้องฟ้าเป็นสีดำอมน้ำเงินหมดแล้ว ใบมะพร้าวเป็นเงาคล้ำโบกไหวอยู่เบื้องบน เสียงเครื่องปั่นไฟที่วัดดังแตร่กๆ ไฟตามกุฏิเริ่มสว่าง เขาเดินมาตามทางเล็กๆ ซึ่งมองเห็นดินขาวๆ เป็นทางคดเคี้ยว ไม่กี่อึดใจเห็นเงาตะคุ่มของกระต๊อบ ข้างในยังไม่ได้จุดตะเกียง ฟักเดินอ้อมไปหลังกระต๊อบเพื่อตักน้ำมาล้างตีนก่อนขึ้นแคร่ ได้ยินเสียงน้ำราดลงกระทบดินอยู่ซ่าๆ ม่ายสมทรงกำลังอาบน้ำ นางหันหลังให้ ไม่รู้ตัว

ว่าฟักมาหยุดยืนห่างอยู่ด้านหลัง นางปลดผ้าถุงที่กระโจมอกลงขมวดปมที่เอว แล้วฟอกสบู่ไล้ไปตามเนื้อตัวท่อนบน เห็นแผ่นหลังขาวรางๆ อยู่ในความมืด ฟักกระแอมเพื่อให้นางรู้สึกตัว ม่ายสมทรงหันมาตามเสียง แทนที่จะปิดป้องกลับยิ้มฟันขาว อกสล้างคู่นั้นไหวกระเพื่อมยามเมื่อนางไล้สบู่อยู่บนอก ดูนุ่มนวลในความมืดรางๆ

ฟักถึงกับสะดุ้งเมื่อนางหันมาประจันหน้า เนื้อนมคู่นั้นสั่นไหวอยู่แค่เอื้อม แม้ว่าจะอยู่ในเงามืดก็ยังพอเห็น เขาหลบตามองไปยังตุ่มน้ำ ตักน้ำในตุ่มด้วยมือสั่นของอาการประหม่า หัวใจเหมือนเต้นตึ๊กตั๊กอยู่ในอก เขาไม่เคยเห็นนมผู้หญิงเปลือยอล่างเช่นนี้มาก่อน รีบตักน้ำแล้วหันเดินกลับเข้ากระต๊อบ ลืมที่จะห้ามปรามนาง แต่ครั้นพอนึกถึงว่าตอนนี้มืดค่ำแล้ว และกระต๊อบของเขาอยู่หลังวัดมิใช่ทางเดินผ่านของผู้คน เขาจึงปล่อยนางให้อาบน้ำอย่างที่นางต้องการ...

ประกายสีเงินสว่างวูบขึ้นในความมืด แล้วแปรเปลี่ยนเป็นเปลวแดงเมื่อไฟลามก้านไม้ขีด เขาเอามันจ่อเข้ากับไส้ตะเกียงกระป๋อง ไฟค่อยๆ ติดลามจนทั่วไส้ ควันสีเทาหม่นลอยขึ้นเป็นสายสู่เบื้องบนก่อนกระจายหาย

ฟักติดเตาไฟต้มน้ำแล้วจึงมาเอากาบมะพร้าวสุมไฟให้เกิดควันเพื่อไล่ยุง ม่ายสมทรงเดินถือขันเข้ามาในกระต๊อบ ควันสีเทาอ่อนลอยคละคลุ้งอยู่ในกระต๊อบเหมือนนางกำลังลอยเคลื่อนอยู่ในม่านหมอก นางล้างเท้าก่อนขึ้นแคร่ แล้วเดินไปมุมที่นอน เสียงแคร่ลั่นแอดออดเมื่อนางนั่งลงอยู่ในเงามืดของมุมกระต๊อบ กลิ่นแป้ง

น้ำคลุ้งเคล้ากับกลิ่นควันไฟ นางปล่อยผมลงแล้วเริ่มแปรงผมที่เหยียดยาวด้วยอาการไม่รีบร้อน เงาของนางรูปร่างใหญ่โตทาบติดกับฝาจากเคลื่อนไหวตาม ...มีเสียงฮัมเพลงดังเล็ดลอดออกมาจากตัวนาง เป็นบทเพลงยามค่ำคืนของนาง... ฟักเองฟังไม่ออกว่าเป็นเพลงอะไร ไม่เคยได้ยินท่วงทำนองเช่นนี้มาก่อน เขานึกรู้เพียงว่านางคงกำลังสบายอารมณ์

ฟักรินน้ำร้อนลงสู่ป้านน้ำชาปิดฝาทิ้งไว้ แล้วลุกไปปัดที่นอน เริ่มกางมุ้ง เป็นไปด้วยความเคยชิน เขาทำมันเงียบ ๆ โดยไม่ได้คุยอะไรกับนาง

ในใจนั้นยังไม่หายกังวลกับอกทั้งคู่ของม่ายสมทรงที่เพิ่งเห็นมา อกคู่นั้นทำให้เขารู้สึกเหมือนเป็นคนแปลกหน้ากับนาง และรู้สึกละอายที่ได้เห็น

เมื่อกันมุ้งเสร็จจึงออกมาซดน้ำชาอยู่คนเดียวเงียบ ๆ สักครู่นางลุกเดินมาหย่อนก้นย้อยลงข้าง ๆ เขา กลิ่นแป้งหอมเข้าจมูก นางยังคงนุ่งกระโจมอกอยู่ เห็นเนินถันอิ่มขึ้นมาอาบแสงตะเกียง

"นางสมทรงทำไมไม่ใส่เสื้อล่ะ" สำเนียงฟักส่อถึงใจที่ไม่ปรกติภายใน

"ฉันร้อน" ม่ายสมทรงยิ้มหวานให้

ฟักลุกหนีจากแคร่ แล้วเดินไปดับไฟที่เตาและกองไฟกรุ่นบนดิน เสียงกลองและระฆังดังแว่วมาจากวัด ตีบอกถึงพระสวดมนต์เย็นบนหอเสร็จ เป็นเวลาสองทุ่มขาดเกินบ้างเล็กน้อย หมาหอนรับเสียงระฆังดังโหยหวนล่องลอยมาเข้าหูควบคู่กัน เขามีความเชื่อว่าหมาได้เห็นพวก

ผีเปรตมารอรับส่วนบุญจากที่พระสวดมนต์แผ่ส่วนกุศล ไปให้ผีที่ไร้ญาติ ผีอนาถา ผีอดอยาก –คงไม่มีพ่อร่วมอยู่ด้วย เพราะกูกรวดน้ำให้ทุกวันพระ.

ฟักขึ้นแคร่เตรียมเข้ามุ้งนอน แต่เหมือนในกระต๊อบยังขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง

"อ้าว นางทำไมยังไม่กางมุ้งอีกล่ะ"

"ฉันนอนกับแก" ม่ายสมทรงยิ้มราวกับรอยยิ้มของเด็ก ๆ แต่ฟักกลับดูใบหน้านั้นแปลกออกไปจากทุกวัน

"ไม่ได้" เขาพูดห้วน ๆ "กางมุ้งซะ"

ม่ายสมทรงลุกขึ้นเดินไปยังที่นอนของตัว ฟักดูอยู่จนนางเข้ามุ้งนอนจึงได้ดับตะเกียง เคลื่อนตัวเข้าหามุ้ง แล้วมุดเข้าไป หมดไปโลกหนึ่งแล้ว–โลกนอกมุ้ง (ของเขา)

และโลกในมุ้งกำลังเริ่มต้นขึ้น เขาล้มตัวลงนอนบนเสื่อ เสียงกระดูกกับแคร่ลั่นเกือบพร้อมกัน เอื้อมมือไปที่หัวนอน คลำดูไฟฉายให้แน่ใจอีกที บางคืนที่หมาเห่ากระโชกนาน ๆ เขาก็ออกไปกราดไฟฉายดูรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน มันยังคงเป็นหน้าที่ของเขาอยู่ตลอดเวลา

แสงจันทร์ส่องเข้ามาทางช่องหน้าต่างซึ่งเจาะฝาจากไว้ให้ลมได้โชยผ่านเข้ามาภายในกระต๊อบ ภายในจึงมืดเรืองนวลไม่มืดมิดเหมือนคืนข้างแรม เสียงแมลงกลางคืนขยับปีกกรีดเสียงดังชัดขึ้น ที่จริงเสียงนี้มีอยู่ก่อนแล้ว แต่เขาไม่ได้ยิน ครั้นพอดับไฟลงความมืดเข้าครอบงำ เสียงรอบ ๆ ข้างต่างดังชัดเจนขึ้นจนแยกได้ออกว่าเป็นเสียงของอะไร แคร่สั่นไหวเมื่อม่ายสมทรงขยับพลิกตัว

ฟักยังคงนอนนิ่ง เผลอปล่อยความคิดในหัวให้ล่องลอยไป...

คิดถึงแปลงดินที่ขุดเมื่อกลางวัน ครูใหญ่จะเอาฤๅษีผสมมาลง แกจะเอามาจากไหนนะ ที่บ้านแกเห็นมีอยู่ไม่กี่ต้น ไม่เห็นมันจะสวยตรงไหนเลย อือ แต่ยังดีกว่าเอาไม้ดอกมาปลูก ต้องมาคอยเฝ้าดูไม่ให้เด็กมาเด็ดอีก น่าเบื่อ นางนี่ก็ชอบดอกไม้เหมือนกัน ยิ่งดอกพู่ระหงสีแดงด้วยละก็เห็นไม่ได้ทีเดียว ไม่รู้เป็นอะไร จะว่าบ้าก็ไม่ใช่ ไม่เคยเห็นอาละวาดสักที แต่ชักไม่น่าไว้ใจเสียแล้ว นึกยังไงนะถึงเปิดนมให้ครูปรีชาดู เมื่อหัวค่ำนี้ยังจะมาขอนอนด้วยอีก ชักยังไงอยู่ ฮื่ย...ไม่มั้ง คงไม่ใช่อย่างนั้นหรอกน่า รึว่ามันคลั่งเพราะมันอยากวะ พ่อตายไปตั้งเดือนกว่าแล้วนี่หว่า ไอ้ทำกันนี่เขาว่ามันเสพติดนะ ถ้าลองได้เคยแล้วมันเลิกไม่ได้ง่ายๆ เฮ้อ กิเลส...แล้วมันจะบ้ารึเปล่าวะนี่ ถ้าเกิดบ้าขึ้นมากูจะทำยังไง เฮ้อ พ่อ... เอาห่วงมาทิ้งไว้ให้ข้าแท้ๆ ถ้าไม่มีนางเสียคนหนึ่ง ข้าคงจะบวชให้พ่อไปแล้ว ไม่ต้องมาเป็นทุกข์วุ่นวายใจอย่างทุกวันนี้ นี่ชื่อเสียงไม่เหลือแล้ว หมดแล้ว...เอาเมียพ่อทำเมียตัวเอง...ไม่มีใครเชื่อเลยสักคนว่าข้าไม่เคยยุ่งกับเมียพ่อ พ่อรู้อยู่ใช่ไหมว่าข้าไม่เคยยุ่งจริงๆ แล้วทำไมไม่มีใครเชื่อข้าล่ะ ครูใหญ่ยังไม่ยอมเชื่อเลย นางก็ปากไวดันไปด่านางละมัยเขาเข้า ไม่รู้พูดออกมาได้ยังไง น่าอายจริง เฮ้อ ...ถ้าได้ผู้หญิงคนอื่นเป็นเมียก็คงไม่มีอะไร หรือว่าจะไล่มันไปอยู่ที่อื่นดีวะ หลอกไปจังหวัดแล้วกูหนีกลับมาคนเดียว เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของกู ลาออกจากภารโรง บวชไม่

ต้องสึกเลยดีมั้ย เออดี...ชาวบ้านเขาจะได้ว่ามึงว่า พอได้แล้วก็ทิ้งถีบหัวส่งให้เมียกระเซอะกระเซิงน่าสงสาร เลวหนักกว่าเก่าเข้าไปอีก เอาละ สมมุติว่าไล่นางไปแล้วชาวบ้านเขาเชื่อว่ามึงไม่เคยยุ่งกับเมียของพ่อมึงเลย ที่ม่ายสมทรงพูดวันนั้นเพราะมันเป็นคนสติสตังไม่ค่อยดี มึงก็กลายเป็นผู้บริสุทธิ์ ทีนี้มึงมาดูนางสมทรงบ้าง พอมึงขึ้นรถหนีกลับได้แล้ว นางสมทรงนั่งคอยมึงอยู่ในร้านจนเย็นไม่เห็นมึงมา เจ้าของร้านมันไล่เพราะมันจะปิดร้านหรือมันอาจจะไล่เพราะว่าเห็นนางนั่งอยู่นานแล้วก็ได้ นางสมทรงออกจากร้านมามองเหลียวหามึง ผู้คนสับสนเดินผ่าน มันเที่ยววิ่งร่าหามึง ดึงคนโน้นจับคนนี้นึกว่าเป็นมึง เขาผลักเอาบ้าง สลัดเอาบ้าง นางอาจจะล้มลุกคลุกคลาน ในใจนั้นอาจจะตกใจกลัว วิ่งหามึงทุกหนแห่งที่นางคิดจะไป แต่ไม่เจอมึง หมดเรี่ยวแรงเหงื่อโซมตัว นั่งหายใจอยู่ซอกตึกเป็นหมาหอบแดด ครั้นเวลาค่ำคืนนางจะนอนที่ไหน นอนข้างถนนหนทางอย่างนั้นหรือ น้ำท่าก็ไม่มีอาบ เสื้อผ้าไม่มีเปลี่ยน เงินทองที่มึงให้นางติดตัวจะอยู่ได้กี่วัน ดีไม่ดีเงินนั่นแหละอาจจะทำร้ายนางเสียเองอีก มึงลองคิดดูซิ อยู่อย่างนั้นสักอาทิตย์สองอาทิตย์มันจะโสโครกขนาดไหน เสื้อผ้าดำมอมแมมสกปรก เนื้อตัวฝุ่นขี้ไคลจับเขรอะ อาจจะมีแผลพุพองเพราะโรคผิวหนัง ตามเนื้อตัวเกาถลอกปอกเปิก เห็นเลือดเห็นน้ำหนอง ผมเผ้าจับเป็นก้อนแข็งเป็นสังกะตังกลิ่นตัวโชยหึ่งเดินใกล้ใครเขาก็ผละหนี นางคงมีชีวิตอยู่ด้วยการเก็บเศษอาหารตามร้านที่คนเขากินเหลือ เจ้าของ

ร้านมันก็คงขับไล่เพราะทำให้ลูกค้าในร้านสะอิดสะเอียน แล้วนางจะหากินที่ไหน คุ้ยเขี่ยไปตามถังขยะเช่นหมาข้างถนนกระนั้นหรือ มีที่นอนอยู่ข้างถนน มีอาหารอยู่ในถังขยะ นางเป็นคนนะ ไม่ใช่สัตว์ มึงจะเลี้ยงนางไว้สักคนมันจะเป็นอะไรไปเล่า ข้าวปลามึงก็อาศัยจากวัดอยู่บ้างแล้ว หรือยังอยากจะไล่นางไปอีก เพื่อให้ตัวมึงเองบริสุทธิ์ ให้ตัวมึงเป็นคนดีคนเดียว คนอื่นจะเดือดร้อนยังไงก็ช่างแม่มัน ฟักคิดทบทวนดูเกี่ยวกับเรื่องจะไล่ม่ายสมทรงไป ในที่สุดเขาก็ตัดสินใจว่า

–กูทำไม่ได้.

ไม่รู้ว่านางมาจากไหนเสียด้วย ถามทีไรตอบแต่กรุงเทพฯ, คลองสาน กรุงเทพฯ, คลองสาน ทำไมพี่น้องเขาไม่มาตามหากันบ้างวะ รึว่านางไม่มีพี่น้องเหมือนกัน

ฟักถอนใจพลิกตัวนอนตะแคง แสงจันทร์ที่พื้นแคร่นั้นหดสั้นลงแล้ว

อย่าไปคิดเลย นอนเถอะดึกแล้ว พรุ่งนี้ต้องตื่นแต่เช้า ผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับพูดอยู่ในใจ...น...อ...น น...อ...น...พยายามกล่อมเกลาตัวเอง ดึงความคิดกลับเข้ามาขังไว้ในตัว แต่แล้วไม่นานนักมันก็ไหลหลุดลอยออกไปอีก...

–ชาวบ้านนี่ก็ช่างตัดสินอะไรกันง่ายดายเหลือเกิน ไม่เคยมีใครเห็นกับตาสักคนว่ากูกับนางได้สมสู่กัน แล้วทำไมเขาจึงเชื่อกันเป็นตุเป็นตะ เมื่อครั้งก่อนเขาให้ความรักเอ็นดูยกย่อง แต่ครั้งนี้เขากลับเกลียดชัง ถากถางเหมือนกับว่ากูคนเก่าได้ตายไปแล้ว อยู่แต่คนใหม่ที่ชั่วช้า

แต่กูก็ไม่เคยเปลี่ยนแปลงจิตใจเลยนี่หว่า เขาเอาอะไรมาตัดสินนะ เพียงว่าผู้หญิงกับผู้ชายนอนร่วมชายคาเดียวกันแล้วจะต้องสมสู่กันอย่างนั้นหรือ หรือว่าถ้าเป็นเขาจะต้องทำเช่นนั้น ช่างเถอะ ใครมันจะว่าอะไรก็ช่างมัน ในเมื่อกูไม่ได้เป็นอย่างที่เขาว่า สักวันหนึ่งเขาคงต้องรู้ความจริงกันเอง ...แล้ววันไหนล่ะ วันที่เขาจะรู้กันน่ะ วันไหนแน่ วันที่มึงจะหลุดจากนรกนี่เสียที กูมองไม่เห็นทางเลย หรือว่าจะเป็นอย่างที่เขาว่าเสียจริง ๆ ให้มันรู้แล้วรู้รอดไปเลยดีไหม ผลแห่งความทุกข์จากการกระทำมึงก็ได้รับอยู่แล้วนี่ แต่รสแห่งความสุขที่ร่ำลือกัน มึงยังไม่ได้รับเลย.

"...ปละ เปล่าพ่อ ข้าเพียงแต่คิด" เขาพึมพำออกมาเบา ๆ อย่างไม่รู้ตัว รู้สึกละอายใจกับความคิดสัปดนนี้ ฟักไม่แน่ใจว่านี่เป็นความคิดแท้จริงของตัวเองหรือเปล่า

–ทำไมมึงถึงได้คิดอัปรีย์จัญไรเช่นนี้ ดีแต่คิดเรื่องสกปรก ทำไมไม่คิดถึงเรื่องดี ๆ บ้าง มึงคิดถูกแล้วหรือ นี่ขนาดมึงไม่ได้เป็นจริงอย่างเขาว่ายังต้องตกที่นั่งอย่างนี้ แล้วถ้าเกิดเป็นจริงขึ้นมา ไม่เลวทรามลงไปใหญ่หรือ นี่อย่างน้อยมึงยังรู้อยู่กับใจว่ามึงไม่ได้เป็นอย่างที่เขาว่า มึงยังพอมีความจริงเป็นเพื่อนปลอบประโลมบ้าง แต่ถ้ามึงเลือกทำลงไป มึงจะเหลืออะไรเล่า.

ฟักพลิกตัวกลับมานอนหงาย มือขวายกเกยหน้าผาก เสียงม่ายสมทรงกรนอยู่ในมุ้งของนาง

–ทำไมถึงนอนไม่หลับวะ ถ้าหลับลงเสียได้คงไม่ต้องคิดมากเช่นนี้ ...น...อ...น น...อ...น น...อ...น พ่อช่วยข้าด้วย ข้านอนไม่หลับ...นอน...น...อ...น เขาเริ่ม

กล่อมเกลาตัวเองอีกครั้ง...นอน... ถ้ากูนอนไม่หลับอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ จะเป็นโรคประสาทหรือเปล่าวะ เมื่อก่อนตอนเป็นทหารก็หลับดีนี่หว่า รึว่าตอนนั้นมันเพลีย ฮึ่ย... ตอนนี้ก็เพลียเหมือนกัน เอ๊...แล้วทำไมมันหลับยากเย็นเหลือเกิน เฮ้อ เพราะคนอื่นแท้ ๆ ทำให้กูนอนไม่หลับ หนีไปอยู่ที่อื่นดีไหม มึงจะไปอยู่ไหน เคยไปไหนมาบ้าง รู้จักใครบ้าง แล้วจะไปทำอะไรกิน...เพราะพ่อแท้ ๆ ทำให้ข้ากลุ้ม ข้าอยากจะบวช อยากจะอยู่ในโลกแห่งพระธรรม ตอนทำพ่อไม่เคยนึกถึงข้าเลย ถ้านึกเสียหน่อยพ่อคงจะไม่เอานางสมทรงมาหรอก.

ช่วงหนึ่งฟักหวนรำลึกถึงสมัยที่เขายังเป็นเด็ก นอนในมุ้งเดียวกันกับพ่อที่โรงลิเก ช่างมีความสุขอบอุ่นจนบอกไม่ถูก เขานอนหลับก่อนพ่อและตื่นทีหลังพ่อเสมอ บางทีรู้สึกตัวตอนเช้ามืดว่าพ่อเอาผ้าห่มมาคลุมให้ เขายังจำได้ เขานอนมุ้งเดียวกับพ่อมาตลอดจนกระทั่งโต เป็นความสุขที่ไม่เคยลืมเลือน หลังจากบวชเณรแล้วก็ไม่เคยได้นอนมุ้งเดียวกับพ่ออีกเลย ภาพในวัยเด็กแห่งความทรงจำของเขาผุดขึ้น ตอนนั้น...ตอนโน้น...ตอนนี้...ไม่ปะติดปะต่อกัน บางตอนออกจะเลือน ๆ ไปบ้าง

และเมื่อถึงเวลานี้ รู้ตัวว่าใกล้อาการที่จะหลับลงแล้ว สังเกตว่าถ้าทบทวนดูเมื่อสักครู่นี้กำลังคิดอะไรอยู่แล้วนึกไม่ออกว่าคิดถึงอะไร นั่นแหละอาการหลับใกล้เข้ามาแล้ว

พอเคลิ้มจะหลับรู้สึกหวีดหวิวเหมือนตัวกำลังหลุดลอยออกจากพื้นแคร่ -เอาอีกแล้ว มันมาอีกแล้ว. แต่

สุดจะแก้ไขได้ เหมือนกับร่างพุ่งแหวกอากาศไปข้างหน้า ด้วยความเร็วแล้วกลับพาดิ่งลงข้างล่าง เสียวช่วงท้องแทบขาดใจ พยายามสวดมนต์เพื่อขับไล่มัน แต่ไม่เป็นผล ยังรู้สึกเหมือนลิ่วไปในเวิ้งอากาศที่ไม่รู้จักจบสิ้น พยายามกระดิกแขนเพื่อเรียกตัวเองคืนมา แต่ลำแขนกลับหนักอึ้งยกขึ้นไม่ไหว แม้แต่จะกระดิกนิ้วก้อยก็ทำไม่ได้ ร่างกายเหมือนถูกพันธนาการไว้แน่นหนา แล้วปล่อยให้ตกมาจากที่สูง ดิ่งแหวกลึกรวดเร็วลงเหวเบื้องล่าง ในความคิดพยายามดิ้นรนให้หลุดพ้น มันยังคงพาโลดแล่นไปนานแสนนานกับการติดตรึงที่ทรมาน จนเกือบหมดลมหายใจอยู่รอมร่อแล้วจึงสะดุ้งเฮือกขึ้นมา

ฟักสูดลมหายใจเข้าเต็มที่สนองความหิวโหยอากาศของตัวเอง ค่อย ๆ ผ่อนลมออกยาวอย่างโล่งใจ แต่กลับตาสว่างขึ้นมาอีก เริ่มตั้งต้นใหม่ในการที่จะนอนให้หลับ ความคิดต่างผุดขึ้นมา พาให้เขาวนเวียนอยู่กับมันโดยไม่ล่วงรู้เวลาว่าผ่านไปกี่โมงกี่ยาม ในที่สุดเขาก็ผล็อยหลับลงเมื่อเวลาเหยียบเข้าค่อนคืนแล้ว

...สิ้นไปอีกหนึ่งวัน วันของฟัก วันที่แสนยาวนาน

วันเวลาล่วงเลยไป ฟักยังคงดิ้นรนขลุกขลักอยู่ในร่างแหแห่งทุกข์ตลอดเวลา แม้ว่าจะเพียรพยายามปลดเปลื้องให้หลุดรอด แต่กลับเหมือนว่า ยิ่งดิ้นตาข่ายแห่งทุกข์ยิ่งมัดแน่นเข้าทุกขณะ ไม่ผิดกับปลาติดแหที่ทุรนทุรายเอาตัวรอด ซึ่งไม่มีวันจะหลุดพ้นได้

นานวันเข้าร่างกายก็ผ่ายผอมลง หน้าตาดำคล้ำหมดสง่าราศี ผมบนหัวหงอกขาวเป็นหย่อมๆ ทั้งที่ยังไม่ถึงกาลของวัยชราเลย

ย่างเข้าฤดูร้อนปีรุ่งขึ้น...

ในระหว่างช่วงปิดเทอมใหญ่ งานประจำที่โรงเรียนจึงหมดไป เหลือแต่คอยดูแลรดน้ำพรวนดินต้นไม้ไม่ให้ตายเท่านั้นเอง วันทั้งวันว่างเปล่าปราศจากงาน ปิดเทอมได้สองวันครูใหญ่ก็มาตามฟักให้ไปช่วยต่อครัวหลังบ้าน เขาจึงได้มีงานทำเกือบอาทิตย์ แต่มิได้รับค่าจ้างค่าแรงอันใด เพราะครูใหญ่ยังถือว่าฟักเป็นคนของโรงเรียนอยู่ แต่ก็ไม่ใช่เรื่องสลักสำคัญสำหรับเขา การที่ครูใหญ่ให้งานทำและพูดคุยหยอกเล่นก็เป็นความสุขเพียงพอแล้ว ถ้าจะคิดเทียบกับเหงื่อและแรงที่เสียไป จะเรียกร้องอะไรให้มากกว่านี้อีกเล่า ในเมื่อคนบางคนที่เคยสนิทสนมกันยังไม่ยอมพูดจาทักทายด้วยเลย แต่นี่เป็นถึงครู

ใหญ่ ใครๆ ในตำบลต่างนับถือ แกยังลดตัวมาใช้งานเขา ฟักคิดว่า ที่จริงแล้วครูใหญ่ต่างหากที่เป็นฝ่ายมีบุญคุณกับเขา

เสร็จงานจากบ้านครูใหญ่ก็ถูกตามไปบ้านครูนิภาอีกเช่นกัน เมื่อเล้าไก่เสร็จเขาก็ไม่ได้เรียกร้องค่าแรงแต่อย่างใด ครูนิภาตอบแทนด้วยเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วฝากให้นางสมทรงสองตัว ตัวหนึ่งเป็นลายดอกสีแดง ซึ่งม่ายสมทรงชอบนักหนา (สวมใส่อยู่เป็นประจำ)

บางทีเป็นงานเล็กๆ น้อยๆ ทั้งสองบ้านนี้จะมาตามให้ไปช่วยอยู่บ่อยๆ แต่งานดายหญ้าในสวนยังพอมีให้ทำอยู่เสมอ และถ้าวันไหนว่างฟักก็ออกรับจ้างทั่วไป งานรับจ้างดายหญ้าเป็นงานที่ไม่มีคนทำ นอกเสียจากว่าเจ้าของสวนจะทำเอง เพราะต่างมีสวนด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีใครเป็นคนว่างงาน เจ้าของสวนที่ว่าจ้างฟักนั้นอาจจะอยากพักผ่อนบ้าง หรือไม่ก็คงมีงานอย่างอื่นที่สำคัญกว่า (อาชีพของคนแถบนี้ส่วนใหญ่ทำสวนมะพร้าว เคี่ยวน้ำตาลปึ๊บ มีส่วนน้อยทำสวนพุทรา)

แม้ว่าจะไม่มีใครคบหากับฟักแล้ว แต่ยังมีคนยอมว่าจ้างอยู่บ้าง อาจจะเป็นเพราะเขาทำงานให้คุ้มค่ากับเงินที่เสียไป และเท่าที่ผ่านมาไม่เคยมีเจ้าของสวนคนใดปฏิเสธได้ว่าไม่จริง ฟักขุดถอนหญ้าราวกับว่าต้องการนับจำนวนต้น ไม่เพียงสักแต่ว่าฟันให้ขาดเท่านั้น ซึ่งไม่กี่วันหญ้าหรือพืชที่ไม่ประสงค์จะโผล่ใบแพล็มกิ่งออกมาอีก ดังนั้นถ้าสวนใครได้ฟักไปทำจะสบายไปอีกนาน

เจ้าของสวนมีข้ออ้างหาทางออกกับพวกพ้องอยู่

แล้วว่า : ไม่ได้คบค้าอะไรกับคนอย่างไอ้ฟัก มันเป็นเพียงการว่าจ้างเท่านั้นเอง จ่ายค่าจ้างแล้วก็แล้วกันไป

บ่ายวันหนึ่งในตอนต้นเดือนเมษายน ดวงอาทิตย์แผดแสงลงมาร้อนราวกับว่าอยู่เหนือหัวขึ้นไปไม่ถึงวา ใบไม้ภายใต้แสงแดดนิ่งเงียบกันหมด ไม่มีเสียงนกร้อง ได้ยินแต่เสียงวิทยุเปิดเพลงลูกทุ่งดังแว่วมาจากบ้านตาแป้นเจ้าของสวน ฟักและม่ายสมทรงกำลังดายหญ้าอยู่ใต้ต้นพุทราในสวนแห่งนี้

สุดความยาวสวนเป็นทางเดินซึ่งนานๆ จะมีคนเดินผ่านมาสักคน ร้อนปานหัวจะแตกอย่างนี้คงไม่มีใครอยากออกจากบ้านกันนัก นอกจากว่ามีธุระจำเป็นจริงๆ หรือไม่ก็เดินหิ้วกระติกไปซื้อน้ำแข็งที่ท่ารถ

ขณะที่ฟักกำลังก้มหน้าก้มตาเอาเสียมแซะหญ้าพลิกดินขึ้น กำกอหญ้าสลัดดินให้ร่วงลง โยนหญ้ารวมไว้กับกอง พลันได้ยินเสียงฟึดฟัดฮึดฮัดจากม่ายสมทรง เขาเหลียวไปดูเห็นนางกำลังถอดผ้าถุงอยู่วุ่นวาย ฟักตกตะลึง ม่ายสมทรงลุกขึ้นวิ่งท่อนล่างเปลือยผ้าถุงหลุดลุ่ยติดตีนตาม

"ร้อน! ร้อน! ร้อน" นางสมทรงตะโกนร้อง

"เฮ้ย นาง!" ฟักตะโกนเรียกลั่นพร้อมกับวิ่งไล่จับตัว ม่ายสมทรงหันกลับ ตาขวางวาวฉายแววดุร้ายออกมา แต่ฟักไม่ได้เกรงกลัว พุ่งตัวเข้ารวบนางไว้ ร่างม่ายสมทรงท่อนล่างขาวโพลนล้มไถเถือกกับดินในสวน ฟักขึ้นขี่นั่งคร่อมบนข่วงท้องของนาง กดเข่าทั้งคู่ไว้แน่นกับต้นแขน

ทั้งสองของนางที่พยายามทุบตีต่อสู้ ม่ายสมทรงดีดดิ้นอุตลุด ปล้ำกันอยู่เป็นนานกว่าจะดึงผ้าถุงขึ้นมานุ่งอย่างเดิมได้

เรื่องคงจะยุติลงเพียงนี้ถ้าหากว่าตาแป้นกับยายสายไม่ชวนกันออกมาดูที่ต้นเสียงโหวกเหวกอยู่ในสวน ภาพที่สองตายายได้เห็นนั้น : ไอ้ฟักขึ้นขี่ปล้ำถอดผ้าถุงอีสมทรงอยู่กลางสวน

"เฮ้ย...มึงจะทำอะไรกันน่ะ" ตาแป้นตะโกนถามพร้อมกับชี้ไม้ตะพดมาแต่ไกล

"ไอ้ห่า สวนกูนะโว้ย ไม่รู้จักอายผีสางนางไม้บ้างกลางวันแสก ๆ" แกเดินตะโกนตรงรี่มา ม่ายสมทรงยังฮึดฮัดอยู่ใต้ตัวฟัก

"อีบ้า!" ฟักตะคอกใส่

ตาแป้นเดินมากับยายสายซึ่งมีมีดอีโต้ติดมือมาด้วย ทั้งคู่หยุดยืนจ้องด้วยความไม่พอใจ ม่ายสมทรงแหงนหน้าขึ้นมอง อาการของนางเปลี่ยนเป็นตื่นตระหนกก่อนสงบนิ่ง ฟักค่อยเคลื่อนตัวลงจากร่างนาง

"ไอ้ระยำ! มึงจะขึ้นช้างลงม้าที่ไหนก็ไป ในบ้านในช่องมึงก็มี อยากนักทำไมไม่ทำกันที่บ้านก่อนล่ะ เสือกจะมาทำกันในสวนกู ไม่อายผู้อายคน ก็อายผีสางเทวดาบ้าง"

"โธ่...ตาฟังข้าก่อน นังนี่มันคลั่งอะไรไม่รู้ ข้าจะใส่ผ้าถุงให้มัน ไม่ได้ทำอย่างที่ตาว่า"

"อย่าพูดเลยไอ้ฟัก เสร็จแล้วน่ะสิ มึงถึงได้ใส่ให้ไป! ไปทั้งคู่เลย" แกวาดตะพดขึ้นจากดินชี้ทางให้ออก

จากสวน

"ตาฟังข้า..."

แม้ว่าจะเอาความจริงมาวางไว้ตรงหน้าให้สองตายายเห็น แต่ความจริงก็ไม่สามารถลบล้างความเชื่อที่ตาแป้นและยายสายมีต่อภาพที่เห็นกับตาเมื่อสักครู่นี้ได้ ยิ่งอธิบายก็กลายเป็นยิ่งแก้ตัวเพื่อปกปิดความผิด หมดปัญญาแก้ไขความเข้าใจได้ เขาจึงเดินเงื่องหงอยออกจากสวน กลางแดดร้อนเปรี้ยงยามบ่าย...

สองวันต่อมาตาแป้นได้นิมนต์พระมาสวดทำบุญที่บ้าน นัยว่าเป็นการทำบุญล้างซวยที่ไอ้ฟักกับอีสมทรงมาทำบัดสีเอาไว้ในสวน

พระฉันเพลเสร็จคล้อยหลังลงเรือน เห็นจีวรเหลืองไหว ๆ อยู่ท้ายสวนพุทรา กินข้าวกินขนมกันแล้วพวกผู้หญิงเก็บถ้วยชามรามไหไปล้างหลังบ้าน ส่วนบนบ้านบรรดาคอสุราตั้งวงเป็นที่สนุกสนานครื้นเครง เสียงสรวลเสเฮฮาแว่วมาว่า

"มันติดลึกซะแล้ว"

"สงสัยอีนี่มันเป็นฮิสทีเรีย มันชอบยิ้มให้ผู้ชาย"

"ก็ไอ้ฟักมันเคยเสียที่ไหนเล่า กินเข้าไปทีเลยติดใจ"

"ไอ้ห่า เป็นกูทำไม่ลงหรอกว่ะ เมียพ่อตัวเองแท้ ๆ"

"ไม่ใช่แม่มันนี่"

"นั่นแหละ ยังไง ๆ กูก็ไม่เอา อย่างน้อยก็ควรกลัวผีพ่อมันมั่ง ศพยังไม่ได้เผาเลย"

"ลุงแป้นพลอยซวยไปด้วย ได้ดูหนังมั้ยล่ะ"

"ดูกะผี จะแพ่นกบาลมันอยู่แล้ว"

"บาปนะ ไปตีมันตอนนั้น คนกำลังมีความสุข"

"ไอ้ฟักนี่ตอนบวชไม่เห็นแววมันจะมาทางนี้เลยเนอะ"

"ของอย่างนี้ว่าได้ที่ไหนเล่า มันไม่แน่หรอก"

"ไม่รู้สวนคนอื่นโดนบ้างหรือเปล่า ไม่มีใครจับได้"

"นั่นน่ะสิ ไอ้ห่า ข้าก็เคยจ้างมัน"

"แปลกนะ ในบ้านในช่องก็มี ไม่น่าจะมาทำประเจิดประเจ้ออย่างนี้"

"มันอยากเปลี่ยน...เปลี่ยน...อะไรน้า เอ๊...เออๆ เปลี่ยนบรรยากาศ ทำกันแต่ในบ้านทุกๆ วันมันเซ็งมันมั้ง ลองกลางสวนกลางแปลงดูบ้าง"

พวกคอสุราคุยกันเสียงหัวเราะเฮครืนๆ ยิ่งเมาก็ยิ่งมัน คุยกันไม่พ้นเรื่องอย่างว่าของฟักกับม่ายสมทรง ส่วนพวกผู้หญิงที่ขัดถูหม้อไหอยู่ในครัว ที่เป็นสาวรุ่นได้ยินเข้าก็แก้มแดงด้วยความอาย ทำทีเป็นไม่ได้ยินกับเสียงที่ดังลอยมา ส่วนสาวใหญ่ใจถึงมีลูกมีผัวเคยผ่าน ฟังแล้วก็ชอบอกชอบใจ มองตา ยิ้มแย้มอย่างรู้กัน

จากวันนั้นมาไม่มีใครยอมจ้างฟักทำงานอีกเลย เพราะเรื่องนี้เลื่องลือไปทั่วทุกหัวระแหงในตำบล แม้แต่เด็กๆ ยังพลอยล่วงรู้ด้วย ฟักอับอายไม่กล้าออกสู้หน้าใคร แม้แต่ร้านที่ท่ารถ ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ จะไม่มีใครเห็นเงาของฟักกล้ำกรายไป รู้สึกเหมือนว่าตัวเองเดินไปทางไหน ทุกคน

จะหยุดงานที่กำลังทำอยู่แล้วมองมา มีสายตาเหมือนกับได้เห็นตัวประหลาดมหัศจรรย์

ช่วงเวลาที่ต้องอยู่คนเดียว เพียรหักห้ามข่มตัวมิให้คิดถึงเรื่องนี้ แต่ยิ่งข่มก็เหมือนยิ่งเก็บกดอัดลงไปในส่วนลึกๆ อัดลงไปทุกๆ วัน ความทุรนทุรายทางใจโถมทวีมากขึ้น ครุ่นคิดหาทางออก หวนกลับเข้าทางพระหมายว่าจะข่มไว้ ก่อนนอนทุกคืนนั่งสวดมนต์ทำใจให้สงบอยู่เป็นนาน ท่องบ่นอยู่ทุกบทสวดที่เคยท่องเมื่อครั้งยังบวช แต่ก็ไม่ได้ช่วยให้หลับลงอย่างมีความสุขแต่อย่างใด

เข้าหาทางพระเพื่อข่มแล้ว ไฟแห่งทุกข์ก็ยังไม่ยอมมอดดับลง จนอดสงสัยไม่ได้ว่า แม้นไล่นางสมทรงไปได้ตัวเองโกนหัวเข้าวัด ชาวบ้านจะยอมให้บวชไหม ไม่แน่ใจขึ้นมาว่าจะกลับไปมีความสุขอย่างเก่าเหมือนเมื่อครั้งบวชเณรได้อีก ไม่มีทางเป็นไปได้ มีอยู่หนทางเดียว หนีไปอยู่เสียที่อื่น ไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ไม่มีใครรู้จัก

โอ้...นี่ทุกข์ทรมานถึงขนาดต้องละทิ้งแผ่นดินเชียวหรือ

เคยคิดมาแล้วเป็นสิบๆ ครั้ง แต่ต้องพ่ายแพ้กับความเป็นจริง จะเริ่มต้นชีวิตที่แห่งหนไหน อย่างไร มืดมิดแปดด้าน ครั้นจะเหวี่ยงนางสมทรงออกนอกทางชีวิตใช่ว่าไม่เคยคิดมาก่อน

มันเป็นกรรมเป็นเวร

เคยทำเวรกรรมไว้เมื่อใดกันเล่า ชีวิตนี้เกิดมาปลาสักตัวไม่เคยฆ่า เงินสักเฟื้องไม่เคยลักขโมยใคร ลูกเมียใครก็ไม่เคยไปเสพสม พูดจาหลอกลวงไม่เคยเอ่ย สุรายา

เมานั้นอย่าว่าแต่กินเลย มองยังไม่อยากมอง ศีลห้าข้อนี้ถือประพฤติมาตลอด แล้วทำไมถึงต้องรับเวรรับกรรมหรือว่าเป็นมาแต่ปางก่อน

สำหรับฟักแล้ว หมดงานก็เหมือนหมดความสุข...

หลังจากที่ว่างงานแล้วเลยได้คิดว่า ควรเปลี่ยนหลังคากระต๊อบเสียที เตรียมรอรับฤดูฝนที่จะมาถึง และถ้าถึงฤดูนั้นจริง ๆ ก็เป็นช่วงเปิดเทอมคงไม่มีเวลาได้ทำ หลังคาจากดำแห้งกรอบมีรอยโหว่อยู่หลายแห่ง ครั้งแรกคิดว่าจะแซมจากเอาพอกันฝนได้ไปก่อน แต่ในเมื่อมีเวลาเหลือเฟือเช่นนี้ เขาจึงตัดสินใจเปลี่ยนใหม่เสียทั้งหมดเพื่อจะได้ยืดเวลาทำงานออกไปอีก เพื่อหน่วงวันแห่งความสุขของตัวเองเอาไว้ คิดได้ดังนี้จึงไปเบิกเงินที่ครูใหญ่มาซื้อจากเพื่อมุงหลังคา

เงินที่เขาเบิกมาจากครูใหญ่เป็นเงินของเขาเองที่ฝากไว้ จากเงินบำเหน็จของพ่อ และจากเงินเดือนที่เหลือทุกเดือนรวมกับเงินพิเศษที่หามาได้ ฟักไม่กล้าเก็บไว้กับตัวกลัวจะหาย จะซุกซ่อนไว้ภายในกระต๊อบก็ไม่มิดชิดเพราะกระต๊อบนั้นเข้าออกได้สะดวกสบาย ครั้นจะฝากธนาคารก็ต้องเดินทางเข้าจังหวัด จะเบิกจะถอนสักทีคงลำบาก และตัวเองไม่จัดเจนในตัวจังหวัดเอาเสียเลย เคยเดินเที่ยวครั้งเดียวเมื่อครั้งไปเกณฑ์ทหาร แต่นั่นนานมาแล้ว ทางเดียวที่มองเห็นคือฝากเงินไว้กับครูใหญ่ซึ่งเป็นคนที่เขาเคารพนับถือ จะฝากจะถอนก็ง่าย รู้กันเองว่ายังคงเหลืออยู่เท่าไร

ฟักกับม่ายสมทรงช่วยกันเปลี่ยนหลังคากระต๊อบ

เขาขึ้นไปนั่งบนหลังคา นางคอยส่งตับจากและเส้นตอกให้ตามที่เรียกใช้ บางขณะหวนนึกถึงเรื่องครั้งก่อนสมัยที่ยังเป็นหนุ่มตัวอย่างของตำบล ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนหลังคาบ้านหรือปลูกบ้าน ฟักไปช่วยคนอื่นๆ ไม่เคยขาด ค่าแรงค่าจ้างไม่มีใครพูดถึง มันเป็นเรื่องของน้ำใจที่มีต่อกันในระหว่างคนตำบลเดียวกัน เจ้าของบ้านเลี้ยงข้าวกลางวัน เลี้ยงข้าวเย็น สาวๆ คอยส่งน้ำใส่ยาอุทัยสีชมพูเรือแช่น้ำแข็งให้ยามร้อนยามกระหาย จะเป็นบ้านเหนือบ้านใต้เขาช่วยมาทั่ว เอาแรงเปลี่ยนแรง ใครเคยช่วยใครถึงเวลามีงานร่วมแรงมาช่วยกันกลับคืน บ้านผู้ใหญ่ บ้านทิดช่วย บ้านตาเปลว บ้านใครต่อใคร เปลี่ยนหลังคาสังกะสี หลังคาจาก หลังคากระเบื้อง เคยช่วยมาแล้วทั้งนั้น

แต่ครั้นถึงวันนี้ วันที่ฟักเปลี่ยนหลังคากระต๊อบตัวเอง กลับมีเพียงเขาและม่ายสมทรงเท่านั้นที่ช่วยเหลือกัน บางเวลามีหมาวัดสองสามตัวมาหยุดยืนเอียงคอดู แล้ววิ่งย้องๆ จากไป

สามวันล่วงแล้ว หลังคาใหม่จึงเสร็จลง รุ่งขึ้นอีกวันเป็นวันสงกรานต์พอดี

เสียงระฆังแว่วเหง่งหง่างมาจากวัดในตอนเข้ามืด ช่วงจังหวะการตีเชื่องช้า ฟักพลิกตัวเมื่อเสียงแรกแว่วเข้าหู รีบลุกขึ้นเก็บมุ้ง พับผ้าห่ม ม้วนเสื่อจัดเข้าที่ เสียงงัวเงียของม่ายสมทรงดังถามมาจากในมุ้งว่าจะไปไหน เขาตอบว่าจะไปช่วยงานทางวัด ให้นางคอยอยู่ที่นี่ อย่าออกไปเดินเพ่นพ่านในบริเวณวัด

อากาศภายนอกกระต๊อบกำลังเย็นสบาย ตักน้ำล้างหน้าอย่างเร่งรีบแล้วกลับเข้ากระต๊อบ เลือกชุดใหม่ที่สุด กางเกงขาสั้นสีกากี เสื้อแขนสั้นสีขาว ด้วยร่างที่เตี้ยเล็กทำให้ดูคล้ายกับนักเรียนแก่ ๆ คนหนึ่ง กำลังเดินงุด ๆ ออกจากกระต๊อบไปทางหลังวัด

ฟ้าสางเรือง ๆ มองเห็นทางไม่สู้ลำบากนัก ชั่วครู่ก็มาโผล่หลังวัดตรงบันไดขึ้นกุฏิ บนกุฏิวัดสว่างไสวด้วยไฟฟ้าจากเครื่องปั่น ปรกติแล้วในตอนเช้ามืดจะไม่มีการติดเครื่อง ยกเว้นแต่ว่าเป็นวันที่มีงานบุญเช่นวันนี้

เสียงระฆังยังคงดังอยู่ไม่ขาดสาย ฟักเดินมาหยุดอยู่หน้าห้องกระซับ (ห้องเก็บของ) เด็กวัดกำลังช่วยกันแบกเสื่อ ยกกระโถน ถ้วย ชาม บาตร ออกมากองไว้หน้าห้อง เพื่อเตรียมขนลงไปที่ศาลาทำบุญ ฟักแบกเสื่อขึ้นบ่าสองม้วนเดินออกจากหน้าห้องกระซับสู่ศาลาทำบุญตามทางปูนซึ่งลาดไว้จากบันไดหน้าวัด ผ่านโรงเรียนนักธรรม ผ่านมณฑป กำลังจะผ่านโรงลิเกแวบนึกถึงพ่อขึ้นมา ถ้าพ่อยังอยู่ก็คงกำลังขนของเหมือนกัน

ขอบฟ้าสว่างรำไรขึ้นเรื่อย ๆ แสงสีเหลืองเหลือบแลบขึ้นมาจากฟ้าทางด้านหลังคาโบสถ์ ฟักเดินมาถึงศาลาทำบุญ วางเสื่อลงแล้วคลี่เสื่อจากด้านหนึ่งของศาลากลิ้งปูไปบนพื้นยาวจรดถึงอีกด้านหนึ่งของศาลา เด็กวัดที่เดินตามมาก็ปูเรียงต่อไป จัดเตรียมไว้ให้ชาวบ้านได้นั่งฟังพระสวด ฟักแวะเข้าไปยืนดูหลวงพี่แจ่มซึ่งกำลังต่อเครื่องขยายกับลำโพง ยืนดูอยู่สักครู่ เมื่อหลวงพี่ไม่ยอมหันมามองเขาจึงเลี่ยงเดินกลับทางเก่าขึ้นวัดขนของลงมา

อีก สิ่งต่าง ๆ ดูสว่างชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ บรรยากาศที่เคยมืดเหมือนม่านบังหายหมดสิ้นแล้ว เสียงเพลงลูกทุ่งดังกังวานขึ้น วันนี้เป็นวันสงกรานต์...เสียงร้องของนักร้องฝ่ายชายร้องลิเกโต้ตอบกับฝ่ายหญิงผ่านลำโพงดังก้องไปทั่ว เคล้ากับเสียงระฆังที่ดังอยู่ก่อน ทุกสิ่งทุกอย่างจัดเตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว รอคอยให้ถึงเวลาเท่านั้นเอง

พื้นปูนภายในศาลาทำบุญมีเสื่อปูเป็นแถวหน้ากระดาน เรียงเว้นระยะห่างสม่ำเสมอกัน หันหน้าเข้าหาอาสน์สงฆ์ ข้างบนอาสนะปูเสื่อไว้ตามความยาว บนเสื่อปูพรมผืนจัตุรัสทับไว้อีกชั้นหนึ่ง จำนวนพรมเท่ากับจำนวนพระที่วัด ผืนพรมสี่เหลี่ยมลวดลายสวยงามแตกต่างกันไป เป็นรูปสัตว์บ้าง ดอกไม้บ้าง ช่องว่างระหว่างพรมมีกระโถนสีไข่ไก่วางไว้ทุกช่อง ด้านขวาสุดของที่นั่งพระมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ตั้งอยู่ในตู้กระจก ขอบตู้และหน้ากระจังแกะสลักลวดลาย เบื้องหน้าพระพุทธรูปมีเชิงเทียนยาวเป็นรูปเรือหงส์ ถัดออกมาเป็นกระถางธูปอ่างลายมังกรใบใหญ่ใส่ทรายไว้ค่อนกระถาง ขี้ธูปตกเกลื่อนอยู่บนทราย

ภายนอกศาลาทำบุญทางด้านขวาเป็นลานซีเมนต์ตรงกลางลานมีแท่นตักบาตรเป็นฐานปูนก่อตั้งอยู่ สูงแค่เอว กว้างประมาณวายาวสักหกเจ็ดวา ทาสีขาววาดลวดลายกระหนกสีเหลืองสีแดงไว้ตามมุม บนแท่นนั้นตรงกลางตั้งบาตรเรียงเว้นระยะเป็นแถวยาวไปจนสุด ที่ว่างสองข้างวางสำรับใส่ถ้วยชามเปล่าตระเตรียมไว้ถ่ายกับข้าวจากชาวบ้านที่มาทำบุญ ด้านหัวแท่นก่อฐานเล็ก ๆ ขึ้น

ไว้เป็นที่ใส่บาตรพระพุทธ

ชาวบ้านต่างทยอยกันมาด้วยใบหน้าอิ่มบุญอิ่มวาสนา ทักทายยิ้มแย้มให้กัน แต่งตัวสวยสดด้วยเสื้อผ้าใหม่ ที่มีทองหยองเพชรนิลจินดาสายสร้อยตุ้มหูใส่กันมาตามฐานะความมั่งมี ถ้วยโถโอชามต่างขนของสวยงามออกมาใช้ ซึ่งเก็บรักษาไว้สำหรับเวลามีงานตักบาตรทำบุญโดยเฉพาะ ขันเงินขันทองเหลืองขัดถูจนเงาวาว ข้าวขาวสะอาดโรยดอกมะลิไว้บนข้าวหอมกรุ่นโชย

พวกผู้ชายที่มีอายุมากหน่อยเมื่อเจอะเจอกันก็จับกลุ่มพูดคุยถึงเรื่องการบ้านการเมือง ราคาน้ำตาลปี๊บ ราคามะพร้าว ราคาพุทรา เรื่องไฟฟ้าที่จะมาถึง เรื่องกุฏิซึ่งกำลังสร้างใหม่ ส่วนพวกหนุ่ม ๆ บางคนเดินขึ้นไปบนกุฏิคุยกับพระที่เคยเป็นเพื่อนกันมาก่อน บางคนนั่งจับกลุ่มกรุ้มกริ่มที่ศาลาวัดตรงต้นละมุดสีดาหลังศาลาทำบุญ พวกผู้หญิงแก่ ๆ ป้า น้า ย่า ยาย นั่งคุยรอพระอยู่ในศาลาทำบุญ เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ จิปาถะ แบ่งหมากแบ่งพลูกินกัน ขอดูสร้อยข้อมือ ถามไถ่ถ้วยชามว่าซื้อมาจากไหน อายุเก็บสักเท่าใด เล่าเรื่องต่าง ๆ แลกเปลี่ยนกันฟัง เรื่องลูกที่เรียนอยู่กรุงเทพฯ เรื่องหลานที่เป็นเด็กเจ้าเล่ห์น่ารัก บรรดาสาว ๆ ที่ไม่ยอมห่างแม่ต่างนั่งฟังอยู่ข้างหลัง สาวบางพวกที่ไม่ชอบฟังคนแก่คุยกัน เดินเก็บดอกไม้ดอกแก้วเป็นกลุ่ม ๆ เจอพวกหนุ่ม ๆ ทักทายเข้าเอียงอายจนหน้าแดง ที่แก่น ๆ ก็โต้ตอบกัน หัวเราะหัวใคร่ยิ้มแย้มให้ ส่วนเด็กเล็ก ๆ รุ่นราวเดียวกันจับกลุ่มวิ่งไล่ซุกซนไปตามโบสถ์ตามวิหารตามประสาเด็ก

ยังคงมีคนทยอยมาเรื่อย ๆ ผู้คนขวักไขว่มากขึ้น ถาดวางดอกไม้ล้นปรี่ กระถางธูปมีควันลอยโขมงฟุ้ง เปลวเทียนสว่างไสวเรียงเป็นแถวตามแนวรูปเรือหงส์ เทียนสั้นบ้างยาวบ้างบ่งบอกเวลามาของผู้จุด น้ำตาเทียนไหลย้อยหยดลงเบื้องล่าง

ฟักนั่งตัวลีบอยู่กับบันไดของศาลาถือศีลซึ่งตั้งอยู่ไม่ห่างจากศาลาทำบุญนัก เขาไม่กล้าเข้าไปร่วมกลุ่มคุยกับใคร ไม่ว่าจะเป็นพวกหนุ่ม ๆ รุ่นราวเดียวกันหรือผู้ใหญ่ที่มีอายุ เมื่อมีคนเดินผ่านไปไม่มีใครทักทาย ไม่มีใครมองเห็น อย่างกับว่าฟักเป็นคนที่หายตัวได้ บางครั้งเมื่อสายตาสบกันก็ไม่มีใครยอมพูดด้วย แม้กับทิดบุญยืนเพื่อนผู้เคยไปเกณฑ์ทหารพร้อมกัน ฝึกด้วยกัน ปลดกลับบ้านในวันเดียวกัน เขาเรียกทัก แต่ทิดบุญยืนมองไม่เห็น ไม่ได้ยินเสียงเรียก ทิดบุญยืนหันคุยกับเมียสาวกะหนุงกะหนิงเดินผ่านหน้าไป

เสียงเพลงจากเครื่องขยายเสียงเงียบลง เสียงระฆังที่ดังอยู่ก็พลอยหยุดด้วย ชาวบ้านต่างเข้ามานั่งในศาลาเมื่อเห็นพระชักแถวเดินจีวรเหลืองอร่ามมาจากกุฏิ หลวงพ่อเดินนำหน้าเรียงอันดับตามอาวุโสพรรษาที่บวช แถวของพระสงฆ์เคลื่อนเข้ามาจนกระทั่งเข้าภายในศาลา และกำลังก้าวขึ้นอาสนะ ชาวบ้านต่างพากันก้มลงกราบ ผู้เฒ่าบางคนที่มีหลานเล็ก ๆ ติดมาด้วย ก็เตือนให้หลานกราบลง ท่าทางเด็กที่ก้มลงกราบจึงดูน่ารักใคร่สำหรับคนนั่งข้าง ๆ ที่ได้เห็น

เมื่อพระขึ้นนั่งพร้อมกันบนอาสนะแล้ว หันก้มกราบ

พระพุทธรูปที่อยู่ด้านขวาพร้อมกัน

หลวงพ่อขยับท่านั่งและจีวรให้เข้าที่ ยกนิ้วเคาะไมโครโฟนที่ตั้งอยู่เบื้องหน้า เสียงดังกึง...กึง...ออกลำโพง ท่านจึงได้เริ่มพูดกับชาวบ้านด้วยใบหน้ายิ้มแย้มของคนที่คุ้นเคยกันมานาน ท่านพูดถึงเรื่องอานิสงส์ของการทำบุญ พูดถึงประเพณี พูดถึงการที่ได้เกิดมาเป็นทายาททักับพุทธศาสนาจะหาสิ่งอื่นใดมาเทียบไม่ได้ แล้วโยงกลับมาถึงเรื่องสร้างกุฏิหลังใหม่ของวัดซึ่งกำลังก่อสร้างอยู่ ว่าที่เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้ก็เพราะชาวบ้านมีใจศรัทธา ด้วยเงินทอง ด้วยน้ำพักน้ำแรงช่วยกันทำนุบำรุงศาสนา ท่านยังได้กล่าวถึงลูกศิษย์ลูกหาที่ทำงานเป็นใหญ่เป็นโตอยู่ในกรุงเทพฯ ได้ดิบได้ดีแล้วไม่ลืมวัด จัดกฐินผ้าป่าหาเงินมาเข้าวัด ท่านได้เอ่ยถึงชื่อของลูกหลานคนนั้นคนนี้ ซึ่งสร้างความปีติให้ผู้ที่เป็นบิดามารดา วัดยังต้องพัฒนาต่อไป ที่จริงแล้ววัดก็เหมือนกับเป็นสมบัติของชาวบ้าน มีงานการกุศลได้ใช้ร่วมกัน ท่านพูดได้สักพักหนึ่งจึงพยักหน้าให้มรรคนายกมารับไมโครโฟนไป

มรรคนายกลุกขึ้นเอาไมโครโฟนมาแล้วบอกให้ชาวบ้านเตรียมตัวรับศีล มรรคนายกขยับนั่งคุกเข่าประนมมืออาราธนาศีล...

ชาวบ้านรับศีลห้าเสร็จแล้วพระจึงเริ่มสวดมนต์ เสียงสวดมนต์ดังขึ้นพร้อมเพรียงจากสำเนียงของพระยี่สิบกว่ารูป ลีลาจังหวะคุ้นคู่กับหูของชาวบ้านมานานแสนนาน

พระสวดได้สักครู่ ชาวบ้านเริ่มลุกออกไปใส่บาตรนอกศาลา ตักข้าวตักแกงใส่บาตรใส่ถ้วย ดูชุลมุนวุ่นวาย

ค่อยสับเปลี่ยนกันออกมา ใส่เสร็จแล้วกลับมานั่งพนมมือฟังพระสวดในศาลา ที่ยังไม่ได้ใส่ก็ลุกออกมาบ้าง ถ้าทุกคนออกมาพร้อมกัน ลานใส่บาตรคงเบียดเสียดไม่มีที่ยืน

แกงเนื้อ แกงไก่ ต้มยำ ผัดเผ็ด ผัดเปรี้ยวหวาน ฯลฯ วุ้นน้ำเชื่อม ข้าวต้มมัด ขนมชั้น ทองหยิบ ทองหยอด มังคุด พุทรา ส้มสูกลูกไม้ ฯลฯ ถูกถ่ายจากภาชนะของชาวบ้านลงสู่ถ้วยที่ทางวัดจัดเตรียมไว้ ถาดเต็มแล้วยกออกไปเอาถาดใหม่เข้าวางแทน บาตรที่ข้าวล้นมีคนยกออกมาเทข้าวใส่กะละมังใบใหญ่แล้วกลับวางที่เดิม ฟักและเด็กวัดช่วยกันทำหน้าที่ดังกล่าวนี้

ถ่ายของเสร็จแล้วยกสำรับเดินขึ้นวัด วางเตรียมไว้ที่หอฉัน มีเด็กวัดคอยเฝ้าคอยระวังหมาแมวจะขึ้นมากิน พวกทิดหนุ่ม ๆ ซึ่งเคยบวชเรียนอยู่ที่วัดช่วยยกลำเลียงขึ้นมาด้วยคนละไม้คนละมือ ข้าวและกับข้าวของคาวหวานช่างมากมาย ชวนให้สงสัยว่าทั้งพระทั้งเด็กวัดช่วยกันกินสามวันสามคืนจะหมดหรือเปล่า แต่กับข้าวเหล่านี้จะถูกรวมหม้อเก็บไว้ที่โรงครัวอีกทีหนึ่ง เป็นอย่าง ๆ คอยอุ่นตั้งไฟไว้สำหรับให้พระฉันได้อีกในวันต่อ ๆ ไป

ชาวบ้านใส่บาตรเสร็จแล้ว ขณะกำลังนั่งฟังพระสวดอยู่ภายในศาลา ภายนอกตรงลานใส่บาตรหมาหลายตัวต่างเพ่นพ่านแย่งกินเศษอาหารที่ตกหล่น บางตัวขึ้นไปบนแท่นตักบาตรขม้ำข้าวที่หกเกลื่อน ท่ามกลางเสียงพระสวด เสียงหมากัดกันก็ดังขรมขึ้นกลบเสียงพระ เป็นที่หนวกหูรำคาญของชาวบ้าน แต่ไม่มีใครขยับลุกขึ้นมาไล่หมา

ฟักซึ่งนั่งพนมมือฟังพระสวดอยู่ที่บันไดศาลาถือศีล ลุกวิ่งออกไปไล่หมาหมู่นั้นที่กำลังง่วนกัดสะบัดกันนัว เขา ส่งเสียงตวาดค่อนข้างดัง คิดหวังว่าคงมีคนพอใจอยู่บ้าง ที่เป็นผู้เสียสละลุกขึ้นมาในระหว่างพระกำลังสวด แต่ลืม นึกไปว่า –เป็นหน้าที่ของมึงอยู่แล้วที่จะต้องทำ.

พระสวดเสร็จแล้วลุกลงจากอาสนะเดินออกนอก ศาลากลับสู่กุฏิเพื่อฉันเช้า ชาวบ้านแยกย้ายกระจายกลุ่ม กลับตามทางที่ตนเดินมา ถือขันเปล่า ถาดเปล่า เดินยิ้ม อิ่มอกอิ่มใจ แววแห่งความสุขเอ่อท้นล้นหน้า พวกเขาได้ มีหลักประกันแล้วว่า เกิดชาติหน้าภพหน้าจะได้สุขสบาย

คนทำบุญกลับกันหมดแล้ว ศาลาแห่งนี้เหลือทิ้งไว้ แต่ความไร้ระเบียบ ซึ่งฟักและเด็กวัดต้องเก็บกวาด ดับ ธูปเทียนที่ยังเหลือติดค้าง พักใหญ่ๆ สิ่งของต่างๆ ที่ขน ลงมาเมื่อตอนเช้ามืด ก็ถูกแบกกลับขึ้นไว้บนวัดดังเดิม

เด็กวัดขึ้นวัดไปหมดแล้ว เหลือแต่ฟักคนเดียวกวาด ศาลาอยู่แกรกๆ แดดเช้าแผดกล้าจนรู้สึกคันยุบยิบทั้งตัว ด้วยเหงื่อซึ่งซึมออกตลอดเวลา เขากวาดเศษข้าวคราบ แกงจนหมดสิ้นจึงเดินขึ้นกุฏิ

พระฉันเช้าอิ่มแล้วเด็กวัดกำลังกินข้าวกันอยู่ ฟัก แบ่งกับข้าวที่พระฉันเหลือเทใส่ปิ่นโต ตักข้าวใส่โถ อุ้มโถ หิ้วปิ่นโตเร่งกลับมายังกระต๊อบ

ระหว่างทางกลับ ใบหน้าของเขามิได้อิ่มเอมเยี่ยง คนที่กลับจากทำบุญ ตรงข้าม มันช่างดำคล้ำหม่นหมอง เพราะความคิดหนึ่งได้เกิดขึ้นว่า –มึงมันก็เหมือนพวก เปรตพวกผีคอยอาศัยแต่ใบบุญชาวบ้าน.

นั่งกินข้าวกับม่ายสมทรง ดูนางมูมมามกว่าทุกวัน กับข้าวดี ๆ เช่นนี้ไม่เคยทำกิน นอกจากอาศัยจากวัด โน่นก็อร่อย นี่ก็อร่อย นางสมทรงจึงกินข้าวได้มากมาย

รุ่งขึ้นอีกวันเป็นวันบังสุกุลกระดูก...

วันนี้ฟักมาช่วยที่วัดด้วย มีสัปเหร่อไข่คอยจัดแจงทุกอย่างในงาน เป็นหน้าที่ของแกโดยตรง แต่ฟักก็เอาแรงเข้าร่วมกับสัปเหร่อ แม้ว่าในส่วนลึกจะรังเกียจแกอยู่ก็ตาม เขาคิดว่านี่คืองานของส่วนรวม ช่วยส่วนรวม มิใช่ช่วยสัปเหร่อ ทั้งสองช่วยกันจัดโต๊ะหมู่ใหญ่ที่ศาลาโรงทึม เพื่อให้ชาวบ้านนำโกศกระดูกมาวางรอรับพระลงบังสุกุลในตอนบ่าย

บางคนที่มีฐานะก็จะสร้างเจดีย์เล็ก ๆ ไว้เพื่อเก็บกระดูกของปู่ย่าตายาย สร้างไว้นอกกำแพงโบสถ์ ด้านข้างและด้านหลังของวิหาร ถึงวันนี้พวกลูกหลานต่างมาล้างทำความสะอาดเจดีย์ แต่งแต้มสีที่หลุดลอกของตัวเทพนมซึ่งประดับตกแต่งไว้ตามมุมเจดีย์ให้มีสีสันสวยสดงดงามขึ้นมาอีก พวกเด็ก ๆ ลูกหลานช่วยกันหิ้วกระป๋องน้ำมาราดล้าง พ่อแม่เล่าเรื่องราวความดีของบรรพบุรุษให้ลูกฟัง

ส่วนบางคนที่ไม่มีเจดีย์เก็บกระดูกไว้วัด ต่างก็มีโกศใส่กระดูกของปู่ย่าตายายเก็บไว้ที่บ้าน ถึงวันแห่งประเพณีก็เอามาวัดร่วมบังสุกุลกันครั้งหนึ่ง มาถึงวัดจัดโกศขึ้นตั้งรวมกันบนโต๊ะที่ทางวัดจัดเตรียมไว้ให้ เปิดฝาโกศจุดธูปบูชา ใส่น้ำอบน้ำปรุงลงไป ส่งกลิ่นหอมเย็น

เยือกเหมือนกลิ่นวันอาบน้ำศพคนตาย

ชาวบ้านแต่งกายด้วยสีขาว-ดำ ผู้หญิงส่วนใหญ่แต่งดำทั้งชุด เป็นวันรำลึกถึงดวงวิญญาณของผู้ที่อยู่ในปรโลก ทำบุญกรวดน้ำไปให้ รำลึกถึงเชื้อไขที่สูงขึ้นไป บรรพบุรุษเหล่านั้นมีบุญคุณล้นเหลือต่อตัวเองซึ่งกำเนิดมาได้มีชาติมีตระกูลสืบเชื้อสาย

ปีหนึ่งมีเพียงวันเดียวเท่านั้นเองที่จะทำบุญบังสุกุลให้ปู่ย่าตายาย ไม่ว่าอยู่เหนืออยู่ใต้อยู่ใกล้อยู่ไกล ก็จะมารวมญาติกันในวันนี้ เหมือนกับเป็นข้อตกลงในการกลับมาเจอกันของญาติพี่น้อง ซึ่งต้องย้ายถิ่นฐานไปอยู่ตามความจำเป็นของการดำรงชีวิตของแต่ละคน

ฟักยังคงช่วยงานง่วนอยู่ที่ศาลา พยายามหักห้ามใจตัวเองไม่ให้โกรธเกลียดสายตาของคนอื่นที่ทำเป็นมองไม่เห็นเขา อดทนมานะทำความดีเพื่อจะขอร่วมเข้าสังคมกับชาวบ้านอีกครั้งหนึ่ง ขอเพียงให้มีส่วนร่วมกับงานนี้ ขอเพียงให้ได้พูดจากับใครก็ได้ เขาอยากขอเพียงเท่านี้เอง แม้ว่าจะเหน็ดเหนื่อยอย่างไรก็ยินยอม แต่ทุกครั้งที่ฟักยื่นมือไปรับโกศกระดูกเพื่อจะมาวางบนโต๊ะให้ ไม่มีใครยอมให้ฟักแตะต้องโกศบรรพบุรุษของตัว ราวกับว่ามือที่ยื่นออกไปรับนั้นเปรอะเปื้อนด้วยคราบดำสกปรก จะทำให้โกศทองเหลืองซึ่งขัดมาแวววาวต้องหมองหม่นลง มือทั้งสองข้างจึงต้องหดกลับห้อยลงข้างลำตัวอย่างหมดอาลัย

กระดูกได้เป็นเครื่องแสดงว่า พวกเขาเป็นคนมีต้นตระกูล มีที่มาของบรรพบุรุษสืบลงมาจนถึงตัวตนที่เป็นอยู่ มันเป็นหลักฐาน เป็นเหตุผลว่าเขามิใช่คนไร้ตระกูล ไร้

ญาติ เหมือนเช่นคนบางคน

และฟักยังเฝ้าเสียใจอยู่ไม่วายที่เขาไม่มีกระดูกไว้ครอบครองเหมือนเช่นคนอื่นๆ

พระสวดบังสุกุลรวมที่ศาลาเสร็จแล้ว กำลังเดินคล้อยลงศาลาไปบังสุกุลตามเจดีย์

ม่ายสมทรงเดินมากลางแดดร้อนเปรี้ยงตรงมายังศาลาโรงทึม นางใส่เสื้อลายดอกแดงผ้าถุงสีส้ม เดินมาด้วยท่าทางหน้าตาไม่ทุกข์ร้อน เป็นใบหน้าที่ยากจะเดาความรู้สึกภายใน สีแดงส้มดอกดวงพยายามเข้ามากลมกลืนกับสีดำ-สีขาวของคนหมู่ใหญ่ ซึ่งไม่มีทางเป็นไปได้ในความกลมกลืนของสี พวกชาวบ้านจึงต่างเพ่งมองมายังนาง แต่ดูเหมือนม่ายสมทรงไม่ได้เกรงกลัวต่อสายตาคนเหล่านั้นเลย นางยังคงเดินเขย่งยิ้มๆ เข้ามามองส่ายสายตาหาฟักของนาง

"เห็นผัวฉันมั้ย...เห็นผัวฉันมั้ย" ปากยังถามอยู่เรื่อยเปื่อยแล้วแต่พอใจจะถามใคร แต่ไม่มีใครตอบ ไม่มีใครอยากพูดด้วย ต่างเดินหนีกันอลหม่าน

สีแดงดอกเคลื่อนไปทางไหน สีขาว-ดำก็แหวกออกเป็นทาง...

ส่วนฟักนั้นขึ้นมาคอยพระอยู่บนวัดแล้ว พอบังสุกุลรวมเสร็จ เก็บรวบรวมเครื่องใช้ปัจจัยที่ชาวบ้านถวายมารอไว้ให้พระที่บนกุฏิ ซึ่งท่านจะขึ้นตามมาหลังจากที่บังสุกุลตามเจดีย์แล้ว ฟักจึงไม่ล่วงรู้เลยว่าม่ายสมทรงได้มาเพิ่มบทบาทของนางขึ้นอีกที่ศาลาโรงทึม กลางสายตา

ของชาวบ้าน ในใจฟักไม่คิดกังวลกับนาง เพราะได้สั่งไว้แล้วว่าให้อยู่ในกระต๊อบ อย่าออกไปไหน ซึ่งนางไม่เคยนอกเหนือคำสั่งสักครั้ง เขาจึงวางใจ

ม่ายสมทรงเดินถามคนโน้นคนนี้ก็ไม่มีใครยอมตอบ บางคนยังไล่ตะเพิดเอาเสียอีก ท่าทางนางดูเหมือนยิ่งกระสับกระส่ายลุกลี้ลุกลน เร่งเดินเร็วซอกแซกไปตามกลุ่มคน บางคนชักรำคาญนางมากขึ้นทุกที แต่ก็ไม่กล้าทำอะไร อาจด้วยกลัวในสายตาของม่ายสมทรงที่มองมาก็เป็นได้ แววตาของนางที่อ ๆ ขวาง ๆ พิกล บ่งบอกถึงความไม่เกรงกลัวผู้ใด

เสียงใครคนหนึ่งกู้สถานการณ์ขึ้นมาว่า "มันกลับบ้านไปแล้ว"

ม่ายสมทรงได้ยินเสียงนั้นจึงหันมายิ้มหวานให้คนที่ตะโกน นางเดินออกจากศาลาโรงทึมได้สักระยะหนึ่ง พลันสายตาไพล่ไปมองที่เจดีย์ซึ่งตั้งอยู่ด้านข้างวิหาร มีคนกลุ่มหนึ่งกำลังนั่งพนมมือจับสายสิญจน์อยู่รอบเจดีย์ พระสี่รูปยืนถือตาลปัตรจับสายสิญจน์สวดอยู่ ม่ายสมทรงหันเหทางเดินเข้าไปดู นางหยุดยืนค้ำหัวคนนั่งยืนดูอยู่สักครู่ก็ส่งเสียงหัวเราะออกมา โดยไม่มีใครรู้ว่านางขบขันอะไร

พระทั้งสี่ได้ยินเสียงหัวเราะตกใจหยุดสะดุดนิดหนึ่งแล้วจึงสวดต่อ ทิดส่งซึ่งเป็นคนหนุ่มที่สุดในกลุ่มรอบเจดีย์องค์นี้ลุกขึ้นออกปากไล่ม่ายสมทรงด้วยเสียงเบา ๆ แต่นางไม่ยอมขยับ กลับหัวเราะเสียงดังขึ้นอีก จนทุกคนที่นั่งหมดสมาธิ หันบอกทิดส่งให้ไล่มันไปเสียให้พ้น ๆ แต่

นางก็ไม่ยอมไป ทิดส่งออกแรงผลักไสม่ายสมทรง นางยังดื้อดึง ทิดส่งจึงต้องจับแขนลากออกไปเป็นที่วุ่นวาย พระยังคงสวดต่อเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ทิดส่งเหลียวหากิ่งไม้ได้จึงจับฟาด ม่ายสมทรงเจ็บเนื้อ สะบัดมือหลุดวิ่งหนีกระเจิง ออกมาสักระยะหนึ่งนางหยุดยืนดูทิดส่งซึ่งไม่ได้วิ่งตามมา ทันใดม่ายสมทรงถลกผ้าถุงสีส้มขึ้นจนถึงเอว แอ่นเนินเนื้อไปทางคนกลุ่มนั้น ทิดส่งสุดระงับโทสะเอาไว้ได้ เขาและพี่น้องเหมือนโดนลบหลู่กันถ้วนหน้า ไม่เพียงเท่านั้น แต่เป็นการลบหลู่ต้นตระกูล ลบหลู่สิ่งเคารพบูชาอีกด้วย ทิดส่งวิ่งไล่กวดจนทันนาง ลงมือฟาดไม่ยั้งไม่นับ ตีจนไม้หักกระเด็นคามือ ม่ายสมทรงวิ่งพลางล้มลุกคลุกคลานหนีเอาตัวรอดตกใจกลัว มีรอยแดงเป็นแนวติดไปทั้งตัว

"อีนี่ น่ากลัวมันจะบ้าแน่ๆ" ญาติโยมของทิดส่งลงความเห็น

ม่ายสมทรงกลับมากระต๊อบด้วยริ้วรอยบอบช้ำเหงื่อไหลย้อย หน้าตาเนื้อตัวเป็นมัน ผมเผ้ายุ่งกระเซิงผ้าถุงขาด หัวเข่าถลอกปอกเปิกเลือดไหลย้อย นางหายใจหอบแฮ่กเข้ามาในกระต๊อบ ส่ายสายตามองหา แต่ไม่มีร่างของฟัก นางจึงกลับออกเดินมาหยุดอยู่ที่แนวมะพร้าวตรงจะเข้าเขตวัด หยุดยืนตรงนั้นเหมือนโดนตรึงไม่กล้าเดินต่อ เอามือลูบคลำแนวแดงๆ ลูบคลำแผลที่หัวเข่า บางครั้งชะเง้อหาฟัก เวลาผ่านไปฟักยังไม่มาม่ายสมทรงหย่อนก้นลงกับดินนั่งคอยฟัก แต่นั่งได้ไม่อยู่สุข ทะลึ่งผุดลุกผุดนั่งชะเง้อคอย สลับกับดูรอยแผลที่

ทิดส่งฝากติดตัวมา

ฟักเดินกลับด้วยอาการเร่งรีบ ในหัวมีเหตุการณ์ที่นางได้กระทำลงไปบรรจุมาด้วย ผู้ที่บรรจุให้คือหลวงตามีซึ่งร่วมยืนสวดอยู่ในเหตุการณ์นั้น

"ไอ้ส่งมันโกรธจนหน้าเขียว"

"ทำไมถึงปล่อยเมียเอ็งให้ออกมา"

"มันคลั่งรึเปล่า"

"พระหนุ่ม ๆ ได้เห็นเข้าจะอยู่วัดกันได้ไม่นาน"

ถ้อยคำเหล่านี้ถูกถามไถ่ลงมาในหัวฟัก อารมณ์โกรธนั่นเองเป็นตัวกำหนดเร่งให้ตีนทั้งคู่รีบจ้ำ -ทำไมจึงนำแต่เรื่องเดือดร้อนมาให้กูอยู่เรื่อยวะ.

ตรงโคนต้นมะพร้าวนางสมทรงนั่งซึมอยู่ กำลังปาดเลือดที่ไหลย้อยตรงหัวเข่า แล้วเช็ดเลือดสีแดงกับผ้าถุงสีส้ม ท่าทางหวาดกลัวราวกับสัตว์บาดเจ็บแอบซุ่มเลียแผล ร่างกายนางมีแนวรอยสีแดงคล้ำคั่งเลือดอยู่ภายในบางแนวเห็นเลือดซึมซิบ ๆ บางแห่งเขียวปูดคล้ำดูชอกช้ำทั่วตัว อารมณ์โกรธขึ้งของฟักคลายลงเมื่อได้เห็น -ทำกันขนาดนี้เชียวหรือ. ฟักนึกถามตัวเอง ขณะเดียวกันความคิดแปรเปลี่ยนกลับกลายเกิดความสงสารขึ้นมา -คนที่อ่อนแอไม่เคยเป็นพิษเป็นภัยกับใคร ทิดส่งก็น่าจะรู้ว่านางไม่ค่อยเต็มบาท เพียงแค่หัวเราะเท่านั้นหรือนี่.

"แกไปไหนมา" ม่ายสมทรงส่งยิ้มหวานให้ ในรอยยิ้มไม่มีวี่แววความเจ็บปวดหรือตัดพ้ออยู่เลย ดูนางข่างลืมเรื่องราวทุกข์ร้อนได้ง่ายดาย

"กลับบ้านกันเถอะ" ฟักบอกเสียงเบาหวิว ม่าย

สมทรงลุกขึ้นเดินตามด้วยใบหน้ายิ้มแย้มสบอารมณ์ที่ได้เจอฟัก...

ภายในกระต๊อบม่ายสมทรงนั่งอยู่บนแคร่ ฟักทายาหม่องตามรอยฟกช้ำบนตัวนาง ไม่ปริปากถามถึงเรื่องราวที่เพิ่งผ่านมา เมื่อยาหม่องโดนรอยแผลถลอก นางเกิดอาการแสบจึงชักขาหนี เขายื้อยุดตามจับมาทาใหม่ เป็นครั้งแรกของการถูกเนื้อต้องตัวที่เนิ่นนาน มันเป็นความอบอุ่นที่มีให้กัน ระหว่างคนอ้างว้างกับคนว้าเหว่ ดูเหมือนนางจะเพลิดเพลินกับการถูกเนื้อต้องตัวของฟักอยู่เหมือนกัน

นี่เป็นครั้งแรกที่นางสมทรงโดนเฆี่ยนตี ไม่เพียงแต่นางเท่านั้นที่เจ็บปวด ฟักเองก็ร้าวรานอยู่ในความรู้สึกเช่นกัน แผลที่พวกเขาเปิดไว้บนตัวนางแล้วจากไป ทิ้งให้เป็นภาระของฟักและนางร่วมกันรักษา

"ฉันไปตามหาแก"

"ตามทำไมกัน แล้วข้าก็กลับมาเองแหละ"

"แกไปตั้งนาน"

"เออ ทีหลังไม่ต้องไปตามหรอก สั่งให้อยู่ที่นี่ก็ต้องอยู่ ถ้าไม่เชื่อ คนเขาตีมาอีก ข้าจะไล่นางไปอยู่ที่อื่น คราวนี้ไล่จริงๆ"

นางหน้าสลดลง เอื้อนอ่อยๆ ออกมา

"แกอย่าหนีไปนานสิ"

ฟักไม่ตอบว่าอะไร มองรอยช้ำแล้วถูทายาหม่องลงเบาๆ สักครู่จึงถามขึ้นมาว่า

"ถกผ้าถุงให้เขาดูทำไม ไม่อายเขาเรอะ"

"มันตีฉัน"

"ก็นางไปถกผ้าถุงใส่หน้าเขานี่ ทีหลังอย่าไปถก ให้ใครดูนะ" ฟักนึกถึงบ่ายวันนั้น

"คราวก่อนนั้นจำได้มั้ยล่ะ ที่วิ่งแก้ผ้าในสวนน่ะ เลยไม่มีคนเขาจ้างอีกเลย ดีมั้ย เพราะนางคนเดียว"

"ไม่เคย ฉันไม่เคย..." นางปฏิเสธเสียงแข็ง

ฟักปิดฝายาหม่องเดินเอาไปเก็บไว้ที่เดิม ตลอดบ่ายจนถึงเย็นในหัวเขานั้นมีเรื่องให้ขบคิดมากมาย จวบจนถึงดึกดื่นยังพลิกซ้ายพลิกขวาอยู่บนเสื่อ

คืนนี้ฟักนอนนึกถึงเรื่องราวที่ผ่านมาในชีวิต พยายามหักห้ามตัวเองมิให้คิดแต่ก็ไม่สำเร็จ มิหนำซ้ำยังมีเรื่องราวในตอนกลางวันที่นางถูกไล่ตีเพิ่มขึ้นมาอีก คิดไม่ตกเลยว่า ในเมื่อตัวเองเหมือนถูกคนอื่นตัดออกไม่ยอมคบหาด้วยแล้ว ทำไมยังต้องมาทำร้ายนางด้วย การดูถูกเหยียดหยามยังไม่เพียงพออีกหรือ หรือว่านี่เป็นความถูกต้อง ความถูกต้องที่เขาและนางจะต้องยอมทนตลอดไป

–แต่นางเป็นเพียงผู้หญิงคนหนึ่งเท่านั้น ผู้หญิงที่สติไม่สมประกอบด้วย อย่าว่าแต่ต่อสู้เลย ให้ป้องกันตัวเองก็ยังทำไม่ได้ ไม่น่าทำนางรุนแรงถึงขนาดนี้.

–อยากจะรู้นัก ถ้ากูมีวงศ์ตระกูลมีโกศกระดูกอย่างคนอื่น หรือว่ามีหน้ามีตามีฐานะอย่างครูใหญ่ อย่างกำนันยอม ชาวบ้านจะกล้าหาว่ากูเอาเมียพ่อหรือเปล่า เขาคงจะมองกูว่าเป็นคนใจบุญ เป็นคนดีมีเมตตาที่ยอมรับเลี้ยงเมียของพ่อเอาไว้ ทั้งๆ ที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง คงจะ

มีแต่คนนับถือกู.

รอยแตกช้ำและแผลถลอกปอกเปิกยังติดตาเขาอยู่ ขณะที่ฟักนอนคิด รู้สึกเหมือนชายมุ้งด้านข้างมีคนยกขึ้น เขาเหลียวมอง เห็นร่างของม่ายสมทรงพยายามเสียดเข้ามาภายในมุ้ง ล้มตัวลงนอนเบา ๆ ข้างตัว

"เข้ามาทำไม" ฟักลุกขึ้นนั่ง แลเห็นฟันขาวของนางสมทรง ซึ่งนอนยิ้มอยู่ในความมืดมัว

"ฉันอยากนอนมุ้งแก"

"ไม่เอา ไป ไป๊!" ฟักออกปากไล่โดยไม่ต้องคิดให้เสียเวลาเลย

"ฉันกลัว"

"กลัวอะไรเล่า นอนมาทุกคืน" เสียงเขาเน้นกระชาก "นอนด้วยกันไม่ได้ ไป ไป๊!"

ม่ายสมทรงค่อยพลิกผันตัวออกนอกมุ้งกลับยังมุ้งของนาง

รู้สึกโล่งใจที่นางยังคงเชื่อฟังอยู่ ถ้านางดื้อดึงไม่ยอมออกจะทำอย่างไรดี –ถึงยังไงก็ให้นอนด้วยไม่ได้. เขาคิด ฟักไม่แน่ใจในอาการของนางที่เริ่มผิดปรกติขึ้นเรื่อย ๆ จากการยิ้มยั่วหยอกผู้ชาย เปิดนมให้ครูปรีชาดู แก้ผ้าแก้ผ่อนในสวนพุทรา เปิดผ้าถุงใส่หน้าทิดส่ง ครั้นพอถูกเนื้อต้องตัวเข้า ลูบไล้รอยแผลให้ ตกกลางคืนจะมาขอนอนด้วย คิดถึงเหตุผลอยู่หลายตลบ นางคงจะเกิดกลัวขึ้นมาเพราะตกใจจากเมื่อตอนบ่ายวันนี้ รึว่ามันอยากไอ้อย่างว่า? จึงได้เข้ามาขอนอนด้วย แต่ถึงอย่างไรก็จะป้องกันและไม่คิดปรารถนาในสิ่งที่ชาวบ้านกล่าว

กันว่ามันได้เกิดขึ้นแล้ว

กว่าฟักจะหลับลงได้ต้องดิ้นรนกระสับกระส่ายกับความคิดของเขาอยู่บนเสื่อ จนแว่วเสียงไก่วัดขันลอยมา...

หลังจากวันบังสุกุลผ่านพ้นไปแล้ว เสียงรอบข้างซึ่งเคยโจษจันแต่เรื่องเก่าๆ กลับมีชีวิตชีวาขึ้น เพราะได้เรื่องใหม่เพิ่มรสชาติเข้าไป เรื่องของม่ายสมทรงถูกเล่าต่อๆ กันในวงไพ่ตอง (เนื่องในวันสงกรานต์) ในวงเหล้า ต่อเติมเสริมแต่งเพิ่มสีสันให้น่าฟังน่าสนใจ พวกหนุ่มๆ บางคนลงทุนคอยดักคุยกับฟักที่ท่ารถ พูดจาด้วยดี เพียงเพื่อหวังให้ฟักเล่าให้ฟังบ้างว่า ม่ายสมทรงนั้นมีทีเด็ดตรงไหนลูกเล่นชั้นเชิงพราวแพรวยังไง หลายคนในจำนวนนี้มีความเชื่อกันว่าม่ายสมทรงเป็นฮิสทีเรีย (จากข้อสงสัยที่ตั้งกันไว้ที่บ้านตาแป้น) ม่ายสมทรงคงต้องการ "ไอ้อย่างว่า" ไม่หยุดหย่อน และจากคำเล่าของผู้ที่ได้เห็นเครื่องเคราของม่ายสมทรงในวันบังสุกุล นำมาประกอบกันเข้าก็สามารถทำให้พวกหนุ่มๆ คิดเตลิดเปิดเปิงไปจนมองเห็นภาพฟักร่วมประเวณีกับม่ายสมทรง ซึ่งมีเครื่องเคราโอฬาร ทั้งในที่ลับและที่แจ้ง ในกระต๊อบและกลางสวนพุทรา ไม่เกี่ยงว่ากลางวันหรือกลางคืน –ถ้าเป็นกูหน่อยไม่ได้.

"เล่าเถอะๆ รับรองข้าไม่บอกใคร เป็นยังไงมั่ง ดีมั้ย" ถ้าเป็นรุ่นน้องฟักก็ไม่ยอมพูดด้วย ถ้าเป็นเพื่อนที่คบกันมาเขาบอกเพียงห้วนๆ ว่า :

"ไม่เคยเลยสักหน" คำตอบนี้สร้างความผิดหวังให้กับผู้ถามทุกคน ไม่มีใครต้องการคำตอบเช่นนี้ พวกเขามีคำตอบอยู่แล้ว เพียงแต่ให้ฟักเล่ารายละเอียดให้ฟังเท่านั้นเอง เพื่อเสริมส่งจินตนาการและอารมณ์ของตัวเองให้บรรเจิดขึ้นก่อนเข้าตัวจังหวัด

หลังจากที่เพียรพยายามทุกวิถีทางที่จะให้ฟักเล่าให้ฟังแต่ไม่เป็นผล ต่างก็ทยอยถอยกลับไปตั้งที่เก่า โดยวางตัวอย่างเดิม ไม่ยอมลงมาสุงสิงกับฟักอีก บางคนยังเข้าใจไขว้เขวอีกว่า ที่ม่ายสมทรงมันบ้าคลั่งขึ้นมาก็เพราะว่า "ทน" ไอ้ฟักมันไม่ไหว มันตั้งหน้าตั้งตาจะทำทั้งกลางวันกลางคืน ทั้งในมุ้งและกลางสวน...

สามวันต่อมาครูใหญ่มาหาฟักที่กระต๊อบ แกมาบอกให้ฟักคอยดูแลเมียเอาไว้บ้าง อย่าให้วุ่นวายกับชาวบ้านนัก ถ้าไม่แล้วเขาจะจับไปส่งโรงพยาบาลบ้า พวกชาวบ้านขอร้องให้แกมาตักเตือน เสร็จแล้วเลยสั่งงานให้ดายหญ้าที่สนามหน้าโรงเรียน เพราะอาทิตย์หน้าจะเปิดอบรมลูกเสือชาวบ้านกันที่นี่ เปิดห้องเรียนเก็บโต๊ะออกปัดกวาดเช็ดถูพื้นให้สะอาดสะอ้าน ดูแลแปลงดอกไม้ดอกไร่ให้สวยงาม ตกแต่งตัดเล็มให้เรียบร้อย จะมีผู้ใหญ่จากจังหวัดมาเปิดค่าย และท้ายสุด แกมอบหน้าที่ให้ฟักคอยดูแลความสะดวกให้กับพวกคนที่จะมาอบรม ฟักขอเข้าร่วมอบรมลูกเสือชาวบ้านด้วยคนหนึ่ง ครูใหญ่แกว่าจะลองไปปรึกษากันดูก่อน

วันต่อมาขณะที่ฟักกำลังดายหญ้าที่สนามอยู่ ครูใหญ่มายืนดู พูดคุยกับฟักทำนองว่า ฟักนั้นมีหน้าที่คอย

อำนวยความสะดวกอยู่แล้ว และที่สำคัญยังต้องคอยดูแลเมียไว้ให้ดี อย่าให้ไปวุ่นวายเป็นอันขาด พลาดพลั้งจะอับอายบรรดาวิทยากรที่มาจากในจังหวัด เอาไว้คราวหน้าแล้วกัน

วันแห่งการอบรมได้มาถึง มาย้ำความเสียใจของเขาที่ไม่ได้อบรมด้วย มาพร้อมกับความวุ่นวายที่ต้องเหนี่ยวรั้งนางสมทรงไม่ให้ออกไปยุ่มย่ามกับกิจกรรมของบรรดาลูกเสือชาวบ้าน ไหนจะต้องคอยวิ่งดูแลที่โรงเรียนกระหืดกระหอบกลับมากระต๊อบดูนางว่ายังอยู่หรือเปล่าแม้ค่ำคืนที่มีการสนุกสนานรอบกองไฟ ร้องรำทำเพลงส่งเสียงดังก้องมาเรียกร้องม่ายสมทรงถึงในกระต๊อบ ให้ออกไปดูแสงสีความสนุกสนานรอบเปลวไฟโชน ฟักต้องคอยรั้งนางไว้ ทั้งที่ใจเขาเองก็อยากออกไปดู แม้จะเหนื่อยแสนเหนื่อยอย่างไรก็พอใจที่ได้ทำ อย่างน้อยในตลอดระยะเวลานี้ทำให้ไม่มีเวลามานั่งคิดเหมือนวันว่างงานที่ผ่านๆ มา

โชคดีที่เหตุการณ์ผ่านไปด้วยความเรียบร้อย ไม่มีร่างของม่ายสมทรงออกมาปะปนกับกลุ่มคนตลอดสามวันโชคดีที่ตำบลแห่งนี้ไม่ต้องมีเรื่องราวให้อับอายขายขี้หน้าผู้คนที่มาจากที่อื่น ครูใหญ่ให้คำชมเชยฟักว่าทำหน้าที่ซึ่งมอบหมายให้เรียบร้อยดี แล้วเรื่องราวซึ่งเคยมีคนพูดกันว่าจะจับม่ายสมทรงส่งไปโรงพยาบาลบ้าจึงเงียบหายไป พวกเขาต่างหยอกเอินกันในกลุ่มว่า :

"สงสารไอ้ฟักมัน เดี๋ยวมันจะไม่มีอะไรทำในตอนกลางคืน"

เสียงไวโอลินดังแว่วมา...เป็นเพลงที่มีท่วงทำนองโหยแห้งเยียบเย็น เสียงเพลงบ่งบอกถึงครูปรีชาคนสีได้จัดเจนขึ้น และยังมีความหมายโดยนัยว่าเวลาแห่งการเปิดเทอมได้มาถึงแล้ว เพราะเสียงนี้ดังมาจากทางบ้านพักครู พวกครูพากันกลับมาแล้วเพื่อเตรียมตัวสอนในวันเปิดเทอมแห่งปีการศึกษาใหม่

วันที่ผ่านมาแต่ละวันได้เปลี่ยนแปรทุกสิ่งทุกอย่างตลอดเวลา เด็กจบชั้น ป.๗ ออกไป เด็กรุ่นใหม่เข้าทดแทน กุฏิพระสร้างเสร็จไปฝั่งหนึ่งแล้ว หอฉันตรงกลางที่คั่นระหว่างกุฏิกำลังถูกรื้อถอนเพื่อสร้างใหม่ขึ้นทดแทน บางสิ่งเปลี่ยนแปลงเชื่องช้าจนมองแทบไม่เห็น บางอย่างกลับเปลี่ยนแปลงรวดเร็วจนมองแทบไม่ทัน การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องของธรรมชาติ เป็นไปโดยไม่มีใครหยุดยั้งมันได้

ฟักเองตกอยู่ในข่ายนี้ด้วย แต่ดูเหมือนว่าชีวิตเขาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แย่ลง ทั้งจิตใจ ร่างกาย และฐานะทางสังคม แม้ว่าหลายครั้งที่ทะลึ่งโผล่ขึ้นมาเพื่อขออยู่ร่วมในสังคมด้วย แต่มือของสังคมกลับกดเขาให้จมลึกลงสู่ก้นบึ้งของความทุกข์ทรมาน...

ตอนเช้าของวันเปิดเทอม ฟักได้ทำหน้าที่ภารโรงอย่างแข็งขัน เรียบร้อยไม่มีที่ติเลย เหมือนกับว่าตลอดเวลาที่ผ่านมาเขาเฝ้ารอคอยวันนี้เพื่อจะทำให้สมใจอยาก

เด็กนักเรียนต่างทยอยกันมาด้วยใบหน้ายิ้มแย้มดีใจที่จะได้เจอเพื่อน ๆ ส่วนเด็กเล็ก ๆ ที่เพิ่งเข้าชั้น ป.๑ ในวันนี้มีแม่ถือดอกไม้ธูปเทียนมาส่ง เด็กบางคนเดินร้องไห้สะอึกสะอื้นน่าสงสารน่าเอ็นดู บางคนลงนอนเกลือกกับ

ดินดิ้นพลั่ดๆ น้ำตาไหลพราก ผู้เป็นแม่คอยปลอบประโลม
หลอกล่อซื้อขนมมาให้ ใครที่มาก่อนก็นำลูกขึ้นไปมอบ
ตัวกับครูใหญ่ เอาดอกเข็มธูปเทียนใส่พานให้ลูกไหว้ครู
ใหญ่ เสร็จแล้วลงมานั่งตามโคนต้นไม้ริมสนามหญ้าหน้า
โรงเรียน สั่งสอนลูกให้ตั้งใจเรียน อย่าเกเร เด็กฟังเข้า
ใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง บางคนก็ไม่ฟังเลยเอาแต่ร้องไห้ท่า
เดียว แม่ต้องคอยปลอบคอยเปรียบเทียบว่า ดูคนอื่น
เขายังไม่ร้องเลย เราเก่งสู้เขาไม่ได้แล้ว พวกแม่ที่รู้จัก
มักคุ้นสนิทกันก็นั่งเป็นกลุ่มๆ คุยเล่าอ้างถึงความดีความ
ร้ายของลูกแลกเปลี่ยนกันฟัง

เสียงกระดิ่งเข้าเรียนดังขึ้น ครู (ผู้หญิง) ชั้น ป.๑ มา
บอกให้เด็กๆ ที่มาใหม่ไปเข้าแถว เธอเดินหยอกล้อเด็ก
ที่ร้องไห้ จับแก้มเด็กผู้หญิงเบาๆ ด้วยความเอ็นดู เมื่อ
ถึงคราวจะต้องออกจากอ้อมอกแม่ เด็กบางคนที่เงียบมา
แต่ต้นก็ปล่อยโฮดังสนั่น เสียงนั้นเริ่ม เสียงนี้รับ ระงม
ด้วยเสียงร้องไห้ ที่เคยออกฤทธิ์ออกเดชอยู่แล้วก็อาละวาด
หนักข้อขึ้นอีก พวกผู้ใหญ่ต่างปลอบไปหัวเราะให้กันไป
ในที่สุดครูต้องหลอกออกความเห็นว่า ให้เอาแม่ไปเข้าแถว
ด้วย เด็กๆ ถึงจะยอมเดินตามแม่ไป แต่พอถึงแถว พวก
แม่ๆ ต่างออกมายืนข้างนอกมองดูห่างๆ เด็กยังได้มอง
เห็นแม่ยืนส่งยิ้มปลอบใจมาให้

เสียงกลอง เสียงขลุ่ย นิ้งหน่อง ไวโอลินดังกระหึ่ม
ขึ้นบรรเลงเพลงชาติ เด็กคนหนึ่งตกใจวิ่งร้องไห้จ้าไป
หาแม่ เข้าโอบแขนซุกหน้ากับผ้าถุง เมื่อคนหนึ่งยังวิ่งไป
หาแม่ได้แล้ว ที่เหลือนี่จะยืนอยู่ทำไม ต่างคนต่างวิ่งออ

จากแถวตรงไปหาแม่ของตัวเองบ้าง พวกเด็กไม่รู้หรอกว่าเพลงชาติซึ่งกำลังบรรเลงอยู่นี้สำคัญด้วยประการใด สร้างความสับสนวุ่นวายและครื้นเครงในขณะเดียวกันให้กับบรรดาครูและนักเรียนที่เห็น เด็กนักเรียนบางคนก็เหมือนกับยืนดูภาพของตัวเองเมื่อครั้งในอดีต

ส่วนฟักนั้นได้เห็นภาพเช่นนี้ทุกปี บางขณะเขานึกอยากมีลูก...

เมื่อเวลาผ่านไป ทุกอย่างเริ่มเข้าที่เข้าทาง เข้าระเบียบที่มีไว้ปฏิบัติ แม่ที่เคยมาส่งก็ค่อยหายไป ปล่อยให้ลูกเดินมาโรงเรียนกับนักเรียนชั้นโตกว่าที่อยู่ข้างบ้าน เด็ก ๆ ที่เคยร้องห่มร้องไห้ ก็กลับหัวเราะเอิ๊กอ๊ากดีใจที่มีเพื่อนเล่นเยอะแยะกว่าอยู่บ้าน

ไม่เพียงแต่เด็กนักเรียนเท่านั้นที่ดีใจเมื่อโรงเรียนเปิดเทอม ฟักเองก็ดีใจ ดีใจที่ได้มีงานทำทั้งวัน งานทำให้ไม่มีเวลามาคิดอะไรมาก งานเท่านั้นเองที่ทำให้คนอย่างเขามีความสุข ทุกครั้งที่งานเสร็จลง ทำให้รู้สึกว่าตัวเองมีค่ามีความหมายขึ้นมาบ้าง -แปลงฤๅษีผสมนั่นก็มาจากแรงกายกู. -ต้นหญ้าสั้นเกรียนในสนามนั่นกูก็เป็นคนตัด. -แปลงดอกทานตะวันเหลืองอร่ามก็กูอีกเป็นคนพรวนดินรดน้ำ. แม้ว่าจะไม่มีใครให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ แต่ฟักก็ภูมิใจ ภูมิใจที่เป็นคนทำ เป็นคนสร้างมันขึ้นมาประดับประดาตัวอาคารให้สวยงาม

ความสนุกสนานเฮฮากับเพื่อนฝูงเขาเคยผ่านมาบ้าง แต่นั่นเป็นความสุขสนุกเพียงชั่วครู่ชั่วคราวแล้วก็หายไป ไม่มีความภูมิใจหลงเหลือไว้เท่ากับการที่ได้แลเห็นผล

งานของตัวเอง ซึ่งยังคงอยู่ให้ได้ชื่นชม

เปิดเทอมครั้งใหม่นี้ทำให้กลางวันหมดสิ้นลงเร็วไ แต่กลางคืนยังคงยาวนานอยู่ตามเดิม...

พักกลางวันที่แดดร้อนจัดวันหนึ่งปลายเดือนพฤษภาค เด็กนักเรียนวิ่งแตกฮือออกจากเพิงขายอาหารข้างโรงเรียน วิ่งหนีคนละทิศละทาง ต่างเอาตัวรอดราวผึ้งแตกรัง บาง กลุ่มยืนหลบแอบอยู่หลังแม่ค้า ซึ่งถือไม้คานจังก้าอยู่ในมือ

"หมาบ้า! หมาบ้า!" เสียงเด็กตะโกนขึ้นโหวกเหวก ร้องเตือนเพื่อนพ้อง บางคนตื่นตระหนกวิ่งหนีไปยืนบน ระเบียงโรงเรียน ครูทั้งหมดได้ยินเสียงเอะอะจึงออกจาก ห้องพักมาดู พอดีกับครูใหญ่เดินกลับจากบ้านมา

"อะไรกัน"

"หมาบ้าครับ"

หมาสีดำผอมแห้งยืนหางตกตัวแข็งทื่อ น้ำลายเป็น ฟองขาวยาวยืดอยู่ตลอดเวลา หยุดยืนอยู่กลางแดดหน้า เพิงขายของ หายใจหอบแรงเห็นซี่โครงบาน มันยืนอยู่ สักครู่แล้วออกวิ่งเหยาะ ๆ ตัวแข็งตรงลัดสนามมาหยุดยืน ใกล้ระเบียงโรงเรียน เด็กนักเรียนที่ยืนเกาะระเบียงต่าง หลบฮือเข้ามาโดยไม่ต้องมีใครตะโกนบอก

ครูใหญ่ ครูปรีชา ครูมานิตย์ ครูกิตติ กำลังยืน ปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี เด็กคนหนึ่งที่อยู่ในเหตุ การณ์ยืนเล่าหน้าตาตื่น

"ผมเห็นมันยืนกินเศษอาหาร ขม้ำกินใหญ่ สักพัก ลงไปดิ้นชักกระตุกน้ำลายฟอด พอมันยืนขึ้นหันมาเห่

พวกผมเลยวิ่งหนี..."

"ถ้ามันกินข้าวได้คงไม่บ้าหรอกครับ" เสียงครูปรีชาแสดงความเห็น "หมาบ้ามันจะเบื่ออาหาร"

"ผมว่าไม่น่าไว้ใจหรอกครู ดูมันสิ น้ำลายยืดหางตก" เสียงครูใหญ่ว่าขณะที่สายตาของทุกคนจับจ้องอยู่ที่หมาดำตัวนั้น

"เราก็ไม่รู้แน่ ถ้าเกิดมันกัดเด็กเข้าจะลำบาก" ครูมานิตย์ออกความเห็น

"ผมก็คิดอย่างครูนั่นแหละ ถ้ามันบ้าจริงๆ แล้วไล่กัดเด็ก กัดหมาตัวอื่นเข้าจะยุ่งกันใหญ่ กันไว้ดีกว่าแก้ดีกว่านะ"

"จัดการเสียเลยดีกว่าครับ" เสียงครูกิตติเสริม

"นายฟักหายไปไหนนี่" ครูใหญ่หันถามเด็กนักเรียนชายที่ยืนอยู่ข้างๆ

"ผมไปตามเองครับ" เด็กคนนั้นรับอาสา

"ไปดูที่กระต๊อบเขาซิ ระวังล่ะเธอ" ครูใหญ่ว่ากับเด็ก "อ้อมไปทางด้านหลังนะ" แกกำชับอีกทีเมื่อเด็กกำลังหันหลังวิ่งไป

ไม่ถึงสามนาที เด็กคนนั้นก็โผล่พ้นสวนมะพร้าวกลับมา โดยมีฟักวิ่งตามหลัง สายตาระวังจับอยู่ที่หมาเล็ดลอดขึ้นบันไดโรงเรียนมายังกลุ่มพวกครูซึ่งยืนคอยอยู่ที่บนระเบียงชั้นล่าง

"หมามันบ้าอย่าเอามันไว้เลย" ครูใหญ่ว่า ฟักยังไม่ทันเอ่ยปากถามอะไร "จัดการที ระวังอย่าให้มันเตลิดไป"

"ครับ"

ฟักถอดเสื้อแขนสั้นสีกากีพาดไว้กับราวระเบียง วิ่ง ไปยังห้องเก็บของ หาได้ด้ามจอบหักอันหนึ่งกำลังเหมาะ มือ เดินย่องลงมาหน้าระเบียง

หมาตัวนั้นยืนหันหลังให้ฟักอยู่ในเงาร่ม หันหน้า มองตรงออกไปที่สนามหญ้ากลางแดด ยังคงหอบตัวโยน น้ำลายยืดยาวลงพื้นดิน โดยไม่รู้ว่ามีคนเหยียบย่องเข้า มาเบื้องหลัง พร้อมด้วยไม้ที่กระชับมั่นอยู่ในมือ

พวกครูและนักเรียนต่างเงียบกริบ ยืนนิ่งเหมือน ว่าตกต้องอยู่ในคำสาปให้กลายเป็นหิน แต่ในใจพวกเขา นั้นคงเต้นระทึกไม่แพ้กับฟักเช่นกัน ต่างกันตรงที่ว่าพวก เขาเป็นเพียงคนดู ไม่ต้องลงมาเสี่ยงเหมือนอย่างฟักซึ่ง ต้องระมัดระวังทุกฝีก้าว ใช่ว่าจะไม่กลัว แต่ด้วยคำสั่ง ของครูใหญ่เขาจึงต้องทำ นอกจากความกลัวที่มีอยู่แล้ว ยังกังวลเพิ่มขึ้นอีก นี่เป็นครั้งแรกที่จะต้องลงมือฆ่าสัตว์ ตัดชีวิตของมัน ซึ่งไม่เคยก่อกรรมทำเข็ญให้เขาเลย...ย่อง เข้าไป ยิ่งใกล้เข้าทุกขณะ

พวกยืนดูต่างนิ่งเงียบ อาการเกร็งอาจทำให้พวก เขาลืมหายใจลงชั่วครู่ก็เป็นได้ –ฟาดซี่–ฟาดซี่–ฟาดลง ไปเลย–เอ้อ ตรงนั้นแหละ นั่น–ซ้ำ ซ้ำสิ เสียงเหล่านี้ดัง อยู่ในใจของผู้ดูแต่ละคน แม้ว่าจะไม่ทุกคน แต่เชื่อเถอะ ว่าเสียงนี้ต้องมีอยู่

ร่างของหมาดำลอยคว้างขึ้นกลางอากาศส่งเสียง ร้อง ตกพลั่กลงมา มันหันหน้าเข้าใส่ แยกเขี้ยวขาวส่ง เสียงคำรามขู่ สองขาหลังลู่ลงพื้นติดราบ ไม่มีกำลังลุก

ขึ้นแล้ว เหลือแต่สองขาหน้าพยุงตัว มันหันหนีตะกุยขาหน้าจนดินกระจุยฝุ่นขึ้นฟุ้ง ลากสองขาหลังออกสู่สนามเบื้องหน้า ฟักวิ่งไล่ตาม มันหันมาทำท่างับอากาศ ส่งเสียงขู่แฮ่ๆ แล้วตะกุยหนีต่อ เขาวิ่งไปดักข้างหน้า มันหันหนีไปอีกทาง

"อย่าต้อนมาทางนี้ ต้อนไปทางอื่น!"

เสียงครูใหญ่ตะโกนสั่งจากระเบียงโรงเรียน ฟักจึงต้อนมันกลับไปกลางสนาม จังหวะหนึ่งที่มันพุ่งปากเข้ามาหมายงับเขา ฟักหวดเข้าที่หัวของมันเต็มแรง จนลำตัวหมาหมุนกลับไปอีกทาง ลงนอนดิ้นตะแคงชักสั่นไปทั้งตัวบนสนามหญ้า เลือดแดงเข้มไหลปรี่ออกจากปากปนกับน้ำลาย ที่รูจมูกมีเลือดไหลเช่นกัน สักครู่มันหยุดชักหายใจหอบแรง เห็นลำตัวพอง-ยุบ-พอง-ยุบ เมื่อฟักเข้าไปใกล้ มันพยุงตัวลุกขึ้นแยกเขี้ยวเปื้อนเลือดขู่ ฟักถอยออกห่าง ไม่แน่ใจ กลัวมันพุ่งโผเข้ากัด ถึงตอนนี้เขาตกอยู่ในฐานะของผู้ที่กำลังถูกเหตุการณ์บังคับ รู้เพียงว่าต้องฆ่า! ฆ่ามันให้ได้! ไม่ได้คิดอะไรมากกว่านี้เลย

หมาอ่อนแรงล้มแผละลง ฟักยังคงเดินวนเวียนรอจังหวะเผลอ พวกนักเรียนและครูที่ยืนดูอยู่บนระเบียงโรงเรียนเริ่มคลายจากอาการเครียด มีใบหน้ายิ้มแย้มเมื่อเหตุการณ์เริ่มคลี่คลาย

ฟักเอาไม้ในมือกระทุ้งสีข้างหมา มันลุกขึ้นแยกเขี้ยวพยายามที่จะสู้ จังหวะที่มันยืนนั้นเอง ฟักเงื้อไม้ฟาดลงไปที่คอของมัน หมาลงไปชักนัยน์ตาเหลือกกลับเขาฟาดซ้ำอีกทีเต็มแรงที่หัว มันนอนนิ่ง หายใจอ่อนเปำ

เลือดเป็นฟอง เลือดไหลปรี่ที่เบ้าตาและปาก ตัวกระตุก เฮือก ๆ อยู่สองสามครั้ง แล้วแน่นิ่งไป

มีเสียงปรบมือดังขึ้นครั้งแรก ไม่รู้แน่ว่าเป็นนักเรียนหรือครูคนใด จากนั้นพวกที่ยืนดูอยู่กำลังเหมือนคนใจลอย พลอยคล้อยตามปรบมือด้วยเสียงกึกก้องทั่วโรงเรียน เหมือนกับว่าทุกคนได้ชื่นชมกับการแสดงกลางแจ้งที่เพิ่งเสร็จสิ้นลง

พักกลางวันวันนี้ยาวนานกว่าทุกวัน ล่วงเลยเวลามาพอสมควร พอหมาตายครูเวรจึงสั่นกระดิ่งเรียกนักเรียนเข้าห้องเรียน กลางสนามหญ้ามีแต่ฟักคนเดียวเดินเงื่อง ๆ มายังตัวอาคารตรงมายังห้องเก็บของ เอาพลั่วสาดเดินอ้อมไปหลังโรงเรียน ไกลพอประมาณจึงลงมือขุดหลุม ในระหว่างขุดหลุมนั้นรู้สึกเหมือนภายในตัวกลวงเบาโหวง บอกไม่ถูกว่าเป็นความเสียใจ ดีใจ หรือเฉย ๆ อาจเป็นที่เขาตื่นเต้น เมื่อประสาททุกส่วนคลาย จึงทำให้เกิดอาการว่างโว่งอยู่ภายใน

สักครู่จึงหายไป ความเศร้าเสียใจเข้าแทนที่ –แม้มันเป็นหมามันก็มีชีวิตเหมือนกับมึง รักชีวิตเหมือนมึง –แต่มันบ้า มันเป็นอันตราย มันบ้า มันไม่ควรมีชีวิตอยู่. เขานึกถึงเหตุผลนานาเพื่อมาปกป้องตัวเองให้รอดพ้นจากบาปกรรมในการกระทำครั้งนี้

ครูใหญ่มายืนดูอยู่ในร่มเงาหลังโรงเรียน แกบอกให้ฟักเอาเชือกผูกหมาแล้วลากมา อย่าลากขึ้นบนพื้นปูนซีเมนต์ อย่าโดนเลือดโดนน้ำลายหมา ฟักยืนรับคำก่อนจากไปปฏิบัติ

เอาไม้ค้ำเงยหัวหมาขึ้น สอดเชือกเข้าไปรัดคอมัน แล้วออกแรงลาก เดินลากไปข้างหน้าไม่กล้าหันมามอง รู้ได้เพียงน้ำหนักตัวหมาที่เถือกไถมากับดิน จนในที่สุดถึงหลุมที่ขุดไว้ หย่อนร่างมันลงหลุม โยนเชือกและไม้ที่ใช้ฆ่าเมื่อครู่นี้ตามลงไป เอาพลั่วทลายดินที่กองอยู่ปากหลุมลงสู่เบื้องล่าง

"อย่าได้จองเวรกันและกันเลย" เขาบอกกับร่างหมาในก้นหลุม

กลบดินเสร็จเดินกลับมาที่ตัวอาคาร ความรู้สึกสลดหดหู่ยังไม่หายห่าง แวะล้างพลั่ว มือ ขา หน้าตา แล้วเดินไปใส่เสื้อที่พาดไว้ตรงระเบียง เอาพลั่วเก็บในห้อง เดินออกมาทรุดตัวนั่งอยู่ในเงาร่มโรงเรียนตรงบันได สายตาเหม่อมองออกสู่สนามตรงเหตุการณ์ บัดนี้มีแต่สนามว่างเปล่ากับแสงแดด ภาพนั้นหายไปแล้ว มันเป็นเพียงภาพลวงตาที่เกิดขึ้น เขาไม่แน่ใจด้วยซ้ำว่าคนที่ฆ่าหมาเมื่อครู่นี้เป็นคนคนเดียวกันกับคนที่นั่งคิดอยู่นี่ –แต่มันได้เกิดขึ้นจริง. เขาคิด –กูฆ่ามันจริงๆ กูฆ่ามันแล้ว ...ไม่น่า. ฟักถอนใจ เผลอส่ายหน้าคนเดียว –มันบ้ามันบ้า. –มันเป็นหมาบ้า.

นั่งเหม่ออยู่โดยไม่รู้ว่าเวลาผ่านไปเท่าใดแล้ว ครูที่เดินผ่านไปมาคงเข้าใจว่าฟักกำลังนั่งพักเหนื่อย ในหัวเขานั้นไม่ได้คิดถึงเรื่องเวลาที่ผ่านไปเลย เหมือนว่ามันได้หยุดกึกลงแล้ว และไม่มีความหมายอันใดในตอนนี้

แดดไล่มาถึงบันไดขั้นที่วางขา เสียงกระดิ่งดังหมดชั่วโมงเหมือนแว่วมาจากแดนไกล...

"แหม นายฟักนี่เก่งจริงนะ" เสียงครูสุดาทักทาย ขณะเดินผ่านเพื่อไปยังอีกห้องเรียนหนึ่ง ฟักสะดุ้งเล็กน้อย เมื่อหันมาเห็นครูสุดา เขาจึงยืนขึ้น

"ครับ มีอะไรจะใช้ครับ"

"เปล่าหรอก ฉันว่านายฟักน่ะเก่งจริง ๆ" ครูสาวยิ้มแล้วเดินจากไป

ช่วงกลางวันของวันนี้ เขาเลอะเลือนเซอะซึม จิตใจเวียนกระหวัดถึงแต่หมาตัวที่ถูกฆ่าตาย แต่ก็ยังคงทำงานตามปรกติจนกระทั่งหมดวัน

ตกตอนค่ำ ขณะที่ฟักเดินถือขันไปอาบน้ำที่วัด ครูหนุ่มสามคนยืนอาบน้ำอยู่ก่อนแล้ว ฟักวางขันลงที่ฝาตุ่ม ผลัดผ้าขาวม้า

"...ไม่บ้าหรอก" เสียงครูปรีชากำลังพูดอยู่ "เชื่อเราเถอะ หมาบ้ามันไม่กินอาหารหรอก"

"แต่ท่าทางมันยังกะบ้านะ" ครูกิตติบิดกางเกงในให้สะเด็ดน้ำ

"อาจจะเป็นโรคอื่นก็ได้ หมาน้ำลายยืดเยอะแยะไป หมาที่บ้านก็เคยอาการเหมือนอย่างนี้ ชักน้ำลายยืดเหมือนกันเลย ไล่กัดหมาตัวอื่นด้วย พ่อเขาเลยยิงตาย ตัดหัวไปให้สถานเสาวภาตรวจ ปรากฏว่าไม่บ้า พ่อเราเสียใจใหญ่ หมาดีเสียด้วยตัวนั้น"

"อือ ไม่รู้สิ มันอาจจะไม่บ้าก็ได้ แต่ก็ไม่น่าไว้ใจหรอก เกิดถ้าบ้าแล้วใครโดนกัดเข้าก็จะลำบาก" เสียงครูกิตติอ่อยลงขณะเช็ดตัวให้แห้ง

"ช่างมันเถอะน่า มันตายไปแล้วจะเถียงกันไป

ทำไม" ครูมานิตย์ปรามขึ้น

"เปล่า ไม่ได้เถียง พูดให้กันฟัง" ครูปรีชาว่า

ฟักยืนฟังอยู่ด้วย แต่ไม่ได้ออกความเห็นใดๆ ตักน้ำราดลำตัว เสียงน้ำกระทบพื้น ครูทั้งสามหันมามอง

"นี่ไงผู้พิชิตของเรามาแล้ว" ครูมานิตย์หันมาหยอกเย้ายิ้มให้ ฟักยิ้มตอบ ครูทั้งสามคุยอยู่ด้วยคำสองคำก่อนเดินกลับบ้านพักไปในแสงโพล้เพล้สลัวราง

ฟักอาบน้ำพลางครุ่นคิดถึงหมาดำตัวที่เขาฆ่าตาย -มันไม่บ้าหรือนี่ ถ้ามันไม่บ้ามันก็ไม่น่าตาย ทำไมกูถึงนึกว่ามันบ้าล่ะ เพราะครูใหญ่บอกมึงน่ะสิ ครูใหญ่รู้ได้ยังไงว่าหมานั่นเป็นบ้าแน่ เขาอาจจะดูจากท่าทางของมัน น้ำลายยืด หางตก ถ้าหมามันเป็นคนก็คงเหมือนกับถูกสั่งประหารโดยไม่มีความผิด แต่มันไม่ใช่คน อย่าคิดเลยช่างมันเถอะ หมาตัวเดียว.

ฟักหักห้ามใจตัวเองไม่ให้คิดถึงเรื่องที่เขาได้ฆ่าหมาตาย โดยหาเหตุผลมาอ้างเอาว่ามันเป็นชีวิตที่เล็กน้อย ชีวิตที่ไม่มีประโยชน์อะไร แต่จนแล้วจนรอดก็ยังอดคิดไม่ได้ ในตอนกลางคืนคืนนั้นเขาเผลอคิดถึงมันอีกจนได้ และสรุปโทษตัวเองว่าเป็นคนทำบาปที่ฆ่าหมาตาย...

หลังจากเหตุการณ์ตีหมาในวันนั้นผ่านไป ผลของมันในตอนแรกๆ ช่วยให้ดูว่าฟักยังเป็นคนมีประโยชน์ต่อสังคมบ้าง อย่างน้อยก็ได้ปกป้องอันตรายให้ลูกหลานของตัวเองที่อยู่ในโรงเรียน แต่ครั้นนานไปเรื่องราวความดีของเขา (เรื่องฆ่าหมา) ก็จมหายไปในความชั่วอันไพศาล เหมือน

ดั่งโยนก้อนหินเล็ก ๆ ลงในสระน้ำที่ใหญ่โต น้ำกระเพื่อมพลิ้วเป็นวงระลอก แวบเดียว แผ่นน้ำกลับราบเรียบลงอย่างเดิม

โลกนอกมุ้งนั้นไม่มีอะไรที่เหลือบ่ากว่าแรง งานในหน้าที่ไม่บกพร่องแม้แต่น้อย ยังคงทำงานเหน็ดเหนื่อยตลอดวันอย่างมีความสุข แต่โลกภายในมุ้งนับวันจะวุ่นวายมากขึ้นทุกคืน มีเรื่องให้ต้องคิดเพิ่มเติม มีเรื่องให้ต้องหวาดระแวงเพิ่มขึ้นตลอดเวลา บางคืนนอนคิดอยู่จนเสียงไก่วัดขันแว่วมา ทุรนทุรายไม่หลับอยู่กับความคิดที่หลอกหลอน ฟักทำได้เพียงเก็บอัด อัดมันลงไปในใจเท่านั้นเอง

เขายังคงถูกรบเร้าจากคนรอบข้างเพื่อให้ยอมรับออกมาว่าได้เมียของพ่อเป็นเมีย จริงอยู่แม้ทุกคนจะมีความเชื่ออยู่แล้ว แต่การที่ฟักตอบปฏิเสธนั้นมันเหมือนกับมีเสี้ยนเล็ก ๆ ทิ่มตำอยู่ในใจ พวกเขาต้องการให้ฟักรับสารภาพ จะได้สิ้นเสี้ยนในใจเสียที บางคนพูดจาหลอกล่อ ถามไถ่อ้อมค้อม เพียงเพื่อให้ฟักรับออกมาว่า 'ใช่' เท่านั้นเอง

แต่ฟักไม่เคยยอมรับ ถ้าไม่ปฏิเสธ เขาก็นิ่งเฉยเสีย

ดูเหมือนว่าความพยายามยังไม่ยอมสิ้นสุดลงตราบเท่าที่ฟักยังไม่ยอมจำนน บางคนจึงตั้งหน้าตั้งตาหาหลักฐานกันต่อไป

วันนั้นเป็นงานเผาศพพ่อของกำนันยอม...

ผู้คนหญิงชายมาร่วมกันที่วัดหนาแน่น พวกผู้หญิงส่วนใหญ่ใส่เสื้อดำผ้าถุงดำ พวกผู้ชายสวมเสื้อขาวกางเกง

ดำ มีสิ่งที่เพิ่มขึ้นมาอีกเหมือนๆ กันคือ ผ้าพันคอลูกเสือชาวบ้าน สวมใส่ไว้เกือบทุกคน แม้แต่ย่าอุ่น ยายอ่อน ปู่โต๊ะก็มีสวมกับเขาด้วยเหมือนกัน บางคนจูงลูกจูงหลานมาด้วย มากันหมดแทบทุกหลังคาเรือนก็ว่าได้ มาเพื่อร่วมเผาศพพ่อของกำนันยอม กำนันนั้นในหน้าที่ก็เป็นใหญ่อยู่แล้วในตำบล ยังควบตำแหน่งประธานรุ่นลูกเสือชาวบ้านเข้าไปด้วย สร้างความนับถือมากล้นขึ้นอีก

อันที่จริงงานเริ่มวันสุกดิบตั้งแต่เมื่อวานแล้ว ตระเตรียมสำรับกับข้าวมากมายอย่างกับจะเลี้ยงดูคนทั้งตำบล ผู้คนขวักไขว่ครึกครื้นตั้งแต่เมื่อวาน ข้าวสุกข้าวสวยหุงกันเป็นกระทะๆ ใบขนาดคนโตๆ ลงไปนอนแช่ได้ เหล้ายามีกินไม่ได้ขาด เซี่ยงชุนสำหรับผู้หญิงแก่ๆ ที่มาร่วมช่วยทำของคาวของหวานอยู่ในโรงครัว เหล้าขาวมีไว้ให้ตาเหน่คนหุงข้าว เจ้าภาพทุกคนรู้คอแกดี แกมาช่วยหุงข้าวให้วัดเกือบทุกงาน การหุงข้าวด้วยกระทะใบใหญ่ๆ นั้นไม่ใช่ของง่ายดาย เฉพาะงานนี้ต้องใช้คนหุงข้าวถึงห้าคน แม่โขง กวางทอง มีไว้รับรองแขกตามระดับฐานะหน้าตา (ทางสังคม) ยังมีเบียร์แช่น้ำแข็งเตรียมไว้ในโอ่งมังกรอีก เมื่อวานนี้จึงเป็นวันสุกดิบที่สนุกสนาน และเพียบแปล้กันถ้วนทั่ว

วันนี้พระไม่ต้องออกบิณฑบาต เจ้าภาพถวายอาหารเช้า-เพลทั้งวัด ตอนบ่ายมีเทศน์สองธรรมาสน์ ซึ่งเป็นพระที่นิมนต์มาจากกรุงเทพฯ แบงค์ร้อยสีแดงพลิ้วไหวดูเกลื่อนตา ปักอยู่บนขันติดกัณฑ์เทศน์ ตั้งระหว่างธรรมาสน์ ซึ่งพระสองรูปกำลังนั่งปุจฉา-วิสัชนา

ตั้งแต่เช้าจรดเย็นผู้คนคลาคล่ำอยู่ไม่ขาด ตำรวจที่โรงพักมาร่วมงานด้วย คอยดูแลความเรียบร้อยตลอดงาน ปี่พาทย์มอญวงใหญ่บรรเลงกล่อม คอเหล้าบางคนเดินแอ่นแอ้เป็นที่อับอายก็ถูกเชิญขึ้นไปนอนบนวัดก่อนสร่างแล้วค่อยลงมาว่ากันใหม่

ฟักอยากเอาแรงเข้าร่วมช่วยกับงานศพพ่อของกำนันเหมือนกัน แต่ไม่มีใครเต็มใจอยากให้ช่วย พวกเขามอบหน้าที่ให้ฟักเพียงอย่างเดียว

"คอยดูเมียเอ็งไว้ให้ดี อย่าให้มายุ่มย่ามในงาน" เขาจึงต้องเดินคอตกกลับไป

กำหนดบ่ายสามโมงเป็นพิธีเผา (หลอก) ตอนนี้พวกข้าราชการผู้ใหญ่จากจังหวัดที่ได้การ์ดเชิญมากันหมดแล้ว ใส่เสื้อนอกผูกเนคไท มีปลอกแขนไว้ทุกข์ ผู้หญิงแต่งชุดกระโปรงติดกันสีดำ ลายฉลุลูกไม้บ้าง เรียบ ๆ บ้าง คุณนายบางคนมีสร้อยมุกสวมใส่ยาวลงมาถึงสะดือ ต่างพูดคุยกันโดยเฉพาะกลุ่มที่มาด้วยกัน

กำนันยอมแต่งตัวเหมือนพวกข้าราชการที่มาจากในจังหวัดทุกอย่าง พิเศษกว่าตรงสวมผ้าพันคอลูกเสือชาวบ้านด้วย แกแต่งชุดที่ว่านี้เดินสั่งงานวุ่นวาย เดี๋ยวคอยคุยกับแขกที่มาจากในจังหวัด คอยยกมือรับไหว้ รับซองเงินช่วยจากชาวบ้าน บางครั้งมีคนมารายงานว่า ไอ้โน่นขาดไอ้นี่ขาด แกก็ล้วงกระเป๋าเสื้อนอกควักเงินให้ไปซื้อ

เสียงปี่พาทย์ขับกล่อมอยู่ไม่ขาด ใกล้ถึงเวลาเผามาทุกขณะ

เมรุกลางลานวัดตั้งใหญ่สูงตระหง่าน รูปร่างคล้าย

พระพุทธบาทสระบุรี ตั้งแต่ที่วัดนี้มีงานเผาศพมา ไม่เคยมีใครหาเมรุมาได้ใหญ่โตสวยงามเท่านี้ ประดับประดาฉลักเฉลาด้วยเปลือกต้นกล้วย แต้มสีสันสวยสดปิดบังเสาไม้ที่ตั้งค้ำหลังคาทั้งสี่ด้าน หลังคาเมรุลาดสูงขึ้นเป็นเชิงชั้นด้วยผ้าขาว บนสุดเป็นยอดแหลม ตัวเมรุมีบันไดทางขึ้นสี่ทิศ ราวบันไดเป็นไม้แกะสลักรูปพญานาคเหยียดตัวชูคอชูหาง ตรงที่ตั้งกลางเมรุมีหีบทองลายกระหนกสุกปลั่ง ภายในนั้นเป็นโลงศพของพ่อกำนัน บนหีบทองวางดอกไม้ประดิษฐ์จากกาบพลับพลึง ดอกขาวใหญ่อยู่ตรงกลาง สองข้างเป็นดอกรองเล็กหลั่นลงมา จัดเรียงสวยงาม แทรกดอกกล้วยไม้ แซมใบสนแผง เสียบใบสาวน้อยประแป้งเพื่อปิดบังต้นกล้วยซึ่งเป็นฐานวางอยู่ภายใน ถัดลงมาชั้นล่างรอบโลงศพ ทั้งสี่ด้านมีโต๊ะหมู่วางจัดดอกไม้คล้ายคลึงกับที่วางอยู่บนหีบศพ แต่ย่อขนาดลงมาตามส่วน ตรงทางเดินเมรุรอบ ๆ โลงศพเต็มด้วยพวงหรีดตั้งรายเรียง จากใครต่อใครก็จารึกชื่อลงไปบนกระดาษดำตัวอักษรโรยกากเพชรสีเงินระยิบระยับ ส่วนฐานเมรุชั้นล่างสุดเป็นผ้าที่เขียนลวดลายอิฐก่อขึ้นมารองรับตัวเมรุไว้โดยรอบ

ครั้นยามค่ำคืนมีดวงไฟเล็ก ๆ วิ่งวนรอบเมรุ ชาวบ้านต่างชื่นชมมายืนดูกันตั้งแต่เมื่อคืนวันสุกดิบแล้ว ดวงไฟวิ่งตามรอบขอบเมรุขึ้นสู่ยอด และยอดบนสุดเป็นธงชาติไทยประดิษฐ์ด้วยหลอดไฟฟ้า ดวงไฟขยักเขยื้อนยักย้าย มองดูคล้ายธงผืนน้อยกำลังโบกสะบัด เป็นภาพตระการน่าชื่นชมทีเดียว ฟักพาม่ายสมทรงมาร่วมยืนดู

อยู่ด้วยเมื่อคืนวาน ว่ากันว่ากำนันให้คนไปเสาะหามาทั้งชุดจากราชบุรีโดยไม่เกี่ยงเรื่องราคา

แต่ในตอนนี้เพิ่งจะบ่ายสามโมง ความสวยงามจึงเป็นอีกแบบหนึ่ง สวยงามอย่างเปลือยเปล่า สวยงามโดยไร้แสงไฟมาแต่งเติม

เสียงเครื่องขยายเสียงประกาศเชิญข้าราชการจากจังหวัดขึ้นทอดผ้าบังสุกุล จากยศชั้นผู้น้อยเรื่อยขึ้นไปจนถึงชั้นผู้ใหญ่ และประกาศนิมนต์พระขึ้นไปชักผ้าบังสุกุลด้วยทุกครั้งตามลำดับเช่นเดียวกับทางฝ่ายฆราวาส สักครู่ใหญ่ ๆ พระรูปสุดท้ายจึงเดินลงจากเมรุพร้อมด้วยผ้าบังสุกุล เสียงวงปี่พาทย์มอญดังขับกล่อมอยู่ตลอดเวลาเสียงพลุดังขึ้นสนั่น แล้วเสียงร้องไห้สะอึกสะอื้นก็ดังโหยหวนตามขึ้นมาออกทางลำโพงเครื่องขยาย ฟังน่าเวทนาราวกับว่าผู้ร้องได้เศร้าโศกเสียใจด้วยจริง ๆ ทั้งที่ไม่ได้เกี่ยวดองเป็นญาติกับศพเลย ในระหว่างนี้พวกข้าราชการต่างทยอยขึ้นวางดอกไม้จันทน์ เรียงหลั่นลงมาตามยศถาเป็นแถวยาวเหยียดจนถึงระดับชาวบ้าน ฟักยืนดูอยู่ด้วยแต่ไม่มีโอกาสขึ้นไปวางดอกไม้จันทน์ ด้วยว่าเขาไม่มีความกล้าพอที่จะขึ้นไปปะปนนั่นเอง

บรรยากาศคลาคล่ำด้วยความหดหู่ สะอึกสะอื้นปลอบประโลมกัน เวลาผ่านไปถึงห้าโมงเย็นกว่าจึงเริ่มเผา (หลอก) ควันลอยโขมงขึ้น สักพักพวกข้าราชการต่างลากลับ ขอบอกขอบใจล่ำลากันที่ท่ารถ

บรรดาพ่อค้าแม่ขายต่างจับจองที่ คืนนี้มีหนังจอใหญ่-ลิเกมีชื่อมาให้ชาวบ้านได้ดูฟรี พวกพ่อค้าแม่ค้าต่าง

วุ่นวายกับการเตรียมงานของตน ไม่มีใครเสียอกเสียใจกับเจ้าของงาน พวกเขากลับดีใจที่จะได้ขายของในค่ำคืนนี้

ค่ำวันนี้ฟักไม่ได้อาบน้ำที่วัดเพราะผู้คนพลุกพล่าน เขาอาบน้ำที่นอกกระต๊อบตรงที่นางเคยอาบ ภายในกระต๊อบม่ายสมทรงกำลังแต่งตัวผัดแป้งหน้าขาว นั่งหวีผมอยู่ตรงหน้ากระจก ใส่เสื้อดอกแดงสวมผ้าถุงสีดำเนียน ฟักอาบน้ำเสร็จถือขันเดินเข้ามา เห็นนางนั่งคอยอยู่บนแคร่ หันหน้ายิ้มมาทางเขา แกว่งขาที่ห้อยอยู่ไปมา

"ฉันจะไปดูลิเก"

"เดี๋ยวไปพร้อมกัน" ฟักว่ากับนางขณะกำลังหากางเกงเปลี่ยน

"เร็วสิ...ฉันไปก่อนนะ" ม่ายสมทรงขยับตัว

"ไม่ต้องรีบหรอก ยังไม่ได้ยินเสียงโหมโรงเลย" ฟักสะบัดน้ำออกจากผม เอาผ้าขาวม้าเช็ดใบหน้าและลำตัว ก่อนเดินไปตากที่ราวผ้าข้างนอก

"เร็ว ๆ สิ" ม่ายสมทรงเร่งเร้าเมื่อฟักเดินกลับเข้ามา ราวกับว่าใจของนางได้นั่งเฝ้าอยู่หน้าโรงลิเกตั้งแต่ตอนเย็นแล้ว รอคอยร่างกายให้เดินตามไป

"ยัง...ยัง" ฟักเสียงขุ่นขึ้น เขาไม่อยากไปตอนนี้ ตอนที่ยังไม่มีอะไรแสดง เกรงกลัวสายตาของชาวบ้านที่เห็นเขาเดินคู่ไปกับนาง อย่างน้อยถ้าลิเกแสดงหรือหนังเริ่มฉายคงไม่มีคนสนใจเขานัก

"เดี๋ยวไม่ทัน" เสียงม่ายสมทรงอ่อยลง นางพูดออกมาช้า ๆ "ฉันอยากดู แกไม่อยากดูเหรอ"

"อยาก...แต่ว่านางต้องคอยก่อน" ฟักพูดเสียง

เรียบปรกติ "นางกางมุ้งก่อนดีกว่า เดี๋ยวกลับมาได้นอนเลย"

ม่ายสมทรงคงเห็นด้วยหรือว่าเพราะเป็นคนว่าง่ายไม่แน่นัก นางลุกเดินไปยังที่นอนของตน จัดแจงปูเสื่อเตรียมกางมุ้ง ส่วนฟักยังโอ้เอ้กับการหาเสื้อใส่ เดินไปเดินมาอยู่เงียบ ๆ ปล่อยเวลาผ่านไปโดยไม่รีบร้อน

เสียงเพลงลูกทุ่งจากที่ฉายหนังดังก้องขึ้นทั่วดงมะพร้าว ไม่นานเสียงลิเกโหมโรงก็ดังตามขึ้นมา ม่ายสมทรงกางมุ้งกันมุ้งเสร็จเรียบร้อย ฟักเพิ่งแต่งตัวเสร็จเสียงกลองที่ดังรัวตอนโหมโรงคงเข้าไปตีรัวอยู่ในใจนาง

"ไปรึยัง" นางหันมายิ้มชวน ลุกลี้ลุกลน

"เดี๋ยว คอยข้ากางมุ้งก่อน" ฟักว่า ม่ายสมทรงหน้าม่อย

เขาพยายามทำทุกอย่างให้เชื่องช้าเปลืองเวลามากกว่าทุกวัน ม่ายสมทรงตรงเข้ามาหมายช่วยกางมุ้ง ฟักไม่ยอมให้นางช่วย ไล่ให้ไปนั่งคอย ม่ายสมทรงกระวนกระวายนั่งไม่อยู่สุข มองฟักจนเสร็จเรียบร้อย เขาเอ่ยปากชวน นางยิ้มแฉ่งดีใจ

เสียงลิเกกำลังออกแขก ส่วนหนังเริ่มฉายแล้ว...

งานใหญ่ ๆ เท่านั้นจึงจะมีหนังมาฉาย พวกชาวบ้านพลอยได้รับใบบุญของพ่อกำนันยอมไปด้วย ก่อนหน้างานกำนันเคยบอกไว้ว่าจะหาหนังมาฉายให้พ่อแกดู ชาวบ้านร่ำลือรอคอยดูหนังมาหลายวัน

ฟักพาม่ายสมทรงเดินอ้อมออกทางหน้าโรงเรียนแล้วเดินตรงออกทางใหญ่ซึ่งเป็นทางที่ชาวบ้านใช้เดินมา

วัด เข้าในเขตวัดแสงไฟสว่างไสวตามร้านค้าสองข้างทางเดิน ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านกาแฟ โรตี ผัดไทย หอยแมลงภู่ทอดส่งเสียงฉ่าๆ ควันโขมง เคาะกระทะป๊อกแป๊ก เรียกลูกค้าโหวกเหวก ร้านรวงเหล่านี้ปักไม้กางผ้าใบเป็นหลังคาชั่วคราว จุดตะเกียงเจ้าพายุแขวนไว้ในร้านของตัว ร้านเล็กร้านน้อยที่เป็นหาบ คนกินนั่งกับม้านั่งเตี้ยติดดิน ขายปลาหมึกย่าง ต้มเครื่องในวัว ตังเมที่ดึงยืดออก ขายเป็นขดๆ ตามจำนวนตัวเลขที่เด็กๆ กดได้ หรือขายหนังสือการ์ตูนที่มีรางดีดลูกเหล็กตามคะแนนในวงล้อมตะปู ถ้ารวมคะแนนแล้วไม่ถึงที่กำหนด ก็อดหนังสือการ์ตูน ได้เป็นทอฟฟี่เม็ดสองเม็ดแล้วแต่คะแนน ร้านพวกนี้อยู่ต่ำติดดิน ใช้ตะเกียงแก๊สดวงเล็กๆ มีแผ่นเหล็กป้องกันลมติดอยู่กับตะเกียง บางครั้งเมื่อลมมาแรงก็ดับต้องจุดกันใหม่ ร้านขายของเด็กเล่นสว่างจ้าด้วยแสงตะเกียงเจ้าพายุ สีสันของเครื่องเล่นในร้านล่อลวงใจเด็กๆ ให้ยืนเบียดกันด้วยความอยากได้อยู่หน้าร้าน ปืนแก๊ป ปืนฉีดน้ำ ตุ๊กตาลิงตีกลอง เครื่องบิน ฯลฯ จัดแยกไว้เป็นหมวดหมู่ เตรียมถ่ายเทเงินออกจากกระเป๋าพ่อแม่ที่บังเอิญจูงลูกผ่านมา ร้านค้าใหญ่ๆ เหล่านี้มาจากในจังหวัด ถ้าเป็นคนในตำบลก็จะค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ไม่มีร้านใหญ่โตเท่าพวกที่มาจากในจังหวัด ซึ่งปีหนึ่งจะมาหนเดียวตอนงานประจำปีของวัด (เดือนยี่) เพิ่งเคยเห็นมางานศพนี้เป็นงานแรก

ผู้คนยังคงเดินดูร้านค้าเหล่านี้อยู่ขวักไขว่ทั้งๆ ที่หนังเริ่มฉายแล้ว ฟักค่อยโล่งใจที่ไม่มีใครสนใจเขา ครั้ง

แรกที่เดินเข้าเขตวัดมาใหม่ๆ เขานึกว่าสายตาทุกคู่คงจ้อง มาเป็นตาเดียว เพราะนางสมทรงเดินเบียดติดแจ บาง ครั้งยังเกาะแขนเกาะมือต้องคอยสลัดออก คิดว่าชาวบ้าน คงต้องเก็บเอาไปพูดจากันอีกเป็นแน่ แต่เมื่อลอบมองดู คนโน้นคนนี้ ก็ไม่มีใครให้ความสนใจ จึงได้คิดว่าตัวเอง หวาดระแวงไปเอง คิดได้ดังนี้พลอยให้งานสนุกขึ้นบ้าง ในความรู้สึกของเขา

เดินพ้นจากแนวร้านค้าถึงตรงสนามหญ้าลานวัด จอหนังมหึมากำลังฉายอยู่เป็นหนังฝรั่ง เสียงของคนพากย์ ผู้ชายดัดเป็นเสียงผู้หญิงดังแสบแก้วหู เขาเดินปนเปไป กับผู้คนบนถนนซึ่งอยู่ขอบสนามหญ้า ในสนามหญ้าคนนั่ง แหงนหน้าดูจอผ้าสี่เหลี่ยมมีภาพเคลื่อนไหวตามเรื่องราว เครื่องฉายหนังมีแสงออกเป็นสองทาง ทางหนึ่งสว่างมีสี สลับหลากหลายพุ่งตรงไปเป็นภาพปรากฏที่จอ อีกทาง หนึ่งขาวนวลจ้าพุ่งแรงขึ้นสู่ท้องฟ้าเห็นเป็นลำสว่างขึ้น ไปในความมืด หลังเครื่องฉายไปสักสิบกว่าวาเป็นที่ตั้ง เมรุศพ มีไฟวิ่งสวยงาม ด้านหน้าของเมรุศพลึกเข้าไป คือโรงลิเก บัดนี้กำลังส่งเสียงร้องดังเรียกม่ายสมทรงให้ เร่งเดิน นางคว้าข้อมือฟักทำท่าคล้ายจะออกวิ่งเหมือน เด็กๆ ชวนกันไปเล่น ฟักสะบัดมือออก เขายังเกรงกลัว ต่อสายตาคนอื่น แม้ว่าทางเดินตรงนั้นจะพรางไฟเอาไว้ บ้างก็ตาม

มาถึงโรงลิเกคนกลับไม่แน่นเหมือนที่ฟักคิดไว้ ส่วนใหญ่มีแต่ผู้หญิงและคนแก่นั่งเคี้ยวหมากหน้าป้ะ หลอติดเวที เด็กๆ และหนุ่มสาวต่างพากันไปอยู่หน้าจะ

หนังกันหมด ลิเกยืดยาดไม่ทันอกทันใจ ไม่เหมือนหนังซึ่งฉับไวทันใจ มีสิ่งต่างๆ ที่ไม่เคยได้เห็นได้ดู ทิวทัศน์สวยงาม ตึกรามที่ทันสมัย รถยนต์ใหม่ๆ พระเอกนางเอกแต่งตัวสมัยใหม่ หรือมีผู้หญิงนุ่งน้อยห่มน้อยมานอนบิดโชว์สัดส่วนให้คึกครื้นใจ มากกว่าดูนางเอกลิเกจีบปากจีบคอโก่งเสียงร้อง บีบน้ำตาอาดูร พวกคนเฒ่าคนแก่ที่ไม่ยอมไปดูหนัง อาจจะเป็นเพราะเคยดูลิเกกันมาตั้งแต่สมัยสาวๆ ติดอกติดใจศิลปะการร้องรำที่งดงาม หรืออาจจะเป็นที่ดูหนังไม่รู้เรื่อง ด้วยว่ามันรวดเร็วเกินไปจนติดตามไม่ทัน

ฟักกับม่ายสมทรงได้ที่นั่งตรงม้ายาวแถวหลังสุด ซึ่งปรกติถ้ามีลิเกเล่นเพียงอย่างเดียว ที่นั่งทุกที่จะถูกจับจองแน่นตั้งแต่ลิเกยังไม่โหมโรง

ไม่มีใครสนใจฟักนอกจากป้าจันทร์ที่นั่งข้างๆ เท่านั้น ฟักยิ้มทักทาย ชวนคุยสองสามคำ ป้าแกเลยหันหน้าพรืดดูลิเกต่อไป ม่ายสมทรงนั่งดูลิเกตาแป๋ว บางครั้งนางหงุดหงิดกับคนข้างหน้าที่นั่งบัง เอียงซ้ายเอียงขวาหาช่องว่าง ครั้งหนึ่งนางตวาดแว้ดเอากับคนที่นั่งข้างหน้า เมื่อคนข้างหน้าหันมามองเห็นม่ายสมทรงเข้าก็กลับนั่งตามเดิมไม่ขยับขยาย ฟักจึงขยับหาช่องให้ม่ายสมทรงได้ดูให้สมอยาก

ถึงเวลาสี่ทุ่มลิเกและหนังหยุดลง โฆษกออกประกาศว่า เจ้าภาพได้ขอร้องให้หยุดแสดงสักพักหนึ่ง จะทำพิธีเผาศพบิดาเจ้าภาพ ชาวบ้านต่างลุกขึ้นเดินจากหน้าเวทีลิเก จากสนามหญ้าหน้าจอหนัง เดินตรงมาที่

เมรุรอดูพิธีเผาศพ

บึ้ม!

เสียงพลุดังสนั่น ดินใต้อุ้งตีนสะเทือน เด็กเล็กๆที่แม่อุ้มสะดุ้งตกใจร้องไห้กันจ้า ดอกไม้ไฟถูกจุดประกายไฟพะเนียงเริ่มพวยพุ่งขึ้นสู่เบื้องบน แล้วร่วงหล่นลงมาเป็นฝอยเหมือนน้ำพุกระจายตกลงมา ผิดตรงว่าฝอยที่หล่นหว็อยๆ อยู่นี้เป็นลูกไฟ รอบๆ เมรุดอกไม้ไฟสีชมพู สีเขียว สีเงิน บานก้านออกห้อยสั่นยวบๆ สีของลูกไฟหยดลงจากก้านหลากหลายดูลานตา บนเมรุเริ่มเผาศพจริงเปลวไฟลุกแดงอยู่ในที่เผา พลุยังคงลั่นสนั่นดังเป็นระยะๆ พวกที่สนใจยืนดูลุงใบ้จุดพลุ ต่างเอามืออุดหูยืนมองอย่างกริ่งเกรง เสียงตะไลดังแซ่ดๆๆๆ หมุนคว้างขึ้นสู่เบื้องบนฟ้า ประกายลูกไฟกระจายขึ้นเป็นทาง สูงลิ่วแล เหลือจุดนิดเดียว แล้วส่งเสียงระเบิดเบื้องบนดังแป๊ะ! ดวงไฟแตกกระจายเป็นประกายฝอย สีเขียว แดง ม่วง เงินหลากหลายลอยอยู่เป็นจุดๆ คล้ายจะเยาะเย้ยแสงระยิบของดวงดาวให้อับอาย แต่เพียงชั่วอึดใจแสงสีเหล่านั้นพลันสิ้นสุดลง รอบๆ เมรุเริ่มจุดไฟในเรือรบ เรือบินยิงใส่กันด้วยประกายไฟจากดินปืน สีสันลูกไฟนับหมื่นแสน

ชาวบ้านที่ออดูอยู่รอบๆ ต่างชื่นชมในสิ่งประดิษฐ์เหล่านี้ ออกปากชื่นชมความคิดคนทำ ยกยอสรรเสริญกำนันยอมที่พยายามเสาะหามาให้ได้ดูเป็นบุญตา เด็กๆ วิ่งเข้าหยิบก้านดอกไม้ไฟที่ร่วงลงมาแต่ยังไม่หมดไฟขึ้นชูหราวิ่งเล่น ลูกไฟเล็กๆ ตกตามหลังเป็นทาง เด็กบางคนกำลังก้มหยิบพอดีเสียงพลุดังขึ้นสนั่น ตกใจทิ้งวิ่งกลับ

ออกมาเป็นที่สนุกสนาน

ญาติพี่น้องของพ่อกำนันยอมขึ้นเผาศพบนเมรุ พวกที่เคยร้องไห้เมื่อตอนเย็น (ตอนเผาหลอก) ครั้นถึงตอนเผาจริงก็ร้องไห้กันอีก พวกที่ไม่เคยร้องเมื่อตอนเย็นตกตอนเผาจริงก็ไม่ร้อง ตัวกำนันยอมยืนอยู่ตรงบันไดเมรุกำลังปลอบแม่ที่ร้องไห้มาตั้งแต่เย็น พี่สาวน้องชายยืนจับกลุ่มออกันอยู่ตรงนั้น สักครู่จึงร่วมประคองแม่เดินออกมา

...ดอกไม้ไฟ ดอกไม้เพลิงราลง คงเหลือเปลวไฟที่ลุกไหม้ศพอยู่กลางเมรุ

พวกที่ละที่นั่งมาต่างเร่งกลับไปจับจองที่เดิมหน้าโรงลิเก หน้าจอหนัง ม่ายสมทรงอยากไปนั่งแถวหน้าแต่ฟักไม่ยอม บอกให้นางนั่งที่เดิม ม่ายสมทรงหงุดหงิดฮึดฮัดขึ้นมา แต่ในที่สุดนางก็ต้องยอม

ลิเกเริ่มเล่นตอนต่อจากที่ค้างไว้ ฟักนั่งดูลิเก ตายังจับจ้องอยู่บนเวที แต่ใจเขานั้นไพล่หวนไปคิดถึงพ่อ คิดถึงชีวิตเมื่อครั้งเก่าที่เคยอยู่กับพ่อที่นี่ ตรงขอบระเบียงเวที เคยนั่งเล่นแล้วพ่อห้าม แท่นที่นางเอกกำลังนั่งก็เคยร่วมนั่งกินข้าวกับพ่อ พื้นที่เจ้าตัวโกงกำลังเหยียบย่างอยู่นั้นเคยเช็ดเคยถู คืนไหนที่อบอ้าวก็ออกมากางมุ้งนอนข้างนอกสองคนกับพ่อ จำได้ว่าพ่อให้นอนด้านในติดฝา กลัวว่าจะดิ้นตกจากแท่น กลางดึกปวดท้องฉี่ก็ออกมายืนหลับตาแอ่นตรงระเบียงหน้าเวที ไม่กล้าลงไปข้างล่างเพราะความกลัว ฟักยังคงนึกถึงคืนวันเก่า ๆ ของเขากับพ่อ ตาดูลิเกฟังเสียงร้อง แต่ใจจมอยู่กับอดีต ครั้นพอนึกได้ว่าพ่อได้ตายไปแล้ว ขนก็ลุกซู่ขึ้นมาทั้งตัว สั่นหนาว

เยือกขึ้นมาเฉยๆ ช่วงที่ผ่านมาไม่ได้ยินเสียงของอะไร เลยด้วยซ้ำ เหมือนตัวเขาเดินกลับหายเข้าไปในวัยเด็ก ทิ้งร่างข้างนอกที่นั่งไว้กับนางสมทรง...

เมื่อฟักกลับเข้าสู่ความเป็นจริง เขารู้สึกเบื่อที่จะนั่งมองบ้านเก่าขึ้นมา วันคืนที่ผ่านมามันเรียกร้องอะไรไม่ได้อีกแล้ว มันเป็นมายาที่มาลวงตาอยู่ชั่วคราว แม้ว่าเคยมีความสุขก็ไม่ได้ช่วยให้ความทุกข์ที่มีอยู่นี้คลายหายไป ไม่ใช่ตัวเลขที่จะนำมาลบหักล้างออกจากกันได้ ฟักนั่งกระสับกระส่ายกับความคิดอยู่นาน เขาตัดสินใจชวนม่ายสมทรงไปดูหนัง นางอิดออดไม่ยอมลุก พอดีหนังไทยกำลังจะเริ่มฉาย ฟักบอกให้นางนั่งอยู่นี่ก่อน เดี๋ยวจะมารับ นางไม่ยอมนั่ง ลุกเดินตามฟักมาด้วยท่าทีอาลัยอาวรณ์กับเรื่องราวของลิเก แต่ครั้นพอหนังไทยฉายไปได้สักพักหนึ่ง ม่ายสมทรงก็ลืมลิเกสิ้น หลุดเข้าไปจมอยู่ในจอหนัง บางครั้งส่งเสียงหัวเราะลั่น บางทีถอนใจเฮือกใหญ่ นั่งจ้องแทบไม่กระดิก ถึงตอนที่มีภาพการกอดจูบกันก็กระแซะเบียดฟักเข้ามา จนเขาต้องกระเถิบออกห่าง ดูอยู่จนหนังไทยจบเรื่องเขาจึงชวนนางกลับกระต๊อบ ม่ายสมทรงยังเพลิดเพลินกับสายตาที่ได้มองภาพบนจอผ้า ยังนั่งแช่รอคอยเรื่องใหม่ ฟักเรียกร้องให้กลับเพราะพรุ่งนี้เป็นวันจันทร์จะต้องตื่นแต่เช้า ม่ายสมทรงจึงเข้าใจ ยอมกลับแต่โดยดี

ทั้งสองเดินกลับมาตามทาง แสงจันทร์ส่องสว่างทางเดินดินสีขาวนวล เสียงพูดจากจอหนังสะท้อนกับแนวมะพร้าวก้องกลับมาหา ทั้งคู่เดินเรื่อยๆ ไม่รีบร้อน โดย

ไม่นึกสังหรณ์ ว่ามีคนสี่คนเดินตามมาห่างๆ แต่ถึงฟักได้รู้คงไม่นึกเกรงกลัวอันใด ทั้งเนื้อทั้งตัวเขาไม่มีสมบัติมีค่าอะไร และคนในตำบลเดียวกันคงไม่คิดทำร้ายกัน

ฟักเข้าสู่ในกระต๊อบที่มืดมิด ม่ายสมทรงเดินตามเขาขึ้นบนแคร่เปิดหน้าต่างตรงหัวนอน แสงจันทร์ถลันเข้ามาภายในกระต๊อบจึงมีแสงพอได้มองเห็น จัดการจุดตะเกียงกระป๋องสว่างขึ้น แสงตะเกียงขับไล่แสงจันทร์ออกไปจากกระต๊อบ

เขาเดินออกนอกกระต๊อบล้างตีน แล้วตักน้ำย่องเข้ามาภายใน ม่ายสมทรงขึ้นแคร่แล้วเตรียมจะเข้ามุ้ง ฟักเรียกให้ลงมาล้างตีนก่อน

"สนุกดีนะ"

"อือ"

"ไอ้อ้วนตกโคลนหน้าดำปี๋ ขำดี" ม่ายสมทรงพยายามจะเล่าเรื่องหนังที่ดูมาด้วยกันให้ฟัง ล้างตีนเสร็จฟักจึงไล่เข้ามุ้งนอน เป่าตะเกียงดับ สิ้นแสงตะเกียงแสงจันทร์ก็เข้ามา เขาเคลื่อนตัวเข้าหามุ้ง มุดเข้านอนหูได้ยินเสียงแกรกกรากข้างกระต๊อบ คิดว่าเป็นหมาจึงไม่สนใจ ล้มตัวลงนอน ขณะที่กำลังคิดอะไรอยู่เรื่อยเปื่อยชายมุ้งก็ถูกยกขึ้น ม่ายสมทรงพยายามมุดเข้ามา

"เฮ้ย ไม่เอา ไม่เอา ไปนอนที่นาง!" ฟักลุกขึ้นนั่ง

"ข้านอนด้วยคน"

"บอกว่าไม่เอา ไป!" ฟักรู้สึกถึงสัมผัสที่ม่ายสมทรงเอามือมาโอบ

"ไปนอนที่นาง!" เขาพูดเสียงดุ มือดันนางออกห่าง

นางกลับออกไป มีเสียงบ่นงึมงำก่อนมุดเข้ามุ้งตัวเอง

ฟักตาสว่างขึ้นมาอีก ออกจะตกใจอยู่ที่นางพยายามโอบเขาไว้เมื่อสักครู่ เนื้อนมนิ่มของนางเบียดชิดกับแขน เขาไม่เข้าใจในตัวนางเลย บางครั้งก็ดูว่าง่ายน่าสงสาร บางทีก็ทำเรื่องให้วุ่นวายใจ ทำไมนางจึงเพียรที่จะมานอนด้วยตลอดเวลา เขาไม่รู้คำตอบในตัวของนาง คงแต่ถามตัวเองอยู่ว่า –ทำไม?

ฟักยังคงนอนคิดวนเวียนโดยไม่รู้ว่าภายนอกกระต๊อบนั้น ตรงกรอบหน้าต่างมีหัวของคนผลุบหายไป

หนุ่มทั้งสี่คนเดินห่างจากตัวกระต๊อบออกไปยังงานวัด ระหว่างทางเดินกลางแสงจันทร์พวกเขาพูดกันว่า:

"ไอ้ฟักมันคงเพลีย แต่อีแม่ม่ายนั่นมันอยาก"

"ทำไมมันไม่นอนมุ้งเดียวกันวะ"

"มันกางหลอกเอาไว้มั้ง"

"รึมันรู้ว่าเราตามมาแอบดู"

"สงสัยจะรู้"

"แต่มุ้งมันกางไว้ก่อนนี่หว่า"

"อ้าว กางไว้สองหลังแล้วมานอนรวมกันไม่ได้รึไง"

"ทำไมเมื่อกี้มันถึงไม่เอากันวะ"

"มันคงรู้ว่ามีคนมาแอบดู"

"ก็เพราะมึงน่ะสิ เสือกติดฝาดีนักนี่"

ทั้งสี่เดินหยอกล้อเฮฮาเข้าไปในเขตวัด รวมปะปนกับผู้คน สามคนในกลุ่มค่อนข้างผิดหวังในความซุ่มซ่ามของเพื่อน ทำให้อดดู "ของดี" และอดที่จะกระจายข่าวใหม่ว่าได้เห็นมันเล่นกัน "คาตา" เลยทีเดียว

ฟักยังนอนไม่หลับ เขานอนฟังเสียงหนังที่ดังอยู่ตลอดเวลา นึกถึงพรุ่งนี้เช้าคงมีเด็กขาดโรงเรียนหลายคน ลงถ้ามีหนังฉายสว่างละก็ มักจะนั่งดูกันจนมองตัวหนังไม่เห็น จนแสงอาทิตย์ของวันใหม่ขึ้นฉาบอยู่บนจอขาว วันรุ่งขึ้นนักเรียนจึงบางตาลง แต่ถึงอย่างไรหน้าที่ของเขาก็เท่าเดิม ไม่ว่านักเรียนจะมากหรือน้อย ยังต้องเปิดหน้าต่าง ประตู ถูพื้น ถูระเบียงเท่าที่เคยทำทุกวัน...

ดวงจันทร์คล้อยต่ำลง ใบมะพร้าวสีดำต้องลมฉวัดเฉวียนเหมือนกำลังลูบไล้ดวงจันทร์ที่เผลอโน้มต่ำลงมาใกล้...ฟักนอนกรนเบา ๆ เขาหลับใหลไปแล้ว กำลังฝันถึงดอกไม้ไฟที่จุดไสวสว่าง สีเขียว สีชมพู สีเงิน สีทอง ผู้คนเดินสวนขวักไขว่ ทุกคนต่างยิ้มแย้มให้เขา ทิดบุญยืนยืนคุยกับเขาอยู่เป็นนาน เล่าว่าจ่าหมานได้เลื่อนยศเป็นพันจ่าแล้ว หลายคนมาขอโทษขอโพยที่เข้าใจผิดไป เขาเดินกับม่ายสมทรงคู่เคียง นางแต่งชุดดำมีสร้อยไข่มุกห้อยยาวอยู่ที่คอ ใบหน้ายิ้มระรื่นอยู่ตลอดเวลา แล้วในความฝันก็แปรเปลี่ยนเป็นว่าผู้คนที่ขวักไขว่อยู่นั้น ล้วนแต่มาในงานศพพ่อของเขาเอง ศพที่ตั้งอยู่บนเมรุสวยงาม ครูใหญ่เอาเสื้อนอกมาให้ แกบอกว่าเอาเงินที่เขาฝากไว้ไปตัดมาให้จากในจังหวัด เขารับมาสวม ครูใหญ่ช่วยจัดให้เข้ารูป แกเอาผ้าพันคอลูกเสือขาวบ้านให้สวม เขาเดินสวนกับผู้คนด้วยความรู้สึกมั่นใจอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน โล่งใจที่ได้ปลดเปลื้องเรื่องทุกข์ร้อนออกจากอก กำนันยอมตรงมาหา บอกว่าลูกบ้านเข้าใจกันหมดแล้วเรื่องแม่เลี้ยง ชมเชยว่าเป็นคนอดทนน่าสรรเสริญ เป็นคนดีมี

เมตตา แกกล่าวยกย่องอยู่พักใหญ่ จึงควักเหรียญสีทอง ออกมากลัดติดบนหน้าอกด้านขวาเสื้อนอกของเขา ชาวบ้านที่ยืนรายล้อมต่างปรบมือให้ ผู้คนเบียดเสียดเหมือนตัวเองไหลไปทางหน้าโรงลิเก ไม่รู้ว่านางหายไปไหน เขาหยุดยืนดูลิเก เห็นพ่อยืนร้องอยู่หน้าเวทีจึงเดินเข้าไปหา ถามว่าพ่อตายแล้วมิใช่หรือ ศพยังตั้งอยู่บนเมรุนั่นไง พ่อเขาตอบว่ายัง ศพที่ตั้งอยู่นั่นเป็นศพพ่อกำนันยอม พ่อเขาเล่าว่าได้ไปเที่ยวกับพวกลิเก ตอนนี้ได้เป็นหัวหน้าคณะแล้ว นางเอกที่กำลังร้องรำอยู่ดูไปดูมาก็เป็นนางสมทรงนั่นเอง จึงเดินออกไปที่เมรุซึ่งกำลังจุดดอกไม้ไฟสว่างไสวขึ้นอีก ครูใหญ่ถามว่าไปไหนมา ตามหาตัวอยู่ จะเผาศพพ่อก็ไม่กล้า เพราะยังไม่ได้รับอนุญาตจากเขา ถึงตอนนี้จึงได้รู้ว่าพ่อได้ตายไปแล้ว ผู้คนที่มาในงานนี้มาเผาศพพ่อนั่นเอง เขาหย่อนดอกไม้จันทน์ลงโลงศพพ่อ นางสมทรงไม่รู้มาจากไหน ร้องไห้โผเข้ามากอด เขาผลักนางออกแล้วเดินไปดูหนัง เรื่องราวในหนังปะปนเข้ามาในความฝัน

...ในฝัน ผู้คนเดินขวักไขว่ ดอกไม้ไฟกระจายกลีบไสวสว่าง เมรุตั้งศพมีไฟราววิ่งรอบสวยงาม ลิเกร้องรำวูบวาบ ภาพเคลื่อนไหวบนจอหนังสีสวยสด เหล่านี้ปรากฏในงานศพพ่อของเขานั่นเอง...

๓

จากเรื่องในฝันคืนนั้น ส่งผลให้หลายคืนต่อมาได้ฝันอยู่บ่อย ๆ ว่าชาวบ้านพากันเข้าใจความจริงหมดแล้ว ในแต่ละคืนที่ฝันถึงช่างอบอวลด้วยความสุข อิ่มเอิบใจจนแทบไม่อยากตื่นขึ้นมาอีกเลย...

แต่ครั้นเมื่อตื่นขึ้นพบความจริง ก็ตระหนักดีว่าที่หลงมีความสุขอยู่นั้นเป็นเพียงความฝัน ไม่สามารถหลอกลวงตัวเองให้เชื่อได้ แม้ว่าจะพยายามดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อจะทำให้ชีวิตในความเป็นจริงมีส่วนคล้ายคลึงกับในฝันขอเพียงสักครึ่งหนึ่งก็ยังดี แต่ดูเหมือนว่าความหวังของฟักยิ่งห่างไกลออกไปทุกที

ในโลกแห่งความเป็นจริงไม่มีใครยอมเชื่อเขาเลยสักคนเดียว แต่ในโลกแห่งความฝันทุกคนยกย่องชมเชย

ทุกครั้งที่ฝันเห็นพ่อ เขาเชื่อว่าดวงวิญญาณของพ่อยังไม่อาจสงบสุขได้ ตราบที่ศพยังไม่ถูกจัดการตามประเพณี ดวงวิญญาณของพ่อคงวนเวียนปรากฏในฝันเหมือนมาทวงถามเขาว่า เอ็งไม่คิดจะให้ข้าได้ไปผุดไปเกิดกับเขาบ้างหรือ?

มีเพียงเขาคนเดียวเท่านั้นที่จะต้องให้คำตอบในเรื่องนี้ นางสมทรงนั้นไม่เคยถามถึงเรื่องเผาศพที่ว่านี้เลย บางทีนางอาจจะลืมเลือนไปแล้วก็ได้ว่า เคยมีผัวชื่อฟู

และชายคนนั้นเป็นพ่อของคนที่นางอาศัยอยู่ด้วยขณะนี้

ฝนต้นฤดูปรอยลงมา กลิ่นดินกลิ่นฝนโชยกำจาย

ไม่นานวันนัก เสียงไชโยโห่ร้อง เสียงกลองยาวแตรวง เสียงหมอทำขวัญนาคก็ล่องลอยอยู่ในตำบล เข้าหน้าบวชแล้ว...

ไม่มีการ์ดมาถึงฟัก ไม่มีใครมาขอแรงให้ไปช่วยตำแป้งขนมจีน ขอแรงปอกมะพร้าว ขูดมะพร้าว ล้างจานชาม ไม่มีใครมาขอให้เขาไปร่วมในงานบวช เดียวดายราวกับว่าไม่มีเขาอยู่ในตำบลนี้ บางครั้งตอนหัวค่ำได้ยินเสียงหมอทำขวัญขับกล่อมพ่อนาคลอยมา ยิ่งนึกอดสูตัวเองที่เกิดมาชาตินี้ไม่ได้บวชพระดังใจอยาก

ยามเช้าวันเสาร์-อาทิตย์ ถ้ามีงานบวช ฟักมักจะไปยืนดูขบวนแห่แหนนาควนรอบโบสถ์ ยืนอยู่นอกกำแพงมองดูริ้วขบวนเคลื่อนผ่านไป มองดูหญิงชายกรีดกรายร่ายรำตามจังหวะกลองยาว ดูเด็กหญิงตัวเล็ก ๆ แต่งชุดไทยหลากสี เขียนคิ้ว ทาปาก เรียงไล่ขึ้นไปถึงวัยสาวถือกรวยเทียนเดินผ่าน พ่อนาคขี่คอเพื่อนฝูง ตัวพ่อนาคห่อหุ้มด้วยเสื้อคลุมบางสีขาวขลิบทองลวดลายงาม นุ่งขาวห่มขาวอยู่ภายใน มือพนมถือดอกบัวและธูปเทียน พ่อสะพายบาตรแบกตาลปัตร แม่เดินอุ้มผ้าไตร พวกพี่น้องคนแก่คนเฒ่า คนรู้จัก เดินถือของถวายพระอันดับ เครื่องของใช้ของพระใหม่ กาน้ำ ป้านน้ำชา ขัน สบู่ หมอนผ้าห่ม ฯลฯ ร่วมด้วยผู้คนในตำบลรวมเป็นขบวนแห่ที่เนืองแน่นจนหัวขบวนแทบจะเดินบรรจบเข้ากับท้ายขบวน

ถึงตอนพ่อนาคขออโหสิกรรมตรงใบเสมาหน้าโบสถ์ ฟักก็พร้อมแผ่ใจอโหสิให้โดยไม่คิดเคืองขุ่นกับเรื่องที่แล้วมา พ่อนาคโยนทานเหรียญเงินทองขึ้นสู่เบื้องบนแล้วร่วงหล่นลงมา ผู้คนก้มเก็บแย่งชิงชุลมุน ฟักไม่ได้ร่วมแก่งแย่งด้วย เพียงแต่ยืนมองอยู่นอกกำแพง ดูจนพ่อนาคถูกอุ้มเข้าประตูโบสถ์ พลางนึกเคลิ้มว่าถ้าเป็นตัวเองถูกอุ้มเข้าไป จะมีความสุขเพียงใด...

ฝนตกถี่วันขึ้น บางครั้งตกติด ๆ กันสองสามวัน หน้าบวชที่สนุกสนานกำลังผ่านไป ใกล้ถึงวันเข้าพรรษาเข้ามาทุกวัน ที่วัดมีคนผลัดเปลี่ยนอยู่ไม่ขาด มาเยี่ยมเยียนพระใหม่ นำอาหารหวานคาวมาถวาย ฟักจึงว่างเว้นไม่ค่อยได้ไปมาหาสู่กับวัดเหมือนอย่างเคย นึกขยาดสายตาที่มองมา

ครั้นเมื่อตักบาตรทำบุญในวันเข้าพรรษาผ่านไปแล้ว ชาวบ้านทำอาหารมาเลี้ยงเพลพระที่วัดทุกวัน จัดเวรเลี้ยงมีคนจองตลอดจนครบพรรษา ไม่ว่างเว้นเลยสักวัน จะเว้นแต่เฉพาะวันพระเท่านั้นเอง เพราะในวันพระมีการทำบุญตักบาตรที่วัด

บางวันมีเลี้ยงเพลตรงกับวันหยุดของฟัก เขาก็ขึ้นไปช่วยงานที่วัด ล้างถ้วยล้างชาม ปูเสื่อ ปูผ้ายาง เทกระโถน ยกโน่นหยิบนี่ ตามแต่จะรับใช้ได้ เหมือนเป็นหน้าที่ของตัว มื้อกลางวัน มื้อเย็น ก็ได้อาหารที่เหลือมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องเขาและนาง

การณ์นี้กลับไม่มีใครว่าอะไร นอกจากพูดจากันไปทำนองว่า

"ของเหลือจากทำบุญแล้ว ก็ถือว่าทำทานไป"

ในระหว่างเข้าพรรษา ม่ายสมทรงเหมือนติดคุกไม่มีผิด ฟักคอยเฝ้าคุมแจ และกำหนดข้อบังคับต่างๆให้นางปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ห้ามเข้าไปเดินเที่ยวในเขตวัด ห้ามไปยุ่งวุ่นวายกับคนในโรงครัว ห้ามเปิดผ้าถุงเปิดนมให้ใครดู ห้ามมอง ห้ามยิ้มกับพระ ฟักหากฎขึ้นป้องกันความเดือดร้อนที่จะมีมาถึง กำหนดโทษของการฝ่าฝืนอย่างเด็ดขาดคือ : "ไล่ไปอยู่ที่อื่น" แม้ว่าจะเป็นคำขาดเพียงลอยๆ แต่ก็ได้ผลดีสำหรับเป็นคำขู่ม่ายสมทรง

ในระหว่างนี้ไม่มีเรื่องเดือดร้อนอันใดเกิดจากการกระทำของม่ายสมทรงเข้ามาเพิ่มเติมให้ฟักต้องกลัดกลุ้มอีก แต่จะว่าอย่างนั้นก็คงไม่ถูกต้องนัก เพราะในตอนกลางคืนนางยังมุดมุ้งเข้าหาบ้างประปราย ส่วนฟักเองก็เหนียวแน่นในพรหมจรรย์ของตน เช่นเดียวกับพระบวชใหม่ที่เคร่งครัดศีล

จวบจนกระทั่งออกพรรษาตักบาตรเทโว (เวลาของวัด) ล่วงไป ลุถึงกฐิน พระใหม่รับกฐินเสร็จต่างทยอยสึก หอฉันตรงกลางสร้างเสร็จ กุฏิเก่าที่ยังเหลืออีกฟากหนึ่งกำลังถูกรื้อถอนเพื่อสร้างใหม่ วัดวากลับเงียบเชียบคืนสู่สภาพปรกติ ไม่คึกคักเหมือนในระหว่างเข้าพรรษา ข้อห้ามที่กำหนดให้ม่ายสมทรงปฏิบัติ จึงพลอยได้รับการยกเลิกผ่อนปรนลงอย่างเดิม

เมื่อความวุ่นวายที่วัดเริ่มคลาย ฟักก็เริ่มคิด คิดถึงงานศพพ่ออีกครั้งหนึ่ง เขาตั้งใจไว้ว่าภายในปีนี้จะต้องเผาศพพ่อให้ได้ตามประเพณีที่เชื่อถือสืบทอดกันมา แต่

จะปรึกษาใครดีเล่า นอกจากตัวเองและนางสมทรง นางนั้นจะปรึกษาหารืองานการอันใดได้ มีข้อเสนอของนางอยู่อย่างหนึ่งที่พอรับฟังได้ แต่ไม่ใช่คนที่มีฐานะอย่างฟักจะทำตามได้ นางอยากให้มีลิเกในงานด้วย นางอยากดู

ฟักไม่มีญาติพี่น้องจะหันหน้าไปปรึกษา เขาตัวคนเดียว ซ้ำยังเป็นคนที่น่ารังเกียจของชาวบ้าน จะเหลียวหลังแลหน้าหาที่พึ่งจากใครก็ไม่ได้ เมื่อถึงคราวที่ต้องพึ่งพาคนอื่น ยิ่งรู้สึกว้าเหว่หนักกว่าที่เป็นอยู่ ครั้งแรกนั้นเคยคิดว่าจะอยู่เลี้ยงดูนางได้โดยไม่เดือดร้อน ขออย่างเดียวอย่าให้ใครมารุกล้ำทำร้ายก็แล้วกัน แต่มาบัดนี้ได้รู้ซึ้งแล้วว่า การถูกปล่อยให้อยู่คนเดียวโดดเดี่ยวจากคนอื่นๆ นั้น มันเป็นทุกข์ที่ทรมานมากกว่าความทุกข์ใดๆ...

ล่วงเลยงานวันเกิดของหลวงพ่อ (เดือนสิบสอง) ไปแล้ว

สองวันต่อมา เขาจึงค่อยกระมิดกระเมี้ยนนำความตั้งใจเข้าปรึกษาครูใหญ่...

"ก็ดี..." ครูใหญ่ว่า "เผาเสียทีก็ดี"

"ต้องออกการ์ดเชิญกำนันด้วยหรือเปล่าครับ"

"เฮ่ย จะออกการ์ดด้วยเรอะ เผาเงียบๆ ก็พอบอกแกเสียหน่อยเป็นพิธี บอกปากเปล่าก็ได้"

"ครับ"

"ลองถามหลวงพ่อดูวันว่างอีกที เผื่อจะซ้อนกับงานคนอื่น ถ้าซ้อนกับคนอื่นก็เลื่อนออกไป"

"ครับ"

วันกำหนดงานเผาศพเป็นช่วงตรงกับปิดเทอมกลาง

พอดี เป็นวันที่ครูใหญ่และหลวงพ่อที่วัดกำหนดให้...

เมื่อใกล้ถึงวันงานเข้ามา ฟักจึงเดินไปหากำนันเอม ในระหว่างทางเดินไปบ้านกำนันนั้น เขารู้สึกตัวเล็กลีบลงดังว่าตัวเขากำลังเดินเข้าไปหาภูเขา คิดจะเดินกลับเสียหลายครั้งแต่ก็ไม่กล้าทำ ด้วยเหตุผลที่ว่า ถ้าไม่บอกกำนันก็เหมือนไม่ให้ความเคารพแก ยิ่งเดินใกล้บ้านกำนันเข้าไปก็เหมือนตัวยิ่งเล็กลงทุกที เดินมาจนถึงหน้าบ้านหยุดยืนอยู่นอกรั้วไม้ไผ่ หมาสี่ห้าตัวตรงเข้ารายล้อมเห่ากระโชกเสียงขรม หลานกำนันวิ่งออกมาดู เมื่อเห็นฟักยืนอยู่ริมประตูรั้ว เด็กน้อยจึงทำตาดุใส่เอา

"แกมาทำไม"

"มาหาท่านกำนัน" ฟักว่ากับเด็ก แต่ตายังคอยระแวงหมาที่ยืนเห่าอยู่รอบ ๆ

"เฮ้ย ไป๊!" เสียงหนึ่งตวาดดังลั่น สิ้นเสียงกำนันหมาที่เห่าก็วิ่งหางจุกตูดหายกลับเข้าใต้ถุนบ้าน

ฟักยกมือขึ้นไหว้กำนันซึ่งกำลังเดินตรงมา กำนันยกมือซ้ายขึ้นรับไหว้ ดูคล้ายกับยกมือขึ้นปัดแมลงวันที่เกาะอยู่ที่คาง

"มีเรื่องอะไร" กำนันถาม

"จะมาบอกท่านกำนันว่าวันที่เจ็ดนี้ ผมจะเผาศพพ่อ" ฟักพูดด้วยเสียงอ่อนน้อมที่สุด แม้ว่าจะสั่นอยู่บ้างก็ตาม

"อือ ดี ๆ"

"อยากจะมาเชิญท่านกำนันไปงานด้วยครับ" เสียงยังไม่วายสั่น

"วันที่...เจ็ดเรอะ" กำนันทำท่าเหมือนนึกอะไรอยู่สักอย่าง "เดี๋ยว...เดี๋ยว เอ๊...เดี๋ยว คอยอยู่นี่ก่อนนะ" กำนันเดินคล้อยหลังขึ้นบ้าน หายไปสักครู่หนึ่งจึงกลับลงมา

"สงสัยจะไปไม่ได้ ติดประชุมที่จังหวัด"

"ถ้าไม่ว่างก็ไม่เป็นไรครับ"

"ไม่ว่างจริงๆ นะ" กำนันเอามือตบไหล่ฟักเบาๆ เขายกมือไหว้กำนันแล้วลากลับ

ขณะเดินกลับกระต๊อบ ฟักรู้สึกโล่งใจเหมือนกับเพิ่งเสร็จจากภาระอันหนักอึ้งมาใหม่ๆ สบายใจที่อย่างน้อยเขากล้ามาบอกกำนันได้ เอาเถอะ แม้ว่ากำนันจะไปงานศพไม่ได้ แต่ก็ตบหลังตบไหล่กู ยังให้ความสนิทเอ็นดูเหมือนเมื่อก่อน แค่นี้ก็นับว่าดีแล้ว

คืนนั้นเขานอนคิดถึงความอบอุ่นที่มือของท่านกำนันได้ประทับลงบนบ่าของคนอย่างเขา แล้วความจริงกับความฝันก็เริ่มกลมกลืนเข้าหากัน ในความฝันครั้งกระนั้น กำนันนั่นเองที่กลัดเหรียญสีทองที่อกเสื้อนอกให้ และในความเป็นจริง กำนันก็ตบไหล่เขาเบาๆ เหมือนคนสนิทชิดเชื้อ ความอบอุ่นอันนี้ช่วยบรรเทาอาการทุรนทุรายก่อนหลับลงได้บ้าง อย่างน้อยก็ชั่วขณะหนึ่งที่นึกถึง

วันรุ่งขึ้นหลังจากกินข้าวเช้าแล้ว ฟักจึงออกเดินจากกระต๊อบเพื่อไปบอกผู้ใหญ่บ้านและคนอื่นๆ ที่เขานับถือ หลายคนมีงานที่จะต้องทำให้เสร็จในวันนั้น (วันที่เจ็ด) พอดี บางคนรับปากว่า : "ถ้าว่างก็จะไป"

คนสุดท้ายที่จะต้องไปบอกก็คือสัปเหร่อ ขณะเดิน

ไปตามทางในสวนมะพร้าวนั้น ฟักไม่รู้ว่าทำไมตัวเองจึงรู้สึกมั่นใจขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ไม่นึกประหม่าหวาดกลัวเหมือนเช่นเดินไปหาคนอื่นๆ เขาไม่รู้แน่ว่าเป็นเพราะอะไรจึงทำให้รู้สึกเป็นเช่นนี้ ซ้ำบางขณะในใจยังคิดว่ากำลังเดินไปหาคนที่ต่ำต้อยกว่าเสียอีก และในนาทีเดียวกันนั้นกลับรู้สึกตัวเองเขื่องขึ้นมาเหมือนเมื่อครั้งเก่าก่อน

หวนนึกถึงเมื่อครั้งยังบวชเณรอยู่ ไม่เคยคิดอยากวิสาสะกับสัปเหร่อไข่ด้วยซ้ำไป ทั้งๆ ที่แกก็ไม่เคยแสดงกิริยาที่น่ารังเกียจ หรือทำอะไรให้ต้องเจ็บช้ำน้ำใจ ตอนที่เขาบวชอยู่นั้น ไม่มีพระ เณร หรือเด็กวัดกินกับข้าวที่แกใส่บาตรมา ไม่ว่าจะเป็นต้ม แกง หรือผัดอะไรก็ตาม แม้แต่ไข่ทอดก็ยังไม่มีใครยอมกิน เด็กวัดจะเป็นคนจดจำมาบอกว่า วันนี้สัปเหร่อไข่ใส่กับข้าวอะไร จากนั้นเมื่อเวลาแบ่งกับข้าวไปตามวงพระฉัน กับข้าวของแกก็จะไม่มีใครตักชิม ฟักเองก็ไม่เคยกิน จากอาชีพสัปเหร่อมันแสนสกปรก คลุกคลีกับคนตาย กลิ่นเน่าเหม็นของศพ คราบเหนียวเหนอะหนะของน้ำเหลือง เข้า-ออกโกดังเก็บศพที่เหม็น อับชื้น หนู หนอนชอนไชศพ สิ่งเหล่านี้น่ารังเกียจแต่แกกลับคลุกคลีอยู่กับมันได้ พลอยให้นึกคลื่นเหียน สิ่งเหล่านี้คงอบร่ำให้แกกลายเป็นคนสกปรก และกับข้าวที่แกใส่บาตรคงต้องติดเชื้อแห่งความสกปรกนั้นมาอย่างไม่ต้องสงสัย อีกทั้งเสื้อผ้าที่แกสวมใส่อยู่นั้นก็เคยเป็นของคนตายเกือบทั้งสิ้น นี่กระมังจึงทำให้ฟักมองเห็นสัปเหร่อเป็นคนต้อยต่ำ ไม่เพียงแต่ฟักเท่านั้น คนทั่วๆ ไปก็ไม่มีใครชอบจะวิสาสะกับแก นอกจากถึงคราวจำเป็น

(งานศพ) ที่ต้องใช้คนอย่างแกทำ...

บ้านสัปเหร่อไข่เป็นเรือนยกพื้นหลังเล็กๆ ทรงไทย หลังคามุงจากฝาบ้านกั้นจาก ตรงลานดินหน้าบ้านมีตุ่มน้ำสีแดงสีขาวเรียงเป็นแถวอยู่ข้างตัวบ้าน ข้างทางเดินเข้าบ้านมีแปลงดอกหงอนไก่และแปลงบานไม่รู้โรย แม่ไก่สีดำกำลังพาลูกเจี๊ยบคุ้ยเขี่ยดินอยู่บริเวณข้างๆ แปลงหงอนไก่สีแดง หมาสีขาวนอนหลับราบอิงติดตุ่มน้ำใบสีแดง มีรอยน้ำเปียกชื้นอยู่ปากตุ่ม หมากระดิกหูแล้วหันยืนเห่าในทางที่มีคนเดินมา สัปเหร่อไข่ผละงานพรวนดินรอบกอตะไคร้ที่อยู่ข้างเพิง เดินมาดูหน้าบ้าน

"ขาว...จุ๊...จุ๊ๆๆ" เสียงสัปเหร่อไข่เรียกชื่อหมาแล้วจุ๊ปากปราม ไอ้ขาวกระดิกหางกวัดแกว่งวิ่งวนอยู่รอบๆ สัปเหร่อ สลับกับหันไปเห่าฟักอยู่ไม่ขาด

"มา เข้ามาก่อน" แกยิ้มทักทายฟักแล้วก้มลงไปพูดกับหมา

"เฮ่ย เงียบ จุ๊ๆๆ ไป๊ ไปนอนที่เอ็ง" แกพูดพร้อมชี้มือไปทางตุ่ม เหมือนหมามันเข้าใจ ไอ้ขาวเดินเซื่องกลับไปนอนข้างตุ่ม แล้วไม่ส่งเสียงเห่าให้หนวกหูอีกเลย มันยังคงนอนทอดสายตามองมาที่ฟัก ซึ่งกำลังเดินตามหลังสัปเหร่อไข่ไปที่แคร่ข้างเรือนใต้เพิงที่ต่อยื่นออกมาจากตัวบ้าน ไอ้ขาวนอนจ้องฟักอยู่ไม่วางตา ฟักเหลือบมองมันอยู่บ่อยๆ เขานึกเปรียบเทียบกับหมาสี่ห้าตัวที่บ้านกำนัน หมาพวกนั้นพอถูกกำนันตวาดก็พากันวิ่งหางจุกตูดหายเงียบไปเลย สัปเหร่อไข่เห็นฟักเหลียวมองหมาอยู่บ่อยๆ ในระหว่างเดิน

"มันไม่กัดเอ็งหรอก ถ้าเอ็งไม่โดดชกข้า" แกหัวเราะอยู่ในลำคอ

"เห็นมันมอง"

"ธุระอะไร มาถึงนี่" แกถามขณะทรุดนั่งลงบนแคร่ "ป้อมเอ๊ย...ตักน้ำมาให้ตาขันนึง" แกร้องเรียกหลานบนเรือน ไม่ถึงอึดใจ เด็กน้อยก็ถือขันน้ำลงมาวาง

"กินน้ำกินท่าให้หายเหนื่อยก่อน"

"ข้าจะเผาพ่อน่ะลุง เลยมาบอกลุงให้ไปทำให้ด้วย" ฟักยกขันน้ำขึ้นดื่ม

"เออดี เอาสิจะเป็นไรไป ไอ้ฟูกับข้าก็คนอื่นกันที่ไหน...เมื่อไหร่ล่ะ"

"วันที่เจ็ดนี้แหละ"

"เหรอะ แล้วอย่างอื่นล่ะเรียบร้อยรึยัง"

"คิดว่าเรียบร้อย"

"ยังไงกันวะ คิดว่าเรียบร้อย"

"ไม่มีอะไรหรอกลุง ข้าก็นิมนต์พระชักศพแล้วก็เผาง่ายๆ ไม่ได้เลี้ยงเช้าเลี้ยงเพลหรอก"

"ดีแล้วล่ะ เรามันเบี้ยน้อยหอยน้อย จะทำการใหญ่โตมันก็เปลือง พูดถึงพ่อเอ็งแล้วก็เสียดาย ไม่น่าด่วนไป"

"พ่อเขาสบายไปแล้ว"

"เออ...คิดยังงี้ได้มันก็ดี"

"ป้าหยิบเขาไปไหน" ฟักกวาดสายตามองลานบ้าน

"ไปท่ารถซื้อกับข้าว ทำไมล่ะ มีธุระอะไรกับเขา?"

"เปล่าหรอก ถามดู นึกว่าป้าเขาไม่อยากเจอข้า ถึงไม่ลงมา"

"เฮ่ย คิดอะไรยังงั้น"

"ไม่รู้สิลุง ไม่ค่อยมีคนเขาอยากจะพูดกับข้าหรอก"

"ทำไม"

"ลุงก็รู้นี่"

"เรื่องเมียเอ็งน่ะเรอะ อย่าไปคิดมันมากเลย เอ็งน่ะเดี๋ยวนี้ดูเหมือนคนอมทุกข์ หน้าตาหมอง ผมเผ้าหงอก ช่างมันบ้างเถอะ คิดมันมากเกินไปก็ไม่ดี อะไรควรปล่อยก็ปล่อย อะไรควรคิดก็คิดมันแต่พอดี ของอย่างนี้..."

"ไม่ใช่เมียข้าหรอกลุง" ฟักขัดขึ้นก่อนที่สัปเหร่อจะพูดจบ

"อ้าว ไม่ใช่เรื่องเมียเอ็ง แล้วมีเรื่องอะไรอีกล่ะ"

"ไม่ใช่ๆ เรื่องเดียวกันนี่แหละ แต่ว่านางสมทรงเขาไม่ใช่เมียข้า"

"ว่าอะไรนะ?" แววฉงนซ่อนอยู่ตรงหัวคิ้วของสัปเหร่อ

ฟักมองดูแม่ไก่ขยับคอยึกยักขณะเดิน เขาพูดออกมาโดยไม่หันมองหน้าลุงไข่ซึ่งกำลังจ้องมองมา

"นางสมทรงไม่ใช่เมียข้า นางเป็นเมียของพ่อข้า" ฟักพูดด้วยน้ำเสียงจริงจัง สายตายังไม่เบนกลับเข้ามา

"อ้าว กลับเป็นงั้นไปอีก"

"ข้าจะพูดเรื่องจริง นี่ลุงจะเชื่อข้ามั้ย"

"อือ..." แกครางในลำคอ หันมองออกไปข้างนอก

เหมือนต้องการใช้ความคิด

"ไหนลองว่าไปซิ เรื่องมันเป็นยังไง"

"ข้าไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับนางสมทรงเลย ลุงจะเชื่อรึเปล่า?" ฟักหันมองหน้า แต่สัปเหร่อยังคงมองไกลออกนอกเพิงคล้ายกำลังตรองดูคำพูดที่ได้ยิน ดวงตาทั้งคู่จมลึกอยู่ในเบ้ากลวง ริ้วรอยเหี่ยวย่นของความชราปรากฏอยู่ทั่วใบหน้าสีดำไหม้ของแก ผมหงอกสีเหลืองแก่ช่วยเน้นความสกปรกอัปลักษณ์ให้โดดเด่น ปากเหี่ยวคล้ำกำลังเผยอขึ้นเล็กน้อย ถามด้วยน้ำเสียงท่วงทำนองเนิบ ๆ

"เอ็งพูดจริงหรือเปล่าล่ะ" สายตาของแกยังสงบจับอยู่กับอะไรสักอย่างหนึ่งเบื้องหน้า

"จริงลุง ข้าพูดเรื่องจริง" น้ำเสียงเสมือนย้ำความหนักแน่นในคำพูด

"ถ้าเอ็งรับปากว่าเอ็งพูดเรื่องจริง ข้าก็เชื่อเอ็ง..." สัปเหร่อพูดเบา ๆ เหมือนบ่นกับตัวเอง

"ข้าไม่เคยเลยลุง เกิดมานี่ยังไม่เคยเลยสักที..."

ฟักคุยกับสัปเหร่ออยู่จนเกือบเย็น เล่าเรื่องความอัดอั้นตันใจทั้งหลายที่มีอยู่ ระบายให้แกฟังจนหมดสิ้น ป้าหยิบกลับมาจากท่ารถ ชวนเขาให้อยู่กินข้าวมื้อเย็นด้วยกัน แต่เขาต้องกลับมาหุงหาที่บ้านกินกับนางสมทรง

เย็นนี้เขาแทบจะไม่ต้องกินข้าวเลยก็ได้ ในระหว่างที่หุงข้าวนั้นไม่ได้ใส่ใจกับสิ่งที่กำลังทำอยู่เลย มันผ่านไปเพราะความเคยชิน ในใจกำลังอิ่มเอิบกับการที่มีคนเข้าใจเขาแล้ว เอ่อท้นท่วมออกมานอกหน้า ใบหน้าและดวงตามีแววของความสุขที่แท้จริง ความหวังกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

มันโปรยปรายลงในใจเขาราวกับฝนที่หลงฤดูมา นานมาแล้วไม่เคยมีความสุขเช่นนี้... นานทีเดียว นี่มิใช่ความสุขที่เกิดมาจากความฝันในยามค่ำคืน แต่เป็นความสุขในโลกแห่งความเป็นจริงที่เคยเที่ยวเสาะแสวงหา พยายามเรียกร้องมาแสนนาน แล้วจู่ๆ ก็กลับได้รับจากคนที่ไม่เคยนึกถึงเลย จากคนต่ำต้อยที่ตนเคยเหยียดหยามมองข้ามไป เคยคิดเคยหวังไว้ว่าจะได้รับความเชื่อจากคนอื่น เช่นคนอย่างกำนันยอม คนอย่างครูใหญ่ คนอย่างตาเขียนคนอย่างตาแป้น คนอย่างผู้ใหญ่เอิบ คนอย่างยายมาฯลฯ แต่เปล่า...คนเหล่านี้ไม่เคยยื่นสิ่งนี้ให้เขาเลย มีแต่จะยัดเยียดความทุกข์ความไม่สบายใจเพิ่มมากขึ้น ไม่มีใครเห็นใจเข้าใจในความทุกข์และเรื่องราวของความจริงที่พยายามจะบอก แต่แล้วกลับได้รับจากสัปเหร่อ คนที่ตัวเองเคยรังเกียจเหยียดหยาม เพียงคำพูดง่ายๆ ตรงๆ ว่า :

"...เอ็งพูดเรื่องจริง ข้าก็เชื่อเอ็ง" ข้าเชื่อเอ็ง...ข้าเชื่อเอ็ง นึกทวนคำพูดเหมือนยังก้องอยู่ในหู อยากได้ยินมันทุกลมหายใจเข้า-ออก "ข้าเชื่อเอ็ง"

ฟักคิดว่าพรุ่งนี้จะไปคุยกับแกอีก สัปเหร่อไข่ที่เป็นเหมือนเพื่อนใหม่ที่ให้ความสุขกับเขา–เพื่อนที่แท้จริงในยามนี้

กินข้าว อาบน้ำ เข้านอน...ทุกอย่างทำไปด้วยความเคยชิน ในหัวของเขามีแต่คำว่า "ข้าเชื่อเอ็ง" อยู่ตลอดเวลา เขานอนคิดถึงแต่เรื่องราวที่ได้พูดคุยกับสัปเหร่อไข่ ไม่ได้ยินเสียงแมลงกลางคืนส่งเสียง ไม่รู้ว่า

หลับตาหรือลืมตากันแน่ รู้แต่เพียงว่าในหูนั้นมีคำพูดของลุงไข่ก้องอยู่ "ข้าเชื่อเอ็ง" "ข้าเชื่อเอ็ง" ในที่สุดหัวสมองของเขามีเหลืออยู่เพียงคำพูด "ข้าเชื่อเอ็ง" ลอยอยู่โดดๆ ไม่มีเหตุการณ์เข้ามาประกอบ คำพูดนั้นลอยเคว้งคว้างอยู่ในหัว ความคิดหนึ่งจึงสวนถามตัวเองขึ้นมาว่า :

–ทำไมเขาถึงเชื่อมึงง่ายนักวะ? คำถามนี้เองทำให้ความสุขที่มีมาตลอดเย็นต้องชะงักลง

–เขาเชื่อมึงเรอะ –เขาเชื่อมึงจริงรึเปล่า?

–เขาหลอกมึงมั้ง. ความสุขที่เคยลอยขึ้นสูงสุดกำลังค่อย ๆ ร่วงลงมา ด้วยคำถามและเหตุผลที่ฟักหาคำตอบให้ตัวเอง –เขาจะหลอกกูทำไมวะ –ก็มึงมีงานให้เขาทำนี่ –ถึงเขาไม่เชื่อ กูก็ต้องให้เขาทำอยู่แล้ว –เขากลัวมึงจะให้เงินน้อยเลยต้องเอาใจมึงไว้ก่อน –ไม่จริงหรอกเขาเชื่อกูต่างหาก –มึงรู้ใจเขาได้ไง –เขาบอกกู –ปากกับใจเขาตรงกันเรอะ มึงเพิ่งเคยคุยกับเขาเป็นวันแรก มึงดูเมียเขาสิ ตอนกลับมาจากท่ารถน่ะ มึงเห็นสายตาเมียเขามั้ยที่มองมึงน่ะ –นั่นมันเมียเขา ไม่ใช่ตัวเขา –นั่นแหละผัวเมียกัน อยู่กันมาตั้งนาน เขาต้องเข้าใจอะไรคล้ายกันบ้างล่ะ –เมียเขายังชวนกูกินข้าวด้วย –อ้าว ก็เขาจะเอาเงินมึงนี่ ก็ต้องเอาใจไว้ก่อนน่ะสิ มึงน่ะโดนหลอกแล้วรู้มั้ย –ไม่จริง! ไม่จริง เขาเชื่อกู –ทำไมเขาเชื่อมึงง่ายนักล่ะ คนอื่นมึงพยายามเท่าไหร่ ยังไม่มีใครยอมเชื่อ นี่มึงพูดคำเดียวว่า "จริง" เขาก็เชื่อมึงเลย มันง่ายไป มันเป็นไอ้เฒ่าเจ้าเล่ห์ หวังจะเล่นเงินมึงเยอะๆ ต่างหาก มันไม่ได้จริงใจอะไรกับมึงหรอก.

ความสุขที่เคยมีอยู่ตลอดเย็นเรื่อยมา บัดนี้กำลังจะเหือดหายไป ฟักก็เข้าไขว่คว้า ยื้อยุด ไม่ให้ความรู้สึกนั้นจากไป ระหว่างนั้นเขารู้สึกเหนื่อยในการเข้าปกป้องความเชื่อส่วนหนึ่งในตัว ยิ่งคิด ยิ่งหาเหตุผล คำว่า "ข้า...เชื่...อ...เ...อ็..." ก็ค่อย ๆ ละลายหายไปทุกที ในที่สุดในใจเขาเหลืออยู่เพียงว่า –ไอ้เฒ่าเจ้าเล่ห์มันหลอกมึง. และในส่วนลึกนั้นรันทดทวี

วันรุ่งขึ้นฟักไม่ได้ไปคุยกับสัปเหร่อไข่ตามความตั้งใจเดิม เพราะเขาไม่เชื่อในคำพูดของสัปเหร่อ "ข้าเชื่อเอ็ง" อีกแล้ว ด้วยเหตุผลว่ามันหลุดมาง่ายดายเหลือเกิน และดูเหมือนว่าได้เกิดกำแพงขึ้นแล้วในใจ ระหว่างเขากับสัปเหร่อไข่ ผู้ซึ่งหวังจะได้เงินจากเขามาก ๆ

ตกตอนบ่ายขณะที่ฟักกำลังนั่งง่วนหงุดหงิดอยู่บนแคร่หน้ากระต๊อบโดยไม่รู้ว่าจะทำอะไรดี งานดายหญ้าในสวนก็ไม่มีใครยอมจ้างอีกแล้ว ที่วัดออกพรรษาก็เงียบเหงา เหลือพระแก่ ๆ อยู่ไม่กี่รูป เด็กวัดก็ลากลับไปอยู่บ้านกันบ้างเพราะเป็นช่วงปิดเทอม ยิ่งร้ายหนักเข้าไปอีกที่โรงเรียนปิดเทอมทำให้หมดงานทำ ไม่มีครูมาคอยใช้ให้ซื้อข้าวซื้อก๋วยเตี๋ยว เมื่อไม่มีงานให้ทำก็เหมือนไม่มีความสุข เห็นแต่โรงเรียนที่ตั้งอยู่สงบเงียบ ไม่ได้ยินเสียงวิ่งเจี๊ยวจ๊าวของเด็ก ๆ มีแต่สนามหญ้าที่ว่างเปล่า มีแต่เสียงลมอึงอยู่กับยอดมะพร้าว มีแต่เสียงนกร้องโผผินอยู่ตามต้นไม้ นางสมทรงก็ไม่รู้ว่าไปเดินเล่นอยู่เสียที่ไหน เหลือแต่เขาคนเดียวกำลังนั่งเหม่ออยู่บนแคร่

เขาเกือบจะได้เพื่อนอยู่แล้ว เพื่อนที่จะทำให้เพลิด

เพลินในวันว่างเช่นนี้ ถ้าบังเอิญไม่รู้เท่าทันเสียก่อน ไม่เช่นนั้นวันนี้คงได้ไปนั่งคุยกับสัปเหร่อไข่ เพื่อฆ่าเวลารอคอยวันเผาศพพ่อ รอคอยวันเปิดเทอม แต่เขาไม่สามารถไปตีสองหน้ากับแกได้ ในเมื่อรู้อยู่กับใจดีว่าสัปเหร่อนั้นหวังอะไร ถึงจะนั่งคุยหัวเราะหัวใคร่อย่างไรก็ไม่สนิทใจ เขาไม่มีความสามารถแยกหน้าตัวเองออกเป็นสองหน้าได้ จึงตัดสินใจไม่ไปหาสัปเหร่อไข่

ขณะเดียวกัน สัปเหร่อไข่กำลังเดินโผล่พ้นแนวมะพร้าวตรงมายังกระต๊อบของฟัก ฟักพยักหน้าให้เนือย ๆ สัปเหร่อไข่คงไม่สังเกตเห็นแววผิดปรกติบนใบหน้าของฟัก แกทักทายเขาด้วยอาการยิ้มแย้มมีไมตรี

"ไงล่ะ ไม่ได้ทำอะไรเรอะ" แกทรุดตัวนั่งที่ริมแคร่

"ไม่รู้จะทำอะไร" ฟักพูดเนือย ๆ

"หาอะไรทำสิ"

"ทำอะไร" ฟักชักหงุดหงิดที่สัปเหร่อพยายามจะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับชีวิตของเขา ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่กงการอะไรของแกเลย –นั่นไงล่ะ ไอ้เฒ่าเจ้าเล่ห์มันจะตีสนิทกับมึง.

"หาอะไรทำเล่นเพลิน ๆ อย่าปล่อยให้ชีวิตมีเวลาว่างมากนัก ยิ่งว่างมากมันก็ยิ่งคิดมาก ปลูกต้นไม้ต้นไร่ ทำอะไรต่ออะไรไปเรื่อยเปื่อย หาหมาหาแมวมาเลี้ยงบ้างก็ดี เพลินดี ดีกว่านั่งคิดกลุ้มเปล่า ๆ" แกพูดสอนเหมือนกับคนเคยผ่านเหตุการณ์อย่างที่ฟักเป็นมาแล้ว

"เปล่า ไม่ได้คิดอะไร"

"เอ็งจะโกหกข้าทำไม"

ม่ายสมทรงเดินกลับมาพอดี ทั้งคู่จึงหยุดพูดกัน

หันสายตาจ้องจับอยู่ที่นาง นางเดินถือช่อดอกไม้กระดาษสีเขียวสีแดง ซึ่งคงเก็บได้ในเขตวัด เมื่อเห็นฟักนั่งอยู่หน้ากระต๊อบก็ยิ้มแฉ่งอย่างสบอารมณ์ สายตานางหยุดอยู่ที่สัปเหร่อไข่อย่างงงๆ แต่แล้วไม่สนใจ ส่งดอกไม้ที่ถือมาให้ฟัก แต่เขาไม่รับ

"สวยดี" นางว่าแล้วนั่งกระแซะก้นเข้าติดกับฟัก

"ไปเก็บมาทำมั้ย ไม่เห็นจะได้เรื่อง" ฟักหันดุนางพลางกระเถิบตัวออกห่าง

"แกมาทำไม" นางถามสัปเหร่อไข่ มองด้วยสายตาที่ไม่เป็นมิตรนัก

"รู้จักเขาเรอะ" ฟักหันมาถามนางสมทรง แต่นางไม่ตอบ สายตายังจ้องอยู่ที่สัปเหร่อ

"เอ้อ ข้ามาคุยกับฟักเขา" เสียงสัปเหร่อไข่ฟังนุ่มนวล "เรื่องศพผัวแกไงเล่า"

"มีลิเกด้วยนะ"

ใบหน้านางยิ้มพรายขึ้น ยินยอมเป็นมิตรด้วย

"ถามฟักมันดูสิ ไอ้ข้าน่ะมันแค่สัปเหร่อ" แกยิ้มให้กับม่ายสมทรง

"มีนะ" ม่ายสมทรงทำเสียงอ้อนวอน

"เออ เออ นางเข้าไปข้างในเถอะ ข้าจะคุยกัน"

เมื่อฟักรับปากแล้วม่ายสมทรงก็เดินตัวปลิวเข้ากระต๊อบ คล้อยหลังไปสัปเหร่อไข่จึงเอ่ยว่า

"น่าสงสารเขาเหมือนกัน ไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรเลย..."

"เป็นอย่างที่ลุงเห็นนี่แหละ" ฟักถอนหายใจเฮือกใหญ่

"อือ ข้าเข้าใจ" สัปเหร่อไข่ถอนหายใจเบาๆ ราวกับเป็นผู้รับความเดือดเนื้อร้อนใจในเรื่องนี้อยู่เอง

ฟักเหลือบมองหน้าเหี่ยว ๆ ของสัปเหร่อพลางคิด -อย่าไอ้แก่ มึงอย่ามาพูด กูไม่เชื่อมึงหรอก.

"อยู่กันไปก็เลี้ยงกันไป ใครจะว่ายังไงก็ช่างเขา" ฟักพูดออกมาเบา ๆ ทั้งที่รู้ดีว่าตัวเองทำใจอย่างที่พูดไม่ได้

"เออ มันต้องคิดอย่างนี้แหละถึงจะสบายใจ"

สัปเหร่อไข่พูดจาในทำนองปลอบโยนฟักอยู่พักหนึ่ง แล้วจึงพูดถึงธุระที่มาหา แกจะมาเอาเงินไปซื้อฟืนเตรียมไว้ก่อน ฟักคิดว่าสิ่งที่คาดไว้กับแกนั้นไม่ผิดเพี้ยนเท่าใดนัก เขาบอกกับสัปเหร่อไข่ว่า เงินยังไม่มีต้องไปเบิกที่ครูใหญ่มาก่อน พรุ่งนี้จะเอาไปให้แล้วไปซื้อด้วยกัน ฟักระแวงว่าถ้าปล่อยให้สัปเหร่อไปซื้อคนเดียว ราคาฟืนจะไม่ตรงตามความเป็นจริง เขาจึงต้องการไปซื้อด้วยกันกับสัปเหร่อ คุยกันพักหนึ่งแกจึงกลับ ตกลงกันว่าพรุ่งนี้กินข้าวเช้าเสร็จแล้วฟักจะไปหาแกที่บ้าน

ตกเย็นฟักจึงเดินไปบ้านครูใหญ่ เพื่อจะไปขอเบิกเงินที่ฝากไว้มาใช้จ่ายในงานศพของพ่อที่จะถึงนี้ เขาสั่งให้นางคอยอยู่ที่บ้าน อย่าออกไปไหน

บ้านครูใหญ่เพิ่งปลูกเมื่อสามปีที่แล้วนี่เอง ย้ายมาปลูกเกือบติดถนนที่ตัดผ่าน เดิมทีบ้านของแกอยู่อีกทางหนึ่ง ห่างไกลกับวัด แกคงได้ข่าวถนนก่อนคนอื่น จึงได้ซื้อที่ดินหลังวัดเตรียมไว้ ซึ่งเดิมทีที่ตรงนั้นหาราคาแทบไม่ได้เลยเพราะเป็นเพียงป่าแสม ป่ากระบูน ครั้นพอมีข่าวว่าถนนจะเลื้อยผ่านมา ที่ดินแปลงที่ครูใหญ่ซื้อ

ไว้กลับมีราคาขึ้นพรวด ๆ ราวกับมีมือมีตีนตะกาย

ถนนลูกรังที่เชื่อมระหว่างถนนใหญ่กับตัววัด ครูใหญ่ก็เป็นตัวตั้งตัวตีคอยเร่งวันให้ถนนลูกรังได้เสร็จเร็วไว เพื่อความสะดวกของชาวบ้านในการเดินทางเข้าจังหวัด และเมื่อพูดถึงการเดินทางเข้าในตัวจังหวัดด้วยกันแล้ว คงไม่มีบ้านใครในตำบลนี้จะสะดวกเท่าบ้านครูใหญ่ เพราะรถสองแถวที่รับส่งคนวิ่งผ่านหน้าบ้านเลยทีเดียว ไม่มีใครอิจฉาริษยาครูใหญ่ พวกเขาพูดจากันทำนองว่า แกเป็นคนมองการณ์ไกล เป็นคนหัวดีสมกับที่เป็นครูบาอาจารย์

ถนนลูกรังสีส้มขรุขระเป็นหลุมเป็นบ่อ ทอดเหยียดออกปากทาง แหวกสีเขียวสองข้างของแมกไม้ให้แยกจากกัน ดวงอาทิตย์โน้มไปทางด้านตะวันตก ฟักกำลังเดินเงื่องหงอยมากับเงาตัวเองบนถนนสายนี้...

หยุดยืนอยู่หน้าประตูเหล็กดัดเชื่อมติดกับกำแพงอิฐบล็อคสีเทาทะมึนสูงท่วมหัว กำแพงที่ล้อมรอบบ้านหลังนี้มีแรงของเขาร่วมอยู่ด้วย ฟักมองลอดลายประตูเข้าไปภายในบ้าน แลเห็นครูใหญ่กำลังเอนหลังอยู่บนเก้าอี้โยก ตรงระเบียงชั้นล่างด้านบนมีซุ้มการเวกเลื้อยขึ้นบนไม้ระแนง เขาไม่กล้าเรียกเพราะไม่รู้ว่าแกนอนหลับอยู่หรือเปล่า

ทรงบ้านหลังนี้ผิดแผกกับบ้านหลังอื่น ๆ ของคนในตำบล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรือนไทย ว่ากันว่าครูใหญ่เอาแบบมาจากกรุงเทพฯ ในตอนลงมือก่อสร้างแกถึงกับคอยดูช่างอยู่เกือบตลอดเวลา ตอนนั้นเป็นช่วงปิดเทอมปลาย

พอดี พ่อของฟักยังบอกให้ฟักมาร่วมช่วยอีกแรงหนึ่ง บ้านหลังนี้ค่อย ๆ งอกเงยขึ้นท่ามกลางความประหลาดใจของคนในตำบล คนแก่ ๆ ที่ไม่เคยเห็นบ้านทรงนี้ต่างเวียนมาแวะดูด้วยความสงสัย ต่างคาดคะเนกันถึงรูปร่างมันว่าจะออกมาอย่างไร ในที่สุดเมื่อบ้านหลังนี้เสร็จลงจึงมีชื่อติดปากกันว่า 'บ้านทรงสมัย' (ใหม่)

ครูใหญ่ลุกขึ้นจากเก้าอี้โยก ขมวดปมกางเกงแพรให้แน่น กำลังจะเดินเข้าบ้าน

"ครูใหญ่ครับ" เขาตะโกนเรียก

ครูใหญ่ชะงักเท้าหันมองตามเสียงเรียก เห็นฟักยืนจับลวดลายเหล็กดัดอยู่ตรงประตูใหญ่

"นายฟักเรอะ...มา มาเข้ามา" แกเดินลงจากตัวบ้านมาตามทางกระเบื้องแผ่นที่ปูเรียงไว้บนสนามหญ้าญี่ปุ่นสู่ประตูรั้ว ตรงมาเปิดประตูเล็ก ฟักจึงมุดเข้าไป

"เออ มาก็ดีแล้ว นี่ว่าจะเปลี่ยนน้ำบ่อปลาอยู่พอดีกะว่าพรุ่งนี้จะไปตาม มาธุระอะไรล่ะ?"

"ผมว่าจะมาเบิกเงินไว้ซื้อของงานศพน่ะครับ"

"อ๋อ เออ วันนั้นฉันก็ลืมถาม ไม่เป็นไร ไม่เป็นไรเดี๋ยวค่อยพูดกัน"

ครูใหญ่เดินนำมาหยุดอยู่ที่บ่อเล็ก ๆ ริมกำแพง ในบ่อนั้นมีใบบัวลอยปริ่ม ๆ น้ำ ติดกอบัวมีนกกระยางสีขาวทำด้วยปูนปั้นยืนอยู่สองตัว ตัวหนึ่งจุ่มจะงอยปากสีเหลืองลงในน้ำ ตรงเกาะกลางบ่อเป็นเนินขึ้นมาปลูกต้นตะโกดัดต้นเล็ก ๆ สองต้น วางก้อนหินขนาดเขื่องไว้ใต้ต้น เกาะกลางที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมานี้ปกคลุมด้วยหญ้านวลน้อยสีเขียว

ขจี ช่วงแคบระหว่างเกาะกับริมบ่อมีสะพานเล็ก ๆ เชื่อมข้าม ราวสะพานมีโซ่เส้นจิ๋วห้อยย้อยระหว่างเสา ติดกับบ่อด้านกำแพงมีกอไผ่สีสุกรายล้อม สร้างความร่มเย็นครึ้มเขียวให้ลำธารแห่งนี้ เหล่านี้ดูเหมือนกับครูใหญ่ได้ย่อเกาะแก่งและลำธารมาวางไว้ในบ้านของแก มันเป็นรสนิยมที่เหนือชั้นกว่าคนในตำบล ไม่ว่าใครมาเยี่ยมเยียนก็อดที่จะเอ่ยปากชมมิได้ และดูเหมือนบ่อแบบนี้ได้เริ่มกระจายเข้าไปในบ้านของคนที่มีอันจะกินบ้างแล้วในตำบล หรือแม้แต่หลังกุฏิพระปลัดใบก็มีกับเขาด้วยเหมือนกัน

ฟักตักน้ำในบ่อขึ้นราดกอไผ่ เมื่อชุ่มดีแล้วจึงเดินหิ้วน้ำไปรดโคนต้นฝรั่งและมะพร้าวพันธุ์เตี้ยที่ริมกำแพงอีกด้านหนึ่ง ครูใหญ่ค่อย ๆ บรรจงยกกระถางกอบัวขึ้นจากบ่อ ฟักยังคงหิ้วน้ำจากบ่อไปเทรดต้นไม้ภายในบ้านเที่ยวแล้วเที่ยวเล่า จนน้ำแห้งขอดเห็นพื้นซีเมนต์ ปลาหลายตัวดิ้นพลั่ด ๆ แถกไถไปกับน้ำที่เหลือ บางตัวดิ้นขลุกขลักอยู่กับกองหินก้นบ่อที่มีไว้ให้ปลาได้หลบซุกไซ้

"จับปลามาใส่ไว้ในกระป๋องนี่ก่อน" ครูใหญ่สั่ง

ฟักย่องสองมือต้อนดักปลาให้ขึ้นที่แห้ง พยายามตะครุบจับ บางตัวกางครีบออกป้องกันทำให้ตำมือ บางตัวที่ใหญ่หน่อยดิ้นโผงผาง น้ำกระจายกระเด็นใส่หน้าและลำตัว บางตัวหลบซ่อนอยู่ในหลืบหิน เขาก็ล้วงเข้าไปตามซอกโดยไม่นึกระแวงว่าจะมีสัตว์อื่นอาศัยอยู่ในนั้นด้วย ทั้งนี้เป็นเหมือนคำสั่งที่ต้องปฏิบัติตามโดยไม่ต้องคิดถึงสิ่งใด แวบหนึ่งหวนนึกถึงคราวที่เปลี่ยนน้ำสระบัวที่หน้ากองร้อยโดยคำสั่งของผู้กอง

"ยกก้อนหินขึ้นมาก่อนสิ ล้วงอย่างนั้นเดี๋ยวหินมันก็ทลายลงมาทับมือเอาหรอก" เสียงครูใหญ่ทำลายความคิดคำนึงขึ้น นั่นเองฟักจึงได้คิดว่าทำไมตัวถึงได้โง่เง่าอย่างนี้ ถ้ายกก้อนหินขึ้นเสียก่อน ปลามันจะไปหลบอยู่ที่ไหน เขายกก้อนหินขึ้นวางไว้ขอบบ่อ แล้วไล่จับปลาใส่กระป๋องจนหมด ลูก ๆครูใหญ่มายืนชะโงกดูปลาในกระป๋อง บางตัวดิ้นรนจนน้ำในกระป๋องกระจาย บางตัวนอนสงบนิ่ง เหนื่อยอ่อน

"นี่ เอาแปรงนี่ขัดขี้ตะไคร่ตามขอบ ๆ บ่อออกเสียให้หมด" ครูใหญ่ส่งให้

ฟักรับแปรงลวดทองเหลืองมาทำตามที่แกบอก เขาขะมักเขม้นราวกับว่ากำลังขัดสีฉวีวรรณให้กับบ่อน้ำบ้านตัวเอง ล้างขัดจนเป็นที่พอใจ (ของครูใหญ่) ขอดน้ำก้นบ่อออกจนหมด ยกก้อนหินลงเรียงอย่างเดิม เริ่มตักน้ำจากตุ่มลงใส่บ่อ น้ำเต็มถึงคราบจึงปล่อยปลาลง ครูใหญ่บรรจงจัดแจงกอบัวของแกลงสู่บ่อน้ำ เสร็จแล้วยืนขึ้นชื่นชมความงามของมัน

"เออ...อย่างนี้สิถึงจะดูดีหน่อย ไม่งั้นดูแล้วมันสกปรกเหลือเกิน" ครูใหญ่พูดกับฟักขณะสายตายังมองอยู่ที่บ่อ ใบไผ่สีเหลืองร่วงพลิ้วลงสู่น้ำใส ฟักก้มลงหยิบออก

"มา...มากินข้าวกันได้แล้ว" เสียงเมียครูใหญ่ตะโกนเรียก หล่อนเดินตรงมา

"ค่อยดูสะอาดหน่อยนะ" ครูใหญ่พูดกับเมีย ใบหน้าแกมีรอยยิ้มภาคภูมิกับผลงานที่เพิ่งเสร็จลง

ฟักมองดูปลาแหวกว่ายอยู่ในบ่อ เห็นแต่หลังสีดำ ๆ ของมันวนเวียนอยู่ในน้ำ

"ไปเด็ก ๆ ไปกินข้าว!" หล่อนพาลูก ๆ เดินออก หันมาถามผัวว่า

"พ่อล่ะ จะทานเลยมั้ย"

"เดี๋ยวก่อนก็ได้ ให้ลูกกินก่อนเถอะ" ครูใหญ่ตอบ เมื่อเมียคล้อยหลังจึงหันมาทางฟัก

"จะเบิกเท่าไหร่ล่ะ"

"สักสองพันครับ"

"สองพันเชียวเรอะ ตอนนี้ยังมีไม่ถึงหรอก คอยพรุ่งนี้แล้วกัน จะไปเบิกจากธนาคารมาให้"

"พรุ่งนี้ผมนัดสัปเหร่อเขาไว้ว่าจะไปซื้อฟืนด้วยกันครับ"

"งั้นเอางี้ ฟักเอาไปก่อนสักห้าร้อย แล้วพรุ่งนี้ฉันเบิกมา แล้วตอนเย็น ๆ แกมาเอาอีกที เออ แล้วแกไม่ฝากซื้อของในจังหวัดบ้างเรอะ พวกดอกไม้จันทน์ ผ้าบังสุกุล..."

"ดีเหมือนกันครับ ตอนแรกผมว่าจะไปซื้อเองครับ ถ้าครูใหญ่จะเข้าจังหวัด ผมก็ฝากครูใหญ่ซื้อเลยแล้วกัน รบกวนครูใหญ่รึเปล่า"

"เฮ่ย อย่าคิดอย่างนั้น ฉันต้องเข้าจังหวัดไปเบิกเงินอยู่แล้ว"

"ผมมันก็ไม่ค่อยเคย ดีไม่ดีโดนเจ๊กในตลาดมันหลอกขายของแพงให้อีก"

"นั่นน่ะสิ ฉันก็เป็นห่วงอยู่ เออ ว่าแต่เงินตอน

นั้นเหลือเท่าไหร่นะ"

"หกพันสามครับ"

"เหรอะ ฉันก็ไม่ค่อยได้จำ เดี๋ยวไปดูในบัญชีอีกที" ครูใหญ่หายขึ้นไปบนบ้าน กลับลงมาด้วยสมุดบัญชีในมือ

"เบิกสองพัน เหลือสี่พันสามนะ...เอ้า เซ็นชื่อซะถูกต้องนะ" แกยื่นสมุดให้ฟักดู ฟักเซ็นชื่อลงไป ส่งสมุดคืน ครูใหญ่ยื่นแบงค์ร้อยให้ฟักห้าใบ

"ของที่ผมฝากซื้อ เอาเงินพันห้านั่นแหละครับ" เขารับแบงค์ร้อยใส่กระเป๋ากางเกง

"จะเอาอะไรบ้าง"

"จีวรสี่ชุด ดอกไม้จันทน์สักร้อยนึง ฮื้อ ห้าสิบดีกว่าครับ"

"อย่างอื่นล่ะ พวกของถวายพระน่ะ"

"ไม่ละครับ ผมกะจะถวายปัจจัยท่านเลยดีกว่า ไม่มีอะไรแล้วครับ เดี๋ยวครูใหญ่จะพะรุงพะรังเปล่าๆ..."

เสร็จธุระแล้วเขาจึงเดินกลับกระต๊อบ เสื้อผ้าเปียกชื้นเพราะน้ำที่กระเซ็นใส่ ถนนลูกรังสีส้มบัดนี้หม่นหมองลง เนื่องด้วยดวงอาทิตย์ลับลาจากขอบฟ้าแล้ว แสงที่เคยทออยู่จัดจ้าก่อนหน้านี้ เหลือเพียงแสงสีส้มจางๆ หลบหลังแนวเมฆสีน้ำเงินที่ครอบคลุมไว้ตลอดขอบฟ้าด้านนั้น ฟักเร่งเดินพลางนึกกังวลถึงข้าวเย็นที่ยังไม่ได้หุง ตอนที่มานั้นเขานึกว่าคงมาพูดจาเรื่องธุระกับครูใหญ่ไม่นานนักก็กลับ ไม่นึกมาก่อนว่าจะต้องเปลี่ยนน้ำในบ่อให้ครูใหญ่ด้วย พอถูกใช้เข้าจริงๆ ก็ปฏิเสธไม่ออก ไม่รู้จะบอกปัด

อย่างไรได้ แต่เมื่อคิดทบทวนดูแล้วแกก็เป็นคนดี ทำให้แกไว้ก็ไม่เสียหายอะไร ตัวเขาเองก็ยังฝากครูใหญ่ซื้อของเหมือนกัน

ฟักเร่งเดินเร็วขึ้น นึกเป็นห่วงนางที่อยู่บ้านคนเดียวในกระต๊อบ เวลานี้จวนมืดแล้ว นางคงหิว นางอาจจะเดินตามหา นางอาจจะสุมไฟไล่ยุงในกระต๊อบแล้วลืมดู ในหัวเขาตอนนี้มีแต่กระต๊อบและนางเท่านั้น เมื่อนึกถึงในทางที่น่ากลัว ฝีเท้าจึงเร่งขึ้นอีก ราวกับว่าเขากำลังแข่งกับสีส้มริ้วสุดท้ายที่กำลังจางลงหลังขอบเมฆทะมึน เขาจะต้องถึงกระต๊อบก่อนที่มันจะเลือนหายไป

มาถึงกระต๊อบได้ยินเสียงนางอาบน้ำ ภายในกระต๊อบยังไม่มีควันไฟ ค่อยคลายหายจากความห่วงใย...

วันรุ่งขึ้นฟักไปซื้อฟืนกับสัปเหร่อ ตอนบ่ายพานางสมทรงไปท่ารถ ซื้อผ้าถุงสีดำหนึ่งผืนแล้วเอาเสื้อของนางตัวหนึ่งย้อมสีดำ ตกเย็นไปหาครูใหญ่ รับของที่ฝากซื้อและเงินที่เหลือ ของทุกอย่างถูกจัดเตรียมไว้เพื่องานศพพ่อ เพื่อประเพณี ไม่มีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง ขาดอยู่อย่างเดียวคือ วันที่จะมาถึงเท่านั้นเอง

งานศพอาจจะเป็นเรื่องธรรมดาของผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง แต่ก็เป็นเรื่องเศร้าหมองสำหรับคนที่เกี่ยวโยง แน่นอนทุกคนเกิดมาแล้วต้องตาย นั่นเป็นกฎของธรรมชาติ ทุกคนรู้อยู่กับใจดี และพยายามยกขึ้นมาปลอบประโลมตัวเองเมื่อถึงคราวที่ต้องสูญเสียคนที่รักไปให้กับธรรมชาติ แต่กระนั้นก็ยังไม่วายเศร้าเสียใจ ทั้งๆ ที่รู้อยู่ว่ามันเป็นความ

จริง ความผูกพันแต่หนหลังเวียนกระหวัดมาเป็นต้นเหตุแห่งความอาดูร หลายครั้งหลายครา หน้าตา ท่าทาง น้ำเสียงของคนตายยังติดตรึงอยู่กับคนเป็นในทุกครั้งที่หวนรำลึกถึง เหมือนว่าคนตายนั้นยังอยู่ ยังอยู่ในส่วนลึกแห่งก้นบึ้งของคนเป็น...

พ่อของฟักก็ยังอยู่ ยังคงอยู่ในจิตใจของฟัก ความตายไม่เคยพรากพ่อของเขาออกจากจิตใจได้ แม้ว่าเวลาจะผ่านมาปีกว่าก็ตาม เวลาที่ผ่านมาเป็นเพียงความรู้สึกว่าเขาไม่ได้เจอหน้าพ่อมาปีกว่าเท่านั้นเอง...

ฟักเดินตามหลังสัปเหร่อไปที่โกดังเก็บศพ ตามทางเดินเล็ก ๆ เลาะข้างกำแพงโบสถ์ เลี้ยวลดไปตามสถูปเจดีย์ทางหน้าโบสถ์ ต้นต้อยติ่งขึ้นเลียดพื้นดินข้างทางเดิน กอไผ่ขึ้นแน่นหนาจากหน้าโบสถ์จรดป่าช้า เสียงลำไผ่เสียดสีออดแอด ใบแก่หลุดร่วงร่อนลงดิน บางลำโอนอ่อนบดบังแสงของดวงอาทิตย์ให้ร่มเย็น ยิ่งเดินใกล้โกดังเข้าไป ฟักยิ่งคิดถึงพ่อขึ้นมาจับใจ สัปเหร่อยังคงเดินเงียบ ๆ ได้ยินเพียงเสียงตีนย่ำสวบ ๆ บางครั้งเมื่อเหยียบโดนกิ่งไม้แห้งเสียงหักดังเปาะแปะเป็นครั้งคราว

ตีนทั้งสองคู่มาหยุดลงตรงประตูหน้าโกดังเก็บศพ โกดังหลังนี้เป็นไม้เก่าคร่ำ มีหลังคาสังกะสีขึ้นสนิมคลุมอยู่ สัปเหร่อไข่ไขกุญแจประตูเปิดออก ฟักเดินตามหลังเข้าไป แสงภายในสลัวราง อากาศอับชื้น สัปเหร่อเดินไปเปิดหน้าต่าง ภายในพอสว่างขึ้นบ้าง พื้นซีเมนต์บางแห่งแตกเป็นรอย มีต้นไม้เล็ก ๆ ขึ้นตามรอยแยกนั้น

"นั่นไง อยู่บนชั้นนั้น ศพนี้ตาม้วน โลงนั้นนาง

ปราณี นี่ของลุงตุ๊...นั่นของ..."

ฟักไม่ได้มองตามที่สัปเหร่อชี้ เขาแหงนมองโลงข้างบนตอนที่แกชี้ครั้งแรก ที่หัวโลงมีสีแดงเขียนไว้ว่า "ฟู" เหนือโลงขึ้นไปหยากไย่จับยุ่งอยู่ที่หลังคาสังกะสี ตุ๊กแกตัวเขื่องสงบนิ่งอยู่กับคานไม้สีกระดำกระด่างกลมกลืนกัน

"เอาไงดีลุง"

"เดี๋ยวข้าเอง...เอ็งคอยรับแล้วกัน"

สัปเหร่อเดินอ้อมไปด้านหลังซึ่งมีบันไดไม้พาดอยู่ แกปีนขึ้นไป แล้วค่อย ๆ ไสโลงนั้นลงมา ฟักรอรับอยู่ด้านหน้า

"พอแล้วลุง เดี๋ยวหล่น ลุงมาข้างหน้านี่ดีกว่า"

สัปเหร่อเดินมาข้างหน้า แล้วเข้ารับน้ำหนักหัวโลงที่ทิ่มลงมาแทนฟัก ส่วนฟักเดินไปรับน้ำหนักตอนท้ายโลงที่ยังคาอยู่บนคาน เขาชูแขนทั้งสองขึ้นดันโลง

ทั้งสองช่วยกันยกโลงศพออกมาไว้นอกโกดัง สัปเหร่อไข่เข้าไปปิดหน้าต่าง ออกมาปิดประตูใส่กุญแจ

สองคนแบกหัวท้ายเดินมาตามทาง ฟักเหงื่อไหลซิก ๆ ออกมาตามตัวและแขน คันยุบยิบทั้งแผ่นหลังคล้ายกับมีมดตอมไต่อยู่ภายในเสื้อ แข็งใจแบกต่อไป ส่วนสัปเหร่อเดินแบกด้านหัวไม่บ่นอะไร ทั้ง ๆ ที่ดูอายุและสังขารของแกท่าจะย่ำแย่แต่กลับยังแข็งแรง

"พักก่อนดีกว่าลุง..."

ทั้งสองค่อย ๆ ประคองโลงวางพร้อมกัน ฟักถอดเสื้อออกแล้วปัดไปมาที่แผ่นหลัง สัปเหร่อนั่งพักอยู่กับโคน

จริง ความผูกพันแต่หนหลังเวียนกระหวัดมาเป็นต้นเหตุแห่งความอาดูร หลายครั้งหลายครา หน้าตา ท่าทาง น้ำเสียงของคนตายยังติดตรึงอยู่กับคนเป็นในทุกครั้งที่หวนรำลึกถึง เหมือนว่าคนตายนั้นยังอยู่ ยังอยู่ในส่วนลึกแห่งก้นบึ้งของคนเป็น...

พ่อของฟักก็ยังอยู่ ยังคงอยู่ในจิตใจของฟัก ความตายไม่เคยพรากพ่อของเขาออกจากจิตใจได้ แม้ว่าเวลาจะผ่านมาปีกว่าก็ตาม เวลาที่ผ่านมาเป็นเพียงความรู้สึกว่าเขาไม่ได้เจอหน้าพ่อมาปีกว่าเท่านั้นเอง...

ฟักเดินตามหลังสัปเหร่อไปที่โกดังเก็บศพ ตามทางเดินเล็ก ๆ เลาะข้างกำแพงโบสถ์ เลี้ยวลดไปตามสถูปเจดีย์ทางหน้าโบสถ์ ต้นต้อยติ่งขึ้นเลียดพื้นดินข้างทางเดิน กอไผ่ขึ้นแน่นหนาจากหน้าโบสถ์จรดป่าช้า เสียงลำไผ่เสียดสีออดแอด ใบแก่หลุดร่วงร่อนลงดิน บางลำโอนอ่อนบดบังแสงของดวงอาทิตย์ให้ร่มเย็น ยิ่งเดินใกล้โกดังเข้าไป ฟักยิ่งคิดถึงพ่อขึ้นมาจับใจ สัปเหร่อยังคงเดินเงียบ ๆ ได้ยินเพียงเสียงตีนย่ำสวบ ๆ บางครั้งเมื่อเหยียบโดนกิ่งไม้แห้งเสียงหักดังเปาะแปะเป็นครั้งคราว

ตีนทั้งสองคู่มาหยุดลงตรงประตูหน้าโกดังเก็บศพ โกดังหลังนี้เป็นไม้เก่าคร่ำ มีหลังคาสังกะสีขึ้นสนิมคลุมอยู่ สัปเหร่อไขไขกุญแจประตูเปิดออก ฟักเดินตามหลังเข้าไป แสงภายในสลัวราง อากาศอับชื้น สัปเหร่อเดินไปเปิดหน้าต่าง ภายในพอสว่างขึ้นบ้าง พื้นซีเมนต์บางแห่งแตกเป็นรอย มีต้นไม้เล็ก ๆ ขึ้นตามรอยแยกนั้น

"นั่นไง อยู่บนขั้นนั้น ศพนี้ตาม้วน โลงนั้นนาง

ปราณี นี่ของลุงตุ๊...นั่นของ..."

ฟักไม่ได้มองตามที่สัปเหร่อชี้ เขาแหงนมองโลงข้างบนตอนที่แกชี้ครั้งแรก ที่หัวโลงมีสีแดงเขียนไว้ว่า "ฟู" เหนือโลงขึ้นไปหยากไย่จับยุ่งอยู่ที่หลังคาสังกะสี ตุ๊กแกตัวเขื่องสงบนิ่งอยู่กับคานไม้สีกระดำกระด่างกลมกลืนกัน

"เอาไงดีลุง"

"เดี๋ยวข้าเอง...เอ็งคอยรับแล้วกัน"

สัปเหร่อเดินอ้อมไปด้านหลังซึ่งมีบันไดไม้พาดอยู่ แกปีนขึ้นไป แล้วค่อย ๆ ไสโลงนั้นลงมา ฟักรอรับอยู่ด้านหน้า

"พอแล้วลุง เดี๋ยวหล่น ลุงมาข้างหน้านี่ดีกว่า"

สัปเหร่อเดินมาข้างหน้า แล้วเข้ารับน้ำหนักหัวโลงที่ทิ่มลงมาแทนฟัก ส่วนฟักเดินไปรับน้ำหนักตอนท้ายโลงที่ยังคาอยู่บนคาน เขาชูแขนทั้งสองขึ้นดันโลง

ทั้งสองช่วยกันยกโลงศพออกมาไว้นอกโกดัง สัปเหร่อไข่เข้าไปปิดหน้าต่าง ออกมาปิดประตูใส่กุญแจ

สองคนแบกหัวท้ายเดินมาตามทาง ฟักเหงื่อไหลซิก ๆ ออกมาตามตัวและแขน คันยุบยิบทั้งแผ่นหลังคล้ายกับมีมดตอมไต่อยู่ภายในเสื้อ แข็งใจแบกต่อไป ส่วนสัปเหร่อเดินแบกด้านหัวไม่บ่นอะไร ทั้ง ๆ ที่ดูอายุและสังขารของแกท่าจะย่ำแย่แต่กลับยังแข็งแรง

"พักก่อนดีกว่าลุง..."

ทั้งสองค่อย ๆ ประคองโลงวางพร้อมกัน ฟักถอดเสื้อออกแล้วปัดไปมาที่แผ่นหลัง สัปเหร่อนั่งพักอยู่กับโคน

กอไผ่ ลมพัดโชยมาแผ่วๆ สักครู่แกจึงพยักหน้าให้กับฟัก เขาใส่เสื้อเสร็จลุกขึ้นมา ทั้งคู่ทุลักทุเลแบกกันมาตามทางจนถึงศาลาโรงทึม เหงื่อท่วมตัวทั้งสองคน

ม่ายสมทรงใส่เสื้อผ้าสีดำ (ชุดที่ฟักบังคับให้นางใส่) ผุดลุกยืนเมื่อเห็นทั้งสองแบกโลงเข้ามา ใบหน้าของนางส่อแววสงสัยถึงสิ่งที่มีอยู่ภายในหีบใบสี่เหลี่ยมที่คนทั้งสองแบกอยู่ เมื่อโลงไม้ถูกวางลงที่โต๊ะตัวใหญ่ นางจึงเคลื่อนเข้าหาอย่างสนใจ

"อะไรๆ" นางถามลุกลน

ด้วยร่างกายเหนื่อยหอบบวกกับอากาศที่ร้อนอ้าวและท่าทางของนางสมทรงที่แสดงออกมา ทำให้ฟักเกิดโทสะขึ้น

"ผัวแกน่ะสิ" เขาตะคอกใส่หน้าม่ายสมทรง นางตกใจหน้าเสีย ยิ้มออกเจื่อนๆ

"เฮ่ย" เสียงสัปเหร่อไข่ปราม ฟักจึงได้สติ

"ไหนล่ะ ที่ให้ปักดอกไม้ลงแจกันน่ะ" เขาถามม่ายสมทรงด้วยเสียงลดลง แต่ยังมีทีท่าแข็งกระด้างปนอยู่

เสียงกลองเพลบนกุฏิพระดังลั่นสะเทือนมา ฟักนั่งลงบนโต๊ะตัวใหญ่ที่วางโต๊ะหมู่ สายตาจับอยู่ที่โลงศพของพ่อ ลมพัดโชยเข้ามา ไม่นานนักทั้งร่างกายและอารมณ์จึงกลับสงบเย็นลงอีกครั้งหนึ่ง สัปเหร่อกำลังง่วนจัดที่ทางอยู่บนโต๊ะตามหน้าที่ของแก ม่ายสมทรงง่วนอยู่กับการปักดอกไม้ลงแจกัน เดี๋ยวดึงดอกนั้นขึ้นเสียบดอกนี้ลงสลับไปมาดูวุ่นวายอยู่คนเดียว

"พักก่อนดีกว่าลุง เดี๋ยวหายเหนื่อยแล้วค่อยว่า

กันใหม่ นี่เพิ่งจะเพล" เขาพูดออกมาอย่างมั่นอกมั่นใจ คล้ายกับเป็นคำสั่งกลาย ๆ ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า เขาคือผู้จ้าง อีกส่วนหนึ่งลึก ๆ นั้น เขารู้สึกว่าตัวเองยังมีชั้นที่เหนือกว่าสัปเหร่อ

ตั้งแต่เกิดเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่าได้เสียกับแม่เลี้ยงขึ้นแล้ว ความมั่นใจในตัวเขาแทบจะไม่เหลือหลออยู่เลย ในทุก ๆ ครั้งที่จะพูดจากับคนอื่น น้ำเสียงและท่าทางของเขาเงอะ ๆ งะ ๆ ตกประหม่าราวกับกำลังยืนรายงานกับผู้กองที่กองร้อย จะมีก็แต่ได้พูดคุยกับสัปเหร่อนี่แหละ ที่ทำให้ความมั่นใจกลับมาหาเขาอีกครั้งหนึ่ง

สัปเหร่อไข่เหมือนไม่ได้ยินที่ฟักบอก แกยังคงจัดแจงโต๊ะหมู่อยู่จนเสร็จ จึงลงมานั่งพักที่ข้าง ๆ ฟัก แกนั่งอยู่สักครู่พอหายเหนื่อยจึงหันถาม

"น้ำอบซื้อเตรียมไว้หรือยัง"

"มีแล้ว"

สัปเหร่อไข่เคลื่อนเข้านั่งข้างโลงศพ จัดแจงเอาสิ่วค่อย ๆ กะเทาะชันที่ยาฝาโลงออก ชันแห้ง ๆ หลุดร่อนร่วงลงเป็นชิ้น ๆ ฟักขยับเข้าช่วยถอนตะปูที่เย็บติดรอบ ๆ ฝาโลงออกทีละตัว ๆ งานรื้อเลาะเช่นนี้ไม่ใช่งานประณีตที่ต้องใช้ช่างฝีมือมาแกะสลักเสลา ดังนั้นไม่นานนักฝาโลงก็ถูกเปิด

กลิ่นแห้งหืนรำเพยออกมา สัปเหร่อยกฝาโลงออกอิงไว้ข้างโลง ฟักนั่งคุกเข่าโน้มตัวชะโงกหน้าลงมอง

มือของศพที่พนมไว้ระหว่างอกนั้น เนื้อแห้งร่อนเป็นแผ่นเล็ก ๆ คล้ายกระดาษเก่าเก็บแห้งกรอบ ดอก

บัวเสียบอยู่ในมือพนมคู่นั้นกลีบแห้งร่วงโรยหลุด เหลือแต่ก้านสีดำ ๆ เสียบคู่อยู่กับธูป เทียนแท่งเหลืองงอย้อยลงสู่เบื้องล่างจนจรดถึงหน้าอก ด้ายสายสิญจน์ที่มัดกระดูกข้อมือทั้งคู่ให้แนบชิดกันนั้น สีของมันเหลืองมอเก่าคร่ำ ผ้าดิบสีขาวขุ่นที่ห่อศพบัดนี้มีคราบสีเหลืองเข้มคล้ายสีสนิมจาง ๆ รอบรอยด่างล้อมด้วยเส้นขอบหยัก ๆ ยึกยือสีน้ำตาล มองดูคล้ายกับเส้นแบ่งเขตประเทศในแผนที่โลกซึ่งแขวนไว้ในห้องพักครูใหญ่ ตัวแมลงกินผ้าไต่หนีหลบแสงสว่างลงสู่เบื้องใต้ศพ ใบหน้าของศพที่โผล่พ้นผ้าห่อคลุมไว้ให้เห็นเส้นผมยังอยู่ในสภาพเดิมไม่เปลี่ยนแปลง กระบอกตาลึกกลวงหาย จมูกมีแต่กระดูกที่ผุโพรงลงไปเป็นรูปสามเหลี่ยม ขากรรไกรอ้าค้าง ในปากเห็นฟันหกเจ็ดซี่และเหรียญบาทเหรียญห้าสิบสตางค์อยู่สองสามอัน

ศพนอนอยู่ในโลงอย่างสงบ อย่างไม่รู้ร้อนรู้หนาว อย่างไม่รู้ว่าอีกไม่นานจะต้องถูกเผาบนเชิงตะกอน นอนสงบนิ่งยิ่งกว่าคนหลับนอน โดยไม่รู้ว่าลูกชายกำลังจ้องมอง

"พ่อ..." ฟักเรียกเบา ๆ เขารู้สึกวังเวงใจพิกลเมื่อได้ใกล้ชิดกับพ่ออีกครั้งหนึ่ง ร่างนี้เคยโอบกอดเขาเมื่อครั้งนอนหนาวด้วยกันที่โรงลิเก ร่างนี้ปลอบโยนเขาเมื่อครั้งโดนเพื่อนรังแก เคยเช็ดน้ำตาให้เมื่อร้องไห้ ร่างนี้เคยทำให้เขาสารพัดเมื่อครั้งยังเยาว์วัย และร่างนี้อีกเช่นกันที่ได้มอบความรักและความอบอุ่นไว้กับเขาตลอดมา เหล่านี้ยังอยู่ในความทรงจำที่กระจ่างชัด เสียงพูดจาของ

พ่อยังก้องอยู่ในหู ใบหน้าท่าทางยังติดตรึงอยู่ในตา แรงวังเวงในใจแปรเปลี่ยนเป็นความตื้นตันอยู่ในอก ดันน้ำตาเอ่อท้นขึ้นมาที่เบ้าตา "พ่อ"...เขาปาดน้ำตาด้วยหลังมือ ไม่มีเสียงสะอื้น มีแต่น้ำตาที่ไหลย้อยลงมา สบายใจขึ้นบ้างที่ได้หลั่งน้ำตาออกมา

สัปเหร่อไข่มองอาการของฟักอยู่ แกไม่ล่วงรู้ว่าฟักกำลังคิดอะไร แต่คนที่มีอาการเช่นนี้แกได้เคยเห็นมาก่อนในทุกครั้งที่เปิดโลงดูหน้าศพ น้อยครั้งนักจะไม่มีใครร้องไห้ แกไม่รู้ว่าคนเหล่านั้นกำลังคิดอะไร เขาคงเสียใจ -ไอ้ฟักก็คงเหมือนกัน.

"คนเรามันก็แค่นี้เอง...นี่ไงดูเอาเถอะ ตายแล้วก็หมดกัน ไม่เดือดร้อนอะไร ใครจะว่ายังไงก็ไม่ได้ยิน ใครจะทำร้ายก็ไม่เจ็บ พ่อเอ็งน่ะเขาสบายไปแล้ว เหลือแต่คนอยู่เท่านั้นที่ลำบาก" สัปเหร่อไข่พูดเนิบ ๆ น้ำเสียงกังวานชวนฟัง

ฟักคิดคล้อยตามคำพูดของสัปเหร่อ ครู่หนึ่งเขารู้สึกจิตใจสงบลงอย่างประหลาด ความรู้สึกสงบเช่นนี้เคยเกิดขึ้นกับเขาครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ตอนเช้ามืดของวันที่สึกจากเณร ช่วงที่ยืนเปลื้องจีวรแล้วสวมกางเกงเข้าใต้สบงปลดผ้าเหลืองออกจากตัวสวมใส่ชุดฆราวาส ตอนนั้นเขายืนอยู่ที่ระเบียงด้านนอกของหอสวดมนต์ชั้นบน ซึ่งมองเห็นทิวทัศน์เบื้องล่างโดยตลอด ดวงอาทิตย์กำลังขึ้นพอดี แสงสีช่างสวยงามจนทำให้ลืมไปว่า ตัวเองนั้นเป็นใคร กำลังยืนอยู่ที่ไหน แต่จิตใจกลับรู้สึกสงบเยือกไม่คิดถึงอะไรเลย และนี่เป็นอีกครั้งหนึ่งที่มีความรู้สึกสงบ

เช่นนี้ต่อหน้าศพของพ่อ แวบหนึ่งก็เลือนหายไป เขาตะลึงอยู่ชั่วครู่

"ใช่...พ่อเขาสบายแล้ว" ฟักรับคำสัปเหร่อเบาๆ

หลังจากที่ม่ายสมทรงโดนตวาด ก็หลบไปนั่งจิ้มๆ ปักๆ ดอกไม้ลงแจกันอยู่เงียบๆ โดยไม่สนใจว่าชายสองคนกำลังทำอะไรกัน

สัปเหร่อบอกให้ฟักเอาน้ำอบอาบพรมให้ศพ กลิ่นหอมเย็นเยียบโชยขึ้นจมูก เขาพรมลงทั่วตลอดศพที่นอนเหยียดอยู่ในโลง แล้วยกมือขึ้นไหว้ศพพ่อ

"เรียกเขามาด้วย" สัปเหร่อบอกเมื่อเห็นฟักพรมเสร็จแล้ว

"นาง นาง มานี่ มาพรมน้ำอบ"

ม่ายสมทรงกระวีกระวาดเข้ามาเมื่อได้ยินเสียงฟักเรียก นางชะโงกหน้ามองดูในโลง พลันหน้าซีดเผือดตะโกนร้อง

"ผี! ผี!" ม่ายสมทรงผละออกรวดเร็ว ฟักรั้งมือไว้ เขาพูดด้วยเสียงดุๆ

"พรมน้ำอบซะ" เขายัดขวดน้ำอบใส่มือนางแล้วกุมไว้แน่น สลัดน้ำอบในขวดลงไปบนศพ ม่ายสมทรงคงไม่กล้ามอง เบือนหน้าออกทางอื่น ปล่อยให้ฟักจับมือสลัดน้ำอบจนทั่ว

"ไป เสร็จแล้ว!" ฟักว่ากับนางซึ่งดูเหมือนยังไม่หายจากอาการตกใจ นางเดินเก้ๆ กังๆ กลับไปนั่งที่เดิม นัยน์ตาเหม่อลอย นั่งซึมจมอยู่โดยไม่แตะต้องดอกไม้ที่วางอยู่ข้างลำตัว

"เนี่ย...เป็นอย่างนี้แล้วลุงจะให้ข้าทำอย่างไร จะไล่ไปอยู่ที่อื่นก็ไม่รู้จะเป็นตายร้ายดียังไง"

"อือ ข้าเข้าใจเอ็ง" สัปเหร่อรับขวดน้ำอบจากมือฟักแล้วเทลงไปบนศพจนหมดขวด ลุกขึ้นเอาฝาโลงมาปิด

ทั้งสองช่วยกันยกโลงขึ้นตั้งบนแท่นแล้วประกอบโลงสีทองครอบคลุมโลงไม้ไว้ โลงศพที่เห็นอยู่นี้จึงกลายเป็นโลงทองลวดลายสวยงามเหมือนเช่นศพของคนอื่น ๆ โต๊ะหมู่ที่เรียงลดหลั่นลงมามีดอกไม้จัดไว้ในแจกันพอเป็นพิธี ไม่สวยสดงดงามอย่างเช่นงานศพในความฝันของฟัก ...ธูปที่ปักในกระถางโชยควัน เทียนสว่างส่องแสงอยู่ในความเงียบสงัด

"บ่าย ๆ คงมีคนมา" ฟักพูดกับสัปเหร่อ

"ตอนนี้ไม่มีอะไรแล้วล่ะ คอยคนเท่านั้นเอง" สัปเหร่อหันมาบอก

"เดี๋ยวข้าไปซื้อข้าวมาให้ลุงกินนะ ลุงคอยก่อน..." ฟักเดินออกจากศาลาโรงทึมมุ่งไปสู่ท่ารถ

สัปเหร่อมองตามร่างของฟักที่กำลังพ้นร่มเงาของศาลาออกสู่กลางแดด งานนี้เป็นงานศพแรกในอาชีพของแกที่ไม่มีการเลี้ยงเพลพระ เลี้ยงข้าวคน ไม่มีปี่พาทย์มโหรีขับกล่อมงาน ไม่มีญาติพี่น้องของคนตายมาช่วยแม้แต่แบกโลงศพ แกก็ไม่เคยแบกแค่สองคนเลยสักครั้งเดียว รูปถ่ายสักบานจะตั้งหน้าศพก็ไม่มี อะไรต่อมิอะไรดูมันขาดหายไปหมด มีแต่ศพ สัปเหร่อ และพระ ร่วมกันประกอบพิธีตามประเพณีเท่านั้นเอง

ศพที่นอนอยู่ในโลงบนแท่นเคยมีชีวิต มีเลือดเนื้อ

เคยโลดเต้นอยู่บนโลก เคยเล่นบทบาทอยู่ในตำบลแห่งนี้ สัปเหร่อไข่รำลึกถึงภาพครั้งนั้นในอดีต ช่างเลอะเลือนฝ้าฟาง ในหมอกมัวของอดีตนั้น แกได้เห็นภาพของช่างไม้คนหนึ่งเดินอุ้มลูกอายุราวขวบกว่าขึ้นกุฏิเจ้าอาวาส ตอนนั้นจำไม่ได้เสียแล้วว่าตัวเองมาธุระอะไรกับเจ้าอาวาส ช่างไม้คนนั้นก้มกราบเจ้าอาวาส -แกนึกว่าช่างไม้จะมาลากลับ เพราะงานสร้างหอระฆังและหอกลองเสร็จลงแล้ว ช่างทุกคนเตรียมตัวกลับกันหมด เหลือแต่ช่างฟูคนเดียวขึ้นมาหาหลวงพ่อ มาขอฝากชีวิตตัวเองและลูกไว้กับวัด หลวงพ่ออนุญาตให้อยู่ และให้มุ้งหมอนใหม่ไปกางนอนที่โรงลิเก เรื่องราวสนทนาในตอนนั้นค่อนข้างจะเลอะเลือน แกจำไม่ปะติดปะต่อกันนัก แต่ที่สัปเหร่อไข่จำขึ้นใจมาจนบัดนี้มีอยู่ตอนเดียว ทั้งที่เวลาผ่านมายี่สิบกว่าปีแล้ว แกกลับไม่เคยลืมเลือน... "จะไว้ใจได้หรือครับหลวงพ่อ เราไม่รู้จักหัวนอนปลายตีนเขา" ...จำได้ว่าแกได้ถามคำถามท่านองนี้หลังจากที่ไอ้ฟูอุ้มลูกลงกุฏิไปแล้ว... "หมาแมวคนเขาเอามาปล่อยวัด เรายังเลี้ยงเอาไว้ได้ นี่คนด้วยกันแท้ๆ เขามาขอที่พึ่งเราจะไม่รับเชียวรึ" สัปเหร่อยังจำคำพูดของหลวงพ่อได้ดี

แกนั่งคิดถึงชีวิตคนเราว่าแปลกอยู่เหมือนกัน เกิดมาก็ไม่รู้ว่ามาจากไหน ครั้นพอมีชีวิตขึ้นมาก็ต้องกระเสือกกระสนหาเลี้ยงชีวิตให้อยู่รอด ไม่รู้ด้วยซ้ำว่าตัวเองจะต้องตายที่ไหน เมื่อไร ไม่รู้ด้วยว่าตายแล้วจะไปไหน ช่วงชีวิตที่อยู่นี้เหมือนกับคนตาบอดที่ไม่รู้อะไรเลย สัปเหร่อนั่งเหม่อมองโลงศพ ขี้ธูปสีเทาอ่อนขดงอค่อยร่วงผล็อยลง

ธูปดอกนั้นไฟลามลงเกือบถึงก้าน จึงลุกขึ้นไปจุดธูปปักไว้อีกดอกหนึ่ง

ม่ายสมทรงยังคงนั่งอยู่บนโต๊ะใหญ่ซึ่งเป็นแท่นเตี้ยๆ ปรกติเป็นที่นั่งบรรเลงวงปี่พาทย์ นางนั่งอยู่อย่างไม่รู้ร้อนรู้หนาว หน้าตาเรียบเฉย ไม่มีสีหน้าเศร้าโศกเสียใจ ราวกับว่านางได้ปลงตกในทุกอย่างที่เป็นกฎแห่งธรรมชาติแล้ว

ฟักเดินมาถึงร้านป้าเชื้อ มีคนนั่งคอยรถอยู่ในร้านสี่ห้าคน ไม่มีใครมองเห็นฟัก พวกเขามีสิ่งต้องทำอยู่ตรงหน้า คนหนึ่งอ่านหนังสือพิมพ์ อีกคนหนึ่งง่วนแกะห่อของที่จะนำเข้าจังหวัด อีกคนก้มหน้าก้มตามวนยาใบจากสองคนกำลังคุยกันโดยไม่สนใจใคร ฟักเดินเข้าไปสั่งข้าวผัดกับป้าเชื้อ เขาสั่งด้วยเสียงค่อนข้างดัง แต่ไม่มีใครได้ยินเสียงฟัก ไม่มีใครหันมามอง หรือว่าเขาหายตัวได้จริงๆ

นั่งคอยข้าวผัดอยู่โดยไม่ได้พูดจากับใคร รถสองแถวยังไม่กลับจากจังหวัด จึงไม่มีไอ้เกลียวคนขับรถมานั่งซักไซ้เรื่องนาง เขาไม่อยากพูดกับมันเท่าใดนัก เพราะรู้ไม่เท่าทันมัน แต่บางครั้งก็อดคิดถึงไอ้เกลียวไม่ได้ ยังอยากให้มันมาล้อเล่นบ้าง แม้ว่าทุกครั้งเขาจะเป็นตัวตลกก็ยินยอม

ข้าวผัดเสร็จแล้ว ฟักจ่ายเงินค่าข้าว ค่าเหล้าขาว (ให้สัปเหร่อ) และบุหรี่อีกหนึ่งซอง บอกป้าเชื้อว่าเย็นนี้สี่โมงเย็นให้ไปเผาศพด้วย ป้าเชื้อว่าไม่มีใครอยู่บ้านเลยต้องอยู่คนเดียว เพราะผัวเข้าไปซื้อของในจังหวัด เหลือ

แต่แกคนเดียวจะต้องขายก๋วยเตี๋ยว ขายข้าว ชงกาแฟ ขายของชำอีกจิปาถะ จึงไม่มีเวลาเหลือสำหรับงานศพพ่อของฟักเลย แกสรุปเอาว่า :

"ป้าไปไม่ได้จริง ๆ" ฟักรับฟังเหตุผลของแกแล้ว จึงเดินหงอย ๆ กลับสู่วัด กลับสู่ศาลาโรงทึม...

ทั้งสามคนกำลังนั่งกินข้าวผัดซึ่งเป็นมื้อกลางวัน ฟักนั้นกินไม่ค่อยลงเท่าไหร่นัก ไม่หิวเลยก็ว่าได้ ในหัวนั้นเริ่มวิตกถึงคนที่จะมาในงานศพ นึกไม่มั่นใจว่าคนที่เขาเดินวนเวียนบอกยังจะจำได้อยู่หรือไม่ เขาได้เตรียมดอกไม้จันทน์ไว้ห้าสิบอัน จะมีคนมาร่วมใช้สักกี่อัน นึกถึงเรื่องนี้ทำให้กล้ำกลืนข้าวฝืดคอเต็มทน

ม่ายสมทรงคงเอร็ดอร่อยกับข้าวผัด ไม่นานนักก็กวาดเกลี้ยง แลเห็นพลาสติกที่รองข้าวเป็นมันอยู่บนกระดาษหนังสือพิมพ์ ปากนางมันแผล็บ มองมายังห่อข้าวของฟักด้วยสายตาที่มีความหมายกับข้าวทุกเม็ดที่เหลืออยู่ในห่อ ฟักเลื่อนห่อข้าวของเขาที่เหลืออยู่เกือบค่อนห่อให้นาง ม่ายสมทรงยิ้มออกมา ไม่ผิดกับยิ้มของเด็ก ๆ ยามดีใจเมื่อได้ของอยากได้สมใจ นางตักข้าวเข้าปากเคี้ยวตุ้ย ๆ

"เดี๋ยวเอ็งขึ้นไปเตือนพระท่านให้แน่อีกทีนะ บอกให้ท่านลงมาตอนสี่โมง เออ...แล้วหาน้ำร้อนมากินสักกาเผื่อใครเขามาจะได้เอาไว้รับเขา" สัปเหร่อไข่พูดกับฟักเมื่อเห็นเขาอิ่มข้าวแล้ว

"ลุงจะเอาอะไรอีกมั้ย" ฟักขยับลุกขึ้น

"เอ้อ เอาพานแก้วมาด้วยก็ได้ จะได้แกะยานี่ใส่ไว้

รับแขก"

"ข้าซื้อมาให้ลุง"

"เอาไว้รับคนเถอะ ข้าไม่ดูดหรอกยากะแร็ต มันไม่อร่อย..."

ฟักเดินขึ้นมาบนกุฏิพระ ตอนนี้เงียบเหงาไร้เสียง หมาตัวหนึ่งกำลังวุ่นอยู่กับเศษอาหารบริเวณที่ล้างจาน ไก่แจ้สองตัวขนสีส้ม-ดำมันเลื่อมจิกเม็ดข้าวอยู่ใกล้ ๆ หมาเด็กวัดคงหลบไปเล่นกันที่อื่นแล้ว เงียบหายไม่เห็นสักคน พระส่วนใหญ่กำลังจำวัด เห็นแต่หลวงตาผ่อนนั่งเหลาไม้เพื่อทำงาช้างอยู่รูปเดียวหน้ากุฏิ

"ว่าไงเอ็งไอ้ฟัก?" หลวงตาเงยหน้าขึ้นถาม

"ผมจะมาเตือนหลวงตาว่า สี่โมงเย็นลงศาลา ฝากหลวงตาบอกองค์อื่นด้วย"

"หลวงตาหมึก หลวงตาจั่น หลวงพี่แดง ใช่มั้ย"

"แล้วก็หลวงตาอีกองค์ด้วย อย่าลืมเตือนเสียล่ะ"

"อุวะไอ้นี่ ตัวกูเองจะลืมได้ยังไง" หลวงตาผ่อนหัวเราะเบา ๆ

ฟักเดินไปทางห้องกระชับ หลวงตาผ่อนก้มหน้าเหลาไม้ต่อ

เมื่อของที่สัปเหร่อไข่สั่งได้เรียบร้อย ฟักจึงลงจากกุฏิกลับมาที่ศาลา ยังไม่มีใครมาเลยสักคนเดียว หรือว่ายังไม่ถึงเวลาเผา หรือว่าวันนี้ไม่มีใครว่างเลย ครูใหญ่ล่ะที่รับปากเป็นมั่นเหมาะว่าจะมา ป่านนี้ยังไม่เห็นหน้า ฟักร้อนรุ่มใจ

"ยังไม่มีคนมาเลยหรือ" เขาถามสัปเหร่อไข่ขณะ

วางป้านน้ำชาลง

"ไม่เห็นมีนี่หว่า เดี๋ยวคงมีมามั้ง"

เมื่อใกล้เวลาเข้ามา เขาจึงตัดสินใจเดินไปตามครูใหญ่ที่บ้านของแก ลูกชายคนโตบอกกับฟักว่า :

"พ่อเขาพาแม่ไปโรงพยาบาลตั้งแต่ตอนเช้าแล้ว"

ฟักเดินกลับจากบ้านครูใหญ่ด้วยความผิดหวังหมดอาลัยตายอยาก กลับมาศาลาโรงทึมก็ยังไม่มีใครมาสักคน ความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยวกลับมาหาเขาอีก เมื่อคิดขึ้นมาครั้งใดก็ถอนใจอยู่เฮือก ๆ บางครั้งก็หัวเราะออกมาเบา ๆ นึกขำขึ้นมาประชดตัวเอง –ไม่มีใครยอมมาจริง ๆ หรือนี่ ไม่มีใครว่างเลยใช่มั้ยวันนี้ เวลาเพียงสักชั่วโมงครึ่งชั่วโมงพวกเขาให้กูกันไม่ได้ ทำไมทีงานศพพ่อกำนันคนจึงว่างกันทั้งตำบล ว่างกันทั้งวันทั้งคืน แต่ถึงงานศพพ่อกู ไม่มีใครว่างเลย เออ...แปลกดีเหมือนกัน

ม่ายสมทรงลุกขึ้นกำลังจะเดินออกนอกศาลา แต่ไม่รอดพ้นจากสายตาของฟัก

"นางจะไปไหน?"

"ไปบ้าน"

"ไปทำไมอีกล่ะ"

"เปลี่ยนเสื้อ"

"ไม่ต้องเปลี่ยนแล้ว ใส่ตัวนี้แหละ!" เขาชักฉุนขึ้นมาในความวุ่นวายของนาง

ม่ายสมทรงจึงกลับนั่งที่เดิม ชั่วเวลาที่ฟักเผลอคุยกับสัปเหร่อไข่ นางก็เล็ดลอดจากศาลาเดินกลับกระต๊อบจนได้

พระชักแถวเดินถือตาลปัตรลงมาแล้ว เป็นที่แน่นอนว่าไม่มีใครมาร่วมงานศพครั้งนี้ ฟักให้นึกสงสัยว่า ถ้าพระขัดนิมนต์ได้ จะมีพระลงศาลาหรือเปล่าหนอ เป็นครั้งแรกของพระที่ต้องสวดศพที่เงียบเหงา โดยปราศจากชาวบ้านนั่งฟัง นอกจากฟักและสัปเหร่อ เป็นบรรยากาศที่กระอักกระอ่วนใจทั้งผู้ฟังและพระที่สวด ในขณะที่บทสวดกำลังดำเนินอยู่

ม่ายสมทรงปรากฏกายขึ้น นางเดินยิ้มแต้มาแต่ไกล สวมใส่เสื้อลายดอกสีแดงตัวที่นางชอบ ในยิ้มของนางนั้นมันเหมือนนางได้ปลดปล่อยตัวเองจากโลกที่มีกรอบของสีดำสู่โลกอิสระที่สดใสตระการตาด้วยสีสันของดอกไม้แดง ความว้าวุ่นที่มีอยู่ภายในของฟักยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อเห็นเครื่องแต่งกายของนางขณะนี้ ม่ายสมทรงค่อย ๆ เดินมานั่งข้างฟัก แล้วพนมมือตาม พระกำลังสวด เสียงสวดนั้นมีอำนาจยับยั้งใจเขาไว้มิให้ทำอะไรลงไปตามที่ตัวต้องการ และในที่สุดก่อนจะสิ้นเสียงสวด เขาก็ตัดสินใจเด็ดขาดว่า -ช่างมันเถอะ ปล่อยมันตามที่มันจะเป็น.

พระสวดเสร็จแล้วลุกขึ้นมาชักผ้าบังสุกุล...

โลงประกอบที่มีลวดลายสีทองทั้งสี่ด้านถูกรื้อลง สองคนช่วยกันยกโลงศพจริงลงจากแท่น สัปเหร่อไข่แง้มฝาโลง เอาดอกไม้จันทน์ในถาดเทใส่ในโลงศพ แล้วผูกสายสิญจน์รอบ ๆ โลงตามด้านความยาว เรียบร้อยจึงนิมนต์หลวงตาผ่อนจูงศพ หลวงตาเดินมาเรื่อย ๆ ยังเชิงตะกอน โดยมีฟักและสัปเหร่อไข่แบกโลงเดินตามหลังมา

ง่อนแง่น ม่ายสมทรงเดินติดฟักแจ ใบหน้ายิ้มระรื่น

เมื่อโลงศพถูกนำมายังเชิงตะกอนแล้ว หลวงตาผ่อนจึงเดินกลับกุฏิ สัปเหร่อไข่เปิดฝาโลงหิ้วออกลงวางไว้กับพื้นดิน ฟักเข้าชะโงกดูหน้าพ่ออีกครั้ง ความรู้สึกต่าง ๆ ประดามีถาโถมเข้าทำลายทำนบน้ำตาที่ปิดกั้นมานาน ฟักสะอื้นฮึด ๆ น้ำตาไหลอาบ เขาไม่ได้เช็ดน้ำตาที่ถั่งท้นออกมา คงปล่อยให้มันร่วงไหลลง ภาพหัวกะโหลกพ่อบางครั้งสั่นไหวเพราะม่านน้ำตาที่ไหลผ่าน...

"พ่อ" ฟักเรียก "...ไม่มีใครมางานศพพ่อ เพราะเขาเกลียดข้า" ฟักคร่ำครวญราวกับสติไม่ได้อยู่กับตัว "...ไม่เป็นไรนะพ่อนะ ข้าเผาพ่อแล้ว" เขาพึมพำเป็นห้วง ๆ "...ชาติหน้าข้าขอเกิดกับพ่ออีกนะ นะพ่อ" สายตาเขายังจับจ้องมองศพอยู่ไม่วางตา มาบัดนี้ความรู้สึกที่ต้องจากกันจริงได้เกิดขึ้นแล้วในใจ ฟักล่ำลากับร่างพ่อที่ไร้ชีวิต ร่างที่จะเป็นเถ้าถ่านในอีกไม่กี่นาทีข้างหน้า

สัปเหร่อไข่ยืนมองดูฟักอยู่ห่าง ๆ แกรู้ดีว่าควรปล่อยมันสักพัก ปล่อยมันเท่าที่มันอยากระบาย ว่ากันตามเป็นจริงแล้ว แกเองไม่เคยรู้สึกเศร้าสลดกับงานศพที่ผ่าน ๆ มา มันเป็นเพียงหน้าที่ หน้าที่ที่จะต้องทำให้เสร็จสิ้นลงเท่านั้น แต่ครั้งนี้แกพลอยรู้สึกหดหู่ไปกับฟักด้วยเป็นงานศพที่น่าสมเพชอะไรอย่างนี้ แกไม่เคยคิดเลยว่าจะมีงานศพเช่นนี้เกิดขึ้น ศพคนจน ๆ ศพคนเล็ก ๆ ถึงจะไม่มีคนมาร่วมมากมายเช่นงานศพของคนใหญ่โต แต่ก็ยังพอมีคนมาร่วมบ้าง ญาติพี่น้องมาช่วยบ้าง แต่นี่...งานเผาไอ้ฟูนี่ อย่างกับไม่ใช่งานเผาศพคน –ไอ้ฟักเอ๊ย กูไม่

รู้ว่าจะช่วยมึงได้อย่างไร.

สัปเหร่อไข่เดินเข้ามาหาฟัก ตบไหล่เบาๆ

"เอาล่ะนะ คิดแต่เรื่องดีๆ ไว้ จะได้สบายใจ..."

แกเอื้อมมือหยิบเหรียญสองสามอันในปากศพออกมาให้ฟัก เขารับมาเก็บไว้แล้วถอยออกห่างเชิงตะกอน สัปเหร่อเอาขวดน้ำมันราดลงบนกองฟืนที่ก่อเตรียมไว้ใต้โลง จุดไม้ขีดโยนเข้าไป สิ้นเสียงพรึ่บเปลวไฟลุกท่วมขึ้น แกยืนดูอยู่สักพัก เมื่อไฟติดฟืนดีแล้วจึงเดินหายไปที่ศาลาโรงทึม ปล่อยให้ฟักมองกองไฟอยู่คนเดียว ม่ายสมทรงยืนมองดูเปลวไฟอยู่ห่างๆ สักพักหนึ่งนางชวนฟักกลับกระต๊อบ ฟักบอกให้นางกลับก่อน เขาพูดกับนางด้วยเสียงเรียบๆ ไม่ได้โกรธเคืองนางเหมือนเมื่อเห็นใส่เสื้อดอกแดงใหม่ๆ ม่ายสมทรงจึงเดินกลับไปคนเดียว

สัปเหร่อกลับมาอีกครั้ง แกหิ้วขวดเหล้า แก้วและป้านน้ำชาติดมาด้วย ชักชวนฟักออกมาเสียให้ห่างกระไอความร้อนของไฟที่กำลังโหมลุกอยู่ ได้ที่เหมาะตรงโคนต้นมะขามใหญ่ซึ่งไม่ไกลจากเชิงตะกอนนัก แต่ความร้อนแห่งไฟกล้ำกรายมาไม่ถึง พอหย่อนก้นลงนั่งสักพัก แกเทเหล้าลงแก้ว กระดกหายวับลงคอ ควักตลับยาใบจากออกมามวนสูบ

ฟักล้วงกระเป๋ากางเกง ดึงแบงค์ร้อยออกส่งให้สัปเหร่อสองใบ

"อะไร?" สัปเหร่อไข่มองที่เงินด้วยสายตาสงสัย

"ค่าเหนื่อยของลุง"

"เฮ่ย!" แกอุทานมาแค่นั้นแล้วดันมือฟักที่ถือเงินให้

ออกห่าง

สัปเหร่อไข่ได้ตั้งใจไว้ก่อนหน้านี้นานแล้วว่าจะไม่รับเงินค่าจ้างทำศพจากฟัก จนทำให้แกลืมนึกถึงเงินจำนวนนี้ไปแล้ว ครั้นพอฟักหยิบยื่นให้แกจึงแปลกใจ

"เอ็งเก็บเอาไว้ใช้เถอะ"

"เอาไปเถอะ มันเป็นของลุง" ฟักพยายามยัดเงินใส่มือสัปเหร่อ

"เออ...ถ้างั้น ข้าขอทำบุญงานศพด้วยคนแล้วกัน เงินทำบุญเอ็งไม่รับไม่ได้นะ"

ฟักจนปัญญาด้วยเหตุผลของลุงไข่ จึงต้องเก็บเงินลงกระเป๋ากางเกงตามเดิม –กูผิดอีกแล้วหรือนี่. เขาอยากจะสารภาพกับลุงไข่เหลือเกินว่าตัวเองนั้นเคยมองลุงไข่อย่างไร แต่ไม่กล้า เพราะความอายที่จะเปิดเผยความจริงในใจ

ลุงไข่รินเหล้าลงในแก้ว...

"เอาเสียหน่อยสิ จะได้คลายเครียดลงบ้าง" แกว่าพลางส่งแก้วเหล้าให้ฟัก ฟักรับมายกขึ้นดื่มเข้าไป กลิ่นเหล้าเหม็น ขื่น รสชาติบาดคอ กว่าจะไหลผ่านลงแสนลำบากยากเย็นพะอืดพะอม กลั้นใจดื่มจนหมด ไม่รู้ว่าผีห่าซาตานตัวไหนดลจิตดลใจให้ดื่มมัน บางทีอาจเป็นเพราะความกลัดกลุ้มที่สุมอยู่ในใจเป็นตัวชี้นำทาง

หน้าตาฟักเหยเก ส่งแก้วเปล่าคืนให้ลุงไข่ สัปเหร่อรินน้ำชาในกาซึ่งเย็นแล้วส่งให้ ฟักรับถ้วยมาซดจนหมด มันช่วยล้างอาการบาดคอให้คลายลง

"ชุ่มคอดี" ลุงไข่ว่าพร้อมกับรินเหล้าให้ตัวเอง ยก

ดื่มรวดเดียวหมด หันข้างถ่มน้ำลายปรี๊ดออกนอกวง น้ำลายใสเหนียวยังมีไหลย้อยอยู่ที่ปาก แกยกหลังมือขึ้นปาด

ฟักรู้สึกซ่านไปทั่วใบหน้า ผิวหน้าตึง หัวเหมือนกำลังพองโต สัปเหร่อไข่รินเหล้าส่งให้ฟักอีกแต่ไม่มากนัก

"เอาอีกแก้ว เดี๋ยวก็สบาย อย่าคิดอะไรมันมากเลย"

ฟักรับมาอย่างว่าง่าย ในใจนั้นอยากลืมเรื่องราวให้หมดสิ้น ยกแก้วดื่มอึกๆ ชะงักเรียกหาถ้วยน้ำชา ซดน้ำชาหมดถ้วย หันซดเหล้าที่เหลือจนเกลี้ยงแก้ว หันกลับรินน้ำชาดื่มตามอีกถ้วย กลิ่นเหม็นของเหล้าค่อยคลายลงบ้างในแก้วที่สอง

ลุงไข่ลุกเดินไปยังเชิงตะกอน เอาไม้กระทุ้งกองไฟที่ลดเปลวลงให้ลุกเพิ่มขึ้นอีก โดยดันชิ้นไม้ที่ยังไม่ถูกไฟเข้าไปในกองเพลิง

ฟักมองดูภาพสัปเหร่อกำลังกระทุ้งไฟ ในหัวของเขานั้นมีเสียงเต้นตุ้บๆ ตุ้บๆ ความกล้าและความมั่นใจเริ่มมีมาหาทีละน้อย คิดว่าเดี๋ยวลุงไข่กลับมานั่งจะต้องพูดกับแก เริ่มนึกอยากคุยขึ้นมา

ไม่นานนักสัปเหร่อกลับมานั่ง "กระดูกไม่ต้องเอาไว้เยอะหรอกนะ" แกว่า

"เอาไว้มากๆ ลุง ข้าไม่เคยมีกระดูก เกิดมาชาตินี้ไม่เคยมีเลย ขอมีกับเขาบ้าง เอาไว้วันบังสุกุล ข้าจะได้ไม่น้อยหน้าคนอื่นเขา เอาไว้เยอะๆ นะลุง"

"เอ็งพูดเล่นหรือพูดจริง?"

"จริง ๆ สิลุง" ฟักรินเหล้าอีกแล้วยกขึ้นดื่ม ความมั่นใจความกล้าในตัวเริ่มมีมากขึ้น เขานั่งคิดทบทวนอยู่สักพักหนึ่งจึงตัดสินใจพูดออกมาว่า

"ลุง...ข้า..." ฟักมีสีหน้าคิดอยู่ เขาเอานิ้วชี้ขึ้นเขี่ยปลายจมูกตัวเองแล้วพูดต่อ

"ข้าเข้าใจลุงผิดไป ข้าไหว้ลุงล่ะ ยกโทษให้ข้าด้วย" ฟักยกมือขึ้นไหว้สัปเหร่อ ทั่วใบหน้าของสัปเหร่อมีแววงุนงงฉายออกมา

"อะไรของเอ็งอีกล่ะ"

"ข้าเข้าใจลุงผิดไป ข้านึกว่าที่ลุงเชื่อข้าเรื่องนางสมทรงนั้น เพราะลุงต้องการเอาใจข้า เพื่อจะได้เงินจากข้าเยอะ ๆ ในวันนี้"

"เอ็งคิดอย่างนี้เหรอะ?" สัปเหร่อจ้องหน้าฟัก

"ข้าคิด" ฟักรับสารภาพเสียงเศร้า

"อะไรทำให้เอ็งมองข้าเป็นคนอย่างงี้"

"ลุงทำไมยอมเชื่อข้าง่าย ๆ ล่ะ คนอื่นข้าเพียรบอกแทบปากจะฉีกไม่มีใครยอมเชื่อข้า แล้วทำไมลุงถึงเชื่อข้าง่ายนักล่ะ ทำไม"

"ข้าถามเอ็งแล้วว่าเอ็งพูดเรื่องจริงรึเปล่า เอ็งตอบว่าจริงข้าก็เชื่อเอ็ง ทำไมข้าถึงยอมเชื่อเอ็งง่าย ๆ น่ะเหรอ ถ้าเอ็งโกหกข้าแล้วมันมีประโยชน์อะไร คนอย่างข้าน่ะเรอะ จะไปเปลี่ยนความเชื่อของใครเขาได้ มีใครยอมฟังข้าบ้างล่ะ เอ็งกับข้าน่ะมันไม่ต่างกันเท่าไหร่หรอก" สัปเหร่อพูดด้วยเสียงเครียด ๆ ก้มหน้ามวนยาขึ้นสูบ

ฟักมองหน้าลุงไข่ กำแพงที่เคยมีกับแกได้ถูกรื้อ

พังทลายลงแล้ว ด้วยความจริงที่รู้ว่าลุงไข่ไม่ได้ต้องการเงินอย่างที่เคยคิดเลย แกเชื่อเขาด้วยความบริสุทธิ์ใจ

"เอ็งนึกว่าข้ามีความสุขนักรึในอาชีพสัปเหร่อ" แกรินเหล้าขึ้นดื่ม ยกน้ำชาในถ้วยขึ้นดื่มตาม ดูดยาใบจากระบายหายใจ

"เอ็งลองคิดเอา เอ็งก็เห็นใช่มั้ย เวลาที่วัดมีงานตอนเลี้ยงคน มีใครบ้างที่นั่งกินข้าวสำรับเดียวกับข้า ข้ากินคนเดียว ไม่มีใครกินร่วมวงกับข้าหรอก เขากลัวความสกปรกของศพ กลัวน้ำเหลืองน้ำหนองจะไปติดเขา เอ็งลองนึกถึงใจข้าบ้างสิ คนอื่นเขานั่งกินคุยกันสนุกสนาน แต่ข้าต้องนั่งกินคนเดียวเงียบ ๆ เด็กเล็ก ๆ เห็นข้าก็วิ่งหนี เพราะข้าเป็นสัปเหร่อ มันกลัว พ่อแม่มันสอนว่าสัปเหร่ออยู่กับผี พอข้าจะอุ้ม มันก็ร้องไห้จ้า..."

ฟักฟังแล้วนึกถึงตัวเองที่เคยมองสัปเหร่อคนนี้ คนที่กำลังนั่งคุยอยู่นี่ เขาเองก็เคยมองแกอย่างที่แกพูด ฟักรินเหล้าดื่มเองอีกครั้งหนึ่ง มันช่างดีจริง ๆ มันทำให้หายกลุ้มใจได้ ยังช่วยให้รสชาติในการคุยเพิ่มขึ้นอีก รู้สึกตึง ๆ ที่ใบหน้าจึงยกมือขึ้นลูบเบา ๆ

"ถามเอ็งหน่อยเถอะฟัก" แววตาของลุงไข่กลับจริงจังขึ้นมา

"ถ้าไม่มีสัปเหร่ออย่างข้า คนตายในตำบลนี้แล้วเขาจะทำยังไงกัน"

ฟักหัวเราะในลำคอ ส่ายหน้าไม่ได้ตอบว่ากระไร

"เขาพูดดีกับข้า ตอนที่เขาต้องการพึ่งข้าเท่านั้น พูดจากับข้าดีตอนครอบครัวเขามีงานศพ ลุงกินข้าวรียัง

ลุงเอาไอ้โน่นมั้ย ลุงเอาไอ้นี่มั้ย พอเสร็จงานแล้วเดินสวนกันหน้ายังแทบไม่อยากจะมองเลย เอ็งรู้มั้ยลูกข้ามันต้องไปทำงานที่กรุงเทพฯ กันหมดเพราะอะไร...ก็เพราะมันมีพ่อเป็นสัปเหร่อน่ะสิ สัปเหร่อที่ต้องหากินกับผีน่ะ มันต่ำต้อยขนาดไหน ลูกข้ามันบอกให้ข้าเลิกทำมันจะเลี้ยงข้าเอง แต่ที่ข้ายังไม่เลิก เพราะมันยังไม่มีคนอื่นทำ ข้ากลัวคนตายแล้วมันจะไม่ได้เผา มันจะไม่ได้ไปผุดไปเกิด ข้าถึงต้องทำให้มัน แล้วมีใครบ้างล่ะที่เห็นใจข้าบ้าง" แกรินเหล้าซดอีกเฮือกเหมือนกับสบายใจที่ได้ระบายความอัดอั้นออกมา ฟักไม่แน่ใจว่าเขาเห็นน้ำตาซึมอยู่ในตาของลุงไข่รึเปล่า

"คุยเรื่องอื่นดีกว่าลุง..." ฟักคิดว่าตัวเองไม่น่าไปสะกิดแผลในใจของลุงไข่ให้เปิดเลย

"ข้าไม่ได้เมาหรอกกินแค่นี้เอง แต่จะพูดให้เอ็งฟังไว้ แล้วก็พูดให้เอ็งฟังหนเดียว ถ้าเอ็งยังคิดจะคบกับข้าอีกก็ฟังเอาไว้ แต่ถ้าไม่คิดจะคบกันอีก เสร็จงานแล้วก็แล้วกันไป ไม่เป็นไรหรอก ข้าก็อยู่ของข้ามาได้"

"โธ่ ลุงทำไมพูดอย่างนั้นล่ะ ข้าเองก็ไม่มีใครเขาคบหาด้วยอยู่แล้ว ได้ลุงมาเป็นเพื่อนนี่ก็บุญหนักหนา" ฟักพูดเสียงอ่อย หันรีหันขวางรินเหล้าขึ้นดื่ม

"เอ็งก็เถอะ เอ็งเคยมองข้ายังไงเอ็งก็รู้อยู่กับใจเอ็งดี มีมั้ยที่เอ็งจะมาคุยกับข้า มาหาข้าแบบคนรู้จักกันน่ะแบบเพื่อนบ้านน่ะมีมั้ย ถ้าเอ็งไม่เผาศพพ่อเอ็ง เอ็งก็คงไม่มาหาข้าหรอก เปล่า...ที่พูดนี่ข้าไม่ได้โกรธเอ็ง แต่พูดให้เอ็งฟัง ถ้าจับคนในตำบลมายืนเรียงแถวกันตามฐานะ

หน้าตาในตำบล ข้าก็ต้องอยู่ท้ายแถววันยังค่ำ เพราะข้าเป็นคนต่ำต้อย เป็นแค่สัปเหร่อ แต่ตอนนี้สิ เอ็งกับข้ามันก้ำกึ่งกันอยู่ ว่าใครจะยืนอยู่ท้ายแถวกันแน่ เมื่อก่อนนี้สมัยเอ็งบวชเรียนน่ะ เอ็งยืนอยู่ทางหัวแถวโน่น ไม่เคยรู้หรอกว่า ไอ้คนยืนหางแถวมันรู้สึกยังไงบ้าง..." สัปเหร่อก้มหน้าลงมองเหล้าที่รินอยู่ วางขวดลง เหล้าเหลือติดก้นขวดอยู่เล็กน้อย ยกแก้วขึ้นดื่ม

"ข้าเข้าใจลุง...เข้าใจดี" ฟักพูดออกมาบ้าง เขารู้สึกเริ่มมึนหัว หูอื้อ

ลุงไข่นั่งเงียบสักครู่ แต่เหมือนยังมีเรื่องตกค้างอยู่ในใจ จึงพูดต่อด้วยเสียงเรียบ ๆ ไม่เครียดเหมือนเมื่อผ่านมา

"ข้าถึงบอกว่าข้าเชื่อเอ็ง เพราะไอ้คนยืนหางแถวนะ พูดอะไรไม่ค่อยมีใครเขาฟังหรอก อีกอย่างหนึ่ง ข้าเห็นเอ็งมาแต่เด็ก ข้าพอจะดูเอ็งออกว่าเอ็งคงไม่ทำอย่างนั้นกับเมียพ่อเอ็งหรอก ข้าเห็นใจ...ข้ารู้ดีว่าคนที่ตกอยู่ในฐานะนี้มันเป็นยังไง ถ้าข้าไม่เชื่อเอ็งอีกคนหนึ่ง เอ็งลองคิดดูแล้วกัน ว่าเอ็งจะรู้สึกยังไง เอาเถอะ ถ้าเอ็งโกหกข้า ข้าก็ยังเชื่อเอ็งอยู่..." แกพูดด้วยน้ำเสียงปนน้อยใจก่อนยันตัวลุกขึ้น เซเล็กน้อย แล้วเดินไปดูไฟซึ่งกำลังราอยู่ที่เชิงตะกอน วักน้ำที่เตรียมไว้รดลงไป

"เอาไว้เยอะแน่นะ" แกตะโกนถาม

"แน่สิลุง" ฟักตะโกนตอบ สักพักลุงไข่กลับมา

"งั้นเอ็งไปขอลังกระดาษที่ร้านเขามา ลังเหล้าก็๊กก็ได้ เดี๋ยวข้าจะใส่ให้เอ็งเต็มลังเลย หนักแล้วมาว่าข้าไม่

ได้นะ" แกพูดแล้วหัวเราะ อารมณ์ของแกตอนนี้เหมือนลืมเรื่องที่เคยพูดเมื่อครู่นี้จบสิ้นไปแล้ว

ฟักพลอยหัวเราะไปกับลุงไข่ด้วย เขาไม่รู้ว่าความเศร้าเสียใจ ความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยวที่เคยมีอยู่ก่อนหน้านี้ บัดนี้มันหายหดไปไหนหมด

แดดสีเหลืองยามเย็นยังสาดส่องอยู่ทั่ว ฟักเดินไม่ค่อยตรงทางนักแต่ยังรู้สึกตัว สามสี่ก้าวเซสักก้าวหนึ่ง นึกถึงเรื่องต่าง ๆ ที่เคยกลัดกลุ้ม ในตอนนี้มันช่างขี้ประติ๋วเหลือเกิน เดินมาถึงร้านป้าเชื้อ มีคนนั่งกินกาแฟอยู่ในร้านสองโต๊ะ ผัวป้าเชื้อกลับมาจากจังหวัดแล้ว

"เอาเหล้าขาวขวด" ฟักว่ากับผัวป้าเชื้อที่นั่งอยู่หลังตู้บุหรี่

"เดี๋ยวนี้ริกินเหล้ากินกาวแล้วเรอะ" ป้าเชื้อร้องถาม คนในร้านหันมองตาม

"กินให้มันหายกลุ้ม" เขาหันตอบโดยไม่รู้ว่าเสียงที่พูดนั้นดังมากน้อยเพียงใด

"ขอลังกระดาษสักใบได้มั้ย"

"เอ็งจะเอาไปทำไม" ผัวป้าเชื้อถามขณะส่งขวดเหล้าให้ ฟักควักเงินออกจ่ายค่าเหล้า

"เอาไปใส่กระดูกพ่อข้าน่ะสิ" เขาพูดเสียงดัง ดูเหมือนเงียบงันกันอยู่พักหนึ่ง ผัวป้าเชื้อเข้าไปที่ไว้กล่องกระดาษ

"ใบนั้นก็ได้" ฟักชี้มือไปยังลังเหล้าขนาดแบน ผัวป้าเชื้อหยิบมาส่งให้ ฟักรับลังมา ก่อนจะออกเดินจากร้านหันบอกกับป้าเชื้อด้วยท่าทางตึง ๆ ใบหน้าแดงก่ำ

"ป้าน่ะใจดำนะ อยู่แค่นี้เอง จะไปเผาพ่อข้าหน่อยก็ไม่ได้" ฟักไม่มีทีท่าเงอะงะอีกแล้ว เขาพูดเหมือนกับกำลังพูดอยู่กับสัปเหร่อไข่

"ข้าไม่ว่างนี่หว่า" ป้าเชื้อว่า

"เฮอะๆ เออ...ไม่มีใครว่างหรอก ทั้งตำบลบ้านเรานี่ไม่มีใครว่างเลย มีงานกันทั้งนั้น" เขาพูดพลางหัวเราะกระแทกน้ำเสียงออกมาฟังชัดถ้อยชัดคำ ก่อนเดินหิ้วเหล้ากับลังกระดาษออกนอกชายคาร้าน

"เอ็งน่ะเมาแล้ว" เสียงป้าเชื้อบอกไล่หลัง

ฟักหันกลับด้วยดวงตาแข็งกร้าว

"เรื่องของข้าเถอะ!"

...เขาเดินกลับมายังเชิงตะกอน ตอนนี้เหลือแต่ถ่านแดงๆ กรุ่นอยู่ ลุงไข่กำลังเอาไม้เขี่ยแยกถ่านและกระดูกออกจากกัน พร้อมพรมน้ำลงไปบนไฟเสียงดังฉี่...ฉ่า ควันสีขาวลอยขึ้นคลุ้ง

"นี่ลุง" ฟักชูเหล้าขึ้นอวด

"เออ ไปคอยก่อนเดี๋ยวตามไป"

ฟักเดินไปนั่งคอยที่โคนต้นมะขาม เขาเทเหล้าติดก้นขวดเก่าลงในแก้วจนหมด แล้วยกขึ้นดื่ม –ฮะ มันครึ้มใจดีจริงโว้ย.

"มาเถอะลุง" เขาร้องเรียก

"เออ...เดี๋ยวๆ"

สักครู่แกจึงเดินมานั่ง "เดี๋ยวคอยให้กระดูกเย็นอีกหน่อยแล้วค่อยเก็บ" ฟักส่งขวดเหล้าขวดใหม่ให้ ลุงไข่กระแทกก้นขวดลงกับดินโคนต้นมะขาม จุกขวดเผยอลอย

ขึ้นเล็กน้อย แกยัดปากขวดใส่ปากกัดแล้วดึงออกมา จุกพลาสติกสีขาวติดฟันขึ้นไป เทเหล้าลงแก้วแล้วปิดจุกวางขวดพิงไว้กับโคนต้นมะขาม ยกแก้วเหล้าขึ้นดื่ม

"นางสมทรงเขาไปไหนซะล่ะ หายไปตั้งนานแล้วนี่" แกมวนยาจุดสูบ

"กลับบ้านไปแล้ว ช่างมันเถอะ" ฟักรินเหล้าขึ้นดื่มบ้าง "อยู่เดี๋ยวก็วุ่นวาย" วางแก้วเปล่าลง

"ดูแล้วก็กลุ้มแทนเอ็ง ไอ้ห่า งานศพ เดาะใส่เสื้อสีแดงสดเชียว" แกพูดแล้วหัวเราะ อดขำไม่ได้

"ตัวเก่งเขาตัวนั้น" ฟักพลอยหัวเราะเป็นเรื่องขบขันไปด้วย

"เอ็งจะทำยังไงกับเขาต่อไปล่ะ" ลุงไข่สูบยาแดงวาบ

"จะทำยังไง ก็ต้องเลี้ยงกันไป จนกว่าจะตายไปข้างหนึ่งล่ะ เมียพ่อเขานี่ ข้าจะไล่ไปได้ยังไง ลุงเอาไปเลี้ยงไว้ที่บ้านมั้ยล่ะ" ฟักพูดแล้วก็หัวเราะ หันหยิบขวดเหล้ารินดื่ม

"พูดเป็นหมาเป็นแมวไปได้ จะได้ยกให้ไปเลี้ยงได้ง่ายๆ ข้าไม่อยากหาเหาใส่กบาลตัวเอง อยู่กับเอ็งน่ะดีแล้ว ดูๆ แล้วก็สงสารมัน มันก็คนเหมือนกับเรานี่แหละ"

"ถ้าพ่อเขาไม่เอาเมียมา ป่านนี้ข้าก็บวชแล้ว ถ้าข้าบวชนะลุงนะ" ฟักตบเข่าลุงไข่ให้สนใจฟัง เพราะสายตาของแกมองอยู่ที่เชิงตะกอน

"ถ้าข้าบวชน่ะนะลุง รับรองปาติโมกข์นี่ข้าจะเอาให้

ได้พรรษาเดียว บางทีข้าจะเข้าไปเรียนเปรียญในบางกอกด้วย ได้มหาแล้วค่อยกลับมาอยู่วัดเรา ฮี่โธ่ ข้าไม่กลัวหรอก ขอให้ข้าได้บวชเถอะ นี่ข้าไม่ได้บวชนี่เพราะพ่อแท้ๆ ถ้าข้าได้บวชน่ะเรอะ ปาติโมกข์น่ะเสร็จข้า..." ฟักน้ำลายกำลังแตกฟอง เรื่องราวที่จะคุยในตอนนี้คอยอยู่ในสมองคิวยาวเหยียด พร้อมที่จะพร่ำออกมา

สัปเหร่อไข่สังเกตดูอาการของฟักที่คุยลิ้นพันกันเสียงอ้อแอ้ บางครั้งพูดแล้วพูดอีก แกจึงปรามเอาไว้เมื่อฟักรินเหล้าส่งให้แก

"พอแล้วๆ ข้าพอแล้ว เอ็งก็พอแล้ว กินแค่นี้พอเอาพอครึ้มๆ กินมากไม่ดีหรอกเชื่อข้าเถอะ" แกจัดแจงปิดจุกขวดให้แน่น ฟักจึงยกเหล้าแก้วนั้นดื่มเสียเอง

"พอทำไม มี...เหล้ายังมีกินเข้าไป เงินก็มี" เขาตบกระเป๋ากางเกง "กินเข้าไปลุง ไม่ต้องกลัวหมด ข้าเลี้ยงเอง" เขายื้อแย่งขวดเหล้าที่ลุงไข่ถืออยู่ในมือ

"เอามาให้ข้า!"

ลุงไข่ลุกขึ้นจะเดินไปพรมน้ำกระดูกที่เชิงตะกอน ฟักยังยื้อยุดจะเอาเหล้าในมือให้ได้ แกจึงจำใจให้ไป

ฟักงุ่นง่านกับการเปิดจุกขวดอยู่เป็นนาน ในที่สุดก็เปิดจุกออกได้ รินเหล้าลงแก้ว ยกขึ้นดื่มอีกๆ หมดแล้วรินดื่มอีก -กินมันเข้าไป. เขาบอกตัวเองอย่างนั้น

ม่ายสมทรงเดินหน้าเศร้ามา...มาเมื่อฟักเมาเสียแล้ว

"ฉันหิวข้าวแล้ว" นางว่ากับฟักซึ่งนั่งพิงโคนต้นมะขาม เขาส่ายหน้าง่อกแง่ก ปรือตาเงยหน้าขึ้นมอง

"เรื่องของเอ็ง ช่างเอ็งปะไร ข้าไม่หิว เอ็งหิวก็เรื่องของเอ็ง" ฟักตอบม่ายสมทรง แล้วง่วนก้มหน้าก้มตารินเหล้าลงแก้ว รินลงบ้างไม่ลงบ้าง นางสมทรงลงนั่งข้าง ๆ จนเนื้อต้นแขนเบียดสีกัน ฟักออกแรงผลักนางเซออกไป

"มึงอย่ามานั่งข้างกู กูเกลียดมึง!" เขาตะโกน ม่ายสมทรงตระหนกกับอากัปกิริยาของฟักที่แผกไปจากเดิม

"ฉันหิวแล้ว" นางยังว่าออกมาซื่อ ๆ ยืนยันความหมายเดิมที่เคยบอก

"กูบอกแล้วว่าเรื่องของมึง เรื่องของมึง กูไม่เกี่ยว กูไม่หิว" ฟักแผดเสียงขึ้นอีก พอดีกับลุงไข่เดินกลับมา

"ฉันหิวข้าวแล้ว" นางสมทรงบอกอีกครั้ง ฟักผุดลุกขึ้นยืน เซออกสองสามก้าวแล้วย่างเข้ามาใหม่ ลุงไข่เห็นท่าไม่ดีจึงเข้ากันตัวฟักออกห่างม่ายสมทรง

"เอ็งให้ตังค์เขาไปซื้อกินซี่ จะได้หมดเรื่อง"

"ไม่ให้ ข้าไม่ให้มัน ข้าเกลียดมัน ให้มันอดตายไปเล้ย..." ฟักพูดเสียงดังยืนกราน ลุงไข่ควักแบงค์สิบในกระเป๋าเสื้อของแกส่งให้นางสมทรง

"แกไปซื้อข้าวกินที่ร้านนังเชื้อ" ม่ายสมทรงยืนขึ้นรับเงิน แล้วรีบเดินหายไปตามทางสู่ร้าน

"ไปเลย ป๊าย จะไปไหนก็ไป...ไป๊!" ฟักตะโกนไล่หลัง

ลุงไข่ถอนใจเฮือกเมื่อเห็นอาการเมามายปรากฏขึ้นกับฟัก พลางแกคิดว่า -กูไม่น่าชวนมันกินเลย.

"จริง ๆ ถ้าข้าบวชนะ ข้าต้องได้มหาแน่ ๆ เชื่อข้า

มั้ย?" ฟักทรุดลงนั่งเอนไปเอนมา รินเหล้าลงแก้วแล้วดื่มเข้าไปอีก เขาพูดจาจ้อวนเวียนถึงแต่เรื่องอยากบวชแล้วจู่ ๆ ก็พนมมือสวดมนต์ออกมายาวยืด

"พาหุงสะหัส..." ฟักท่องบทสวดมนต์เสียงดังลั่น

สัปเหร่อไข่หิ้วลังกระดาษไปเตรียมใส่กระดูก ปล่อยให้ฟักนั่งท่องบทสวดมนต์อยู่โคนต้นมะขามคนเดียว ภายใต้แสงโพล้เพล้สุดท้ายของวัน

สัปเหร่อไข่เก็บกระดูกใส่ลังกระดาษจนหมดสิ้นแล้วจึงอุ้มลังเดินตรงมาหาฟัก ซึ่งกำลังนั่งสวดเสียงดังลั่นอ้อแอ้

"เฮ่ย ไอ้ฟัก ขนาดนี้พอมั้ยวะ" ฟักหยุดสวดแหงนขึ้นมอง "ดี ดีลุง มานั่งกินเหล้า" ฟักเทเหล้าใส่แก้ว พอเอื้อมมือจะยกแก้ว ก็ไพล่ไปปัดโดนเข้า แก้วเหล้าล้มกลิ้ง เหล้าหกรดดินส่งกลิ่นคลุ้ง

"อาว...หม่าย อาวใหม่" เขาพยายามที่จะรินอีกแต่ลุงไข่รีบปิดขวดเหล้าเสียก่อน

"พอเถอะ พอได้แล้ว เสร็จงานแล้ว" แกหิ้วป้านน้ำชาไปเก็บที่ศาลาโรงทึม ดูแลความเรียบร้อยข้างในศาลา เก็บจัดของภายในให้เข้าที่ทางเดิม คิดว่าพรุ่งนี้เช้าจะมาดูความเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง เสร็จแล้วจึงเดินกลับมาที่ฟัก

ฟักไม่ได้สวดมนต์อีกแล้ว แต่กลับนั่งร้องไห้อยู่คนเดียว มีลังกระดูกวางอยู่บนตัก ปากพร่ำตะโกนพูดซ้ำ ๆ ซาก ๆ สะอื้นฮัก ๆ อยู่ตลอดเวลา

"พ่อไม่น่ามีเมีย ไม่น่ามีเมียเลย..."

"พ่อ...ข้าไม่ได้เอาเมียพ่อ ไม่ได้เอา...ข้าอยากบวช มันทำให้ข้าไม่ได้บวช มัน..."

"พ่อ คนเขาเกลียดข้า ไม่มีใครยอมมางานศพเลย ...เขาเกลียดข้า ไม่เป็นไรนะ ข้าเผาแล้ว...มันเกลียดข้า คนมันเกลียดข้า ข้าอยากจะบวช..."

ลุงไข่ปล่อยให้ฟักร้องไห้เพียงลำพัง แกหยุดยืนดูอยู่ห่างๆ นึกอนาถใจ

กลางคืนเริ่มมาถึงตำบลนี้แล้ว ความมืดค่อยโรยร่วงลงคลุม...

ฟักร้องไห้คร่ำครวญถึงเรื่องที่อัดอั้นอยู่ภายใน พร่ำพูดกับกระดูก เรียกร้องให้กระดูกของพ่อช่วยเหลือ ฉุดเขาขึ้นพ้นจากห้วงทุกข์ รำพันอยู่สักพักก็โก่งคออ้วกรดลังกระดูกลงบนตักตัวเอง มีเพียงน้ำเท่านั้นที่ออกมา น้ำลายไหลยืดเปรอะหน้าอกเสื้อ ลุงไข่จึงเข้าช่วยจัดการให้ยกลังกระดูกออกจากตัก แล้วลูบหลังให้ฟัก

"บอกให้พอตั้งนานแล้วก็ไม่ยอมเชื่อ...เฮ้อ" แกบ่นเบาๆ ฟักค่อยเงียบเสียงลง หันพูดกับลุงไข่ด้วยน้ำตาเปรอะหน้า

"พ่อข้าตายแล้ว พ่อข้าตาย..."

"เออ...เขาไปสบายแล้ว ไปเถอะ กลับไปนอนบ้าน" ลุงไข่พยุงฟักลุกขึ้น

"ไม่มีใครมาเลยนะ ไม่มีใครมา...จำเอาไว้" ฟักโงนเงนลุกขึ้น ลุงไข่ประคอง ทั้งสองเดินโซเซทิ่มหน้าถอยหลัง พยุงกันมาเดินผ่านหลังวัด ฟักยังคงร้องไห้ไม่หยุดหย่อน บางครั้งก็ตะโกนสวดมนต์

"เบาๆ ซี่ อายพระอายเจ้าท่านบ้าง"

"อายทำมาย อายทำมาย..." เขาถามลุงไข่เสียงอ้อแอ้

เด็กวัดสองสามคนได้ยินเสียงจึงวิ่งออกมาดักดูภาพที่พอแลเห็นในความขมุกขมัวตอนเริ่มค่ำ สัปเหร่อหอบลังกระดาษไว้ข้างตัวด้วยมือข้างซ้าย ส่วนมือขวาโอบเอวภารโรง มือซ้ายของภารโรงกอดคอสัปเหร่อ มือขวาหิ้วขวดเหล้า ทั้งภารโรงทั้งสัปเหร่อเดินโซเซย้ายไปทางซ้ายที-ทางขวาที ดูไม่ออกว่าใครเมากันแน่ แต่พอจะรู้ว่าภารโรงเมามากกว่าสัปเหร่อ เพราะภารโรงพูดเสียงดังไม่หยุดปากเลย...

ลุงไข่พาเดินมาถึงกระต๊อบ แกประคองส่งฟักขึ้นนอนบนแคร่ ม่ายสมทรงกุลีกุจอเข้ามาดู ฟักนอนแผ่อยู่บนแคร่สักพักก็สิ้นเสียงหลับลง ลุงไข่บอกให้นางสมทรงกางมุ้งให้ฟัก แล้วแกจึงออกจากกระต๊อบเดินกลับในระหว่างทางเดินนั้น ใจยังนึกโทษตัวเอง –กูไม่น่าชวนมันเลย.

...ฟักนอนหลับเป็นตาย เป็นการหลับที่ง่ายดายไม่ต้องนอนครุ่นคิดเหมือนเช่นทุกคืน ไม่ต้องร่วงลงโลดแล่นหวีดหวิวช่องท้องเหมือนเช่นทุกครั้งก่อนหลับ ไม่ต้องทุรนทุรายเพียรเตือนตัวเองให้...น...อ...นเหมือนที่เคยบอกอยู่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า...และไม่ต้องดิ้นรนขลุกขลักอยู่ในร่างแหแห่งความทุกข์ทรมานยามค่ำคืน...

ฟักนอนหลับเป็นตาย เป็นเวลานับปีมาแล้วที่เขาไม่เคยนอนหลับได้ง่ายดายเหมือนอย่างคืนนี้เลย...

ภาคหลัง

สู่อิสระ

๔

เช้าแล้ว...แสงแดดสาดส่องไปทั่ว แสงแดดอันทรงไว้ซึ่งความเสมอภาค แสงแห่งนี้ส่องสาดไปในพระราชวังของพระราชา แต่ก็มิได้หมายความว่าจะไม่ส่องอาบมายังหลังคากระท่อมของยาจก...

ภายในกระต๊อบของฟักแสงแดดส่องเข้ามาทางช่องฝา ทอดตัวยาวอยู่บนแคร่ ซุกซนชอนไชเข้าไปภายในมุ้ง

ฟักยังนอนหลับสบาย เขานอนตะแคงคุดคู้หันหน้าออกนอกแคร่ มือทั้งสองซุกอยู่ระหว่างเข่า น้ำลายไหลยืดออกจากปากที่เผยอน้อย ๆ ย้อยลงหมอนสีเหลืองเปียกเป็นวง เสื้อสีขาวที่สวมใส่ตั้งแต่วันวานยับยู่ยี่มีรอยเปื้อนบางแห่ง กางเกงสีกากีหดสั้นขึ้นเมื่อเข่างอ ผ้าห่มสีเหลืองหม่นแอบหนีกองอยู่ปลายตีน

แดดที่พาดส่องเข้ามาไม่โดนตัวฟัก เส้นตรงของขอบหน้าต่างช่วยแบ่งเก็บร่างเขาไว้ในเงา เหมือนกับเงาได้กระซิบบอกกับแสงแดดยามเช้าว่า :

-ปล่อยเขาเถอะ ปล่อยให้เขานอนให้สบาย อย่าได้กล้ำกรายเข้าไปรบกวนเขาเลย.

ในพื้นที่ของแสงแดดยามเช้าภายในมุ้งเดียวกัน ร่างเกือบเปลือยของม่ายสมทรงนอนหงายอยู่ด้านหลังฟัก

นั่นเอง ผมดำขลับของหล่อนกระจายรุ่ยร่ายอยู่เต็มหมอน หน้าอกขาวทั้งคู่แบนคล้อยลงด้านข้าง เห็นแต่ฐานนูนและหัวนมสะท้อนขึ้นลงยามหายใจ ผ้าถุงสีส้มร่นเป็นลอนขึ้นคาอยู่ใต้ราวนม รอยยับย่นของผ้าเห็นเป็นเส้นเงาสีส้มคล้ำเข้มประสานกันไร้ระเบียบ มือซ้ายของนางวางงออยู่บริเวณท้อง มือขวาทอดอยู่ข้างลำตัว ปลายขาทั้งสองข้างแยกออกจากกัน ร่างขาวโพลนของหล่อนมีเพียงผ้าถุงสีส้มพันกายอยู่ผืนเดียว...

ในหัวสมองของฟักเริ่มตื่นแล้ว กำลังนึกสับสนว่าเขานอนอยู่ที่ไหน จึงลืมตาขึ้นดู นอนตะแคงมองลอดออกนอกมุ้ง ภาพที่เห็นคือภายในกระต๊อบของเขาเอง เขายังไม่อยากลุกจากที่นอน ในหัวปวดตุบ ๆ สายตาจับอยู่ที่เตาไฟบนดินริมฝาจากแต่ในใจคิดทบทวนถึงวันวาน ค่อยปิดเปลือกตาลง ความทรงจำของเขาสูญหายไปตั้งแต่ตอนขอลังกระดาษจากร้านป้าเชื้อ จากนั้นมาจำอะไรไม่ได้อีกเลย ขณะนี้เขารู้สึกเพลีย ปวดหัว หิว พยายามนึกย้อนถึงเหตุการณ์เมื่อวันวาน โดยทันทีที่นึกถึงงานศพก็นึกถึงลังกระดูกของพ่อขึ้นมาพร้อม ๆ กัน จำไม่ได้ว่าเอามาด้วยหรือเปล่า หรือว่าลืมทิ้งไว้ที่เชิงตะกอน ฟักตกใจทะลึ่งพรวดขึ้นนั่งหมายมองหาลังกระดูก แต่เมื่อเหลียวมาต้องตกใจซ้ำสองอีกกับร่างที่เห็น ม่ายสมทรงนอนอะร้าอร่ามเห็นปุยขนสีดำโดดเด่นอยู่กลางลำตัว ฟักหันหน้ากลับโดยไว หัวใจเต้นแรง ผลุนผลันออกนอกมุ้งโดดผลุงจากแคร่ลงมายืนบนพื้นดิน ตะโกนเรียกนางสมทรงเสียงลั่น โดยไม่ยอมหันมอง

"นาง! นาง!"

ม่ายสมทรงสะดุ้งตื่นและคงตกใจในน้ำเสียงของฟัก นางผวาออกจากมุ้งรวดเร็วเช่นกัน ผ้าถุงหลุดลุ่ย และนางคงนึกรู้ในความผิดครั้งนี้ของตัว

"ฉันเปล่านอนนะ" นางว่าขณะรวบผ้าถุงนุ่งกระโจมอกหมิ่นเหม่ ถอยห่างออกจากมุ้ง

"เห็นๆ อยู่ ยังเถียงอีก" เสียงเขาขุ่นขึ้น เพลีย โหยมึนหัว อารมณ์ในตัวหงุดหงิดเมื่อต้องมาเจอกับภาพที่ตัวเองไม่มีความประสงค์จะเห็น เช้านี้จึงเป็นเช้าที่ไม่สดใสนัก

"ฉันกางมุ้งเองนะ" นางบ่นอุบอิบเหมือนกับตัดพ้อในการที่ฟักไม่เห็นความดี

ฟักคร้านที่จะต่อล้อต่อเถียง เพลียเกินกว่าจะคิดหาคำพูดมาอธิบายให้นางเข้าใจ นึกอยากนอนต่ออีกหน่อย ตัดใจหาน้ำดื่มอึกๆ เข้าไป แลเห็นลังกระดูกอยู่บนแคร่ค่อยคลายวิตก ขึ้นแคร่ปลดหูมุ้งลงทั้งสี่ด้าน ม้วนมุ้งวางกองไว้บนหัวนอน แล้วลงเกลือกนอนบนเสื่อ สักพักก็หลับไปอีก

จวบจนเสียงกลองเพลลั่นมาจากวัดจึงได้ฟื้นขึ้นจากการหลับที่ยาวนาน แต่อาการมึนในหัวยังไม่ทุเลาลงเท่าใดนัก เขาออกจากกระต๊อบมาอาบน้ำตรงที่นางสมทรงเคยอาบ ช่วงเวลาที่น้ำราดอยู่บนตัวและหัวทำให้คลายอาการมึนลงบ้าง กระปรี้กระเปร่าขึ้น เปลี่ยนเสื้อกางเกงแล้วนำลังกระดูกของพ่อออกตากแดด ระหว่างอุ้มลังอยู่ในอก ความเสียใจก่อขึ้นในจิตใจเขา แต่ไม่ท่วมท้นเช่นวันวาน–วันที่ศพพ่อถูกไฟไหม...

คำนวณเวลาว่าพระคงฉันเพลเรียบร้อยแล้ว จึงย่องขึ้นวัดหาข้าวและกับข้าวลงมากินกับม่ายสมทรง แต่ทนกล้ำกลืนกินได้ไม่มากนัก ในคอนั้นแห้งเหือด ลิ้นไร้รสชาติ อยากกินแต่น้ำเย็นๆ วันทั้งวันของเขาจึงหมกมุ่นอยู่กับขันน้ำตลอดวัน

ในระหว่างวัน แม้ว่าร่างกายยังแห้งโหย แต่กลับมีความรู้สึกภายในส่วนหนึ่งอิ่มเต็มเข้าแซงซ้อน หลายครั้งคราที่สายตาตวัดพบขวดเหล้าซึ่งวางอยู่บนแคร่ ขวดใสสีน้ำตาลอ่อน ฉลากลายสีเหลืองแดงของรวงข้าวยังมีน้ำเหล้าเหลืออยู่ก้นขวด เขาฉงนงงงวยกับอานุภาพแห่งมัน น้ำในขวดนั้นทำให้เขานอนหลับได้ง่ายดาย ลืมเรื่องราวทุกข์ร้อนโดยสิ้นเชิง มันทำให้เขายิ่งใหญ่ขึ้น ความกลัวหดหัวหายเมื่อดื่มมันเข้าไป เหมือนว่าเขาได้พบกับสัจจะเข้าแล้วว่า น้ำในขวดนั้นมันทำให้เรื่องราวใหญ่โตต่างๆเหลือเล็กกระจิริด มันทำให้เสียงนินทาของชาวบ้านกลายเป็นเสียงลมที่พัดผ่านมาเท่านั้นเอง และสายตาที่มองขวดเหล้าเวลานี้เป็นสายตาของมิตรที่มีต่อกัน มิใช่มองเหมือนศัตรูที่เกลียดชังกันดังครั้งก่อน เขานึกถึงศีลห้าข้อที่เคยถือปฏิบัติมา แล้วถามตัวเองว่า มีประโยชน์อันใดเล่า ในเมื่อศีลทั้งห้าข้อนั้นไม่เคยช่วยให้หลุดพ้นจากพันธนาการแห่งทุกข์ระทมได้ แต่นี่เพียงแค่เหล้าขวดเดียวโซ่ตรวนแห่งความทุกข์–ตาข่ายที่ครอบคลุมชีวิตจิตใจของเขาก็ขาดกระจุย มันพาเขาโลดแล่นอย่างอิสระโดยไม่สนใจโลกของคนอื่น ในระหว่างนั้นมีเขาคนเดียวอยู่ในโลกส่วนตัว และนี่เอง ฟักจึงมองขวดเหล้าด้วยสายตาว่า -

มึงเป็นเพื่อนแท้ของกู.

แม้ว่าเมื่อคิดเช่นนี้แล้วจะรู้สึกเสียใจอยู่บ้าง แต่กลับบอกตัวเองไม่ถูกว่าเสียใจเรื่องอะไร และมาจากส่วนไหนของจิตใจ บางทีอาจจะเป็นเสียงแห่งความดีที่อ่อนล้าลงร้องเรียกตัวเขาให้เดินกลับมา มันอาจเป็นสำนึกสุดท้ายของความดีที่กำลังสิ้นใจ

หนทางแห่งความดีที่ทอดเหยียดยาวออกไป เขาเดินมานานโขทีเดียว ไม่เคยระแวงว่าจะไกลสักขนาดไหน ไม่เคยฉงนด้วยซ้ำ ว่าทางสายนี้จะสิ้นสุดลงที่แห่งใด รู้แต่ว่าระหว่างทางที่ก้าวเดินมานั้นยากลำบาก ฝ่ามาด้วยอุปสรรค

และแล้วเขาได้พบทางสายใหม่โดยบังเอิญ แลเห็นทางสายใหม่จะนำให้พ้นจากพันธนาการ ทางที่มีแต่ความสนุกสนานร้องเรียกเชื้อเชิญให้ย่างเดินเข้าไป ฟักนั้นระทดระท้อกับทางสายเก่าที่ยาวเหยียดอยู่เบื้องหลัง... ในเมื่อชีวิตนั้นไม่สามารถหยุดนิ่งได้ เขาจึงเลือกที่จะเดินไปกับทางสายใหม่ซึ่งน่าทอดน่องเดิน แลเห็นความสุขอยู่แค่เอื้อม...

-อนิจจาฟัก เจ้ากำลังเลือกทางผิดเสียแล้ว.

เสียงหนึ่งดังแผ่วโหยกระซิบแว่วขึ้นจากก้นบึ้งของตัวเอง แต่ยังไม่ทันสิ้นเสียงแว่ว กลับมีอีกเสียงหนึ่งตะโกนกลบก้องอยู่ในใจ

-อย่าไปฟังมัน มันเคยช่วยอะไรเอ็งได้บ้าง มันเคยช่วยทำให้เอ็งนอนหลับได้เต็มตาสักคืนไหม มันดีแต่ไล่ๆ ห่าอะไรก็ไม่รู้ลงในกบาลเอ็งทุกคืน มันดีแต่คอยซ้ำ

เติมเอ็งเท่านั้น.

เสียงนี้นี่เองที่ทำให้คนหลงทางอย่างเขาคล้อยตามไป ไม่ผิดกับคนหลงป่ามากลางดึก แล้วได้เจอแสงไฟอยู่เบื้องหน้า มีอย่างเดียวที่จะต้องทำในตอนนั้น คือเร่งรีบเดินให้ถึงแสงไฟในหมู่บ้านเท่านั้นเอง โดยไม่คิดสงสัยเลยว่าหมู่บ้านข้างหน้าที่จะถึงนั้น เป็นหมู่บ้านโจร หรือว่าเป็นอาศรมของนักบวชที่เงียบสงบ...

ตกตอนเย็น เก็บลังกระดูกเข้ากระต๊อบแล้วฟักจึงเริ่มกรอกเหล้าที่เหลือจากวันวานลงคอ แม้มันจะขื่นขรุขระระยะแรก แต่ก็กลายเป็นรสหอมหวานไปในที่สุดจนเหล้าที่เหลือหมดลง เขาเดินไปร้านป้าเชื้อซื้อมาอีกขวด หลายคนที่นั่งอยู่ในร้านมองฟักอย่างไม่เชื่อสายตาตัวเอง ต่างพากันตั้งข้อสงสัยเมื่อฟักคล้อยหลังไปแล้วว่า

"มันฉลองอะไรของมัน"

ระหว่างที่ฟักนั่งกินเหล้าอยู่ในกระต๊อบ เขาเป็นเหมือนเจ้านาย คอยสั่ง คอยบอก คอยชี้ให้ม่ายสมทรงหุงหาอาหาร ครั้นพออาการตึงหัวเริ่มขึ้น อยากจะหาเพื่อนคุย อยากระบายอะไรต่อมิอะไรให้ใครต่อใครฟัง แต่จะมีใครบ้างล่ะที่จะเป็นเพื่อนแก้เหงาได้ในยามนี้ นอกเสียจากสัปเหร่อไข่ ตีนขยับจะออกเดิน แต่ฉุกคิดขึ้นได้ว่าไม่น่าจะไปรบกวนแกให้ยุ่งยาก นั่งกินคนเดียวก็คงได้ เขานั่งดื่มเหล้ามองดูนางตั้งแต่เริ่มติดเตาไฟ หุงข้าว ทำกับ จนกระทั่งถึงดับไฟในเตาเรียบร้อย ในเวลาที่ผ่านมาอาการอยากพูดอยากคุยทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น พอ ๆ กับอาการมึนเมาในหัวที่ก่อตัวมาพร้อม ๆ กัน แรงเหล้าที่เข้า

ไปเร่งผลักไสให้เขาเปลี่ยนใจเดินไปหาสัปเหร่อไข่จนได้

"อยู่บ้านอย่าไปไหนนะ" เขาว่ากับนางแล้วขยับตัวลงจากแคร่

"แกไปไหน" ม่ายสมทรงถาม

"เรื่องของข้า!"

ฟักเดินหนีบขวดเหล้าออกจากกระต๊อบสู่บ้านสัปเหร่อไข่ด้วยอาการเซซวน

ราวสองทุ่มได้ ฟักเดินกลับจากบ้านลุงไข่ ล้มลุกคลุกคลานมาคนเดียว ระหว่างทางได้ยินเสียงหมาเห่ารับกันเป็นทอด ๆ ผสมผสานกับเสียงร้องไห้สะอึกสะอื้นของเขา พอพาร่างมาถึงกระต๊อบได้ ก็เซแซ่ดขึ้นแคร่ ม่ายสมทรงยังไม่นอนจึงเข้ามาดู ฟักเสือกไสนางด้วยอาการมึนเมา มือป่ายเปะปะไปทั่ว ปากก็พร่ำแต่ว่า :

"ไปเลย มึงปายเล้ย ...กูจะบวช กูจะบวชแล้ว..."

เขาท่องบทสวดมนต์เสียงดัง ไม่นานนักก็อ่อยเสียงหลับลง

ดวงไฟจากตะเกียงเต้นวูบ ๆ ส่องแสงฉาบภายในกระต๊อบสลัวราง ร่างของฟักนอนเหยียดอยู่บนแคร่เหมือนคนตาย มีแต่เสียงกรนดังลั่นเท่านั้นที่คอยยืนยันว่าชีวิตเขายังอยู่ นอนแขนขากาง อ้าปากหวอ ม่ายสมทรงนั่งกอดเข่ามองดูฟักอยู่ข้าง ๆ นางเกยคางไว้บนแขนข้างซ้ายที่ป่ายทับแขนขวา ผมยาวดำไหลลงเคลียไหล่และแผ่นหลัง ปกปิดเนื้อเปล่าที่โผล่พ้นจากขอบผ้ากระโจมอกสีดำ เส้นผมยาวเลื้อยลงถึงเอว แสงตะเกียงจับด้านข้างของนาง เงาร่างด้านนี้ดำมืดกลืนกับสีผ้าถุง อาการ

นิ่งสงบของนางช่วยให้มองดูคล้ายกับรูปปั้นที่ไม่มีชีวิตจิตใจ เสียงหริ่งเรไรดังอยู่รอบ ๆ เสียงกรนของฟักดังเป็นจังหวะสม่ำเสมอ

ในแสงขะมุกขะมอมของเปลวไฟ ซึ่งส่องแสงเพียงให้เห็นร่างทั้งคู่และฝาจากทุกด้านเป็นเพียงเงารางๆ ร่างของคนทั้งสองจึงเหมือนถูกล้อมด้วยความมืด โดยมีแสงสว่างส่องอยู่ตรงกลางให้เห็น

ร่างนิ่งสงบของนางไม่ไหวเยื่อน มีเพียงดวงตาเท่านั้นที่กลิ้งกลอกจับจ้องอยู่บนร่างของฟัก คล้ายกับจะค้นหาอะไรสักอย่าง ดวงตาคู่นี้มีแสงตะเกียงเข้าไปเต้นเร่าอยู่ในเบ้าทั้งสอง ในบางครั้งเหมือนมีแววโรจน์ทอประกายขึ้นอย่างประหลาด แต่ก็ยากนักที่จะหยั่งถึงว่ามันเป็นแววแห่งอะไร

นางค่อย ๆ เอื้อมมือลูบคลำตามเนื้อตัวของฟักอย่างช้า ๆ และนิ่มนวล คล้ายกับว่าเกรงฟักจะตื่น

เสียงฮัมเพลงเบา ๆ ของนางดังขึ้น ผสมกลืนกับหริ่งเรไรรอบ ๆ กระต๊อบและเสียงกรนของฟัก เสียงฮัมอยู่ในลำคอดังแผ่วแว่วเหมือนเสียงกล่อมเด็ก ขาดหายเป็นห้วง ๆ ขณะที่นางกำลังเปลี่ยนท่าล้มตัวลงนอนเคียงฟัก มือซ้ายของนางโอบกอดแล้วซบหน้าลงข้างลำตัวเขาเมื่อฟักไม่ลุกขึ้นมาผลักไสปัดป้อง นางจึงนอนนิ่งสงบในท่านี้อยู่จนนาน...

เวลาล่วงเลยมาครู่ใหญ่ ม่ายสมทรงจึงขยับตัวลุกขึ้นกางมุ้งให้ฟักนอน และเมื่อเห็นเขาไม่ไหวติง นางดับตะเกียงเสร็จรีบมุดเข้านอนในมุ้งเดียวกัน

ค่ำคืนที่ยาวนานสำหรับฟักนั้นไม่มีอีกแล้ว มันสลายสิ้นไปพร้อมกับศพของพ่อที่แปรเปลี่ยนเป็นกระดูก ชีวิตที่จมอยู่กับความอับเฉากลับกระเตื้องขึ้น ดังเช่นต้นไม้ใกล้ตายที่ได้น้ำ กลับค่อยฟื้นมีชีวิตขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

แต่ฟักหารู้ไม่ว่า ตัวเขาเองนั่นแหละที่กำลังทำให้ต้นไม้ขาดน้ำ กำลังทำให้ต้นไม้ในความจริงต้องตายลง มันเริ่มเหี่ยวเฉาใบห้อยแล้ว เขาลืมรดน้ำแปลงไม้ประดับที่โรงเรียนสองวันติด ๆ กัน ทั้ง ๆ ที่เป็นความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงานของภารโรงเช่นเขาเอง

วันรุ่งขึ้นครูสามคนที่บ้านพักกลับมาเพื่อเตรียมตัวสอนเทอมปลาย เมื่อเห็นต้นไม้บริเวณโรงเรียนเหี่ยวห้อยดินแห้งใกล้ตาย จึงมาบอกฟักให้ไปจัดการรดน้ำ ช่วงเวลาสามวันที่ผ่านมานั้น ฟักเกือบลืมไปแล้วว่าตัวเองเป็นภารโรง เขามัวแต่หมกมุ่นงมงายอยู่กับเหล้า อยู่กับทางสายใหม่

ครูทั้งสามพากันพูดคุยในระหว่างกันทำนองว่า ช่วงเวลาปิดเทอมสิบวันมานี้ช่างเปลี่ยนแปลงฟักได้รวดเร็ว ทั้งสามไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่า คนอย่างนายฟักจะหันมากินเหล้า คนอย่างนายฟักจะละทิ้งงานที่เคยจริงจังมาจนเป็นนิสัย พวกครูพากันตั้งคำถามอยู่ว่า ด้วยเหตุอันใดหนอ คนเราจึงเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วเช่นนี้

วันเปิดเทอมปลายเริ่มขึ้น...

ฟักยังคงทำหน้าที่ตามปรกติที่เคยมา ผิดแผกบ้างตรงว่า เรี่ยวแรงในตอนเช้าที่เคยสดชื่นก็เหือดหาย มีแต่อาการซึมมึนภายในหัวตลอดเวลา งานการพลอยดูมาก

มายก่ายกองกว่าที่เคยทำอยู่ ทั้งที่ไม่ได้เพิ่มงานอย่างใดขึ้นมาเลย บางครั้งขณะเปิดหน้าต่างโรงเรียนในตอนเช้าก็หาวหวอดอยากจะนอนอีกสักตื่นสองตื่นเป็นกำลัง บางวันในตอนบ่ายก็หลบงานมานอนในกระต๊อบสักพัก งานที่คิดว่าควรจะเสร็จได้ในวันเดียว กลับต้องเพิ่มเวลามากขึ้นเป็นสองถึงสามวัน

ข่าวคราวการเปลี่ยนแปลงของฟักกระจายไปทั่วทั้งตำบล ชาวบ้านต่างร่ำลือกันต่าง ๆ นานา :

"มันเสียใจที่งานศพพ่อมันไม่มีใครไปร่วม" บางเสียงก็ว่า

"มันดีใจ ต่อนี้ไปจะได้สุดเหวี่ยงกับนางสมทรงได้ไม่ต้องคอยเกรงใจผีพ่อมัน"

บางคนเล่าว่าเคยเห็นตอนมันเมาแล้วเดินสวดมนต์น้ำตาไหลพราก

"ข้าว่ามันจะบ้า!" บางเสียงเล่าอ้างถึงเรื่องกฎแห่งกรรม

"...ดูซิ คนเคยดี ๆ เลยต้องกลายมาเป็นคนขี้เหล้าเมายา เสียผู้เสียคน..."

ไม่มีใครกล้าล้อเล่นกับฟักอีกแล้ว แม้แต่ไอ้เกลียวที่เคยสนุกสนานกับการไล่ต้อนฟัก บางวันขณะฟักนั่งรอห่ออาหารที่ร้านป้าเชื้อ เขาก็สั่งเหล้ามากินคนเดียว (เหลือก็เดินมาเก็บไว้ในกระต๊อบ) ขณะที่ฟักนั่งกินเหล้า หนุ่มเกลียวก็เฉไฉทำเช็ดรถเช็ดเบาะไปตามเรื่อง ไม่มายุ่มย่ามกวนใจ

เงินเดือนเกือบครึ่งเป็นค่าเหล้าโรงที่ซื้อกรอกลง

ลำคอเพื่อขับไล่ความทุกข์ทั้งหลายทั้งปวงให้ละลายหาย อาหารการกินก็อาศัยวัดบ่อยขึ้น แต่ไม่ได้ร่วงลงสู่กระเพาะมากมายเหมือนก่อน เขารู้สึกเบื่อข้าวเบื่อน้ำ บางวันเมาหลับก็ไม่ได้กินข้าวมื้อเย็น ในท้องของเขาจึงกลายเป็นที่บรรจุเหล้าเสียมากกว่า มุ้งหมอนที่หลับนอนเมื่อก่อนเคยเอาซักตาก เดี๋ยวนี้กลับอับเหม็นดำคล้ำตามเวลาที่ผ่านมา เสื้อแสงที่สวมใส่มีรอยขี้เกลือขึ้นอยู่เต็มหลัง คอเสื้อดำคลั่กด้วยเหงื่อไคล เขายังคงใส่มันได้ไม่ทุกข์ร้อน แต่วันไหนไม่ได้กินเหล้า นั่นแหละจึงจะทุกข์ร้อน กระเสือกกระสนหามันมากิน และปริมาณการดื่มเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ตั้งแต่งานศพพ่อมาฟักไม่เคยได้หยุดหย่อนเลย ร่างกายที่ดำคล้ำก็ดำหมองมากขึ้นอีก ขี้ไคลตามซอกหูซอกคอติดเป็นแผง บางวันอาบน้ำบ้างไม่อาบบ้าง ตอนเย็นกินเหล้าเมาหลับ เช้าตื่นสายต้องร้อนรนไปเปิดโรงเรียน ตารางอาบน้ำจึงไม่รู้จะจัดไว้ตรงไหน นอกจากกลิ่นตัวที่เหม็นสาบแล้ว ยังมีกลิ่นเหล้าคละคลุ้งด้วยในทุกครั้งที่พูดจากับครูที่โรงเรียน

แต่ฟักก็ยังทำหน้าที่ของเขามาได้จนถึงปิดเทอมปลาย แม้ว่าจะมีข้อบกพร่องบ้างเล็กน้อย อย่างเช่นลืมเก็บธงชาติในตอนเย็น แต่ก็เป็นผลดีกับเขา เพราะในวันรุ่งขึ้นไม่ต้องผูกอีกให้เสียเวลา เช่นนี้เป็นต้น มีเสียงห้ามปรามจากครูใหญ่อยู่เหมือนกันเกี่ยวกับเรื่องกินเหล้าตอนที่ฟักเอาเงินไปฝากที่บ้าน เสียงนั้นมีทำนองว่าให้เพลา ๆ ลงเสียบ้างเรื่องเหล้ายา ฟักก็ได้แต่ยิ้ม ๆ ไม่ตอบโต้อะไร ถ้าเป็นคนอื่นเขาอาจจะตอกกลับไปแล้ว

ว่า –เรื่องของกู.

กระแสเมรัยได้พัดพาป้อมปราการแห่งความกลัวทลายลงสิ้น ไม่เหลือแม้แต่ซากปรักหักพัง เขาไม่กลัวใครอีกแล้ว ไม่คิดสนใจสายตาคนอื่นที่มองมา ไม่สนใจเสียงคนอื่นที่ว่าขานเรื่องม่ายสมทรง แม้เมื่องานเดือนยี่ (งานประจำปีของวัด) ที่ผ่านมาเมื่อต้นปี ฟักก็พาม่ายสมทรงออกเดินเที่ยวแต่หัวค่ำ ไม่เกรงกลัวสายตาผู้ใด

มีอยู่บางครั้งที่สร่างเมา แล้วได้นั่งคิดทบทวนถึงการกระทำที่ผ่านๆ มา ขณะนั้นเองความดีก็เข้ามาพร่ำบอกเขาว่า ตัวเองกลายเป็นคนชั่ว คนเลว คนขี้เหล้าเมายาไปแล้ว และเมื่อคิดถึงสิ่งดีงาม ก็ดูเหมือนเขายิ่งห่างไกลกับมันมากขึ้นทุกที ยิ่งคิดหนักตระหนกอกสั่น ความกลัวก็เข้าเกาะกุมเขาอีก ทำให้พลอยกังวลไปหมด กังวลถึงคนรอบข้างจะพูดจาว่าร้าย นึกอับอายในการกระทำที่ผ่านมา ไม่กล้าแม้แต่จะออกไปซื้อของที่ท่ารถ จิตใจในยามนั้นถูกความดีทุบตีจนบอบช้ำ และเมื่อเริ่มหันเข้าหาเหล้า เจ้าความคิดเหล่านี้ค่อยๆ เลือนหายไปเหมือนภาพลวงตา ฟักจึงประคองให้ตัวเองเมาซึมอยู่ตลอดเวลาตลอดวัน อยู่ในโลกของเขา ไม่ปล่อยให้ตัวเองเล็ดลอดออกไปสู่โลกแห่งความจริง

โลกของเขาในตอนนี้เหมือนอยู่เหนือคนทุกคน อยู่เหนือปัญหาทุกปัญหา มันเป็นโลกส่วนตัวที่ลอยอยู่ไม่ติดดิน

ผิดกับเมื่อครั้งก่อน ครั้งที่ถูกกีดกันให้ออกไปมีโลกส่วนตัวอยู่อีกโลกหนึ่ง แต่ในโลกแห่งนั้นมีความว้าเหว่ทุกข์

ทรมานเพราะยังเป็นโลกที่ใจติดดินอยู่

นอกจากจะมีเหล้าแล้วเขายังมีเพื่อนพูดคุยอีกด้วย ตกเย็นฟักไปหาสัปเหร่อไข่เกือบทุกวัน นานวันเข้าความสนิทชิดเชื้อก็มีเพิ่มมากขึ้น พูดจาเล่นหัวเราะหัวใคร่กันเหมือนญาติสนิท ความทุกข์นั้นไม่สามารถเจาะกำแพงเข้ามาถึงตัวเขาได้ ตราบเท่าที่ยังมีความมึนเมาเป็นเกราะกันอยู่

ในช่วงปิดเทอมปลายปีนี้ฟักยิ่งมีเวลามากขึ้น ไม่ต้องคอยระแวงงานที่โรงเรียน ไม่ต้องระมัดระวังเวลาตื่น เขาดื่มหนักขึ้นอีกในช่วงนี้

งาน...งานที่เคยเชื่อว่าให้ความสุขที่แท้จริงได้ บัดนี้ไม่ใช่เสียแล้ว สิ่งที่ให้ความสุขกับเขาได้ก็คือน้ำเหล้าใส ๆ ในขวดนี่เอง ฟักยังคงกอดขวดไม่ยอมห่างเรื่อยมาจวบจนถึงวันสงกรานต์

เสียงระฆังดัง...หง่าง...ขึ้นชำแรกความสงบในตอนเช้ามืด ดังกังวานแว่วมาเป็นระยะ ๆ ท่วงทำนองเชื่องช้าเนิบนาบล่องลอยไปในความวิเวกสงัด แล่นเลียดเหนือทิวมะพร้าว แว่วแวะลงปลุกชาวบ้านให้ลุกขึ้นจากที่นอน หุงข้าว ต้มแกง จัดแจงเตรียมตัวเตรียมของไว้เพื่อมาทำบุญ เสียงนี้เป็นสัญญาณแห่งศรัทธาที่คนมีต่อศาสนาที่ชาวบ้านมีต่อวัด เสียงระฆังนี้มิได้บังคับหรือขอร้องให้คนที่ได้ยินต้องลุกขึ้นจากความอบอุ่นของที่นอน เสียงนี้ไม่มีอำนาจทำได้ถึงขนาดนั้น แต่คนที่ได้ฟังกลับให้อำนาจแก่มันเอง...

นอนต่อดีกว่า แต่อีกใจหนึ่งยังอยากที่จะไปมีส่วนร่วมกับวัด ทำไมล่ะ งานบุญงานกุศลนาน ๆ จึงจะมีสักครั้ง ทำไมจะไม่ไปร่วมด้วยเสียเล่า

ฟักกลับเข้ากระต๊อบ วางขัน ยกขวดเหล้าขึ้นส่องกับแสง แล้วกระดกอึก ๆ ลงลำคอ อาการมึนที่เหมือนมีเชื้ออยู่แล้วในตัวเมื่อวาน พอเติมเหล้าเข้าไปความมึนเมานั้นก็กลับมาง่ายดาย ดังสุนัขเชื่องที่เจ้าของกระดิกเรียก

ฟักเดินออกจากกระต๊อบมุ่งสู่ศาลาทำบุญด้วยความครึ้มอกครึ้มใจ และมั่นใจในสิ่งที่เขากำลังจะไปเผชิญ...

ที่ศาลาทำบุญ ชาวบ้านกำลังผลัดเปลี่ยนกันลุกออกไปใส่บาตร พระกำลังสวด เด็กวัดเริ่มเทถ่ายข้าวและกับข้าวใส่ภาชนะที่จัดเตรียม

ม่ายสมทรงนั่งฟังพระสวด พนมมือแต้อยู่แถวหลังสุด ครั้งแรกนั้นนางนั่งอยู่แถวหน้าเพื่อน เตรียมตัวตั้งแต่พระยังไม่ลงศาลา แต่แล้วถูกไล่ให้ไปนั่งข้างหลัง เป็นด้วยสรรพคุณต่าง ๆ ของม่ายสมทรง พวกเขาหวั่นเกรงกันว่านางอาจจะลุกขึ้นถกผ้าถุงให้พระดูในขณะที่ท่านกำลังสวด และที่พวกเขาไม่กล้าขับไล่นางให้ออกพ้นจากศาลาทำบุญนั้น ก็เพราะว่าได้ชั่งใจดูแล้ว กลัวจะเกิดเรื่องราวอย่างทิดส่งที่เคยประสบมาเมื่อครั้งบังสุกุลกระดูกปีที่แล้ว มรรคนายกจึงออกอุบายว่า "ผู้หญิงต้องไปนั่งข้างหลัง" และเมื่อนางขยับร่นแถวมา ที่ก็เต็มหมดแล้ว ตรงนี้ของลุง...ตรงนี้ของยาย...ตรงนี้ของคนโน้น คนนี้ ร่นถอยมาเรื่อยจนถึงแถวสุดท้าย กระนั้นก็ดี คนที่นั่งข้าง ๆ ม่าย

สมทรงก็ต้องคอยระแวงระวังนางไว้ ทุกครั้งที่ม่ายสมทรงขยับตัว คนข้าง ๆ จะหันมามอง มองอย่างพร้อมที่จะเข้าตะครุบ เพื่อป้องกันความบัดสีที่อาจจะบังเกิดขึ้นในศาลาทำบุญ

จริงดั่งฟักเคยคาด ขณะที่เขาเดินมาตามทางลาดปูนเพื่อสู่ศาลาทำบุญ สายตาหลายคู่เหลียวมองร่างนั้นในขณะที่มือพนม มีบางคนเอนเอียงเข้ากระซิบกระซาบ หูฟังพระสวดมนต์แต่ปากก็ซุบซิบทำนายกันว่า "มันมาทำไมของมัน"

ร่างผอมแห้งห่อหุ้มด้วยเสื้อขาวหม่นยับ กางเกงสีกากีคร่ำคร่าเคลื่อนใกล้เข้ามา ผมบนหัวมีสีขาวแซมเป็นหย่อม ๆ เส้นผมแข็งชี้ไร้ระเบียบ ราวกับหญ้าที่ขึ้นรกอยู่ในสวน รูปร่างที่เดินมานั้นไร้ซึ่งสง่าราศี มันเป็นเพียงไอ้ขี้เมาหยำเปคนหนึ่ง และเป็นคนเดียวในตำบลนี้ที่เมามายได้ขนาดนั้น

ฟักไม่สนใจกับสายตาของใคร เขาเดินตรงไปที่ลานตักบาตร เซบ้างเล็กน้อยแต่ไม่ถึงกับเสียกิริยา ม่ายสมทรงเห็นฟักเข้าก็ลุกพรวดขึ้นจนคนนั่งข้าง ๆ สะดุ้ง นางลุกขึ้นขณะที่พระกำลังสวด แถออกจากศาลาทำบุญไปหาฟักที่ลานตักบาตร นางตรงเข้าไปหา ยิ้มร่าราวกับคนที่ไม่ได้เจอะเจอกันมาเป็นปี ฟักถมึงตาตะคอกถาม

"แกมาทำไมที่นี่" คนที่กำลังตักบาตรอยู่ชะงักมือหันมามอง เมื่อเห็นฟักกำลังถามม่ายสมทรง จึงหันกลับไป

ม่ายสมทรงหน้าสลดลง อาการกลัวลานเข้าสถิต

อยู่ในใจนางแปรเปลี่ยนออกเป็นกิริยา

"ไป๊ กลับบ้านไป๊!" เขาออกปากไล่ กลิ่นเหล้าคลุ้ง หลายคนที่อยู่ในบริเวณนั้นหันมอง คนที่อยู่ในศาลาก็มองอยู่เช่นกัน

ม่ายสมทรงเดินหนีห่างออกไป แต่ไม่วายที่จะหันกลับมามอง จวบจนเมื่อเห็นฟักไม่สนใจแล้วนางจึงหยุดยืนอยู่ใต้ต้นหูกวางเพื่อมองดูอยู่ห่าง ๆ

ฟักช่วยยกสำรับกับข้าวที่เต็มแล้วออกจากฐานวาง ทุกครั้งที่เข้าไป คนที่กำลังใส่บาตรอยู่ก็ผงะถอย กลิ่นเหม็นสาบหืนผสมกับกลิ่นเหล้าคลุ้งกระจาย หญิงสาวบางคนถอยออกห่าง ทำจมูกย่น กลิ่นที่ชวนคลื่นเหียนกลบกลิ่นหอมของน้ำอบน้ำปรุงที่หล่อนเหยาะหยอดมา แต่ ...ฟักไม่สนใจว่าใครจะมีท่าทีอย่างไร เขายังคงทำอย่างที่เคยทำ อาจจะคล่องแคล่วกว่าปีที่แล้วด้วยซ้ำ เพราะความมั่นใจในตัวที่เคยหนีไปนั้นได้กลับมาแล้วในปีนี้

พระสวดเสร็จกำลังลุกลงจากอาสนะเดินกลับขึ้นกุฏิ ชาวบ้านแยกย้ายกันกลับ ฟักและเด็กวัดช่วยกันเก็บกวาดลานตักบาตรและศาลาทำบุญ เรียบร้อยแล้วฟักจึงเดินขึ้นวัด เขารู้สึกถึงดีกรีในหัวเริ่มเสื่อมลง ความมั่นใจกำลังโบกมือลา

พระฉันเช้าเสร็จแล้ว...

ขณะที่ฟักกำลังถ่ายกับข้าวลงปิ่นโตเพื่อจะหิ้วกลับไปกินที่กระต๊อบกับม่ายสมทรง เด็กวัดคนหนึ่งก็มาบอกกับเขาว่า :

"กินข้าวแล้ว หลวงพ่อให้ขึ้นไปหาหน่อย"

ฟักอุ้มโถข้าวและหิ้วปิ่นโตกลับกระต๊อบ ในใจคิดว้าวุ่นว่าหลวงพ่อท่านจะเรียกไปทำไม ท่านมีเรื่องอะไรหรือว่ามีคนมาร้องเรียนท่านเกี่ยวกับเรื่องการกินเหล้าของเขา ท่านอาจจะไล่ให้ไปอยู่ที่อื่น ในหัวของฟักยังมีคำถามเหล่านี้วนเวียนถามตลอดเวลา แม้แต่ในขณะกินข้าว ในที่สุดก็คิดในแง่ดีเข้าว่า ท่านอาจจะเรียกใช้ทำงานวัดเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เป็นได้ คิดดังนี้แล้วจึงค่อยคลายกังวล อาบน้ำให้เนื้อตัวสะอาดสะอ้าน และคงไม่ต้องอาศัยน้ำมึนเมาเพื่อเรียกหาความมั่นใจให้ตัวเอง เพราะฟักไม่เคยคิดว่าหลวงพ่อท่านจะเป็นเช่นคนอื่นๆ อีกอย่างท่านอาจจะตำหนิเอาถ้าท่านได้กลิ่น

แต่ครั้นก่อนออกจากกระต๊อบ ความหวาดกลัวก็จู่โจมมาอีก นึกอยากจิบเหล้าสักอึกสองอึก เมียงมองมันอยู่สักครู่ คว้าคอขวดหมับ ยกขึ้นดื่มอึก ๆ –พอให้หน้าตึงๆ. เขาบอกกับตัวเอง

หลวงพ่อนั่งอยู่บนพรมผืนสี่เหลี่ยมสีแดงคล้ำ มีลวดลายดำ-ขาวแลบออกมาให้เห็นบ้างเล็กน้อย พอคาดเดาได้ว่าหลวงพ่อนั่งทับรูปม้าสีขาวเอาไว้ ท่านนั่งอิงเบาะสีเหลืองซึ่งอยู่ติดกับฝาหน้ากุฏิ ด้านซ้ายมือมีโต๊ะหมู่บูชาโต๊ะตัวบนสุดตรงกลางเป็นที่ตั้งพระพุทธรูปซึ่งอยู่ในครอบแก้ว คู่รองลงมาเป็นพระโมกคัลลาและพระสารีบุตรอยู่องค์ละข้าง โต๊ะคู่ที่สามเป็นที่วางงาช้าง (ปลอม) สีเหลืองไข่ไก่ ปลายเรียวทั้งสองข้างโค้งเข้าหากัน โต๊ะเล็กลดหลั่นลงมาเรื่อย ๆ มีกรวยเทียนวางไว้เป็นหมวดหมู่ กระดาษสีทอง เขียว เหลือง แดง พับเป็นยอดแหลมครอบปาก

แก้วดูวิจิตร ตรงกลางหน้าแท่นกราบมีกระถางธูปทองเหลือง ธูปสามดอกติดแดงโชยควัน เทียนบนเชิงยังส่องแสง มีพรมสี่เหลี่ยมสีน้ำตาลลายขาวปูไว้หน้าแท่นกราบ ด้านขวาของพรมเป็นที่ปักตาลปัตร และในตู้กระจกที่ตั้งติดฝาด้านข้าง ภายในนั้นมีพัดยศปักอยู่ในแท่น พื้นกระดานหน้ากุฏิเป็นมันเงาด้วยแล็กเกอร์ บริเวณนี้สะอาดสะอ้านไม่มีเศษผงเศษกระดาษสักชิ้น

หลวงพ่อรินน้ำชาขึ้นจิบ หลังจากฉันเช้าและสวดมนต์เสร็จแล้วท่านมักจะนั่งอยู่หน้ากุฏิเป็นประจำ คอยรับญาติโยมชาวบ้านที่จะมาหา มานิมนต์ มาขอคำปรึกษา มาให้ดูฤกษ์ มาขอพระเครื่อง หลวงพ่อไม่เคยขัดศรัทธาใคร เพียงแต่ถ้าบางครั้งดูออกจะเกินเลย ท่านก็เตือนสติเสียทีหนึ่ง สำหรับในตำบลแห่งนี้แล้ว ศรัทธาทั้งหมดได้รวมอยู่ในตัวท่าน บางคนเมื่อเห็นว่าลูกหลานกำลังออกนอกลู่นอกทาง ว่ากล่าวตักเตือนไม่ฟัง ก็พามาให้หลวงพ่อตักเตือนฉุดรั้งเอาไว้ในทางที่ถูกที่ควร

ฟักมาถึงหน้ากุฏิ เขานั่งคุกเข่าก้มลงกราบหลวงพ่อสามครั้งแล้วพับเพียบราบลงกับพื้น เขาไม่กล้าเข้าไปใกล้มากกว่านี้ เกรงว่ากลิ่นเหล้าจะเข้าหาท่าน ฟักพนมมือขึ้นถาม

"หลวงพ่อจะใช้อะไรผมครับ"

"เปล่าหรอก เข้ามาใกล้ๆ สิ..." สิ้นเสียงท่าน ฟักจึงคลานเข่าเข้าไป แต่ยังไม่วายดูทิศทางลม

"เป็นยังไงเอ็ง ฮึ เดี๋ยวนี้ทำไมจึงห่างวัดห่างวานัก" ท่านถามฟักเบาๆ พอได้ยินระหว่างเขา เป็นคำถาม

ที่ง่ายๆ แต่สำหรับฟักเองในตอนนี้เขาไม่มีคำตอบเลย ต่อคำถามนี้ทำให้เขาต้องอึดอัด ฟักยกมือขึ้นพนมสายตาหลบต่ำลง

"อืม เอ้อ...ผม...ผมอายคนครับ" โล่งใจที่ผ่านพ้นคำถามนี้

"อือ อือ..." ท่านพยักหน้ารับแล้วรินน้ำชาขึ้นจิบอีก วางถ้วยน้ำชาลง

"แล้วทีเอ็งกินเหล้าเมายา ตะโกนสวดมนต์โหวกเหวก ร้องห่มร้องไห้เป็นคนบ้านั่นน่ะ เอ็งไม่อายใช่มั้ย แต่เวลาเอ็งจะมาหาข้าเอ็งอาย อ้อ อ้อ..."

ฟักใจสะท้านขึ้นมาเมื่อโดนจี้ตรงใจ

"ผมกลุ้มครับ" เขารับสารภาพออกมา ใบหน้าเศร้า

"แล้วมันแก้ได้ใช่มั้ยล่ะ เหล้าน่ะ" หลวงพ่อถามเนิบๆ

ฟักอยากจะตอบเหลือเกินว่า -ใช่ครับ. แต่เขาไม่กล้า จึงได้อึ้งไว้

"บวชเรียนมาตั้งนาน ไม่รู้บ้างเลยเรอะว่ามันเป็นของไม่ดี"

"รู้ครับ" ในใจนั้นอยากจะบอกท่านว่า -ท่านลองมาเป็นผมดูบ้างเถอะครับ. กำลังคิดอยู่หลวงพ่อท่านพูดขึ้นว่า

"เหล้ามันไม่เคยช่วยแก้ความกลุ้มได้จริงหรอก เมาแล้วก็หายกลุ้ม หายเมาแล้วก็กลับมากลุ้มอีก มันต้องแก้ที่เหตุ ไม่ใช่มาตามแก้ที่ผล น้ำทองแดงมันเป็น

น้ำแห่งความฉิบหาย กินเข้าไปแล้วเปลี่ยนนิสัยได้ คนนิสัยดี ๆ กินเข้าไปแล้วก็หยาบโลน รำเฉิบ ๆ ไม่อายใคร กินเข้าไปแล้วแปลงกายได้ ทำได้สารพัดสารเพ จะคลานสี่ตีนเป็นหมาก็ทำได้ จะเป็นนักเลงใหญ่โตทำได้ทั้งนั้น มันขาดสติแล้วนี่ พอรุ่งเช้าหายเมาก็มานั่งเสียใจสิคราวนี้ เมื่อวานนี้กูทำอะไรไว้ คนโน้นมาเล่าให้ฟัง คนนี้มาเล่าให้ฟัง ก็อาย พออายเข้าไม่รู้จะทำยังไงดี ก็หันเข้าหาเหล้าอีก เมาให้มันหายอาย บางคนเป็นเพื่อนฝูงกันแท้ ๆ พอกินไอ้น้ำเปลี่ยนนิสัยนี่เข้าไป เมาได้ที่แล้วก็ซกต่อยกันหัวร้างข้างแตก บางรายยิงกันตายแทงกันตายเข้าตื่นขึ้นมาพอรู้ว่านอนอยู่ในตะราง ก็ร้องไห้โฮ เสียอกเสียใจ เพราะเหล้าพาไปแท้ ๆ ข้าไม่เคยได้ยินเลยว่า... คนเมาจะทำอะไรได้ดี... รึว่าข้าไม่เคยกินเหล้าก็ไม่รู้นะ" ท่านพูดแล้วหัวเราะกับฟัก

"อร่อยมั้ย ไอ้น้ำนี่"

"ไม่ครับ"

"เอ็...มันก็แปลกอยู่ อร่อยก็ไม่อร่อย เมาแล้วก็มีแต่ผลเสีย เสียเงินเสียทองซื้อมากิน เอ็งก็ยังกินอยู่ได้ทุกวัน แปลกมั้ยฟัก?"

"ครับ"

"ดูเอ็งอยู่นานแล้ว นึกว่าเอ็งคงรู้ชั่วรู้ดีบ้าง ถึงปล่อยไม่ตักเตือน นึกว่าสักพักคงเลิกไปเอง แต่นี่เอ็งยิ่งเดินต่ำลงทุกวัน ๆ เดี๋ยวนี้ดูกระจกบ้างหรือเปล่า เห็นบ้างมั้ยล่ะว่าตัวเอ็งน่ะแก่ลงขนาดไหน ดูยังกะคนอายุสักห้าสิบ เหล้ายานั้นไม่ใช่ของดีหรอก เชื่อข้าเถอะ ถ้าเป็นของดี

แล้ว พระพุทธองค์ท่านคงไม่บัญญัติขึ้นมาห้ามหรอก..."

หลวงพ่อท่านหยุดพูดเมื่อสายตาเหลือบเห็นลุงมีกับป้าสายและทิดศักดิ์เดินขึ้นกุฏิมา ทั้งสามก้มลงกราบหลวงพ่อยิ้มให้อย่างคุ้นเคย

"ว่าไงโยม?"

"จะมาให้หลวงพ่อดูฤกษ์ปลูกบ้านให้ลูกชายเขาหน่อย นิมนต์หลวงพ่อว่าธุระให้เสร็จก่อนเถอะครับ" ลุงมีว่ากับหลวงพ่อโดยไม่ได้หันมองหน้าฟัก

หลวงพ่อจึงพูดต่อกับฟักว่า

"...ขอเถอะ ข้าขอ อย่าได้กินอีกเลย จะได้มั้ย"

"ครับ ได้ครับ" ฟักรับคำเบาๆ

"เออ ดีแล้ว วันนี้ก็วันดีปีใหม่ของไทยเรา รับศีลไปถือไว้ ครองตัวอยู่ในทางของศาสนา จิตใจจะได้เบิกบาน เริ่มต้นกันใหม่ ที่แล้วมาก็อย่าไปคิดถึงมัน เอ้า...ไปหยิบตาลปัตรนั่นมา"

ฟักคลานเข้าไปเอื้อมหยิบตาลปัตรที่ข้างโต๊ะหมู่ ความมึนเมากำลังละลายหาย จิตใจสั่นประหม่าไปหมดเมื่อมีคนอื่นมาร่วมอยู่ด้วย ไม่กล้าแม้แต่จะเหลือบมองคนทั้งสามที่นั่งอยู่เยื้องกัน ฟักคลานเข่าเข้าส่งตาลปัตรให้หลวงพ่อด้วยมือสั่นเทา

"ลืมหรือยังล่ะ อาราธนาศีลน่ะ"

"ยังครับ"

ฟักเริ่มอาราธนาศีลห้าด้วยเสียงสั่นรัวและเร็ว เขาอยากให้เสร็จสิ้นไปโดยไว อึดอัดเพราะสายตาสามคู่ที่มองมา หลวงพ่อให้ศีลแล้วเขารับตาม เสร็จแล้วท่าน

ส่งตาลปัตรให้เอาไปเก็บที่เดิม

"เอาละ ไปเถอะ แล้วศีลของข้าน่ะอย่าให้มันขาดง่ายเป็นด้ายว่าวเสียล่ะ" ท่านสั่งเสียขณะที่ฟักก้มลงกราบลา

เขาคล้อยหลังลงกุฏิได้ยินเสียงหลวงพ่อพูดว่า "...เรียกมันมาเตือน มันก็เหมือนลูกหลาน..."

ฟักกลับมายังกระต๊อบ ในหูของเขามีแต่คำของหลวงพ่อที่ตักเตือนแว่วอยู่ ในใจเขามีศรัทธาแห่งศีลที่เพิ่งรับมาปฏิบัติ ศีลทั้งห้าข้อนี้เขาเคยปฏิบัติเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตอยู่ก่อนแล้ว ศีลข้อแรกขาดลงเมื่อคราวตีหมาดำตายที่หน้าโรงเรียน ตั้งแต่คราวนั้นก็ไม่เคยขึ้นไปรับใหม่อีกเลย กลับมาต้องละเมิดเสียอีกข้อหนึ่ง ก็คราวงานศพพ่อที่กินเหล้าเข้าไป แล้วก็กินติดต่อมาเรื่อย ศีลข้อนี้จึงขาดอยู่ตลอดเวลา ยังคงเหลืออยู่สามข้อที่ไม่เคยเสียหาย เขายังไม่เคยลักขโมยของใคร ยังไม่เคยลักลอบได้เสียกับลูกเมียใคร และยังไม่เคยพูดจาปลิ้นปล้อนโกหกกับใคร

ในวันนี้เป็นวันปีใหม่ (สงกรานต์) วันที่ควรจะเริ่มต้นชีวิตใหม่ เขารับศีลมาใหม่อีกครั้ง นึกถึงคำหลวงพ่อที่ให้เริ่มตั้งต้นชีวิตใหม่ ลืมเรื่องเก่าๆ ทิ้งเสีย –เอาละ กูจะลองเริ่มต้นใหม่อีกที.

ฟักหยิบขวดเหล้าที่ยังมีเหล้าเหลืออยู่ครึ่งขวดหิ้วออกนอกกระต๊อบ เทมันออกลงราดดินจนหมดขวด กลิ่นเหล้าโชยขึ้น บางขณะรู้สึกน้ำลายสออยู่ในปาก กระเดือกกลืนน้ำลายกลับ แล้วเหวี่ยงขวดเปล่าลอยคว้างไปในดง

มะพร้าวหลังกระต๊อบ –สิ้นสุดกันที.

ฟักเดินเชื่องกลับมาทรุดนั่งลงที่แคร่หน้ากระต๊อบยามนี้...เหมือนดั่งตัวเองกำลังฝัน ฝันถึงการกลับมาเกิดใหม่อีกครั้งหนึ่ง สิ่งรอบ ๆ กายนั้นดูกลับมีชีวิตชีวาขึ้น แม้แต่ใบไม้น้อย ๆ ที่ถูกสายลมไกว ก็เหมือนมีชีวิตด้วย ลมที่โชยมาโดนตัวอ่อนนุ่ม น่าสัมผัส ประหนึ่งว่ามันกำลังทะนุถนอมเขาให้เร่งเติบกล้าในชีวิตใหม่ ความสงบในใจแผ่ซ่านขึ้นจนเขาไม่แน่ใจว่าตัวเองฝันไปหรือเปล่า...

ในวันว่างเช่นนี้ควรจะทำอะไรดี –งานสิ...ทำงาน. เสียงหนึ่งกระซิบบอก

ฟักเดินเข้ากระต๊อบ ภายในนั้นสกปรก รุงรัง และราวมันเปล่งเสียงถามว่า

–ไงเอ็ง กลับมาแล้วเรอะ?

และในจิตสำนึกได้ส่งเสียงตอบขึ้นมาว่า

–เออ...กูกลับมาแล้ว.

ฟักเก็บมุ้งและผ้าห่มออกซัก รวมเสื้อผ้าทั้งหมด ขณะที่กำลังนั่งซักอยู่หลังกระต๊อบ ม่ายสมทรงเดินกลับมา นางถือกระป๋องนมกระป๋องโอวัลตินที่พระท่านทิ้งแล้วติดกลับมาด้วย หยุดยืนดูฟักเหมือนกับไม่เคยเห็น ฟักบอกให้นางเอาสมบัติบ้าเหล่านั้นไปทิ้ง แล้วให้เอามุ้งหมอนออกซักตาก ขัดถูหม้อไหที่ดำเขรอะ แล้วทั้งสองจึงช่วยกันทำความสะอาดภายในกระต๊อบ งานการช่างมากมายจนเขาให้รู้สึกแปลกใจว่า ที่แล้ว ๆ มาตัวเองมีชีวิตอยู่ภายในนี้ได้อย่างไร...โดยไม่นึกรำคาญ

ฟักเอาลังกระดูกของพ่อที่วางไว้บนหิ้งลงมาทำ

ส่งตาลปัตรให้เอาไปเก็บที่เดิม

"เอาละ ไปเถอะ แล้วศีลของข้าน่ะอย่าให้มันขาดง่ายเป็นด้ายว่าวเสียล่ะ" ท่านสั่งเสียขณะที่ฟักก้มลงกราบลา

เขาคล้อยหลังลงกุฏิได้ยินเสียงหลวงพ่อพูดว่า "...เรียกมันมาเตือน มันก็เหมือนลูกหลาน..."

ฟักกลับมายังกระต๊อบ ในหูของเขามีแต่คำของหลวงพ่อที่ตักเตือนแว่วอยู่ ในใจเขามีศรัทธาแห่งศีลที่เพิ่งรับมาปฏิบัติ ศีลทั้งห้าข้อนี้เขาเคยปฏิบัติเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตอยู่ก่อนแล้ว ศีลข้อแรกขาดลงเมื่อคราวตีหมาดำตายที่หน้าโรงเรียน ตั้งแต่คราวนั้นก็ไม่เคยขึ้นไปรับใหม่อีกเลย กลับมาต้องละเมิดเสียอีกข้อหนึ่ง ก็คราวงานศพพ่อที่กินเหล้าเข้าไป แล้วก็กินติดต่อมาเรื่อย ศีลข้อนี้จึงขาดอยู่ตลอดเวลา ยังคงเหลืออยู่สามข้อที่ไม่เคยเสียหาย เขายังไม่เคยลักขโมยของใคร ยังไม่เคยลักลอบได้เสียกับลูกเมียใคร และยังไม่เคยพูดจาปลิ้นปล้อนโกหกกับใคร

ในวันนี้เป็นวันปีใหม่ (สงกรานต์) วันที่ควรจะเริ่มต้นชีวิตใหม่ เขารับศีลมาใหม่อีกครั้ง นึกถึงคำหลวงพ่อที่ให้เริ่มตั้งต้นชีวิตใหม่ ลืมเรื่องเก่า ๆ ทิ้งเสีย –เอาละ กูจะลองเริ่มต้นใหม่อีกที.

ฟักหยิบขวดเหล้าที่ยังมีเหล้าเหลืออยู่ครึ่งขวดหิ้วออกนอกกระต๊อบ เทมันออกลงราดดินจนหมดขวด กลิ่นเหล้าโชยขึ้น บางขณะรู้สึกน้ำลายสออยู่ในปาก กระเดือกกลืนน้ำลายกลับ แล้วเหวี่ยงขวดเปล่าลอยคว้างไปในดง

มะพร้าวหลังกระต๊อบ –สิ้นสุดกันที.

ฟักเดินเชื่องกลับมาทรุดนั่งลงที่แคร่หน้ากระต๊อบ ยามนี้...เหมือนดั่งตัวเองกำลังฝัน ฝันถึงการกลับมาเกิดใหม่อีกครั้งหนึ่ง สิ่งรอบ ๆ กายนั้นดูกลับมีชีวิตชีวาขึ้น แม้แต่ใบไม้น้อย ๆ ที่ถูกสายลมไกว ก็เหมือนมีชีวิตด้วย ลมที่โชยมาโดนตัวอ่อนนุ่ม น่าสัมผัส ประหนึ่งว่ามันกำลังทะนุถนอมเขาให้เร่งเติบกล้าในชีวิตใหม่ ความสงบในใจแผ่ซ่านขึ้นจนเขาไม่แน่ใจว่าตัวเองฝันไปหรือเปล่า...

ในวันว่างเช่นนี้ควรจะทำอะไรดี –งานสิ...ทำงาน. เสียงหนึ่งกระซิบบอก

ฟักเดินเข้ากระต๊อบ ภายในนั้นสกปรก รุงรัง และราวมันเปล่งเสียงถามว่า

–ไงเอ็ง กลับมาแล้วเรอะ?

และในจิตสำนึกได้ส่งเสียงตอบขึ้นมาว่า

–เออ...กูกลับมาแล้ว.

ฟักเก็บมุ้งและผ้าห่มออกซัก รวมเสื้อผ้าทั้งหมด ขณะที่กำลังนั่งซักอยู่หลังกระต๊อบ ม่ายสมทรงเดินกลับมา นางถือกระป๋องนมกระป๋องโอวัลตินที่พระท่านทิ้งแล้วติดกลับมาด้วย หยุดยืนดูฟักเหมือนกับไม่เคยเห็น ฟักบอกให้นางเอาสมบัติบ้าเหล่านั้นไปทิ้ง แล้วให้เอามุ้งหมอนออกซักตาก ขัดถูหม้อไหที่ดำเขรอะ แล้วทั้งสองจึงช่วยกันทำความสะอาดภายในกระต๊อบ งานการช่างมากมายจนเขาให้รู้สึกแปลกใจว่า ที่แล้ว ๆ มาตัวเองมีชีวิตอยู่ภายในนี้ได้อย่างไร...โดยไม่นึกรำคาญ

ฟักเอาลังกระดูกของพ่อที่วางไว้บนหิ้งลงมาทำ

ความสะอาด ปัดฝุ่น ปัดหยากไย่ออกจากรอบลัง พรุ่งนี้เป็นวันบังสุกุลกระดูก เขาตั้งใจจะเอากระดูกพ่อไปร่วมบังสุกุลด้วย วิญญาณของพ่อจะได้สุขสบาย

บ่ายสามโมงกว่าแล้วทุกอย่างจึงค่อยเสร็จลง เขาคิดว่าตัวเองควรจะไปตัดผมเผ้าเสียให้เรียบร้อย พรุ่งนี้จะได้กลายเป็นคนใหม่ทั้งกายและใจ

เขานึกฝันถึงในวันรุ่งขึ้นที่ตัวเองเดินอุ้มลังกระดูกพ่อเข้าไปในศาลาโรงทึม ทุกคนคงพากันแปลกใจในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพียงข้ามวันเท่านั้นเองที่เขากลับกลายเป็นคนใหม่ได้

ฟักออกจากกระต๊อบหมายมุ่งไปร้านตัดผมที่ท่ารถ แต่ครั้นพอเริ่มคิดว่าจะต้องไปเผชิญหน้าใครต่อใครที่ท่ารถ ความละอายและความกลัวก็บังเกิดขึ้น มันจู่โจมเข้ามาจนตั้งตัวไม่ติด ตกใจกลัวในความคิด ขาที่กำลังจะก้าวออกอ่อนเปลี้ยหมดแรงลง มือไม้พานสั่น เขาซวนเซทรุดลงนั่งที่แคร่หน้ากระต๊อบนั่นเอง เขาจะต้องไปเจอกับคนพวกนั้นหรือ นานมาแล้วที่ไม่เคยเจอกับคนพวกนั้นในลักษณะไม่มึนเมา รู้สึกขลาดกลัวที่จะต้องไปเผชิญ ฟักคิดถึงเหล้าขึ้นมาทันที ใจสั่นอ่อนเพลียไปหมด

–ไม่...กูต้องไม่กินมัน!

–ไม่อีกเด็ดขาด กูเลิกแล้ว!

แต่ความกล้าได้หลบลี้เข้าไปอยู่ส่วนลึกเสียแล้ว ไม่ว่าจะเรียกร้องอ้อนวอน ขู่บังคับอย่างไรมันก็ไม่ยอมออกมา และดูเหมือนรูเลี้ยวที่ความกล้าหลบหนีไปซ่อนนั้น ได้ถูกความกลัวบดบังจนหนาทึบ เขาได้แต่เฝ้าปลอบโยน

มันว่า -เอาไว้มืด ๆ แล้วค่อยไปกัน.

ฟักนั่งนอนอยู่ในกระต๊อบจนเย็น เวลาที่ผ่านเลยไปมันได้พาความหงุดหงิด กระสับกระส่าย ทุกข์ทรมานมาทิ้งทับถมบนตัวเขา แล้วก็จากไป มันลำเลียงมาเรื่อย ๆ ราวกับมดขนไข่เอามาไว้ในรังแห่งใหม่ ขบวนของมันยาวเหยียดไม่ขาดระยะ และไม่รู้จักหมดจักสิ้น ถ้าทุกข์ทรมานของฟักสามารถเห็นเป็นรูปร่างได้ คงเห็นเต็มเอียดอยู่ในกระต๊อบ ล้นทะลักไหลออกมาทางประตู บางทีมันอาจจะท่วมทั้งตำบลแห่งนี้เสียด้วยซ้ำ...

ขณะที่เขาดูม่ายสมทรงติดไฟอุ่นกับข้าว การกระทำของนางขวางหูขวางตาไปหมด แม้แต่วิธีจุดไม้ขีดไฟของนาง และอีกหลายอย่างที่เขาไม่พอใจ หงุดหงิดเอากับนางอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ย ตวาดเอาบ้าง ทำท่าจะลงไม้ลงมือกับนางบ้าง ผุดลุกผุดนั่งเดินไปเดินมาอยู่ในกระต๊อบ

ยิ่งเย็นยิ่งอยากเหล้า ได้เวลาของเขาแล้ว มือสั่นระริก อ่อนเรี่ยวอ่อนแรงหมดสิ้น ปัญหาในตอนบ่ายที่เคยบอกกับตัวเองว่าไม่กล้าเผชิญหน้ากับผู้คนนั้น บัดนี้ดูเหมือนไม่ใช่ปัญหาเสียแล้ว ปัญหาในตอนนี้กลายเป็นว่าเขาอยากกินเหล้ามากกว่าสิ่งอื่นใด

-ก็ง่ายนิดเดียวนี่ เพียงให้นางเดินไปซื้อเท่านั้นก็สิ้นเรื่อง.

-แล้วคำรับปากที่ให้ไว้กับหลวงพ่อเมื่อเช้านี้ล่ะ จะทำอย่างไร?

ฟักพะว้าพะวง เริ่มตัดสินใจไม่ถูกว่าจะเลือกอยู่ฝ่ายไหนดี ระหว่างความอยากเหล้า กับคำที่รับปากไว้กับ

หลวงพ่อ บางทีก็เซซวนเข้ากับอีกฝ่ายหนึ่ง บางครั้งก็กลับมาฝักใฝ่กับฝ่ายเดิม ดูเหมือนการต่อสู้ภายในจิตใจที่คุกรุ่นมาแต่ตอนบ่ายนั้น บัดนี้กำลังทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ แน่นอนละ ทั้งสองฝ่ายจะไม่มีการประนีประนอมกันเด็ดขาด ฟักต้องชี้ขัดลงไปเลยว่าเขาจะเลือกอยู่ฝ่ายไหนกันแน่ และจำเป็นต้องสลัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งไป

ม่ายสมทรงเรียกร้องให้ฟักร่วมกินข้าว เสียงนั้นฟังเหมือนกับจะเย้ยหยันมากกว่า เขากินไม่ลง รู้สึกคลื่นเหียนพร้อมที่จะอ้วกออกมา ในท้องนั้นมีแต่ลมตีขึ้นเป็นระยะๆ และทุกครั้งที่ลมตีขึ้นจะต้องโก่งคออ้วก–เอิ้ก–อ้ากให้มันออกมา แต่ก็ไม่มีอะไรออก นอกจากน้ำลายเหนียวยืด หูอื้ออึงไปหมด น้ำหูน้ำตาไหล

–มันยังมีกะใจกินอยู่อีก กูไม่สบายมันยังไม่ยอมดู ดูๆ ดูมันกินสิ มูมมามยังกับหมูหมา ไม่นึกสนใจกูเลย. ฟักด่าก่นอยู่ในใจ

จนค่ำแล้ว...

ฟักยังประคองตัวเองมาได้เรื่อยๆ แม้ว่าหนทางจะไม่ราบรื่น แต่พยายามกระเสือกกระสนทุรนทุรายไปให้ถึงจุดหมายแห่งการอดเหล้าให้ได้ มีเพียงสัจจะที่ให้ไว้กับหลวงพ่อเท่านั้นเป็นกำลังใจ เขาออกจะไม่แน่ใจด้วยซ้ำว่า ถ้าเขารับปากไว้กับคนอื่นที่ไม่ใช่หลวงพ่อ เขาจะทนมาได้ถึงขนาดนี้หรือไม่ บางทีอาจจะกลับไปกินมันอีกตั้งแต่ยังไม่ทันเย็นก็เป็นได้ พิษสงมันร้ายกาจนัก ทารุณต่อร่างกายและจิตใจอยู่ตลอดเวลา เหลือเพียงกำลังใจที่เด็ดเดี่ยวเท่านั้นที่ยังคงอยู่สู้กับมัน

ร่างกายเขาอ่อนเปลี้ยไม่มีแรงทุกขณะ แต่แปลกที่ไม่รู้สึกหิวเลย หรือว่าหิวแต่กินไม่ลงก็ไม่แน่ใจนัก ฟักคิดว่าควรจะกินข้าว เพื่อจะได้เรียกเรี่ยวแรงกลับมาไว้ต่อสู้กับมัน

ในขณะที่กินข้าวอยู่บนแคร่กับแสงตะเกียง ข้าวทุกช้อนที่ตักเข้าปากทุกครั้ง มือที่ยกสั่นไหว เม็ดข้าวกระเด็นตกเกลื่อน เหมือนเด็ก ๆ ที่เพิ่งหัดกินข้าวเองเป็นครั้งแรก ฟักรู้สึกระยะทางจากจานถึงปากนั้นช่างแสนไกล จึงก้มหน้าลงจนเกือบชิดจาน เพื่อไม่ให้ระยะห่างจากจานถึงปากต้องไกลกันเกินความจำเป็นนัก กระนั้นก็ตามมือยังไม่วายสั่น ยิ่งตั้งใจมือกลับยิ่งสั่น หรือว่าปากที่ชะโงกลงไปงับช้อนข้าวนั้นจะสั่นด้วย ทุกครั้งที่ข้าวเข้าปากจึงกระฉอกหกออกเกือบครึ่ง และที่สำคัญ เขาไม่ได้รับรสชาติจากข้าวเหมือนก่อนเลย –ลิ้นกูเป็นอะไร.

ฟักกินข้าวได้ไม่ถึงครึ่งจานก็ต้องล้มเลิกความพยายาม ข้าวที่เดินทางลงไปตามลำไส้นั้น คงยังไม่ถึงกระเพาะด้วยซ้ำ ก็ถูกขย้อนกลับออกมาอีกทางปาก

เขาอ้วกออกมา ข้าวและกับเละ ๆ กระจายเกลื่อนอยู่บนแคร่...

ลนลานเหลียวคว้าขันน้ำ เดินตัวสั่นออกมาบ้วนปากนอกกระต๊อบ กลับเข้ามาตั้งใจจะบอกให้นางสมทรงเก็บกวาดยกสำรับไปเก็บ เช็ดกองอ้วกบนแคร่ เขาบอกนางด้วยเสียงเบา ๆ อย่างคนสิ้นแรง ลิ้นเหมือนจะแข็งทื่อไม่ยอมกระดิก เสียงที่ออกมาจึงฟังไม่รู้เรื่อง ม่ายสมทรงยังคงนั่งมองกองอ้วกอยู่ไม่ขยับเขยื้อน บางทีนางอาจจะ

ตกใจกับสิ่งที่ได้เห็นจนทำอะไรไม่ถูก หรือนางอาจจะแปลกใจ ว่าทำไมวันนี้ฟักไม่ยอมนอนให้นางกอดเหมือนเช่นทุกคืน หรือว่านางกำลังนั่งคอยให้ฟักเมาหลับแล้วจะกางมุ้งให้

ฟักตะโกนบอกม่ายสมทรงอีกครั้ง

"เก็บไป!" เขาชี้มือที่สำรับบนแคร่ แล้ววาดมือไปที่สำรับควรจะอยู่ ม่ายสมทรงสะดุ้ง และนั่นเองนางจึงได้ปฏิบัติตามคำสั่ง เก็บสำรับ เช็ดกองอ้วก นางทำด้วยอาการกลัวลาน

ฟักนั่งอยู่บนแคร่ มองนางด้วยดวงตาแดงก่ำ ใบหน้าแดง บางขณะทำท่าอย่างกับจะอ้วกออกมาอีก เขาสูดหายใจเข้าลึก ๆ เพื่อระงับการเดินทางของลมที่ตีขึ้นนึกเกรงว่ามันจะพาของในท้องออกมาทางปากอีก แต่ก็สกัดกั้นมันไว้ไม่อยู่ บุญของเขาที่ในท้องไม่มีอะไรอีกแล้วจึงไม่มีอะไรออกมานอกจากลมเอิ้ก-อ้าก

เขาเบื่อหน่ายตัวเองเหลือเกิน เบื่อหน่ายที่จะต้องนั่งจมอยู่กับอาการเช่นนี้ อยากจะบอกนางให้ไปซื้อเหล้ามาที ให้สิ้นเรื่องสิ้นราว...

เสียงกลองระฆังดังขึ้น เป็นเสียงที่เคยได้ยินทุกวันหลังพระสวดมนต์เย็น...

เขาสะดุ้งตกใจ ภายในว่างโหวงไปหมด เหงื่อออกจนชุ่มมือ ทุกวันเขาไม่เคยตกใจง่ายเช่นนี้เลย

ฟักนึกถึงสัจจะที่ลั่นรับปากไว้กับหลวงพ่อ ถึงอย่างไรเขาต้องรักษาไว้ให้ได้ -กูต้องไม่...ไม่เด็ดขาด!

พยายามกางมุ้งนอน คิดว่าถ้าหลับลงจะได้ไม่ต้อง

ทนทุกข์กับอาการทางร่างกายที่เป็นอยู่ ม่ายสมทรงเมื่อเห็นฟักกางมุ้งนอน นางจึงกางมุ้งของตัวเองบ้าง ฟักดับตะเกียง ทั้งสองเข้ามุ้งเกือบพร้อมกัน

ฟักนอนลืมตาโพลงอยู่ในมุ้ง กระสับกระส่ายทุรนทุราย พลิกซ้ายขวา ประเดี๋ยวก็คลื่นไส้คล้ายกับจะอ้วกต้องลุกขึ้นนั่งโก่งคออ้วก ท้องเกร็งแขม่วเจ็บไปหมด นับเป็นร้อย ๆ ครั้งแล้วที่ต้องเกร็งเช่นนี้ แต่ไม่มีอะไรออกมานอกจากลมกับเสลดเหนียวปนเปมากับน้ำลาย เจ็บที่ท้องปวดที่หน้าอก พอคลายจากการคลื่นไส้จึงล้มตัวลงนอนน้ำตาไหลซึมอยู่ในเบ้า เหงื่อออกโซมตัว ร้อนรุ่มขึ้นมาคันยุบยิบทั้งตัวเหมือนมีมดกัด ครั้งแรกก็สองตัวกัดอยู่ที่แผ่นหลัง และแล้วมันยิ่งกัดตามแขน ตามขา บนท้องมันเดินไต่ยั้วเยี้ยอยู่บนลำตัวเต็มไปหมด ฟักลุกขึ้นนั่งปัดๆ ปัดๆๆ

–หรือว่ามดย้ายรังผ่านมาทางมุ้งกู?

"มด มด มดกัด!" เขาปัดตามตัวพัลวัน ปากก็ร้องลั่นกระต๊อบ

ม่ายสมทรงเปิดมุ้งออกมาดู แต่นางไม่กล้ามาที่มุ้งฟัก นางเพียงแต่มองอยู่ที่มุ้งของตัวเอง และคงไม่เห็นอะไรมากไปกว่ามุ้งไหวสั่นทั้งหลัง ตุงออกทางโน้นทีทางนี้ที

ฟักหาไฟฉายที่หัวนอน เจอไฟฉายแล้วจึงเปิดสวิตช์ส่องดูหามดภายในมุ้ง แต่ไม่มีมดเลยสักตัวเดียว ล้มตัวลงนอนทั้งที่ใจยังตื่นตระหนกกับฝูงมดในอุปาทาน และแม้รู้ว่าไม่มีมดแล้ว แต่ก็ยังคันยุบยิบอยู่ทั่วตัว นอนหายใจ

หอบตัวโยน เหนื่อยอ่อน ยิ่งเหนื่อย อาการมวนในท้องก็มีมากขึ้น ลมตีขึ้น รู้ถึงการเดินทางที่มันแล่นขึ้นมา และเขาต้องผุดลุกขึ้นนั่ง เตรียมต้อนรับมันด้วยการเรอเอิ้ก ๆ เสียงดังลั่น ขนลุกซู่ตลอดแขน ในหูอื้อเหมือนมีลมออกมาด้วย เกร็งสั่นไปหมดทั้งตัว เขานั่งอยู่เป็นนานจนอาการเรอนั้นห่างหายจึงล้มตัวลงนอนอีกครั้ง

"โอย...พ่อ...ช่วยข้าด้วย!" พึมพำออกมา ร้องเรียกหาที่พึ่งซึ่งไม่มีตัวตน เป็นที่พึ่งสุดท้ายที่ยังพอมีอยู่ในใจ

"...ช่วยข้าด้วย! ข้าแย่แล้ว..." ปากพร่ำเพ้อ ไขว่คว้าเรียกหาให้พ่อมาช่วย

และในใจนั้น บางขณะยังได้ร้องเรียกให้พระพุทธองค์ซึ่งสถิตอยู่เบื้องบน วิงวอนให้ท่านเสด็จลงมาดึงเขาขึ้นไปจากขุมนรกแห่งนี้ แต่ดูเหมือนว่าคำวิงวอนของเขาคงลอยขึ้นไปไม่ถึงเพดานมุ้งด้วยซ้ำ ฟักจึงต้องนอนทุกข์ทรมานต่อไปในคืนน่าอนาถคืนนี้

ดึกสงัด...

เสียงหริ่งหรีดเรไรขับขานอยู่ บางครั้งลมพัดใบมะพร้าวส่งเสียงอยู่แสก แสก

เสียงไวโอลินดังแว่วมาแต่ไกล เสียงสูงแหลมเย็นเยือกเข้าภายใน แหบแห้งราวจะสิ้นใจ เสียงนั้นดังใกล้เข้ามาคล้ายกับคนสีเดินตรงมายังกระต๊อบของฟัก ใกล้เข้ามาทุกขณะ และแล้วราวกับว่าเสียงมันดังอยู่ที่หน้ากระต๊อบนี่เอง

"ครูปรีชา...ครูครับ ช่วยผมด้วย ผมแย่แล้ว..." ฟักร้องเรียกอย่างเหนื่อยอ่อน คิดว่าครูปรีชามาหา

แต่ครั้นพอนึกขึ้นได้ว่าช่วงนี้อยู่ในเวลาปิดเทอม ครูกลับบ้านกันไปหมดแล้ว ฟักเย็นสันหลังวูบขึ้น หวั่นไหวกับเสียงที่ได้ยิน –มันมาจากไหน?

แต่เสียงไวโอลินก็มิได้หายไป เพียงแต่ว่ามันดังเบาลง เหมือนกับครูปรีชาได้เดินเลยกระต๊อบไปแล้ว

ฟักตกใจกลัวกับเสียงไวโอลินที่ยังดังแว่วอยู่ ในเมื่อครูกลับบ้านไปหมดแล้ว แล้วใครล่ะที่มาเดินสีไวโอลินดึกดื่นเช่นนี้ หรือว่าเป็นผี ตรงนี้เองที่ทำให้เขาขนลุกซู่ขึ้นมาทั้งตัว เสียงยังคงดังอยู่ไม่ขาด ฟักลองเอามือตบหูตัวเองสองสามทีเสียงไวโอลินจึงเงียบลง แต่เสียงหัวใจยังเต้นตึ๊กตั๊กอยู่

เขารู้สึกเหนื่อยหอบขึ้นมาอีก พานอ้วกออกมา แต่ไม่มีอะไรออกมา มีแต่น้ำรสขมอมเปรี้ยว เขาเปิดมุ้งยื่นหน้าถ่มถุยลงกับพื้นดินข้างล่างแคร่ น้ำลายเหนียวย้อยไหลยืดจึงเช็ดปากกับมุ้ง ในปากยังมีรสฝาดขมอมเปรี้ยว เขาคลานออกนอกมุ้ง บ้วนปากเพื่อขจัดรสนั้นออกไป

โชคดีของฟักอยู่อย่างหนึ่ง ที่ในหัวสมองของเขาตอนนี้ไม่ได้คิดถึงเรื่องราวความทุกข์ครั้งเก่าก่อน เพราะร่างกายที่ทุรนทุรายไม่เปิดโอกาสให้เขาคิด เขาต้องต่อสู้กับมันอย่างสุดฤทธิ์อย่างคนทรหด และถ้าต้องขบคิดเรื่องเก่าอีก ก็ไม่แน่เหมือนกันว่าเขาอาจจะต้องกลายเป็นอื่นไป...

เวลายังคงดำเนินไปเรื่อย ๆ ตามที่มันควรจะเดิน แต่ในความรู้สึกของฟักแล้ว เหมือนกับมันได้หยุดนิ่งลง หยุดนิ่งตั้งแต่เขาเริ่มอยากเหล้าแล้ว

ร่างกายในตอนนี้แทบจะไม่มีแรงกระดิกกระเดี้ยอะไรแล้ว ใจสั่นหวิว ขาข้างขวาเริ่มเป็นตะคริว มันค่อยๆ ไล่ขึ้นมา จนในที่สุดพยายามขยับก็ขยับไม่ได้ เอนตัวลุกขึ้นมานั่ง แล้วปล่อยขาให้สบายๆ แต่ก็ไม่เป็นผล ค่อยๆ ขยับตัวออกนอกมุ้ง ลุกขึ้นยืนจับข้างฝาไว้แน่น กลัวตัวเองจะหมดแรงล้ม สักพักตะคริวจึงค่อยคลายไป ร่างกายไร้แรงซวนเซจะล้ม ฟักชิงทรุดลงนั่งเสียก่อน ค่อยๆ คลานกลับเข้ามุ้ง ล้มตัวลงนอนแผ่หมดแรง หมดกำลังใจ

"อย่าให้มันขาดง่ายเป็นด้ายว่าวเสียล่ะ"

เขาไม่แน่ใจแล้วว่าจะทนกับอาการเช่นนี้ต่อไปได้อีกสักกี่น้ำ ด้ายของหลวงพ่อที่ตึงเขม็ง มันกำลังเปื่อยขาดออกทีละเกลียวๆ จนเหลือเห็นอยู่เส้นเล็กนิดเดียว...

เช้ามืดนั้น หูเขาแว่วได้ยินเสียงหมาหอนอยู่รอบๆ กระต๊อบ –หรือมันได้เห็นวิญญาณของกูออกจากร่างแล้วถึงได้หอนรับ.

เสียงหมาตัวหนึ่งในนั้นมันร้องและเห่ากระโชกสลับกัน เสียงของมันไม่ผิดเพี้ยนกับหมาดำตัวที่เขาตีตาย มันคงมาทวงถาม มันคงมาคิดบัญชีในความบริสุทธิ์ของมัน ฟักตกใจกลัวผวากับเสียงของมัน เสียงหมาหอนโหยหวนอยู่รอบๆ กระต๊อบนี่เอง ฟักตบที่หูตัวเองอีก แต่เสียงเหล่านั้นก็ไม่หายไปอย่างที่เขาคิด เพียงแต่ว่าเหมือนมันดังอยู่ไกลๆ เท่านั้นเอง ครั้นพอเขาเผลอ มันก็กลับมาดังใกล้อีก

ฟักนอนไม่หลับตลอดคืน เขาต่อสู้กับอาการอยากเหล้าจวบจนฟ้าสาง เป็นคืนที่ยาวนานที่สุดในชีวิตของ

เขา และคงจะเป็นคืนสุดท้ายที่จะยาวนานได้เช่นนี้อีกต่อไป คืนแห่งทุกข์ทรมาน...

สงครามสงบลงแล้ว...

ในตอนเช้าตรู่ เขาบอกให้นางสมทรงไปซื้อเหล้า ฟักยอมแพ้อย่างราบคาบ ไม่คิดหาญกล้าขึ้นมาทำสงครามอีก

เช้าแล้ว...วันนี้เป็นวันบังสุกุลกระดูกตามประเพณี

ตอนบ่าย ชาวบ้านเดินอุ้มโกศกระดูกบรรพบุรุษของตัวเองมุ่งมาวัด โกศทองเหลืองขัดมาเป็นเงาวับ สะท้อนต้องกับดวงอาทิตย์สะท้านวูบเข้าดวงตา ไม่นานนักแท่นที่จัดเตรียมไว้ก็เรียงรายเต็มด้วยโกศกระดูก เพื่อรอคอยพระลงมาสวดบังสุกุล ฝาโกศเปิดให้เห็นกระดูกภายใน มีธูปจุดปักไว้โกศละหนึ่งดอก และเปิดฝาโกศไว้เพื่อรอรับน้ำอบร่ำที่จะพรมหยดลงมาบนกระดูก เป็นการรวมกันโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ใครที่วางโกศลงแล้วยังมีน้ำอบในขวดเหลือ ก็เหยาะหยดใส่ในโกศกระดูกของคนอื่น เสมือนด้วยญาติสนิทกันทั้งตำบล คนที่ตายไปแล้วเหลือแต่กระดูกอยู่ในขณะนี้ บางคนเคยเป็นที่ชื่นชอบ เป็นที่รักของคนที่อยู่ข้างหลัง เหมือนกับลูกหลานได้มารดอาบน้ำให้ญาติผู้ใหญ่ในเทศกาลสงกรานต์ และบรรยากาศในตอนนี้จึงคล้ายกับเป็นการร่วมรำลึกถึงผู้ตายแต่ในแง่ที่ดี มีเสียงคุยกันบางเบา เงียบเหงาสงบ...

หลังจากที่ฟักร่ำดีกรีเข้าไปจนเต็มคราบแล้วก็หลับสนิทลง และตื่นขึ้นอีกครั้งตอนที่ตะวันตรงหลังคากระต๊อบ

ในท้องหิวโหย หาข้าวกิน อาบน้ำเสร็จ จึงชวนนางสมทรงแต่งตัวมายังศาลาโรงทึม และไม่ลืมที่จะเติมความมึนเมามาเป็นเพื่อนด้วย

ร่างทั้งสองเดินคู่กันมากลางแดด บนถนนสีขาวของปูนซีเมนต์ ม่ายสมทรงแต่งชุดดำสนิท ฟักใส่เสื้อสีขาวกางเกงสีกากี เดินอุ้มลังเหล้าแม่โขงมาด้วย ซวนเซบ้างเป็นบางขณะ

ที่ศาลาโรงทึมเงียบกริบลง เมื่อเห็นฟักและม่ายสมทรงเดินมาแต่ไกล อาการเดินปัดเป๋ของฟักทำให้พวกเขาพากันตั้งข้อสังเกตว่า :

"มันเมานี่หว่า"

ชาวบ้านหลายคนคงฉงนฉงายกับการมาของคนทั้งสองที่มาพร้อมกับลังเหล้า มีเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่รู้ว่าในลังเหล้ามีอะไร และในจำนวนคนที่รู้ย่อมมีลุงไข่รวมอยู่ด้วย

ฟักเดินเข้ามาภายในศาลา เขาไม่นึกกลัวกับสายตาทุกคู่ที่มองมาอย่างสงสัย ตรงข้าม เขากลับนึกภาคภูมิใจด้วยซ้ำที่ตัวเองมีกระดูกอยู่ในครอบครองเหมือนคนอื่นๆ บ้างแล้ว ฟักเดินตรงไปที่แท่นวางกระดูก โดยมีม่ายสมทรงเดินติดแจไม่ยอมห่าง เขาจับเลื่อนโกศกระดูกของคนอื่นๆ ให้วางชิดกัน เพื่อจัดที่ทางสำหรับลังกระดาษใส่กระดูกของพ่อได้ตั้งสง่าอยู่บนแท่นนี้บ้าง

ไม่มีใครว่าอะไร พวกเขายังคงคุยกันโดยไม่สนใจการกระทำของฟัก แต่ในใจนั้นเล่าใครจะหยั่งถึงว่ากำลังคิดอะไรกันอยู่ แม้แต่คู่สนทนาด้วยก็เถอะ คงจะไม่มีใคร

ล่วงรู้ว่าอีกฝ่ายหนึ่งกำลังคิดอะไร เห็นเพียงสายตาที่เหลือบมองการกระทำของฟักอยู่บ่อย ๆ

ฟักจัดที่วางลังกระดูกเรียบร้อย จุดธูปเสียบไว้ในลังกระดูก แล้วเหลียวมองรอบ ๆ เห็นสัปเหร่อไข่หลบอยู่มุมศาลาจึงเดินตรงเข้าหา ม่ายสมทรงเดินตามไม่ยอมห่าง

ฟักมิได้เหลียวกลับมามอง ทิ้งปล่อยให้กระดูกของพ่อวางอยู่บนแท่น วางอยู่เท่าเทียมกับกระดูกของคนอื่น ๆ

บนแท่นวางกระดูกแห่งนี้มีโกศกระดูกนับร้อย บ้างทำด้วยทองเหลือง ด้วยเงิน กระเบื้องเคลือบสีขาว บางโกศมีลวดลายวิจิตรสวยงาม บ้างเป็นเนื้อโลหะเรียบ ๆ รอบ ๆ แท่นมีสายสิญจน์โอบรอบ แล้วโยงไว้ที่อาสน์สงฆ์ ควันธูปที่จุดไว้ล่องลอยโชยขึ้น บางครั้งก็แตกกระจายเมื่อถูกลมพัดกระชากควันออกนอกศาลา หลายคนจ้องมองบนแท่น คงมีใครนึกอยากจะยกลังเหล้าใบนั้นลงมาให้พ้นหูพ้นตา เนื่องด้วยลังเหล้ากับโกศนั้นไม่มีความกลมกลืนกันเลย ไม่ว่าในแง่ใด ๆ แม้แต่รูปทรง อีกทั้งลังกระดาษก็ไม่มีราคาค่างวดอันใดเลยจะขึ้นมาเทียบกับโกศทองเหลืองโกศเงินเหล่านี้ได้ หรือแม้แต่กระดูกซึ่งอยู่ภายในนั้น ก็ไม่สามารถจะมาเทียมเท่ากันได้ในความหมายของราคาคน ดังนั้นลังเหล้าสับปะรังเคใบนี้จึงดูน่ารำคาญตา

แต่สำหรับลุงไข่กับฟักได้พูดถึงลังกระดาษใบนี้ในช่วงหนึ่งของการพูดคุยกันว่า...

"เอ็งไปซื้อโกศนี่ที่ไหนมาล่ะ?"

"โน่น...บางกอกโน่น โอ้ย กว่าจะเลือกได้..."

"เออ...เข้าใจเลือกดีนี่ ลายมันแปลกดี..." ลุงไข่

ทำท่าทางชื่นชม ตามองไปบนแท่น

"นี่ต้องสั่งเขาทำนะ ไม่งั้นไม่ได้อย่างนี้หรอก" ฟักสนุกครื้นเครงไปตามฤทธิ์สุรา เสียงเขาค่อนข้างดัง

"แพงมั้ยเนี่ย ข้าจะเอาไว้สักอันหนึ่ง เผื่อเก็บกระดูกตัวเอง"

"เจ็ดพันกว่า..."

"อือ...ไม่ใช่น้อย ๆ นะ ข้าไม่รู้จะมีปัญญาหรือเปล่า..."

คนทั้งสองพูดจาทีเล่นทีจริง ลุงไข่ไม่เคยคิดอับอายอันใดในการที่จะพูดจากับฟัก แกกลับรู้สึกว่ามีความสุขใจและจริงใจต่อกันมากกว่า มากกว่าที่จะต้องพูดกับคนบางคนที่เขาไม่อยากพูดด้วยกับแก แต่ก็มีบางอย่างที่แกไม่ชอบใจฟัก คือเรื่องกินเหล้าของเขานั่นเอง แกเคยเตือนเรื่องนี้กับฟักในตอนที่เขาไปกินเหล้าที่บ้าน พอแกรู้สึกได้ที่แล้วแกก็เลิกเหล้า ชวนฟักให้กินข้าวกัน เฝ้าเตือนเขาว่าอย่าดื่มมากมายนัก เอาพอครึ้ม ๆ กินข้าวกินปลาได้ นอนหลับสบายก็พอแล้ว อย่าหักโหมให้ถึงขนาดเมามายจนขาดสติ แต่ฟักก็ไม่เคยรับฟัง บางวันแกกลับถูกย้อนเอาว่า "ลุงอยากแนะให้ข้ากินทำไมล่ะ?" นี่เองลุงไข่จึงรู้สึกเสียใจในความผิดพลาดของแก

ในระหว่างที่ฟักกำลังคุยอยู่กับลุงไข่นั้น เขาไม่สังเกตเห็นหรอกว่า อีกกลุ่มหนึ่งก็กำลังพูดคุยกันถึงตัวเขาอยู่เหมือนกัน

"ข้าเห็นมากับตา เมื่อวานนี้มันรับปากกับหลวงพ่อว่าจะเลิกเหล้า ดูสิไอ้ระยำ ยังไม่ทันไรเลย..." เสียงลุง

มีดังขึ้นพอได้ยินกันในกลุ่ม

พระเดินลงศาลามา ชาวบ้านต่างแยกย้ายกันนั่งในแถวของตน เรื่องราวทั้งหมดของทุกคนเป็นอันต้องพับไว้ก่อน เหมือนกับนักเรียนที่วุ่นวายยามเมื่อครูไม่อยู่ในห้องแล้วมีเสียงตะโกนขึ้นว่า "ครูมาแล้ว!" ทุกอย่างจึงกลับเงียบเชียบลงอย่างเดิม

พระลงสวดบังสุกุล พิธีผ่านพ้นไปตามขั้นตอนผ่านไปโดยไม่มีสิ่งใดมากีดขวางทางแห่งประเพณีซึ่งถือสืบทอดกันมา...

ชาวบ้านแยกย้ายกันกลับ แยกย้ายไปพร้อมกับเรื่องที่ไอ้ฟัก...

–สิ้นความเคารพบูชาหลวงพ่อเสียแล้ว.

ในแวดวงสนทนาจำมาเล่าต่อ ๆ กันว่า :

"ท่านเอ่ยปากขอร้องให้มันหยุดกินเหล้า ก็เพื่อตัวมันเองนั่นแหละ"

"นั่นน่ะสิ"

"มันยังไม่ยอมเชื่อฟัง ทั้ง ๆ ที่มันก็รู้ว่าหลวงพ่อเป็นที่เคารพบูชาของพวกเรา"

"เออ...นั่นน่ะสิ"

"มันจงใจจะลบหลู่หลวงพ่อ พูดจาสับปลับ หลอกลวงท่านให้มันรอดตัวไปเท่านั้นเอง"

"...ก็นั่นน่ะสิ"

"ทั้ง ๆ ที่หลวงพ่อมีบุญคุณกับมันมากมาย ให้ที่อยู่ที่กิน เลี้ยงมันมาตั้งแต่เด็กจนโตก็ว่าได้"

"นั่นสิ"

"มันยังไม่สำนึกในบุญคุณ มันให้ความเคารพเชื่อฟังเสียที่ไหน"

"นั่นน่ะสิ..."

"ดูเอาเถอะ หลวงพ่อท่านเป็นพระมันยังโกหกเอาได้ นับประสาอะไรกับพวกเรา มันจะไม่มาปลิ้นปล้อนหลอกลวง เคราะห์ดีแล้วที่ไม่มีใครคบกับมัน..."

"...อือ...เออ...อืมห์...นั่นน่ะสิ..."

...ดังนั้นเหตุการณ์ในวันนี้จึงเหมือนกับฟักได้เข้าย่ำยีความเคารพนับถือของชาวบ้านที่มีต่อหลวงพ่ออย่างจงใจ และความเกลียดชังของชาวบ้านที่มีต่อเขาก็พอกพูนเพิ่มขึ้น เปรียบเหมือนกับการรวมตัวของหมู่เมฆที่ตั้งเค้าทะมึนอยู่เบื้องบน รอเวลาเปลี่ยนเป็นฝนกระหน่ำลง...

ฟักหอบลังกระดูกกลับกระต๊อบด้วยความอิ่มเอมใจ นี่เป็นครั้งแรกที่เขามีกระดูกมาร่วมด้วย เป็นครั้งแรกที่กระดูกของพ่อได้มีโอกาสฟังพระสวด ทุกอย่างดูดีไปหมด แม้แต่นางสมทรงก็ไม่ก่อเรื่องวุ่นวายอันใดให้เดือดร้อนอีก

ตกเย็นได้เวลาเหล้า เขาก็กินมันตามที่ตัวเองอยากเหมือนที่เคยกิน และพอถึงอาการเมาได้ที่ก็เริ่มสัญญากับตัวเองใหม่ว่า จะเลิกเหล้าให้ได้...

วันต่อมา วันต่อ ๆ มา ก็ไม่เคยเลิกได้สักที เขายังคงทำตัวเหมือนเดิม โดยทำตัวเข้าทำนองว่า :

"อยากเอา เมาเลิก"

ตอนเมาแล้วก็พร่ำเพ้อสบถสาบานว่าจะเลิกให้ได้ แต่ครั้นพออยากขึ้นมาก็หนีไม่พ้นอีก ในที่สุดความตั้งใจ

ทั้งหลายแหล่ต้องถูกยกเลิกไป เพราะเขาไม่สามารถจะทำมันได้ ระยะหลังมานี้ฟักไม่เคยคิดจะเลิกอีกเลย มีแต่ความละอายใจเท่านั้นที่ทิ่มแทงเขาอยู่บ้าง (ในตอนที่สร่างเมา)

หลวงพ่อเองท่านก็รู้ถึงความอันนี้ แต่ท่านไม่เคยเรียกฟักไปเตือนเหมือนครั้งก่อน ท่านมักจะยกตัวอย่างของฟักให้คนอื่น ๆ ฟังอยู่เสมอในโทษของสุรา เป็นตัวอย่างที่มีผลเห็นอย่างชัดแจ้งในคำสั่งสอนของพระบรมศาสดา และหลวงพ่อท่านได้สรุปเป็นความว่า :

ในกรรมของแต่ละบุคคลนั้นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ท่านว่า เราเองเป็นผู้ชี้ให้เห็นแสงสว่างได้ก็เฉพาะคนที่ตาดีเท่านั้น ส่วนคนตาบอด แม้ว่าจะจูงมายืนอยู่กลางแสงจ้า ก็จะมองไม่เห็นอะไรเลย...

วันเวลาได้ผ่านไป ผ่านไปโดยไม่ทิ้งร่องรอยใด ๆ ไว้เบื้องหลังให้เราได้สืบเสาะค้นหาการเดินทางของมัน ว่าจะไปสู่แห่งหนไหนและสิ้นสุดลง ณ ตำบลใด มันผ่านมาแล้วจากไปโดยไม่หวนกลับมาอีก คงทิ้งไว้แต่ร่องรอยของการเปลี่ยนแปลงให้เราได้รับรู้ มันมาพร้อมกับสิ่งใหม่เพื่อขอแลกเปลี่ยนกับซากเก่า ซึ่งมันค่อย ๆ นำจากไป...

วันเปิดเทอมได้มาถึงอีกครั้งหนึ่ง เป็นการเริ่มต้นของปีการศึกษาใหม่

"โรงเรียนเปิดแล้ว!"

"โรงเรียนเปิดแล้ว!"

เด็ก ๆ ต่างพากันตะโกนบอกต่อ ๆ กันด้วยอาการ

ร่าเริง ในดวงใจดวงน้อย ๆ คงเบิกบานทัดเทียมกับเสียงที่เปล่งออกมา ในดวงตามีแววกระตือรือร้นส่องประกาย

"เฮ้อ...โรงเรียนเปิดอีกแล้ว..." ฟักบอกกับตัวเองด้วยความเบื่อหน่าย นึกถึงทีไรเหน็ดเหนื่อยทุกที เขาหมดความกระตือรือร้น หมดความกระหายในการทำงานอีกแล้ว ความจำเจซ้ำซากที่ทนทำมามันช่างน่าเบื่อหน่ายสิ้นดี ฟักไม่รู้ว่าความคิดเช่นนี้มาอยู่ในหัวของเขาตั้งแต่เมื่อไหร่ แต่เขาก็ชอบมันที่มีไว้สำหรับอ้างกับตัวเอง -เบื่อฉิบหาย!

ครั้งก่อนนั้นเขาอีกนั่นแหละที่ชอบให้โรงเรียนเปิดเทอมเพื่อจะได้มีงานทำ แต่คราวนี้เขากลับไม่ชื่นชอบช่วงเวลาเปิดเทอมเอาเสียเลย กลับนึกเสียดายเวลาปิดเทอมด้วยซ้ำ ที่ช่างผ่านไปรวดเร็วเหลือเกิน ในวันปิดเทอมนั้นมีหน้าที่เพียงรดน้ำต้นไม้วันละหนเท่านั้น จะรดบ้างไม่รดบ้างก็ได้ใครจะไปรู้ จะนอนแช่อยู่จนถึงเพลแล้วค่อยลุกก็ได้ ไม่มีใครว่า

แต่เขาควรจะได้รู้บ้างว่า มีสายตาครูใหญ่จ้องมองความประพฤติของเขาตลอดมาตั้งแต่เริ่มเปิดเทอมใหม่นี้ และถ้าลองย้อนเลยขึ้นไปฟักจะสังเกตบ้างไหมว่า ตั้งแต่เริ่มกินเหล้าแล้ว ครูใหญ่ไม่เคยเรียกเขาไปใช้งานที่บ้านอีกเลย ครูนิภาก็เหมือนกัน

ความประพฤติของฟักที่โรงเรียนนั้นยังไม่ถึงกับเสียหายนัก ยังคงปฏิบัติหน้าที่ได้ แม้ว่าจะไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยก็ยังพอว่ากล่าวตักเตือนได้

ล่วงเลยหน้าบวชมา เข้าพรรษาแล้ว...

ย่างเข้าฤดูฝน เมฆทะมึนที่ตั้งเค้าว่าจะตกนั้นก็พัดพาเม็ดฝนและพายุร้ายลงสู่พื้นดิน

ในเช้าวันศุกร์ ต้นเดือนสิงหาคม

ฝนได้เทกระหน่ำลงมาตั้งแต่ตอนเช้ามืดแล้ว และค่อยอ่อนตัวเบาลง เหลือแต่ฝอยฝนปรอย ๆ ในตอนเช้า เสียงอึ่งอ่าง กบ เขียด ร้องอยู่เซ็งแซ่ ลมโชยพัดหวิว ๆ มาไม่ขาดสาย ใบไม้ใบหญ้าถูกชะล้างให้เขียวขจีขึ้นอีกครั้ง ล้อลมเล่นราวกับคนที่สดชื่นภายหลังการอาบน้ำ ยังเห็นเม็ดน้ำเกาะติดอยู่ตามใบไม้และยอดหญ้า พื้นดินแฉะชื้นบางแห่งมีทางน้ำเล็ก ๆ ไหลลงสู่ที่ต่ำ สนามหญ้าหน้าโรงเรียนมีแอ่งน้ำเล็ก ๆ กระจายอยู่เต็ม อาคารสองหลังนิ่งสงบอยู่ในบรรยากาศขาวขมุกขมัว หน้าต่างประตูทุกบานปิดเงียบเชียบ ราวกับว่ามันกำลังหลับสบายกับอากาศเย็นชื่นชวนนอนในตอนเช้านี้ เช้าที่มีฝนโปรยละอองลงไม่ขาดสาย ท้องฟ้าสีขาวมัวซัว ดวงอาทิตย์คงดูคร้านที่จะแหวกม่านหมอกออกมาส่องแสง...

เด็กนักเรียนเริ่มมีมาบ้างแล้ว แต่ดูบางตากว่าทุกวัน พวกเขาเดินตีนเปล่าเปลือยมาบนดินนุ่มนิ่ม มีถุงพลาสติกใส ๆ สวมหัว เว้นเจาะตรงตาและจมูกไว้ บางคนสวมเสื้อกันฝนพลาสติกสีดำ เดินตัวเตี้ยม่อต้อ ชายเสื้อฝนลากดิน เด็กบางคนไม่มีอะไรคลุมมาเลย ได้อาศัยหลบเดินเอาตามโคนต้นมะพร้าว กว่าจะมาถึงโรงเรียนได้ก็ชื้นไปทั้งตัว ละอองฝนเล็ก ๆ สีขาวจับเส้นผมอยู่ทั่วหัว และเมื่อยามถูกลมโชยเพียงแผ่วเบาก็หนาวสั่น

พวกเด็ก ๆ ที่มาถึงโรงเรียนแล้วต่างยืนจับกลุ่มหลบละอองฝนกันอยู่ที่ระเบียง ห้องเรียนยังไม่ได้เปิด แรงลมที่พัดมาหนาวสะท้าน ผลักดันให้พวกเขาหาวิธีเปิดห้องเพื่อเข้าไปหลบอยู่ในนั้น เด็กบางคนพยายามงัดแงะประตูห้องเรียน โดยหาเส้นลวดมางอสอดเข้าดึงกลอนประตูที่ลงไว้ภายใน เป็นวิถีทางแก้ปัญหาเท่าที่วัยขนาดนั้นจะทำได้ พอกลอนล่างถูกเกี่ยวขึ้นมาได้ก็มีเสียงเฮของเพื่อน ๆ ดังให้กำลังใจ แต่จนแล้วจนรอดประตูก็ยังเปิดไม่ได้ เพราะกลอนประตูด้านบนนั้นสุดวิสัยที่พวกเด็ก ๆ จะทำให้มันหลุดร่วงจากรู

นักเรียนต่างค่อยมาสมทบกันมากขึ้น แต่โรงเรียนยังไม่เปิด พวกเขาหาวิธีแก้ปัญหากันสารพัดอย่าง ในที่สุดคนหนึ่งในจำนวนนั้นเสนอขึ้นมาว่า :

"ไปตามตาฟักขี้เมามาเปิดดีกว่า"

พวกเขาต่างเห็นพ้องกันว่า เป็นวิธีที่ดีที่สุดในตอนนี้ เด็กผู้ชายสามคนท่าทางเป็นหัวโจกในกลุ่มรับอาสาเพื่อนจะไปตามตาฟักขี้เมามาให้ อาจเป็นด้วยว่าทั้งสามต้องการบันทึกเป็นเกียรติประวัติของตัวเองก็ได้ว่า -ที่โรงเรียนเปิดได้วันนี้ก็เพราะกูแท้ ๆ.

ทั้งสามวิ่งตากฝนปรอย ๆ ลัดสนามที่มีน้ำขังแฉะ ๆ อย่างไม่กลัวเกรงว่าเสื้อกางเกงจะเปื้อน บางครั้งเมื่อเท้าน้อย ๆ โถมโจนลงไปในแอ่งน้ำ น้ำก็แตกกระจายขึ้นมา ดูเหมือนกับว่าทั้งสามกำลังวิ่งแข่งกัน ใครจะถึงบ้านตาฟักขี้เมาก่อน หัวใจในความเป็นวีรบุรุษน้อย ๆ นั้นเร่งเร้าให้เท้าซอยสับไม่ย่อท้อกว่ากัน มุ่งมันไปบ้าน 'ตาฟักขี้

เมา' ให้เร็วที่สุด

พวกเด็ก ๆ ต่างพากันเรียกขานภารโรงของเขาว่า "ตาฟักขี้เมา" ไม่มีเด็กคนใดให้ความนับถือตาฟักเหมือนกับที่ให้ความนับถือผู้ใหญ่คนอื่น ๆ อาจจะเป็นเพราะว่าตาฟักกินเหล้าทั้งวัน ร่างกายสกปรกเหม็น กลิ่นปากเหม็นแต่เหล้า แถมยังเอาแม่เป็นเมียเสียอีก (เด็ก ๆ ไม่เข้าใจคำว่า 'แม่เลี้ยง' กับ 'แม่' ดีนัก เพราะในตำบลแห่งนี้ไม่เคยมีเด็กคนใดมีแม่เลี้ยง จึงได้เหมาเอาตามความเข้าใจระหว่างเด็กด้วยกันว่า "ตาฟักขี้เมาเอาแม่เป็นเมีย") นอกจากนั้นตาฟักยังเป็นคนโกหกปลิ้นปล้อนอีก โกหกหลวงพ่อที่วัดมาแล้ว...

ภาพของฟักกับเด็ก ๆ จึงเป็นภาพของคนเลวที่สมบูรณ์แบบ เด็กบางคนได้ยินพวกผู้ใหญ่พูด ก็จดจำมาเล่าขยาย บางคนที่แก่นกล้าหน่อยถึงกับเรียก 'ตาฟัก' ว่า 'ไอ้ฟัก' ตามที่ผู้ใหญ่กล่าวขานกัน

ทั้งสามวิ่งมาถึงหน้ากระต๊อบของฟักเกือบพร้อมกัน หยุดยืนหอบแฮ่ก อีกคนเปิดประตู (ทำด้วยจาก) ผลัวะเข้าไปภายใน เห็นมุ้งหลังหนึ่งยังคงกางอยู่บนแคร่

"ตาฟักขี้เมา ไปเปิดโรงเรียนได้แล้ว!" คนหนึ่งตะโกนขึ้น

สิ้นเสียงตะโกน มุ้งเปิดออกอย่างรีบเร่ง ร่างที่ผลุนผลันออกมาทำให้เด็กทั้งสามคนต้องตาค้างด้วยความตกใจ

ร่างของม่ายสมทรงผลีผลามออกนอกมุ้งด้วยความตกใจกลัว นางลืมแม้แต่ผ้าถุงที่จะพันกายออกมาจากมุ้ง

นางวิ่งพรวดตรงไปที่นอนของนาง หาผ้าห่มคลุมแล้วล้มตัวลงนอน โดยไม่สนใจกับดวงตาสามคู่ที่จ้องมองดูนางอยู่อย่างเลื่อนลอย

เด็ก ๆ ไม่เคยเห็นร่างกายเปลือยของผู้ใหญ่มาก่อนเลย พวกผู้ใหญ่ต่างพยายามปกปิดสรีระของตนเองมิให้เด็กได้พบเห็น แม้แต่ในเวลาคลอดน้องพวกเขาก็จะถูกกันไว้อีกแห่งหนึ่ง เด็ก ๆ อาจจะอยากรู้อยากเห็นอยู่บ้าง แต่ผู้ใหญ่ก็เฝ้าบอกอยู่ว่ามันเป็นของสกปรก น่าเกลียด ความเชื่อเหล่านี้ถูกถ่ายทอดฝังหัวกันมา

เมื่อได้เจอกับภาพที่ไม่เคยนึกฝันมาก่อนว่าจะได้เจอ พวกเขาจึงตกใจกับภาพที่พบเห็น และพากันนึกว่าคงมีเรื่องสกปรก น่าเกลียดเกิดขึ้นภายในมุ้งของ "ไอ้ฟัก" แน่นอน

"ไอ้ฟักจับเมียแก้ผ้า!" หนึ่งในสามพึมพำขึ้นหลังจากหายตกใจแล้ว

ฟักยังไม่ตื่น เขายังนอนหลับสบายกับผ้าห่มอุ่นๆ ในตอนอากาศเย็นสบายน่านอนเช่นนี้ ดังนั้นเขาจึงไม่ได้รับรู้เรื่องราวใด ๆ ที่ได้เกิดขึ้น

"ตาฟักขี้เมา ไปเปิดโรงเรียนได้แล้ว ๆ ๆ!" เด็กๆ ต่างตะโกน และในเสียงนั้นมีว่า

"ไอ้ฟักขี้เมา จับเมียแก้ผ้า!" ร่วมตะโกนอยู่ด้วย

เสียงตะโกนซ้ำซากอยู่สองสามหน ชายมุ้งเลิกขึ้น หน้าตางัวเงียของฟักโผล่ออกมา

ฟักหงุดหงิดขึ้นมาทันทีที่ถูกปลุกขณะที่ตัวเองยังไม่อยากตื่น –ยังเช้าอยู่เลย พระอาทิตย์ยังไม่ทันขึ้น

มันจะมาแหกปากกวนประสาทอยู่ทำไมวะ ไอ้เด็กเวรพวกนี้.

เขาออกนอกมุ้ง ตรงเข้าไล่ตะเพิดเด็กให้ออกจากกระต๊อบไป

"ไป ไป คนจะนอน ไอ้ห่าเอ๊ย...ไป๊!" โซเซลงมาจากแคร่ ในหัวง่วงงุน ร่างกายที่นอนไม่เต็มตื่น อารมณ์โกรธจึงมีมากขึ้น

เด็กทั้งสามเมื่อมองเห็นฟักเดินโซเซตรงมา ก็เกิดอารมณ์สนุกที่จะล้อเล่น

"ตาฟักขี้เมาไปเปิดโรงเรียนได้แล้ว โรงเรียนจะเข้าอยู่แล้ว" คนหนึ่งว่า ฟักถมึงตาเข้าใส่

"กูรู้ หน้าที่ของกู กูรู้!" เขาย่างเข้ามา เด็กต่างถอยห่างออกไปออกันอยู่ที่ประตู เหมือนกับกำลังหยั่งเชิงกันอยู่ ถ้าตาฟักพรวดพราดเข้ามาจริง ๆ จะได้หนีทัน

"ไอ้ฟักขี้เมา–จับเมียแก้ผ้า!" อีกคนหนึ่งตะโกนทำท่าล้อเลียน ส่ายเอวแอ่นไปแอ่นมา

"ไอ้ฟักขี้เมา–จับเมียแก้ผ้า!" สองเสียงเริ่มตะโกนตาม ทำท่าหยอกล้อคล้ายจะบอกว่า 'แน่จริงจับให้ได้ซี่'

เช้านี้ของฟักจึงเป็นเช้าที่หงุดหงิดน่าโมโห กวนโทสะ เสียงเด็ก ๆ ยังโหวกเหวกตรงประตูว่า

"ไอ้ฟักขี้เมา–จับเมียแก้ผ้า!"

ส่วนม่ายสมทรงคนที่เด็กหมายถึงผู้หญิงแก้ผ้านั้นยังคงทำเป็นนอนหลับอยู่ที่ที่นอนของตน (โดยไม่มีมุ้งกาง)

"ไอ้ฟักขี้เมา–จับเมียแก้ผ้า ๆ ๆ!" คราวนี้เป็นเสียงของเด็กทั้งสามเปล่งร้องร่วมกันเป็นจังหวะ ราวกับร้อง

เชียร์กีฬาเมื่อห้องของตนแข่งกับห้องอื่น

ฟักโมโหจนหน้ามืดตามัว เขาโมโหที่ถูกปลุกตั้งแต่เช้า โมโหที่ถูกล้อว่าจับเมียแก้ผ้า โมโหที่ถูกเด็ก ๆ รุ่นลูกเรียกว่า "ไอ้ฟัก" และเมื่อบวกกับอารมณ์หงุดหงิดและความอ่อนเพลียด้วยแล้ว เกือบทำให้เขาไม่ต้องคิดอะไรเลยนอกจากถาเข้าใส่ หมายจะจับเด็กคนใดคนหนึ่งมาเฆี่ยนเสียให้เข็ดหลาบ

แต่ช้าเกินไป...เด็กทั้งสามถลันออกนอกกระต๊อบแล้วยังหันกลับมาแลบลิ้นปลิ้นตาตะโกนว่า :

"ไอ้ฟักขี้เมา–จับเมียแก้ผ้า!"

ฟักนั้นปราดเปรียวไม่เท่าเด็ก จึงก้มมองหาของที่พื้นดินเพื่อจะขว้างเด็ก ซึ่งกำลังหยุดยืนล้อเย้ว ๆ อยู่ไม่ห่างนัก

หาได้ลูกมะพร้าวเล็ก ๆ ที่ร่วงหล่นจากต้น ฟักฉวยขึ้นมา ลูกมันกำลังเหมาะมือพอดี แล้วขว้างไปที่เด็กสามคนนั้น

คงไม่มีใครวินิจฉัยได้ว่าฟักมีฝีมือในการขว้าง หรือว่าถึงคราวเคราะห์ของเด็ก ๆ หรือว่าถึงคราวเคราะห์ของฟักกันแน่?

ลูกมะพร้าวปลิวไปโดยแรง โดนหน้าผากของเด็กคนหนึ่ง เสียงดัง "ป๊อก" สนั่น และผลก็คือเด็กทั้งสามหยุดล้อเลียนโดยทันที เด็กคนที่เคราะห์ร้ายร้องไห้โฮเอามือกุมหน้าผากป้อย น้ำตาไหลพราก ตะโกนด่ามาว่า

"ไอ้เหี้ย กูจะฟ้องพ่อกู!"

เสียงนี้เหมือนกับได้เตือนสติฟักให้กลับมาอีกครั้ง

หนึ่ง เขาปล่อยลูกมะพร้าวที่เหลืออยู่ในมือร่วงลงดิน รู้สึกใจสั่นกับเหตุการณ์ที่ทำลงไป เกิดนึกกังวลถึงเหตุการณ์ในภายหน้าขึ้นมาทันที

ฟักแต่งตัวมาที่โรงเรียน จึงได้รู้ว่ามันสายจริงๆ อย่างที่เด็กไปร้องเรียก เด็กนักเรียนออกันแน่นตรงหน้าระเบียง ครูบางคนมาแล้ว และกำลังยืนมองเขาอยู่

ฟักเร่งเปิดกุญแจห้อง ครูปรีชาให้นักเรียนช่วยกันเปิดประตูหน้าต่างห้องทุกๆ บาน งานของเขาจึงเสร็จได้ทันเวลาก่อนที่ครูใหญ่จะมาถึงโรงเรียน

เสร็จงานแล้วครูปรีชาจึงได้ถามเขาว่าทำไมถึงทำเช่นนั้นกับเด็ก ฟักจึงเล่าเรื่องให้ฟัง ครูปรีชาบอกกับเขาว่า เด็กๆ ที่อยู่โรงเรียนรู้กันหมดทุกคน ส่วนคนที่โดนขว้างกลับบ้านไปแล้ว ครูปรีชาเตือนให้หาคำแก้ตัวไว้ให้ดี เผื่อเด็กๆ จะฟ้องครูใหญ่ หรือไม่ก็พ่อแม่ของเด็กคนนั้นเขาจะเอาเรื่องขึ้นมา ฟักฟังด้วยความกลัวอยู่ในใจ และในหัวกำลังค้นคิดหาคำแก้ตัว

ฝนยังคงตกปรอยๆ ไม่ขาดสาย ราวกับว่ามันได้ยึดครองตำบลแห่งนี้ไว้แล้ว ไม่มีใครรู้ว่ามันจะหยุดเมื่อไหร่ บางทีอาจจะเป็นพรุ่งนี้ มะรืนนี้ เดือนหน้า ปีหน้า หรือว่าอาจจะหยุดในชั่วโมงข้างหน้านี้ก็ได้ ไม่มีดวงตะวัน ไม่มีแสงแดด ไม่มีเงา มีแต่สีขาวอมเทาปกคลุมอยู่ทั่ว ไม่เห็นดวงตะวันว่าเคลื่อนคล้อยขึ้นลอยอยู่ตรงไหน มีแต่นาฬิกาที่โรงเรียนเท่านั้น ที่พอจะตั้งสมมติฐานว่าตำแหน่งของดวงตะวันควรอยู่ที่ใด...

ฟักหลบงานมายังกระต๊อบ ร่ำสุราสักพักหนึ่งก็กลับ

ไปที่โรงเรียน ในหัวของเขาซึมมึนเข้ากับบรรยากาศรอบ ๆ ตัว ในตอนนี้โรงเรียนไม่มีงานอะไรให้ทำ เพราะพื้นสนามเฉอะแฉะ และฝนกำลังโปรย จึงทำให้ทำอะไรไม่สะดวก เขาได้แต่เตร่ไปมาอยู่บริเวณระเบียงโรงเรียน เมื่อนึกอยากเหล้าก็เดินกลับมากระต๊อบ กรึ๊บสองกรึ๊บก็กลับมาโรงเรียน คอยเวลาไปซื้ออาหารกลางวันให้พวกครู บางขณะคิดทบทวนถึงเรื่องเมื่อตอนเช้า พลางนึกหาเหตุผลให้กับตัวเองต่าง ๆ นานา

–เด็กมันเรียกผมว่าไอ้ฟักครับ.

–เด็กเข้ามาตะโกนในบ้านหนวกหูครับ.

–เด็กล้อผมว่าจับเมียแก้ผ้าครับ.

–ผมกะจะขว้างหลอก ๆ ครับ.

–ผมโมโหเกินไปหน่อยครับ.

–จะให้ผมขอโทษเด็กก็ได้ครับ.

–ผม...ฯลฯ...ครับ.

เพลล่วงแล้วก็ยังไม่มีอะไรเกิดขึ้น ครูใหญ่ไม่ได้เรียกฟักเข้าไปหา ไม่มีครูคนใดพูดถึงเรื่องเมื่อตอนเช้า

และเมื่อเวลาล่วงมาถึงตอนนี้ ความกลัวของเขาค่อย ๆ เหือดหายไปพร้อมกับมีความมึนเมาเข้ามาแทนที่ เรื่องราวเมื่อตอนเช้าจึงมีเหตุผลเปลี่ยนแปลงใหม่อยู่ในใจว่า –ไอ้เด็กเวรพวกนั้นมันเสือกล้อกูว่าจับเมียแก้ผ้านี่หว่า.

ในตอนพักกลางวันนั้นเอง ทิดเที่ยงกับเมียเดินจูงลูกชายมาที่โรงเรียน...

และหลังจากที่ทิดเที่ยงกลับไปแล้ว กลางวันวันนี้

ครูทั้งหมดถูกเรียกประชุม...

เสร็จสิ้นการประชุม บรรดาครูก็เริ่มมีกิริยาแปลก ๆ กับฟัก ยามเมื่อพบหน้าหรือเดินสวนกัน ถ้าไม่หลบก็จะก้มหน้าเดินผ่านไปเลยโดยไม่พูดจา หรือแม้แต่ครูหนุ่มทั้งสามที่เคยหยอกล้อ ก็กลับเงียบลงราวกับได้ซุกซ่อนสิ่งใดไว้ในใจ แล้วพยายามกลบเกลื่อนปกปิดไว้ให้มิดชิดในหน้าตาที่เรียบเฉยของแต่ละคน

ฟักพอจะรู้บ้างว่าเรื่องที่พวกครูประชุมกันนั้นคงจะเกี่ยวข้องกับเขา โดยปักใจเชื่อแน่ว่าคงไม่ใช่เรื่องที่ดีนัก แวบหนึ่งเขานึกถึงตอนที่ได้สบตากับทิดเที่ยง ในขณะที่ทิดเที่ยงเดินพาลูกเมียกลับบ้านสวนกับฟักซึ่งกำลังเดินมาโรงเรียน ในแววตาของทิดเที่ยงนั้นมีบางอย่างซ่อนเร้นอยู่เย็นลึกอยู่ในที ฟักเองก็ได้ที่เข้าไปแล้ว จึงจ้องมองตอบอย่างไม่นึกสะท้าน –ลูกมึงเสือกทะลึ่งกับกูนี่หว่า. เขาคิดในขณะนั้น

แต่ในขณะนี้ไม่มีครูคนใดยอมปริปากบอกว่าครูใหญ่ได้พูดอะไรบ้างเกี่ยวกับเขา ฟักจึงต้องคอย...คอยเวลาที่มันคงต้องมาถึงแน่ ๆ

ฝอยฝนยังลงมาสุย ๆ บนท้องฟ้าสีเทามีจุดขาวขมุกขมัวของดวงอาทิตย์ดูเลอะเลือนเต็มที คล้อยอยู่ด้านหลังโรงเรียน ...เสียงกระดิ่งเลิกเรียนดังขึ้น นักเรียนต่างทยอยกันออกจากห้องเดินกลับไปยังบ้านของตน วันนี้ไม่มีการประชุมเหมือนเช่นทุกวันศุกร์ที่ผ่าน ๆ มา และไม่ต้องเข้าแถวกลับบ้านเหมือนเช่นทุกวัน ขณะที่นักเรียนเดินกลับบ้านกันเกือบหมดแล้ว ฟักลงมือปิดประตูหน้า

ไปที่โรงเรียน ในหัวของเขาซึมมึนเข้ากับบรรยากาศรอบ ๆ ตัว ในตอนนี้โรงเรียนไม่มีงานอะไรให้ทำ เพราะพื้นสนามเฉอะแฉะ และฝนกำลังโปรย จึงทำให้ทำอะไรไม่สะดวก เขาได้แต่เตร่ไปมาอยู่บริเวณระเบียงโรงเรียน เมื่อนึกอยากเหล้าก็เดินกลับมากระต๊อบ กรึ๊บสองกรึ๊บก็กลับมาโรงเรียน คอยเวลาไปซื้ออาหารกลางวันให้พวกครู บางขณะคิดทบทวนถึงเรื่องเมื่อตอนเช้า พลางนึกหาเหตุผลให้กับตัวเองต่าง ๆ นานา

–เด็กมันเรียกผมว่าไอ้ฟักครับ.

–เด็กเข้ามาตะโกนในบ้านหนวกหูครับ.

–เด็กล้อผมว่าจับเมียแก้ผ้าครับ.

–ผมกะจะขว้างหลอก ๆ ครับ.

–ผมโมโหเกินไปหน่อยครับ.

–จะให้ผมขอโทษเด็กก็ได้ครับ.

–ผม...ฯลฯ...ครับ.

เพลล่วงแล้วก็ยังไม่มีอะไรเกิดขึ้น ครูใหญ่ไม่ได้เรียกฟักเข้าไปหา ไม่มีครูคนใดพูดถึงเรื่องเมื่อตอนเช้า

และเมื่อเวลาล่วงมาถึงตอนนี้ ความกลัวของเขาค่อย ๆ เหือดหายไปพร้อมกับมีความมึนเมาเข้ามาแทนที่ เรื่องราวเมื่อตอนเช้าจึงมีเหตุผลเปลี่ยนแปลงใหม่อยู่ในใจว่า –ไอ้เด็กเวรพวกนั้นมันเสือกล้อกูว่าจับเมียแก้ผ้านี่หว่า.

ในตอนพักกลางวันนั้นเอง ทิดเที่ยงกับเมียเดินจูงลูกชายมาที่โรงเรียน...

และหลังจากที่ทิดเที่ยงกลับไปแล้ว กลางวันวันนี้

ครูทั้งหมดถูกเรียกประชุม...

เสร็จสิ้นการประชุม บรรดาครูก็เริ่มมีกิริยาแปลก ๆ กับฟัก ยามเมื่อพบหน้าหรือเดินสวนกัน ถ้าไม่หลบก็จะก้มหน้าเดินผ่านไปเลยโดยไม่พูดจา หรือแม้แต่ครูหนุ่มทั้งสามที่เคยหยอกล้อ ก็กลับเงียบลงราวกับได้ซุกซ่อนสิ่งใดไว้ในใจ แล้วพยายามกลบเกลื่อนปกปิดไว้ให้มิดชิดในหน้าตาที่เรียบเฉยของแต่ละคน

ฟักพอจะรู้บ้างว่าเรื่องที่พวกครูประชุมกันนั้นคงจะเกี่ยวข้องกับเขา โดยปักใจเชื่อแน่ว่าคงไม่ใช่เรื่องที่ดีนัก แวบหนึ่งเขานึกถึงตอนที่ได้สบตากับทิดเที่ยง ในขณะที่ทิดเที่ยงเดินพาลูกเมียกลับบ้านสวนกับฟักซึ่งกำลังเดินมาโรงเรียน ในแววตาของทิดเที่ยงนั้นมีบางอย่างซ่อนเร้นอยู่เย็นลึกอยู่ในที ฟักเองก็ได้ที่เข้าไปแล้ว จึงจ้องมองตอบอย่างไม่นึกสะท้าน –ลูกมึงเสือกทะลึ่งกับกูนี่หว่า. เขาคิดในขณะนั้น

แต่ในขณะนี้ไม่มีครูคนใดยอมปริปากบอกว่าครูใหญ่ได้พูดอะไรบ้างเกี่ยวกับเขา ฟักจึงต้องคอย...คอยเวลาที่มันคงต้องมาถึงแน่ ๆ

ฝอยฝนยังลงมาสุย ๆ บนท้องฟ้าสีเทามีจุดขาวขมุกขมัวของดวงอาทิตย์ดูเลอะเลือนเต็มที คล้อยอยู่ด้านหลังโรงเรียน ...เสียงกระดิ่งเลิกเรียนดังขึ้น นักเรียนต่างทยอยกันออกจากห้องเดินกลับไปยังบ้านของตน วันนี้ไม่มีการประชุมเหมือนเช่นทุกวันศุกร์ที่ผ่าน ๆ มา และไม่ต้องเข้าแถวกลับบ้านเหมือนเช่นทุกวัน ขณะที่นักเรียนเดินกลับบ้านกันเกือบหมดแล้ว ฟักลงมือปิดประตูหน้า

ต่างห้องหนึ่งอยู่ ครูมานิตย์เดินมาบอกเขาว่า

"ครูใหญ่ต้องการพบ" ฟักทิ้งงานที่กำลังทำเดินขึ้นชั้นบนไปห้องพักครูใหญ่ ในระหว่างเดินนึกแปลกใจกับคำว่า "ต้องการพบ" มันฟังดูแปร่งหู มีความหมายในทางเป็นงานเป็นการมากกว่า "เออฟัก ครูใหญ่เขาเรียกแน่ะ" ซึ่งเขามักจะได้ยินอยู่เป็นประจำ แต่..."ต้องการพบ" คงเป็นเรื่องสำคัญทีเดียว และคงจะมีเรื่องของลูกทิดเที่ยงรวมอยู่ด้วย ในตอนแรกเขาคิดว่าหมดเรื่องหมดราวไปแล้ว เพราะครูใหญ่ไม่ได้ว่าอะไรเลยในตลอดวันนี้ ในใจเริ่มหวาดกลัวขึ้นมาอีกครั้ง -แกอาจจะเรียกไปเตือน. ฟักคิดเข้าข้างตัวเอง

ภายในห้องพัก ครูใหญ่กำลังนั่งตรวจรายงานของครูบางคนอยู่ที่โต๊ะทำงาน บนโต๊ะมีหนังสือวางซ้อนอยู่สองสามเล่ม ที่เสียบปากกาตั้งอยู่ด้านขวามือข้างที่เขี่ยบุหรี่ ครูใหญ่เงยหน้าขึ้นเมื่อได้ยินเสียงเคาะบังตา

"เข้ามาได้!" เมื่อเห็นว่าเป็นฟัก แกจึงก้มหน้าก้มตาทำงานบนโต๊ะต่อไป

ฟักผลักบังตาเดินเข้ามาในห้อง ปล่อยให้มันดีดกลับ ส่งเสียงเอี๊ยด-อ๊าดก่อนสงบนิ่งเงียบ หยุดยืนอยู่ที่มุมห้อง สายตามองไปที่ครูใหญ่รอคอยเพื่อให้แกได้พูดขึ้นมา แต่แกยังคงง่วนอยู่กับงานบนโต๊ะ เหมือนกับว่าภายในห้องนี้มีแกอยู่เพียงคนเดียวเท่านั้น ฟักไม่เคยเห็นครูใหญ่มีท่าทีเช่นนี้มาก่อน โดยมากถ้าเป็นเรื่องงานแล้วมักจะรีบ ๆ สั่ง จบเรื่องแล้วก็ออกจากห้องไปทำงานตามที่สั่ง ไม่เคยให้มายืนแช่เป็นหุ่นอย่างคราวนี้

ยิ่งเวลาผ่านไป ยิ่งกระวนกระวายเพิ่มมากขึ้น อยากรู้ว่า -มันเรื่องอะไรกันแน่.

ยืนอยู่กับความเงียบสงัดอย่างคนอึดอัดภายใน เหมือนว่าห้องนี้บีบแคบเข้ามาเรื่อย ๆ กวาดสายตามองรอบ ๆ ห้องอย่างไม่รู้จะทำอะไรดี บางครั้งก้มมองพื้นกระดานที่ตีนเหยียบ ในใจมีความกลัวแฝงเร้นอยู่ แม้เมื่อยามแหงนมองดูรูปนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาฯที่แขวนคู่กันไว้เหนือหน้าต่างหลังโต๊ะทำงานครูใหญ่ ก็เหมือนกับว่ารูปทั้งสองคนนั้นจ้องมายังเขาอย่างจะกินเลือดกินเนื้อ ฟักต้องหลบสายตาลงเพราะรู้สึกกลัวขึ้นมา ทั้งที่เคยเห็นอยู่บ่อย ๆ เมื่อเข้ามาทำความสะอาดในห้อง แต่ในขณะนี้เขากลับไม่กล้ามอง...

เวลาผ่านไป ยิ่งอึดอัดมากขึ้น มันดันทะลุภายในจนระเบิดออกมา

"ครูใหญ่ครับ...เรียกผมมาเรื่องอะไรครับ" น้ำเสียงถามมีกังวานสั่น ครูใหญ่เงยหน้าขึ้นมอง

"เดี๋ยว ให้ฉันเสร็จงานก่อน" แกกลับก้มหน้าลงอย่างเดิม

ฟักได้เห็นใบหน้าของครูใหญ่ที่เงยขึ้นเมื่อครู่นี้ เขาไม่เคยเห็นสีหน้าเช่นนี้มาก่อนเลย สายตาที่มองมาเหมือนเช่นคนอื่น ๆ มอง

-ไม่ ไม่ ครูใหญ่จะไม่มีวันมองกูด้วยสายตาอย่างนั้นเด็ดขาด แกเป็นคนดี แกไม่ได้มองกูอย่างนั้น.

ฟักนึกโทษสายตาตัวเองว่า บางทีอาจพร่าพรายเพราะอยากเหล้า หรือว่าแสงในนี้ค่อนข้างน้อยจึงทำให้

สีหน้าครูใหญ่เปลี่ยนแปลง

ครูใหญ่เงยหน้าขึ้น เสียบปากกาปลอกทองลงในกระเป๋าเสื้อ ปิดสมุดรายงาน ดันไว้อีกด้านหนึ่งของโต๊ะ ควักบุหรี่ขึ้นจุดสูบ ระบายควันออกมา สายตาจึงจับจ้องมองมายังฟัก

ฟักได้ประจักษ์ว่า แววตาและสีหน้านั้นเป็นความจริงอย่างที่เห็นครั้งแรก นึกเสียใจที่ครูใหญ่มองเขาด้วยแววชิงชังเช่นนั้น ฟักยิ้มไม่ออก เขาจะยิ้มอย่างไรได้กับบุคคลที่มีแววดูถูกเหยียดหยามมองมา ตรงข้าม กลับนึกเสียดายที่ไม่ได้กลับกระต๊อบไปเติมเหล้ามาก่อน ถ้าเช่นนั้นแล้วจะไม่กลัวเกรงมันเลยกับสายตาคู่นี้ที่กำลังจ้องมองมา ฟักหลบตาลงต่ำ

"เราประชุมกันแล้วว่าอยากจะให้แกลาออก..." ครูใหญ่พูดเสียงเนิบ ๆ พลางมองบุหรี่ที่กำลังเคาะกับที่เขี่ย

ฟักไม่อยากเชื่อหูตัวเอง -กูจะต้องลาออก.

"เรื่องอะไรครับ ผมไม่รู้เรื่องเลย" เขาขยับเดินเข้ามาใกล้ คล้ายกับอยากฟังให้แน่ใจอีกครั้งหนึ่ง

"ก็การกระทำของแกน่ะสิ ยังต้องให้ฉันจาระไนให้ฟังอีกหรือ" ครูใหญ่จ้องมองด้วยสายตาขุ่น ๆ

"เรื่องกินเหล้าใช่มั้ยครับ" ฟักถามเสียงอ่อย

"ก็เป็นเรื่องหนึ่งด้วย"

"แต่ผม...ยังทำงานได้อยู่นี่ครับ"

"เฮอะ...งานเรอะ?" ครูใหญ่พูดเครียด ๆ

"ฉันไม่เห็นว่าวันนึง ๆ จะได้งานสักกี่มากน้อย รู้นะว่าแกชอบหลบไปกินเหล้า อย่านึกว่าจะมาตบตาคน

อย่างฉันได้ ฉันเรียนมาสูงกว่าแก ปกครองคนมาหลายปี ถ้าไม่รู้ว่าคนในปกครองเป็นยังไง ฉันก็เห็นจะแย่เต็มทน" ครูใหญ่สูบบุหรี่แล้วคลึงเขี่ยบุหรี่เล่นกับที่เขี่ย ควันสีเทาลอยอ้อยส้อย

"อยากฟังเหตุผลอีกมั้ย"

ฟักยังคงก้มหน้านิ่งเงียบ...

"ฉันจะบอกให้นะ ไอ้การกินเหล้าในขณะปฏิบัติหน้าที่นี่มันก็ผิดอยู่แล้ว แต่ฉันก็อนุโลมให้นึกว่าเป็นบางครั้งบางคราว แต่แกกลับได้ใจ ทำเอาแต่ตามใจตัวเอง ลองคิดดูซิ ถ้าบังเอิญมีผู้ใหญ่มาตรวจ แล้วเจอแกเดินเมาแท่ดอยู่ ฉันจะบอกเขาว่าไง ฉันก็กลายเป็นคนบกพร่องในหน้าที่ แล้วแกช่วยอะไรฉันได้มั้ย ถ้าผู้ใหญ่เขาตำหนิฉันน่ะ...ฮึ" ครูใหญ่จ้องมองคล้ายจะคาดคั้นให้เขาตอบ

แต่ฟักยังคงยืนก้มหน้ามองหัวแม่ตีนตัวเอง ไม่ปริปากตอบ

"ชาวบ้านเขาก็มาพูดเข้าหูฉันอยู่เรื่อย ว่าความประพฤติของแกมันไม่ดี เขากลัวลูกหลานเขาจะเอาเป็นตัวอย่าง เออ แล้วอย่างลูกทิดเที่ยงเขาน่ะ แกเอาอะไรไปปาลูกเขา ดีนะที่มันโดนแค่หน้าผาก ถ้าเกิดโดนตาเข้าลูกเต้าเขาตาบอดไป แกจะว่ายังไง" ครูใหญ่ขยี้บุหรี่ลงกับที่เขี่ย พลางจ้องหน้าถาม

ฟักยังก้มหน้าไม่ตอบอะไร...

"พูดซี่ ทำไมไม่พูดล่ะ เห็นตอนเมาไปโหวกเหวกอยู่ท่ารถ ทำไมพูดได้" เมื่อเห็นฟักยืนเป็นเบื้ออย่างนั้น ครูใหญ่จึงพูดต่อ

"ฉันดูแกมานานแล้ว นึกว่าแกจะเลิกเอง เพราะหลวงพ่อท่านก็ขอแล้ว แกเองก็รับปากท่าน เออ...ฉันยังนึกดีใจที่แกจะเลิกกินเหล้า ฉันจะได้ไม่ต้องห่วง แต่ก็เปล่า แกก็ไม่เลิก แกน่ะทำตัวเองรู้มั้ย ไม่มีใครเขาทำอะไรแกเลย เขาทนแกทั้งนั้น มีแต่แกทำตัวเอง จริงรึเปล่าล่ะ"

"ผมน่ะหรือทำตัวเอง" ฟักเงยหน้าขึ้นย้อนถามเหมือนไม่ยอมเชื่อในคำพูดของครูใหญ่

"เออน่ะสิ...จะมีใครล่ะ ไอ้ที่แกกรอกเหล้าลงปากอยู่ทุกวันๆ น่ะ มีใครมาจับแกกรอก มีใครเขาบังคับให้แกกิน แกกินของแกเองทั้งนั้น อย่างนี้ไม่เรียกว่าทำตัวเองแล้วจะเรียกว่าใครทำล่ะ ยังจะมีหน้ามาถาม" ครูใหญ่ควักบุหรี่ออกจุดสูบอีกมวน สีหน้าเครียด

"แล้วที่ชาวบ้านหาว่าผมเอาแม่เลี้ยงเป็นเมีย ทั้งๆ ที่ผมไม่ได้เอา อย่างนี้ล่ะใครทำผม" ฟักถามด้วยเสียงไม่พอใจ ใบหน้าเคร่งขรึม

"เรื่องอื่นน่ะฉันไม่เคยสนใจแกเลย จะทำยังไงก็ช่าง จะเอาแม่เลี้ยง จะเอาใครก็เรื่องของแก แต่ในเรื่องงานฉันรับผิดชอบอยู่ แกทำอย่างทุกวันนี้มันเกินไป เหมือนฉันเป็นหัวหลักหัวตอ" ครูใหญ่อัดบุหรี่ระบายควันออกมา สีหน้าคลายเครียดลงบ้าง อย่างกับได้ระบายมันออกมาพร้อมกับควันบุหรี่

ฟักหย่อนขาข้างขวา เขารู้สึกเมื่อยที่ต้องยืนนิ่งๆ เช่นนี้ โดยเฉพาะเวลานี้ ซึ่งเหมือนกับมายืนเพื่อให้คนอื่นด่าโดยแท้

"ฉันก็ไม่รู้จะช่วยแกยังไง" ครูใหญ่เสียงอ่อนลง "ที่ประชุมเขาตกลงกันแล้วว่าความประพฤติของแกไม่เหมาะสม จึงอยากให้แกลาออก เพราะถ้าไล่แกออกแล้วจะเสียประวัติ ฉันเป็นคนเสนอความคิดว่าให้แกลาออกเอง เผื่อวันข้างหน้าถ้าแกเลิกเหล้าแล้วและภารโรงขาด แกจะได้กลับมาทำอีก..." ครูใหญ่มองหน้าฟักราวกับจะค้นหาคำว่า "ขอบคุณครับ" จากในปากของฟัก แต่ฟักยังคงนิ่งเงียบ

"เออ แล้วก็ให้แกทำไปถึงสิ้นเดือนนี้ก่อน จะได้รับเงินเดือนเอาไว้ใช้อีกเดือนนึงแล้วค่อยเขียนใบลา เรื่องทั้งหมดนี้ ฉันขอบอกเสียก่อนว่าไม่เกี่ยวกับทิดเที่ยงเขา อย่าไปโทษไปโกรธเขา เป็นเรื่องของพวกครูที่ตกลงกันเอง ลองถ้าแกไม่ประพฤติเช่นนี้แล้ว ใครจะมาไล่แกออกได้ คนที่ควรจะโทษก็คือตัวแก สำหรับฉันเองแล้ว บอกตามตรงว่าไม่มีอะไร มันเป็นเรื่องของหน้าที่ ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว..." ครูใหญ่สูบบุหรี่แล้วมองหน้าฟัก

ทั้งคู่ยังคงนิ่งเงียบ...

ในใจฟักตอนนี้ได้แบ่งออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายแรกอยากจะอ้อนวอนขอร้องครูใหญ่ ขอให้ได้ทำงานต่อไป จะให้ก้มลงกราบตีนก็ยอม ขอเพียงให้รับกลับเข้าทำงานดังเดิมเท่านั้น แต่อีกฝ่ายหนึ่งกลับไม่ยอมให้ทำเช่นนั้น ฝ่ายศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน -กูไม่ผิด กูจะไม่ขอร้อง แค่นี้ไม่อดตายหรอก ถุย!

ความคิดฝ่ายหลังได้ให้เหตุผลกับฝ่ายแรกว่า -แม้มึงจะขอร้องอย่างไร มันก็ไม่ยอมมึงหรอก เชื่อกูเถอะ.

"มีอะไรจะพูดอีกมั้ย" ครูใหญ่ถาม

ฟักยืนนิ่งเช่นเคย เขาไม่พูดอะไรทั้งนั้น ไม่ว่าคำขอร้องหรือแก้ตัว

"ถ้าไม่มีอะไรก็ไปทำงานได้แล้ว"

ฟักหันหลังเดินออกจากห้อง...

ครูใหญ่มองตามหลังพลางอัดบุหรี่ที่สุดท้าย ระบายควันออกมาเป็นทางยาวแล้วขยี้บุหรี่ดับลง

เสร็จงานแล้ว...

ฟักเดินกลับกระต๊อบด้วยท่าทางซึมเซา บรรยากาศรอบตัวยังคงเซาซึม และคงจะเป็นเช่นนี้ไปจนถึงมืดค่ำ ท้องฟ้านั้นราวกับมีน้ำพร้อมที่จะเทลงมาได้ทุกขณะ แม้ว่าละอองฝนจะหยุดปรอยลงมาแล้ว แต่ฟ้ายังขมุกขมัวขาวหม่นฉ่ำน้ำอยู่อย่างเดิม

ร่างเล็ก ๆ ของฟักเดินลัดสนามตรงมา ทุกครั้งที่ยกเท้าขึ้นจะมีรอยประทับอยู่บนดิน รอยเท้านั้นติดตามมาตลอดทางตั้งแต่หน้าโรงเรียน เป็นทางตามมาคดเคี้ยวบ่งบอกถึงก้าวแต่ละก้าวของเขาที่เหยียบย่ำไว้เบื้องหลังทิ้งอาคารสองหลังให้ยืนตระหง่านอยู่ในความเงียบ

ลมพัดมาเบา ๆ ในสายลมนั้นมีเสียงไวโอลินดังเสียดขึ้น แม้ว่าเพลงนั้นจะมีลีลาที่สนุกสนาน แต่ฟักกลับฟังมันหดหู่ เศร้าสร้อย คล้อยเข้ากับบรรยากาศรอบ ๆ ตัวและความรู้สึกที่อยู่ในจิตใจ

มาถึงกระต๊อบ ม่ายสมทรงอยู่ภายในแล้ว เขาบอกให้นางติดไฟหุงข้าว ส่วนตัวเขาคว้าเหล้ากั๊กขวดขึ้น

ดื่ม นั่งดื่มอยู่สักพักเหล้าหมด จึงเดินไปซื้อที่ท่ารถ ขากลับแวะขึ้นวัดหากับข้าวมาให้นางสมทรง แล้วเดินกอดขวดเหล้าไปบ้านลุงไข่

มาถึงบ้านลุงไข่ ไอ้ขาวกระดิกหางเข้ามาพันแข้งพันขา "เอ็งไม่ต้องมาประจบข้าหรอก ข้ามันคนระยำ..." เขาว่ากับหมาแล้วหัวเราะหึ หึ เดินเซไปที่แคร่ใต้เพิง

"ลุง! ลุง! ฉลองกันหน่อย" ฟักร้องเรียก

"ฝนตกฟ้าร้องไม่หยุดเลยนะไอ้ฟัก" เสียงป้าหยิบตะโกนลงมาอย่างไม่ค่อยพอใจนัก แต่คนที่เดินยิ้มลงมากลับเป็นลุงไข่

บ้านแห่งนี้เองที่เป็นโลกแห่งความสุขของฟัก เขาไม่เคยพูดจาหยอกเย้ากับใครได้เท่าที่นี่ ที่นี่เท่านั้นเองที่พูดจากับทุกคนได้เต็มที่ น้ำเสียงที่ออกมามีความจริงใจต่อกัน เหมือนกับได้พูดกับคนหัวอกเดียวกัน ไม่ใช่กับคนที่ท่ารถ คนที่มองดูเขาอย่างตัวตลก

"หยุดซะมั่งเถอะเอ็ง เดี๋ยวก็ตายห่าไปหรอก" ลุงไข่ว่ากับฟักขณะเดินมาที่แคร่ ทรุดตัวลงนั่ง

"ข้ายิ่งไม่อยากทำศพเอ็งอยู่ด้วย"

"ทำไม" ฟักเอียงคอถาม

"อ้าว ทำให้เอ็งตอนนี้ก็ทำฟรีน่ะสิ ใครจะมาจ่ายให้ข้าล่ะ" แล้วสัปเหร่อไข่ก็หัวเราะ ฟักพลอยหัวเราะไปด้วย

"ทำไปก่อนแล้วกัน คิดให้แพงๆ ก็ได้ แล้วยังไงลุงก็ตามไปเก็บเอา ข้าไม่โกงลุงหรอก" ว่าแล้วเขาก็หัวเราะอีก

ลุงไข่เดินไปตักน้ำที่ตุ่ม ฟักเดินไปล้างตีนที่อ่างเชิงบันได ทั้งสองกลับมาที่แคร่เกือบพร้อมกัน

ทุกครั้งที่ฟักคุยกับลุงไข่มักจะมีเรื่องให้หัวเราะกันอยู่เสมอ ตั้งแต่พ่อเขาตายลงมีเพียงคนที่บ้านลุงไข่เท่านั้นเองที่ได้เห็นฟักหัวเราะ ฟักมักจะจมอยู่ที่นี่จนดึก บางคืนลุงไข่และป้าหยิบต้องช่วยกันไล่ให้กลับ เพราะมืดมากแล้วจะเดินลำบาก อีกอย่างแกเป็นห่วงว่าฟักจะตื่นสาย ทำให้เปิดโรงเรียนไม่ทัน ฟักก็โอ้เอ้ล่ำลาสั่งเสียอยู่เป็นนานกว่าจะกลับได้ เขาไม่อยากจากบ้านที่สนุกสนานแห่งนี้ไปเลย...

ฟักเปิดจุกขวดรินเหล้าลงแก้ว มือสั่นยกขึ้นดื่มรวดเร็ว วางแก้วเปล่าลงหน้าตาเหยเก ส่งเสียงครางออกมา

"เอ้า ลุง ฉลองกันหน่อย" เขาเลื่อนขวดเหล้าพร้อมแก้วไว้ตรงหน้าสัปเหร่อไข่

"ฉลองอะไรอีกล่ะ เอ็งมานี่ข้าเห็นชวนฉลองทุกที" ลุงไข่รินเหล้าแล้วยกดื่ม

"ฉลองที่ข้าถูกไล่ออกแล้วไงล่ะ"

"ฮ้า! ล้อเล่นน่า"

"จริง ๆ ลุง"

ความเงียบปกคลุมอยู่ครู่หนึ่ง ฟักจึงทำลายมันลง

"ช่างมันเถอะ"

"เรื่องมันเป็นยังไง"

"ข้ามันความประพฤติไม่เหมาะสม กินเหล้าเมายา" ฟักพูดแค่นั้นแล้วเฉไฉไปเรื่องอื่น เขาไม่ได้เล่าเรื่องขว้างหัวลูกทิดเที่ยงให้ลุงไข่ฟัง

"แล้วเอ็งจะทำอะไรต่อไป" สัปเหร่อไข่ถามขณะเอื้อมมือรับชามต้มโคล้งปลาจากมือประคองของเมีย ควันคลุ้งกลิ่นหอมโชยเข้าจมูก

"เป็นสัปเหร่อ..." ฟักตอบหน้าตาย

"เอาสิ เป็นสัปเหร่อก็ได้ข้าจะสอนให้ อีกไม่นานข้าก็ตายจะได้มีเอ็งเป็นตัวแทน ลูกเต้าข้ามันมีงานมีการทำกันแล้ว คงจะเลี้ยงข้าได้หรอก ว่าแต่เอ็งพูดจริงหรือเปล่าเท่านั้นแหละ"

"ข้ายังไม่รู้เลยลุง อาจจะทำก็ได้..."

ฟ้าด้านทิศตะวันตกมีแสงเหลืองจ้าของดวงอาทิตย์ปรากฏขึ้น วันทั้งวันที่หายไปเหลือกลับมาเพียงแสงเหลืองสุดท้ายเท่านั้นเอง แสงนั้นเหลืองเข้มกว่าทุกวันและดูเหมือนสิ่งที่ถูกแสงจะมีสีเหลืองเจือปนอยู่ด้วยทุกอย่าง แม้แต่ใบหน้าของฟักขณะนี้ แทนที่จะแดงเพราะฤทธิ์สุรา กลับเหลืองซีดจนน่ากลัว...

"ข้ายังเหลือเงินฝากกับครูใหญ่อีกห้าพันกว่า ลุงว่าจะเอาเงินมาทำอะไรดี" ฟักถามขณะรินเหล้าลงแก้วเหล้าเพิ่งพร่องพ้นคอขวดลงมาหน่อย

"ไม่รู้สิ ข้าลงทุนอะไรกับใครเขาไม่เป็นหรอก" แกว่าซื่อ ๆ

"นั่นสิ ข้าก็ไม่เคย..." ฟักว่าเนือย ๆ หวนนึกถึงชีวิตที่ผ่านมาแต่หนหลัง

ทั้งคู่กินกันไปคุยกันไป มืดแล้วลุงไข่เรียกหลานให้จุดตะเกียงมาตั้งกลางวง เหล้าหมดขวดลุงไข่เดินขึ้นไปหยิบเหล้าบนบ้านมาอีกขวด เรื่องคุยไม่มีสาระอะไรนอก

จากสนุกสนานกันไปแล้วแต่เหล้าจะพา ในเมื่อเหล้าได้พาฟักออกมาไกลจากโลกแห่งความเป็นจริง เขาก็เริ่มเล่าเรื่องที่ตัวเองเอาลูกมะพร้าวขว้างหัวลูกทิดเที่ยงให้ลุงไข่ฟัง ทั้งที่ก่อนหน้านั้นไม่อยากเล่าเลย แต่พอเมาเหล้ากลับอยากเล่าให้ฟังจนเก็บไว้ไม่อยู่

เหล้าขวดที่สองพร่องลงมาหน่อยลุงไข่ก็เลิก แต่ฟักยังไม่ยอมเลิก ยังคงนั่งกินอยู่คนเดียว โดยมีลุงไข่นั่งเป็นเพื่อนคุย

"กินข้าวกันเถอะ มืดค่ำแล้ว" เสียงป้าหยิบตะโกนลงมาจากบ้าน

"ไปกินข้าวกัน" ลุงไข่ลุกขึ้นชวน

"กินเถอะ กินมาตั้งแต่เล็กจนแก่แล้ว ไม่เบื่อบ้างรึไงลุง" ฟักถามด้วยเสียงอ้อแอ้

"ไอ้บ้าเอ๊ย เอาอะไรมาพูด" แกว่าแล้วก็หัวเราะฉุดมือฟักให้ลุกขึ้น "ไป ไป" แต่ก็เหมือนกับทุกคราวฟักไม่ยอมขยับเขยื้อน จนแกอ่อนใจ

"งั้นข้ากินข้าวก่อน เดี๋ยวจะลงมาคุยกับเอ็ง" แกเดินขึ้นบ้าน ทิ้งให้ฟักจมอยู่กับขวดเหล้า ตะเกียงรั้ว ชามต้มโคล้งที่เหลือติดก้น มองเห็นก้างปลาและหัวหอมแดง

ลุงไข่หายขึ้นไปสักพักใหญ่ๆ จึงกลับลงมา ฟักนั่งคอตก แสงตะเกียงจับอยู่ที่หน้า เห็นน้ำตาไหลพรากลงอาบแก้มทั้งสอง สะอื้นอยู่เบาๆ น้ำตาย้อยมาตามร่องแก้ม ร่วงหยดลงพื้นแคร่ แกไม่เข้าใจเลยว่า ทำไมฟักจะต้องร้องไห้เกือบทุกครั้ง รู้แต่เพียงว่า –มันเมาแล้ว.

ลุงไข่เดินมาทรุดตัวลงนั่ง กำลังจะมวนยาสูบ

"ลุง ข้าอยากบวช..." เขาบอกทั้งน้ำตา

"เออ...ข้ารู้" แกว่าขณะมือกำลังมวนยา แกรู้ว่าอีกไม่นานหรอกมันจะต้องสวดมนต์ และนั่นหมายถึงมันเมาได้ที่แล้ว ลุงไข่จุดยาขึ้นสูบแดงวาบ

"พอแล้ว เอ็งพอได้แล้ว" ร้องปรามขึ้นเมื่อเห็นฟักกำลังหยิบแก้ว

"ข้าจะบวช..." เขายังพร่ำเพ้ออยู่แต่คำนี้ คว้าแก้วเหล้าจะริน ลุงไข่ดึงแก้วห้ามไว้

"พอเถอะ เมาแล้ว กลับบ้านนอนเถอะ"

"ยัง ข้ายังไม่เมา ยังกินได้..." มือยื้อแย่งแก้วกับลุงไข่ เมื่อเห็นไม่เป็นผล ฟักจึงคว้าขวดขึ้นดื่มอึ๊ก ๆ เข้าไป ลุงไข่ต้องแย่งขวดออกจากปาก เหล้าหกพรวดกระฉอกออกมาเปื้อนคางและหน้าอกของฟัก

ลุงไข่แย่งมาได้จึงเก็บขวดเหล้าและแก้วขึ้นบ้าน กลับมายกชามเข้าครัว จัดแจงเช็ดถูบนพื้นแคร่ให้กลับสะอาด

"ข้าถูกไล่ออก" เขาพูดส่ายหน้าหงึกหงัก ดวงตาขวาง

"มัน มันแกล้ง... ข้า ข้าจะบวช...ข้าอยากบวช..."

ลุงไข่ปล่อยให้ฟักพร่ำงึมงำอยู่สักพัก เมื่อเสียงกลองระฆังดังแว่วมาจากวัด แกจึงบอกให้ฟักกลับบ้าน พยุงฟักออกมาส่งหน้าบ้านตรงทางเดิน ยืนมองดูร่างของฟักเดินโซเซห่างหายออกไปในความมืด แกจึงหันเดินกลับเข้าบ้าน ได้ยินเสียงสวดมนต์ดังขึ้น และห่างออกไปทุกที...

ฟักเดินท่องบทสวดมนต์เปะปะมาตามทาง แม้จะเฉไฉบ้าง แต่เขาก็ไม่เคยเดินผิดทางสักที ฟักเดินกลับกระต๊อบถูกทางเสมอไม่ว่าจะเมาแสนเมายังไง เช้าบางวันเมื่อตื่นขึ้นมา ยังเคยงงด้วยซ้ำว่าตัวเองกลับมาได้อย่างไร ...เขายังคงเดินหน้าต่อไป แม้ว่าบางก้าวจะเซถอยหลังบ้างก็ตาม

เสียงหริ่งเรไรหยุดลงเมื่อได้ยินเสียงฝีเท้า และเสียงสวดมนต์ของฟักผ่านมา

ท้องฟ้าเบื้องบนเป็นสีเทาเข้ม นานๆ จึงจะมีแสงสว่างของฟ้าแลบออกมาสักครั้ง ทุกครั้งที่เกิดแสงสว่างบนฟ้า เส้นสีเงินจะเลื้อยรวดเร็วอยู่ในแสงสว่างนั้น ราวกับเป็นรอยร้าวของแผ่นฟ้ายามค่ำคืน ดวงดาวหลบหายไม่เห็นแม้แต่เศษแสงของมัน มีแต่หมู่หิ่งห้อยที่บินวนเกาะอยู่ในเงาดำของต้นไม้ข้างทางเดินส่องแสงวูบวาบทดแทนดวงดาว หรือว่าหมู่ดาวเบื้องบนนั้นได้พากันมาบินว่อนอยู่บนพื้นดินในคืนนี้เสียแล้ว ใบมะพร้าวกางงองุ้มลงมาเป็นทิวแถวตลอดทาง คล้ายก้างปลาสีดำตัวมหึมาหลายร้อยตัววางซ้อนกัน ยามเมื่อมีลมโชยมาก็ไหวสั่นราวกับจะฟื้นขึ้น และเงาของต้นไม้เล็กๆ ข้างทางก็พลอยสั่นไหวไปด้วย มีชีวิตชีวาขึ้นมา

ลมพัดโชยมาแผ่วๆ ฝนเริ่มปรอยลง ละอองน้ำพัดแผ่วสัมผัสผิวผสมกับสายลมโชยเย็นชื่นสบาย...

ผลัวะ!...พลั่ก!...พลั่ก!...ฟักเจ็บแปลบที่เบ้าตา ที่ท้อง ที่ปาก ...กร้อบ! บั๊ก! ที่ชายโครง บึ๊ก!...บึ๊ก...ที่ลิ้นปี่ ที่กกหู...อั๊ก! อึ๊ก โพละ! ผัวะ! เจ็บจุกทั่วตัวไป

หมด...

พลัวะ!...ที่คาง

เขารู้สึกหน้าได้ถูกแรงส่งจนแหงนเชิดขึ้น ดวงดาวในคืนนี้กลับใสสว่างสุกเปล่งปลั่งยิบ ๆ อยู่แค่เอื้อมนี่เอง พยายามยกมือขึ้นคว้าก่อนที่สติจะดับวูบลง...

กลางดึกคืนนี้...

ฝนเทจั๊ก ๆ ลงมา ลมพัดอื้ออึง หมู่ไม้กลับฟื้นมีชีวิตโบกไหวอยู่ในสายลมและสายฝน

ฟักนอนแน่นิ่งอยู่ริมทางเดิน ร่างกายเปียกโชก และแล้วมือของสายฝนจึงได้เอื้อมลงเขย่าปลุกเขาให้ฟื้นขึ้นมา...

ฟักนึกทบทวนเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ แล้วค่อย ๆ พยุงตัวลุกขึ้น ในหัวชาติ้วมึนงง คิดอยู่อย่างเดียวว่าจะต้องกลับบ้าน

ก้าวแต่ละก้าวที่เหยียบย่ำลงบนพื้นดินแฉะ ๆ ช่างยากลำบาก สายฝนและลมที่กระหน่ำลงมา บางขณะเหมือนจงใจผลักให้เขาซวนเซล้มลงคลุกกับโคลนเลนครั้งแล้วครั้งเล่า ทุกครั้งที่ล้มลงเขาก็พยายามพยุงตัวลุกขึ้นสู้กับมันอีก อาศัยฟ้าแลบเป็นแสงส่องทาง บางครั้งพื้นดินเละ ๆ ก็แกล้งหลอกล่อให้เขาลื่นไถลล้มฟาดลงกับมัน เสียงฟ้าฝนครางครืน ๆ ราวกับระเบิดเสียงหัวเราะกันอย่างสนุกสนานกับภาพที่เห็นยามนี้

ฟักนั้นป้อแป้เต็มที บางขณะคิดคร้ามว่าคงไปได้ไม่ถึงบ้านแน่ แต่ต้องแข็งใจเดินต่อไป พยายามที่จะกระเสือกกระสนตัวเองให้ไปถึงให้จงได้ แม้ว่าบางครั้งจะ

ต้องคลานอยู่บนโคลนเขรอะขระเหมือนหมาก็ตาม เขายังคงพาร่างบอบช้ำเคลื่อนไปข้างหน้า แม้ว่าจะเชื่องช้าเช่นไส้เดือนเลื้อย...ในที่สุดก็มาถึงจนได้

ภายในกระต๊อบตะเกียงยังไม่ได้ดับ แต่ม่ายสมทรงนอนหลับอยู่ในมุ้งของฟักเสียแล้ว ส่งเสียงกรนครืดๆ ออกมา

ฟักเปิดประตูเข้ามา ร่างทั้งร่างเปียกโชก ขี้โคลนจับเขรอะเป็นรอย บางแห่งมีดินติดเป็นปื้นๆ ทั้งเนื้อทั้งตัวเต็มไปด้วยขี้โคลนสีดำๆ แม้แต่น้ำซึ่งไหลย้อยลงมาจากเส้นผมบนหัวผ่านลงมาบนใบหน้า ก็มีสีโคลนเจือปนอยู่ด้วย คิ้วซ้ายแตกเป็นทางยาว มีเลือดกรังเป็นรอยอยู่ปากแผล และคงโดนน้ำฝนชะล้าง สีแดงเข้มจึงละลายเรื่อลงจางๆ ไหลลงมาเป็นทางตรงหางคิ้ว โหนกแก้มเขียวคล้ำปูดออกมาจนแทบปริ ที่รูจมูกทั้งสองข้างมีคราบเลือดเกรอะกรังอยู่ปากรู ปากเจ่อบวมแตกยับ ในขณะที่เขาร้องครางออกมาด้วยความเจ็บปวด...ในปากนั้นฟันหน้าหลุดหายไปสี่ซี่ มันมีสีแดงคล้ำอยู่ภายใน

ฟักพยายามประคองตัวเดินเซซังมาถึงแคร่ ตะเกียกตะกายขึ้นไปอย่างยากลำบาก น้ำในตัวหยดย้อยเป็นทางมาจากประตูถึงแคร่ เขาเสือกตัวลงนอนบนแคร่หมดแรงอยู่แค่นั้น ไม่มีแม้แต่เสียงที่จะไล่นางสมทรงออกจากมุ้ง ไม่มีแม้แต่แรงที่จะเปิดมุ้งเข้าไป เขานอนอยู่ปลายตีนมุ้ง มีแสงตะเกียงส่องสว่างอยู่อีกซีกหนึ่ง

ฝนยังคงตกอยู่ซู่ๆ อย่างกับมีมรสุมหรือพายุร้ายเกิดขึ้น มันเป็นการตกกระหน่ำอย่างน่าใจหาย เป็นผล

พวงแห่งเมฆทะมึนที่ตั้งเค้ามาเป็นเวลานาน...

คืนนี้ฟักหลับลงอย่างง่ายดาย ไม่ต้องนอนคิดถึงเรื่องราวความทุกข์ต่างๆ อีกเลย เขาหลับลงอย่างง่ายดายในเสียงฝนที่ซัดซาอยู่ไม่ขาดสาย...

๕

ฤดูฝนยังไม่หมดสิ้น ฤดูแห่งความชื่นฉ่ำ ฤดูแห่งการแตกผลิของเหล่าต้นไม้ใบหญ้า ฤดูแห่งการล้างละลายสิ่งโสโครกยังไม่หมดสิ้นลง

กลางวันและกลางคืนยังคงสลับหมุนเวียนมาไม่ขาด ไม่ว่าจะเป็นฤดูใด ๆ...

กลางวันและกลางคืนผลัดเวียนเปลี่ยนกันมาหาฟัก เข้าโอบอุ้มดูแล ช่วยกันเยียวยารักษาใบหน้าบวมปูดให้ราบเรียบลงดังเดิม ช่วยชะล้างภายในให้คลายจากอาการบอบช้ำ กลางคืนและกลางวันช่วยกันเปลี่ยนแผลสดให้กลายเป็นแผลแห้ง แล้วกลายเป็นแผลเป็นคาดยาวติดอยู่ที่คิ้วซ้าย กลางวันและกลางคืนมาหาฟักอยู่ไม่ขาด...

แต่กลางวันและกลางคืนที่เวียนมานั้น ไม่สามารถจะเนรมิตฟันสี่ซี่ในปากของฟักให้กลับคืนมาได้ ไม่สามารถเหนี่ยวรั้งมือของฟักที่ยกเหล้าขึ้นกรอกปากให้หยุดได้ และดังนั้นทั้งกลางวันและกลางคืนที่มาหาฟักจึงมองเห็นเขาเมาอยู่ตลอดเวลาตื่น

หลังจากโดนดักซ้อมในคืนนั้นแล้ว ไม่เพียงแต่ร่างกายเท่านั้นที่บาดเจ็บ จิตใจเขายังพลอยบอบช้ำกระทบกระเทือนด้วย

ภายในมีความเคียดแค้นชิงชังอัดแน่นอยู่ คิดหาวิธีแก้แค้นคนที่ทำให้เขาต้องบาดเจ็บ จำได้แม่นยำว่าสองในสามคนคืนนั้นคือทิดเที่ยงและทิดส่ง นึกคิดหาทางอยู่สารพัดที่จะทำให้สองคนนี้เจ็บแสบบ้าง อยากจะเข้าไปชกหน้ามันที่บ้าน อยากเอามีดแทงมันให้ตาย อยากจะบีบบังคับให้มันร้องขอชีวิต บางคืนฝันว่าได้นั่งคร่อมอยู่บนหน้าอกทิดเที่ยง แล้วกระหน่ำหมัดลงไปบนใบหน้าทิดเที่ยงอย่างไม่ยั้งมือ เมื่อตื่นขึ้นรู้สึกว่าตัวเองได้กระทำลงในความฝันอย่างสะใจ

แต่เมื่อเวลาผ่านไป ความเคียดแค้นที่มีอยู่ค่อยคลายลง ค่อย ๆ ระเหยละลายหายไปทีละน้อย ๆ อาจเป็นด้วยว่าเขาไม่ใช่คนที่มีสันดานเยี่ยงนั้น เขาเป็นแค่คนมีนิสัยรักสงบ ออกจะขลาดกลัวด้วยซ้ำในเรื่องชกต่อยไม่มีความเหี้ยมเกรียมพอจะฆ่าฟันใครได้ และแล้วความคิดที่จะแก้แค้นก็จากหายไปเงียบ ๆ เคยนึกอยู่ว่าจะไปแจ้งตำรวจที่โรงพัก แต่ก็กลัวว่าพี่น้องของคนทั้งสองจะตามมาทำร้ายเอาอีก และเรื่องราวคงจะไม่จบสิ้นลงง่าย ๆ เมื่อความแค้นค่อยคลายห่างหาย เขาจึงสรุปว่า–ช่างมันเถอะ.

ในบางครั้งยังนึกโทษตัวเองเสียอีกว่า

–ก็มึงเสือกทะลึ่งขว้างหัวลูกเขานี่หว่า.

แต่จิตใจอีกส่วนนั้นได้แตกสลายไปแล้ว เป็นเสมือนแก้วใสเนื้อเปราะบางที่ถูกค้อนเหล็กทุบกระหน่ำ ฟักได้สูญเสียจิตใจส่วนนี้ไปโดยสิ้นเชิง หรือแม้นว่าจะเรียกกลับคืนมาได้ก็คงมีสภาพไม่เหมือนเดิม และต้องอาศัยเวลา

นานมากทีเดียว กว่าจะเยียวยาให้กลับปรกติ

ความหวาดระแวงได้เกาะกุมเขาไว้แน่น ฟักไม่กล้าออกนอกกระต๊อบในยามค่ำคืน เขาไม่เคยย่างกรายไปหาลุงไข่อีกเลย นอกเสียจากว่าในตอนกลางวัน (เสาร์-อาทิตย์) ในทุกครั้งที่แว่วเสียงคนเดินไล่หลัง ก็หวาดผวาต้องหันขวับไปมอง บางทีก็ไม่เจออะไร ครั้นเมื่อเดินอยู่เพลินๆ ได้ยินเสียงลมพัดซ่าก็สะดุ้งตกใจ หัวใจเต้นแรงทำอะไรไม่ถูก ยืนตัวสั่นงันงกอยู่กับที่ เหงื่อกาฬแตกพลั่ก ประสาทความรับรู้เริ่มเลอะเลือน จนบางครั้งไม่สามารถแยกเรื่องที่นึกขึ้นมาได้ออกว่า เป็นเรื่องที่เคยฝันหรือเรื่องที่เคยเกิดขึ้นในชีวิตจริงกันแน่

เขากลายเป็นคนหวาดกลัวยามค่ำคืน กลัวเสียงที่ดังคล้ายเหตุการณ์ในคืนวันนั้น และเมื่อเวลาค่ำเริ่มมาเยือน ฟักก็เร่งรีบกินเหล้าให้เมาหลับไป...

ข่าวคราวของฟักที่โดนดักซ้อมกระจายอยู่ทั่วทั้งตำบล ติดตามหูออกตามปากวนเวียนอยู่ไม่จบสิ้น ไม่มีใครเอ่ยชื่อมือมีดที่เลาะฟันฟักร่วง ไม่มีใครคิดจะสืบสาวเอาผิดกับคนที่ทำร้ายฟัก บางกลุ่มบางคนต่างพากันวิพากษ์วิจารณ์ในคืนวันนั้นกันไปต่างๆ นานา

พวกแรกพูดถึงเหตุการณ์ในคืนวันนั้นราวกับว่าพวกเขาได้ครอบครองกรรมสิทธิ์ชีวิตของฟักไว้เรียบร้อยแล้ว คนในจำพวกนี้แม้ไม่ได้ลงมือทำเอง แต่เพียงได้นึกคิด ได้พูดจาถึงคนอื่นในแง่ร้ายบ้าง ก็เป็นสุขอย่างหนึ่งแล้ว...

"สมน้ำหน้ามัน!"

"คนห่า ๆ พรรค์นี้ จะไปสงสารมันทำไมกัน!"

แต่ก็มีคนอีกจำพวกหนึ่งที่ไม่ทุกข์ร้อนกับเรื่องราวของคนอื่น ไม่สนอกสนใจกับสิ่งรอบข้างเท่าใดนัก ต่างดำเนินชีวิตไปตามวิถีทางของเขา ในอาชีพในหน้าที่ของแต่ละคน ต่อเรื่องที่ฟักโดนดักซ้อมพวกเขาไม่คิดแยแส ไม่ร่วมดีอกดีใจด้วย ใครมาเล่าให้ฟังก็เฉย ไม่แสดงความเห็นอันใด ไม่มีความสงสารเมตตามาให้กับฟัก เรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตราบใดที่ยังไม่เข้ามาพัวพันกับตัวเอง ก็จะไม่มีใครเป็นเดือดเป็นร้อน คนจำพวกนี้ต่างมีความคิดร่วมกันอยู่อย่างหนึ่งว่า :

"ไม่ใช่เรื่องของกู"

ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสงสารเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเป็นพื้นฐาน สงสารผู้ที่ตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบ เห็นใจผู้ที่ถูกกระทำ ต่อเรื่องของฟักที่ถูกดักซ้อม บางคนได้แต่นึกสงสารอยู่ในใจ แม้ว่าจะไม่มีใครได้ล่วงรู้ความจริงว่า ฟักยังไม่ได้แม่เลี้ยงเป็นเมียก็ตาม พวกเขาก็เห็นใจโดยคิดว่ามันเป็นคนละเรื่องกัน แต่ไม่มีใครกล้าลงมาแตะต้องช่วยเหลือฟักได้ พวกเขาต่างเกรงกลัวกันว่า จะตกเป็นเป้าสายตาของคนส่วนใหญ่ในตำบล จึงได้แต่นึกสงสารกันอยู่เงียบเชียบ ว่าไม่น่าทำกันรุนแรงถึงขนาดนั้นเลย

ในคนกลุ่มนี้จะมีก็แต่สัปเหร่อไข่เท่านั้นเองที่กล้าลงมาเกลือกกลั้ว ช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจฟัก บางเย็นแกแวะมาหาฟัก ดูแลอาการราวกับพ่อดูแลลูกก็ไม่ปาน...

"เฮ้อ...มันทำเอ็งขนาดนี้เชียวหรือวะนี่"

คำแรกที่แกเอ่ยกับฟักในวันรุ่งขึ้นที่มาเยี่ยม ฟักได้แต่ยิ้มเนือย ๆ เห็นฟันหลอข้างหน้า เขาไม่ปริปากพูดอะไร อาจจะเป็นด้วยเจ็บระบมในปากจนไม่อยากพูด ประกอบกับเขาไม่มีอะไรจะพูด นอกจากยิ้มแหย ๆ ออกมาเท่านั้นเอง...

และจากเหตุการณ์ในคืนนั้นเป็นต้นมา ทำให้เขาเงียบขรึมลงกว่าเดิมอีก จนเหมือนกับคนใบ้เบื้อ

ม่ายสมทรงคงจะพอรู้บ้างว่าอะไรได้เกิดขึ้นกับฟัก นางอาจรู้จากบาดแผล รู้จากร่องรอยปูดโปนที่นางเห็น นางจึงไม่พยายามขัดขืนคำสั่งที่ฟักอยากจะให้นางทำ เช่นว่าหุงข้าว หรือไปซื้อเหล้า ก็แล้วแต่เขาจะสั่ง และไม่พยายามวุ่นวายเข้าใกล้ฟัก นอกเสียจากว่ากลางคืนที่ฟักเมาฟุบหลับไป นางก็จะกางมุ้งให้ และรอดู ถ้าฟักไม่ตื่นขึ้นมาโวยวายขับไส นางก็จะมุดเข้าไปนอนในมุ้งเดียวกัน...

ฟักยังคงทำหน้าที่ภารโรงต่อมาได้จวบจนสิ้นเดือน (สิงหาคม) และรับเงินเดือนงวดสุดท้ายมาเก็บไว้ ในเงินเดือนงวดนี้เขาไม่ได้หักฝากครูใหญ่เหมือนเช่นทุกเดือนที่ผ่านมา เพราะเขาคิดว่าต่อแต่นี้ไปคงมีแต่จะเบิกเพียงถ่ายเดียวเท่านั้น เนื่องว่าไม่มีรายได้จากทางใดจะมาให้เก็บออมได้อีก เขาจะต้องใช้สอยอย่างประหยัด ตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกไป และรายจ่ายที่ไม่จำเป็นของเขานั้นก็คือข้าวทั้งสามมื้อนั่นเอง ไม่มีความจำเป็นใด ๆ จะต้องหุงหาอีกแล้ว ในเมื่อสามารถพึ่งที่วัดได้ทั้งสามมื้อหรือสองมื้อเป็นอย่างน้อยต่อวันก็ควรจะพอได้แล้ว ลำพัง

เขาเองนั้นไม่ได้กินข้าวสิ้นเปลืองเท่าใดนัก ห่วงแต่นางสมทรงเท่านั้นที่ยังกินได้กินดีอยู่ทุกวี่วัน...

ล่วงเข้ากลางเดือนกันยายน...

เรื่องของฟักค่อยซาห่างไปไม่ค่อยมีคนพูดถึงกันมากนัก เรื่องที่ทุกคนพูดคุยกันหนาหูอยู่ในตอนนี้ก็คือเรื่องไฟฟ้าที่กำลังมาถึงตำบล อย่างน้อยก็ช่วยทำให้เรื่องราวของฟักกับแม่เลี้ยงกลายเป็นเรื่องรองลงไป...

พวกชาวบ้านต่างเร่งช่วยเจ้าหน้าที่ปักเสาซีเมนต์เพื่อให้เสร็จรวดเร็วทันอกทันใจที่ร้อนรุ่มรอคอย ยอมเสียสละทุกอย่างทั้งกำลังกายและกำลังเงิน เพื่อให้ได้มาซึ่งความสะดวกสบายในวันข้างหน้า เพื่อความศิวิไลซ์ของตำบล

บางคนใฝ่ฝันว่าอยากมีโทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม ต่อแต่นี้ไปจะไม่ต้องจุดตะเกียงแดงๆ ที่ส่องแสงได้เพียงวงกระจ้อยร่อยกันอีกแล้ว จะมีไฟนีออนท่อนยาวเป็นแขนสว่างนวลจ้าขึ้นมาแทน ส่องแสงสว่างไสวทั่วทั้งบ้าน แม้ยามค่ำคืนปวดขี้เยี่ยว ไม่ต้องเดินหิ้วตะเกียงไปให้ลำบากลำบน เพียงลุกเปิดสวิตช์ไฟก็สว่างขึ้นรวดเร็ว ขับไล่ความมืดให้หดหัวหายไปจากส้วมได้ในพริบตา จะรีดเสื้อผ้าไม่ต้องติดถ่านใส่เตาเหล็กเหมือนแต่ก่อน ไม่ต้องตัดใบตองมารองก้นเตารีดส่งเสียงดังฉี่ฉ่าให้รำคาญหู ยกรีดแต่ละครั้งก็แสนหนัก กว่าจะรีดเสื้อเสร็จแต่ละตัวเหงื่อซึมโชม แต่เตารีดสมัยใหม่นี้แค่เสียบปลั๊ก บิดหมุนรอให้ร้อนก็ใช้ได้ เบาแรงเบามือยังกับถือนุ่น เขายังว่ากันอีก

ว่าหุงข้าวหุงปลา ก็ไม่ต้องนั่งเฝ้าอยู่หน้าเตาไฟเป็นชั่วโมง ครึ่งชั่วโมงเหมือนเมื่อก่อน ไม่ต้องกังวลว่าเดี๋ยวจะแฉะ เดี๋ยวจะไหม้ เสียเวล่ำเวลาการทำงานอย่างอื่น แต่หม้อหุงข้าวไฟฟ้าที่ว่ากันนั้น เสียบปลั๊กแล้วกดปุ่ม ก็เปิดตูดไปไหนต่อไหนได้ ข้าวสุกมันก็เด้งขึ้นตัดไฟเอง สบายใจไม่ต้องมาคอยดู ถึงยามร้อนอบอ้าวใบไม้ไม่ไหวกระดิก ก็เปิดพัดลมใส่จะให้มันไหวกระดิกขนาดไหนก็ยังได้ ตู้เย็นทำน้ำแข็งได้ แช่น้ำเย็นไว้ดื่มแก้กระหาย แช่ผักแช่หมูไว้กินสด ๆ ไม่ต้องรวนเค็มใส่หม้อเก็บไว้ให้เสียรสชาติของเนื้อวัวเนื้อหมูเหมือนเมื่อก่อน

เล่าลือกันอย่างนั้น ความฝันอันพรึงเพริดของตำบลแห่งนี้...

ในที่สุดก็กลายเป็นความจริงขึ้นมา เมื่อไฟฟ้าเข้ามาสว่างไสวอยู่ในตำบล

ฟักไม่ได้ดีอกดีใจกับไฟฟ้าที่มาถึง ไม่คิดอิจฉาริษยาความใฝ่ฝันของใคร เขายังคงง่วนอยู่กับขวดเหล้าเกือบตลอดเวลาที่ลืมตา ในตอนนี้หมดหน้าที่การงานที่จะต้องรับผิดชอบอีกแล้ว เวลาของเขาจึงว่างตลอดวัน เปล่า... ฟักไม่ได้เอาเวลาว่างที่มีอยู่ไปช่วยขุดหลุม ยกเสาซีเมนต์ ไม่ได้เอาเวลาว่างเหล่านี้ไปเดินดูเครื่องไฟฟ้าในตัวจังหวัดเหมือนเช่นบางคน

และไม่เคยตื่นเต้นเข้าขอร่วมดูเมื่อเห็นคนหิ้วพัดลม หม้อหุงข้าว หรือของอื่นลงจากรถสองแถวของไอ้เกลี้ยวซึ่งวิ่งกลับมาจากจังหวัด ของทุกชิ้นส่วนใหญ่จะได้รับการแกะแก้ออกชมกันที่ร้านป้าเชื้อ มุงกันแน่น ตื่นเต้นขอดู

ใครซื้อของอะไรมาก็รู้กันทั่ว หรือบางครั้งรถจากร้านค้าเครื่องไฟฟ้าในจังหวัดมาส่งตู้เย็น ส่งโทรทัศน์ ติดตั้งเสาอากาศให้ ก็มีคนให้ความสนใจยืนดูกันแน่น เดินตามราวกับขบวนแห่ เมื่อของเหล่านั้นถูกขนไปบ้านใคร ถ้าเป็นโทรทัศน์ก็จะรอดูอยู่จนได้เห็นภาพ แล้วก็ว่ากันไป –ชัดสู้บ้านครูใหญ่ไม่ได้ –แต่ตู้ (โทรทัศน์) สวยกว่าของกำนัน แล้วแต่ใครจะมีความคิดเห็นเช่นไร

ฟักไม่เคยร่วมตื่นเต้นด้วย ไม่เคยเดินตามขบวนแห่ที่ว่านี้ แต่รู้สึกพึงใจอยู่ลึก ๆ ที่ไม่มีใครมาสนใจเขาเหมือนเมื่อก่อน...

เขายังคงใช้ตะเกียงกระป๋องส่องแสงแดง ๆ อยู่ภายในกระต๊อบ ยังคงพอใจกับหม้อข้าวบุบบู้บี้ ยังคงพอใจกับเตาอั้งโล่โทรม ๆ และยังเย็นสบายกับสายลมที่โชยมา ยังคงดับกระหายด้วยน้ำฝนในตุ่มข้างกระต๊อบ และยังพอใจที่จะอยู่อย่างนี้ต่อไป เขาเกียจคร้านที่จะดิ้นรน เขาไม่รู้จะดิ้นรนไปทำไม ในเมื่อชีวิตเขาไม่มีแก่นสารอันใดให้ยึดหวังได้ ทุกวันนี้ดิ้นรนเพียงอย่างเดียวคือ เดินไปซื้อเหล้าเท่านั้นเอง

ฟักไม่ใส่ใจตัวเองอีกแล้ว ปล่อยเนื้อปล่อยตัวสกปรกมอมแมม ไม่เคยส่องกระจกดูหน้าตาว่าเป็นอย่างไรบ้าง กลิ่นสาบหืน คราบไคลสกปรกหมักหมมเพิ่มขึ้นทุกวัน ไม่ใส่ใจแม้สิ่งผิดปรกติที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ไม่สังเกตเห็นว่าสีผิวเริ่มเหลือง ไม่รู้เลยว่านัยน์ตาสีขาวของเขามีสีเหลืองเข้มเรืองไรขึ้นจับอยู่ทั้งสองข้าง

เขารู้เพียงว่าถ้าตื่นขึ้นมาในตอนเช้าของวันใหม่แล้ว

หากยังไม่ได้ดื่มเหล้า ก็จะไม่มีเรี่ยวแรงทำอะไรเลย แม้แต่จะยกขันน้ำขึ้นล้างหน้า ก็ไม่มีกำลังจะทำได้ มือสั่นหงุดหงิดใจ ว้าวุ่นไม่อยากจับต้องอะไรอื่นนอกเสียจากจับขวดเหล้าเพียงอย่างเดียว เมื่อได้ดื่มน้ำ (เหล้า) เบิกอรุณเข้าไปแล้ว เรี่ยวแรงจึงพอกลับคืนมาบ้าง

เขารู้เพียงว่า ฟันฟางในปากนั้นเวลาขบเคี้ยวมันยากลำบากขึ้นอีกมากมาย เขารู้ว่าข้อเท้าทั้งสองข้างเริ่มบวมเป่งขึ้นมา แต่เขาคิดว่ามันอาจจะเกิดขึ้น เพราะตัวเองเดินมากเกินไป ไม่ช้าคงจะหายไปเอง

ม่ายสมทรงก็ช่างดีเหลือแสน นางมีชีวิตอยู่กับฟักโดยไม่เรียกร้องสิ่งใดให้สิ้นเปลืองเงินทองเลย นางยังคงอยู่ตามวิถีทางที่นางเป็นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย บางทีนางอาจจะพอใจด้วยซ้ำ ที่ภายในกระต๊อบของนางเวลานี้มีสมบัติเพิ่มขึ้นอีกมากมาย และเพิ่มมากขึ้นทุกวันด้วย

จานแตก ชามบิ่น แก้วร้าว กะลา ดอกไม้กระดาษ กระป๋องเครื่องดื่ม ฯลฯ นางเก็บหอมรอมริบไว้ในกระต๊อบ ซึ่งฟักไม่เคยขนออกไปทิ้งเหมือนเมื่อก่อนอีกเลย นางมีสมบัติมากขึ้น และมีเวลาพินิจพิจารณาสมบัติเหล่านี้ด้วยความสุข ด้วยสายตาที่ชำนาญชาญ ราวกับนักเล่นเครื่องลายครามที่มองเห็นสมบัติอันล้ำค่าอยู่ในครอบครองของตน

บางวันเมื่อฟักไม่สนใจหาข้าวปลามากิน นางก็จัดแจงขึ้นไปเอาเองจากพวกเด็กวัดบนกุฏิ น้อยบ้างมากบ้างแล้วแต่เด็ก ๆ จะเทแบ่งมาให้ นางดำรงชีวิตอยู่อย่างไม่เดือดร้อน ไม่ว้าวุ่นในยามค่ำคืนเหมือนเมื่อก่อนที่ยังไม่

ได้นอนกอดฟักในตอนกลางคืน

และถึงแม้ว่าเสื้อผ้าจะไม่ได้ซื้อใหม่ นางก็ยังคงใส่ของเก่าต่อไปได้ บางตัวขาดแหว่งบ้าง เห็นเนื้อขาววับแวมก็ไม่เดือดร้อนต่อสายตาใคร นางยังคงอาบน้ำ ยังคงแปรงผม และยังฮัมเพลงยามค่ำคืนอยู่ทุกคืน...

วันหนึ่ง ๆ ของคนทั้งสองเหมือนอยู่กันคนละโลก แม้ว่าจะอยู่ในกระต๊อบหลังเดียวกันก็ตาม

ฟักนั้นจมปลักอยู่กับขวดเหล้า เมาแล้วก็เดินไปไหนต่อไหนเรื่อยเปื่อย ไปท่ารถ ไปบ้านสัปเหร่อไข่ เย็นก็กลับกระต๊อบ บางทีก็หลับอยู่ในกระต๊อบนั่นเอง

ส่วนม่ายสมทรงกินข้าวเช้าแล้วก็ออกแสวงหาสมบัติ บางวันออกจากกระต๊อบตั้งแต่ฟักยังไม่ตื่น นางเที่ยวสืบเสาะค้นหาสมบัติไปทั่ว เท่าที่ใจจะบัญชาตีนให้พาไป บางครั้งยืนดูเขาต่อสายไฟ เก็บเศษสายไฟ เก็บอะไรต่อมิอะไรกลับมา ไม่มีใครให้ความสนใจ นางเดินตะลอน ๆ ทั้งวัน เบื่อเดินนักก็ขึ้นไปพักร้องรำอยู่บนแท่นหน้าโรงลิเก หิวขึ้นมาก็เดินกลับกระต๊อบหาข้าวกิน อิ่มแล้วก็ออกไปใหม่

ตอนกลางคืนก็นั่งรอให้ฟักเมาหลับ ช่วงสุดท้ายก่อนที่เขาจะฟุบหลับ นางจะได้ยินเสียงอ้อแอ้อยู่เสมอว่า "...ไป...มึง...ไป...กูเกลียดมึง...มึงไป... กูจะบวช...กูอยากบวช... เพราะมึง...ไป...ไป..." ทุกค่ำคืน บางคืนก็มีเสียงสวดมนต์ยืดยาวแทรกขึ้นด้วย พอเขาแผ่หลับลงข้างขวดเหล้า นางก็จะกางมุ้งให้เขา แล้วเข้าไปนอนรวมกัน ตอนเช้าก็รีบผลุนผลันออกมาก่อนที่เขาจะตื่น...

นางอาจจะไม่เข้าใจก็ได้ว่า "...ไป...มึง...ไป..." นั้นมีความหมายอย่างไร นางจึงยังไม่ยอมจากฟักไปเสียที หรือว่านางอาจจะนึกว่า ที่ฟักออกปากไล่นั้นเพราะความเมาจนถึงขีด นางจึงไม่ถือสา หรือนางอาจจะไปไหนไม่รอดแล้ว บางทีชีวิตนางได้เดินทางมาจนมุมที่นี่ สิ้นสุดลง ณ ตำบลแห่งนี้ก็เป็นได้ ใครเล่าจะล่วงรู้...

ฝนขาดฟ้าไปหลายวันแล้ว เป็นไปตามฤดูกาล เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีใครสามารถเหนี่ยวรั้งเอาไว้ได้ มันจากไปเงียบ ๆ ห่างหายไปโดยไม่รู้สึกตัว...

กุฏิใหม่ที่วัดเสร็จลงหมดแล้ว เหลือเพียงงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ช่างกำลังตามเก็บอยู่ ซึ่งคงเรียบร้อยในวันสองวันนี้ คณะกรรมการวัดร่วมประชุมกำหนดหมายให้วันทอดกฐินปีนี้เป็นวันฉลองกุฏิด้วยพร้อมกัน

ครั้นเมื่อออกพรรษาผ่านพ้น หกวันให้หลัง ขบวนกฐินจากกรุงเทพฯ ก็แห่แหนกันมา รถบัส รถสองแถว รถเก๋ง จอดเต็มลานวัด ผู้คนหญิงชาย สาวสมัยจากในกรุงเดินกันกลาดเกลื่อน ชาวบ้านมาร่วมทำบุญทอดกฐินที่วัดด้วย สับสนปนเปกันหมด แต่พอจะแยกออกได้ไม่ยากนักในความเป็นคนแปลกหน้าแปลกถิ่นของคนกรุง

ถ้อยทีถ้อยอาศัย เลี้ยงดูกันอิ่มหนำ เสร็จพิธีทางศาสนา คณะกรรมการวัดนับเงินเรียบร้อย ตัวแทนจากธนาคารในจังหวัดมารับเงินเข้าบัญชี บ่ายคล้อย ขบวนกฐินจากกรุงเทพฯ ก็กลับไป บางคนเมาแอ่นแอ้ ร้องรำทำเพลงตีกลองตีฉิ่งกันสนุกสนาน ได้บุญหน้าบานหน้า

แดงกลับบ้านกันไปถ้วนทั่วทุกคน...

ในค่ำคืนนี้ที่วัดมีหนังฉาย เป็นงานฉลองกุฎิฉลองกฐินร่วมกันไป ให้ชาวบ้านมีเรื่องบันเทิงสนุกสนานหลังจากที่วุ่นวายเหน็ดเหนื่อยกันมาทั้งวัน แต่คราวนี้ไม่ค่อยมีคนตื่นเต้นเหมือนครั้งก่อนๆ แล้ว มีบางคนพูดว่า

"นอนดูโทรทัศน์อยู่ที่บ้านสบายกว่า"

ในวันนี้ฟักเองก็สนุกใช่ย่อยหยอกใคร เขาเดินเมาแอ่นอยู่ในเขตวัดรวมปะปนกับผู้คน บางครั้งยังเข้าเมียงมองกับพวกวัยรุ่นที่นั่งตีกลองอยู่ตรงบันไดรถบัส อาศัยมั่วเหล้ามั่วยากิน เมื่อได้ระดับแล้ว เด็กวัยรุ่นผู้ชายมาโค้งให้รำ เขาก็รำป้อเฉิบๆ ทั้งที่ไม่เคยมาก่อน ร้องรำเฮฮาสนุกสนานทั้งวัน ไม่สนใจต่อสายตาใครที่มองมา ไม่คำนึงถึงว่ามันจะทุเรศทุรังขนาดไหน

ส่วนม่ายสมทรงเที่ยวเดินปะปนไปทั่ว นางใส่เสื้อลายดอกแดงตัวชอบ ซึ่งบัดนี้สีซีดจาง มิหนำซ้ำยังมีรอยขาดบางแห่งอยู่ด้านหลัง นุ่งผ้าถุงสีส้ม และไม่มีใครรู้ว่านางครึ้มใจอันใดขึ้นมา จึงได้ทัดดอกพู่ระหงสีแดงไว้ที่หูข้างซ้ายด้วย นางเดินปะปนไปกับพวกผู้หญิง และเมื่อถึงตอนเลี้ยงข้าวกลางวัน นางก็ไปยืนมองอยู่ที่โรงครัว ผู้หญิงชาวบ้านพยายามออกปากไล่นางให้ออกไปด้วยความอายแทน แต่บรรดาสาวชาวกรุงกลับว่าน่าจะหาข้าวให้นางกินบ้าง ดูน่าสงสาร จึงไม่มีใครอยากขัด ม่ายสมทรงก็ได้อิ่มหนำร่วมกับเขาด้วย และครั้นเมื่ออิ่มข้าวคาวหวานกันแล้ว สาวชาวกรุงนั่งทาปาก ม่ายสมทรงนั่งดูด้วยความสนใจในสีสันแดงสดของแท่งทาปาก ม่ายสมทรงขี้แล้ว

เอ่ยปาก "ขอฉันอัน" สาวชาวกรุงทาเสร็จปากแดงทั่วแล้วก็ส่งให้ ท่ามกลางสายตาของสาวชาวบ้านที่แสนจะอับอายต่อการกระทำของม่ายสมทรง

"คุณ...อย่าไปให้มัน นังนี่มันสติไม่ดี"

"ช่างเถอะ ของฉันมีเยอะแยะ" สาวชาวกรุงยิ้มเห็นปากแดงเป็นมัน

ม่ายสมทรงเมื่อได้แท่งทาปากแล้วก็ผลุนผลันเร่งเดินจาก แน่วกลับกระต๊อบ คล้ายกับว่านางกลัวเจ้าของจะทวงคืน กลัวเจ้าของจะเปลี่ยนใจนึกเสียดายขึ้นมา นางเก็บตัวอยู่แต่ในกระต๊อบไม่ยอมออกมาอีกเลย

ในค่ำคืนนี้คนทั้งสองจึงไม่ได้ออกมานั่งดูหนัง ฟักนั้นหวาดระแวงกลางคืน ส่วนม่ายสมทรงยังคงหวาดระแวงไม่หาย กลัวเจ้าของจะทวงแท่งทาปากของนางไปจึงไม่กล้าออกมา...

กุฏิใหม่ของวัดตำบลนี้ดูสวยสง่างาม รูปทรงเรือนไทยประยุกต์สองชั้น กุฏิอยู่สองข้าง ตรงกลางเป็นหอฉัน และหอสวดมนต์อยู่ชั้นบน ยามค่ำคืนไฟฟ้าสว่างไสวทั่วทั้งวัด

เสาโทรทัศน์ผุดขึ้นเรื่อย ๆ ตามหลังคาบ้านของคนมีฐานะ ส่วนผู้ที่มีโทรทัศน์อยู่ในความฝัน ก็ได้อาศัยดูจากบ้านข้างเคียงไปพลางก่อน

ความศิวิไลซ์เหล่านี้ได้กลับกลายเป็นของธรรมดาเสียแล้ว เพราะความเคยชิน ต่างกับเมื่อครั้งที่ไฟฟ้าเข้ามาใหม่ ๆ

สายตาของบางคนที่มาวัดเริ่มหันกลับมามองเรื่อง

ราวของฟักอีก ด้วยความอยากรู้อยากเห็นว่ามันจะลงเอยกันอย่างไร

บางพวกอยากขับไล่ฟักให้ออกไปพ้นจากตำบลนี้เสีย เพราะอยู่ต่อไปก็ไม่มีประโยชน์อันใด รังแต่จะเป็นตัวอย่างเลวทรามให้เด็ก ๆ ได้เห็น แต่ติดด้วยหลวงพ่อที่ท่านไม่ยอมเอ่ยปากออกมา เพราะฟักอาศัยอยู่ในที่ดินของวัด

ในขณะที่หลาย ๆ คนค่อยหันกลับมาสนใจฟักนั้นเป็นเวลาพอดีกับที่อาการผิดปรกติซึ่งฟักตัวอยู่ในร่างกายของฟักค่อยเริ่มแสดงชัดแจ้งออกมา สีผิวเหลืองจัดราวกับทาขมิ้น บางแห่งตามตัวมีรอยตกเลือดเขียวช้ำเป็นจ้ำ ๆ ข้อตีนสองข้างบวมเป่งออกราวกับจะปริแตก ร่างกายซูบผอมแห้ง แต่ท้องกลับนูนป่องมาเหมือนผู้หญิงตั้งท้อง บนโค้งท้องนั้นเห็นเส้นเลือดนูนขึ้นเป็นริ้ว ๆ มิหนำซ้ำนมทั้งสองข้างยังห้อยตุ่ยเหมือนกับนมหญิงสาวเริ่มแตกพาน บางคนตั้งข้อสังเกตตามตาเห็นว่า ไอ้ฟักมีเต้านมมีท้อง อีกไม่นานมันคงคลอด บางเสียงกล่าวว่ามันท้องกับอีสมทรง ร่างกายของมันที่เปลี่ยนไปคล้ายผู้หญิงนี้ก็เพราะว่ามันเอาเมียพ่อมันนั่นเอง

"–กรรม! กรรมมันตามทันตาเห็น"

ครั้งกระโน้น ฟักเคยได้รับยกย่องให้เป็นคนหนุ่มตัวอย่างของตำบล ดังที่เคยกล่าวไว้ว่ามีคำพูดของพ่อแม่ตักเตือนลูก ๆ ให้ประพฤติตนเอาเยี่ยงอย่างฟัก

แต่ครั้งนี้ฟักก็ได้รับยกย่องให้เป็นตัวอย่างอีกเช่นกันว่า ผลแห่งการก่อกระทำความชั่วนั้นไม่ต้องรอให้ตาย

ตกนรกหรอก มันได้รับทุกข์ทรมานกันในชาตินี้นี่เอง

"–ดูไอ้ฟักนี่เป็นตัวอย่าง"

จะว่าฟักเป็นคนไม่มีประโยชน์เลยในตำบลนี้ก็ว่าไม่ได้เต็มปากเต็มคำนัก เพราะว่าแม่บางคนที่ลูกเล็ก ๆ ร้องกวนใจ ปลอบอย่างไรไม่ยอมเงียบ เป็นที่หนวกหูรำคาญก็มักจะขู่ลูกว่า

"ถ้าไม่เงียบ เดี๋ยวให้ไอ้ฟักมาจับตัวไป"

เด็กที่ร้องไห้จ้าก็เงียบเป็นปลิดทิ้ง

และเด็กผู้ชายแก่น ๆ บางคนยังได้อาศัยสังขารอันร่วงโรยของฟักเป็นเครื่องเล่นให้ฟักวิ่งไล่ ร่างกายที่เชื่องช้าโซเซของเขาไม่สามารถจะวิ่งไล่กวดเด็ก ๆ ได้ทัน เมื่อถูกเด็ก ๆ ล้อว่า

"ไอ้ฟักขี้เมา–จับเมียแก้ผ้า!"

"ไอ้ฟักขี้เมา–จับเมียแก้ผ้า!"

พวกเด็กต่างตะโกนร้องปรบมือกันเป็นจังหวะ แลบลิ้นปลิ้นตาหลอกเมื่อฟักเดินผ่าน พอฟักโกรธจะวิ่งเข้าใส่เด็ก ๆ ก็แตกฮือตัวใครตัวมัน เป็นที่สนุกสนานครื้นเครง

ลุงไข่เฝ้าพร่ำเตือนให้เขาหยุดกินเหล้า แต่ก็สายเกินไปเสียแล้ว เขาหยุดไม่ได้อีกแล้ว และไม่เคยคิดที่จะหยุดเสียด้วยซ้ำ ลุงไข่บอกให้ไปหาหมอที่จังหวัดตรวจร่างกายเสียบ้าง แต่ฟักก็ว่า

"ข้าสบายดี ไม่เป็นอะไร"

ฟักยังคงสบายดีในความหมายของเขาเรื่อยมาจนล่วงเข้าช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน แม้ว่าจะย่างเข้าฤดูหนาวแล้ว แต่เขาก็ไม่เดือดร้อนลำบากอันใด เพราะฤดู

หนาวในตำบลแห่งนี้ไม่เหน็บหนาวเหมือนชื่อฤดู กลับเย็นสบายดีเสียด้วยซ้ำ

และแล้วความลำบากในความหมายของเขาก็เริ่มมาเยือน...

มันมาในตอนเย็นวันหนึ่ง หลังจากที่ฟักสำรวจเงินในกระเป๋าดูแล้วว่า เหลือซื้อเหล้าได้อีกขวดเดียว จึงรู้สึกว่าเริ่มเดือดร้อน แต่ก็ไม่เป็นห่วงเท่าใดนัก เพราะเขายังมีเงินฝากไว้กับครูใหญ่อีก ลำบากหน่อยก็ตอนต้องเดินไปเบิกเท่านั้นเอง

...ข้อเท้าที่บวมเป่งค่อยก้าวออกทีละข้าง ก้าวไปข้างหน้าซวนเซเฉไฉไปทางโน้นกลับทางนี้ ระยะทางที่ค่อนข้างไกลอยู่แล้วจึงไกลออกไปอีกโดยไม่จำเป็น เขายังคงย่ำต่อไปบนถนนลูกรัง พยายามเร่งเดินเพื่อให้ถึงเร็วไว พากายไปให้ทันใจซึ่งไปยืนคอยอยู่หน้าประตูรั้วบ้านครูใหญ่แล้ว แต่ตีนกลับหนักเหมือนมีหินถ่วง เรี่ยวแรงอ่อนล้า อาการมึนเมาในหัวชักชวนให้เขานั่งพักอยู่ข้างทางเสียหลายหน

ยิ่งเหนื่อยเท่าใดจำนวนเงินก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นอยู่ในใจ ครั้งแรกที่ออกจากกระต๊อบมานั้น คิดว่าจะเบิกใช้สักสามร้อย เป็นห่วงว่าถ้าเบิกมามากจะใช้มาก เงินจะหมดเร็ว แต่ครั้นในระหว่างทางก็เปลี่ยนความคิดใหม่ว่า เบิกมาเก็บไว้สักพันหนึ่งจะดีกว่า นานๆ มาเบิกทีคงจะดีไม่น้อย ไม่ต้องลำบากเดินมาบ่อยๆ

ในที่สุดฟักพาตัวเองมาหยุดยืนพิงเสาประตูรั้วหน้าบ้านครูใหญ่จนได้ เขานึกอยากจะทรุดตัวลงนั่งให้หาย

เหนื่อยเสียก่อน แต่เกรงว่าถ้าครูใหญ่ออกมาเห็นเข้าจะน่าเกลียด จึงแข็งใจยืน สายตาเหลือบเห็นโคมไฟกระจกรูปเก๋งจีนดูแปลกตาตั้งอยู่บนหัวเสาประตูรั้ว หลังคาสีดำกางครอบกระจกฝ้าสีเขียวดูสวยงาม ที่ขอบบนประตูเล็กมีสวิตช์ไฟเขียนหนังสือกำกับไว้ข้างใต้สวิตช์ว่า 'กดกริ่ง' ทั้งสองอย่างเป็นสิ่งที่เพิ่มขึ้นมาและแปลกตาสำหรับเขา ฟักลังเลอยู่สักพักหนึ่งกับตัวอักษร 'กดกริ่ง'

เขามองลอดลายเหล็กดัดที่บานประตูใหญ่เข้าไปในบ้าน ที่สนามหญ้าก็ไม่เห็นมีใคร หลังบ้านครูใหญ่มีเสาโทรทัศน์ขึ้นสูงลิ่ว โยงใยเส้นลวดไว้กับหลังคาบ้าน เขากวาดสายตามองไปยังห้องรับแขก เห็นลูก ๆ ครูใหญ่และเมียกำลังนั่งอยู่หน้าจอโทรทัศน์ ซึ่งฟักมองเห็นเพียงจอสี่เหลี่ยมสีขาวนวล ทั้งหมดนั่งเพ่งจอโทรทัศน์อย่างไม่สนใจใครเลย ฟักคิดว่าครูใหญ่คงอยู่บ้าน เพราะวันนี้เป็นวันเสาร์ หรือถ้าเข้าไปจังหวัดก็ควรจะกลับมาได้แล้ว

ยืนอยู่สักพักหนึ่งเมื่อไม่เห็นใครออกมาจึงตัดสินใจ 'กดกริ่ง' ช่วงนิ้วจิ้มอยู่บนสวิตช์ไฟนั้น หูเขาแว่วได้ยินเสียงดังกังวาน...ติ๊ง ต่อง ...ติ๊ง ต่อง...แว่วออกมาจากในบ้าน ช่างไพเราะเพลิดเพลิน ยังคงแช่นิ้วค้างไว้เพื่อฟังเสียง

เมียครูใหญ่เดินท้องโย้ออกมาจากตัวบ้าน ครั้นเมื่อมองตรงมาที่ประตูรั้วเห็นฟักยืนอยู่ หล่อนจึงชะงักแล้วหันหลังเดินกลับเข้าบ้าน เรียกครูใหญ่ให้มาเปิดประตูเอง หล่อนไม่อยากเผชิญหน้ากับคนขี้เหล้าสกปรกโสโครกเหม็นสาบเช่นฟัก หล่อนเกลียดคนกินเหล้าอย่างกับเกลียดอุจจาระของคนอื่น มิหนำซ้ำฟักยังรูปร่างน่าเกลียดน่ากลัว

อีก หล่อนกำลังท้องกำลังไส้ กลัวว่าถ้าได้เห็นหน้าฟัก นานๆ แล้ว ลูกที่ออกมาจะหน้าตาน่าเกลียด

ฟักยืนคอยอยู่หน้าประตูรั้ว ไม่มีโอกาสเข้าไปภายในบริเวณบ้าน บ้านซึ่งเขาเคยเป็นคนมาช่วยสร้าง ไม่มีโอกาสเข้าไปชื่นชมลำธารน้อยๆ ที่เขาเคยมาเปลี่ยนน้ำให้ ไม่มีโอกาสเข้าไปกินน้ำฝนในตุ่มที่เขาเคยช่วยขนย้ายมาตั้ง ฟักยังคงยืนรออยู่อย่างนั้นทั้งที่เมื่อยแสนเมื่อย จะนั่งลงกับดินหน้าประตูก็ไม่กล้า ยืนแกร่วกระสับกระส่ายในใจกระวนกระวาย วี่แววของครูใหญ่ไม่เห็นมี

ครู่ใหญ่ๆ ครูใหญ่จึงเดินออกมา ใส่กางเกงแพรสีแดง สวมเสื้อคอกลมสีขาว ผมบนหัวมีร่องรอยเปียกน้ำหวีไว้เรียบแปล้ ที่ลำคอทาแป้งขาวเป็นคราบเพิ่งทามาใหม่ๆ เดินตรงมาสบายๆ ไม่รีบร้อน ใบหน้าเรียบเฉยไม่ยิ้มไม่บึ้งตึง ไม่มีความรู้สึกใดๆ ปรากฏให้เห็น

ครูใหญ่เดินมาหยุดที่ประตูแต่ไม่ได้เปิดให้ฟักเข้ามา

"มีธุระอะไรหรือ นายฟัก"

แกถามด้วยน้ำเสียงที่ฟังเหมือนคนห่างไกลกัน และสายตาที่มองมาก็ไม่ผิดกับสายตาในวันนั้น แวบหนึ่งฟักนึกถึงวันที่เขาโดนไล่ออก เขาลืมไปแล้วว่าครูใหญ่เคยมองเขาด้วยสายตาเช่นนี้ในวันนั้น กลับมานึกได้อีกครั้งก็ในตอนนี้นี่เอง

"ผมเอ้อ...จะมา...เอ้อ อ้า เบิก...เอ้อ เบิกตังค์ใช้สัก...ห้าร้อยครับ" ฟักสั่นประหม่าต่อสายตาและน้ำเสียงของครูใหญ่ ดังนั้นจำนวนเงินในตอนแรกจึงถูกลดฮวบลง

อย่างไม่ตั้งใจ

"ตังค์อะไรล่ะ" ครูใหญ่คิ้วย่นคล้ายกำลังทบทวนถึงความจำครั้งเก่าก่อน

"ตังค์อะไรของแก" ครูใหญ่ถามอีกครั้งด้วยน้ำเสียงไม่สนิทนัก

ฟักใจหายวูบเมื่อถูกถามคำถามนี้ นึกว่าครูใหญ่อาจจะลืมเพราะงานแกยุ่งก็เป็นได้ จึงช่วยรื้อฟื้นความจำด้วยคำพูดที่ว่า

"เอ้อ...ที่ผม...ฝากครูใหญ่เอาไว้น่ะครับ..."

"เอ๊...ฉันไม่เคยรับฝากแกนี่ จำผิดหรือเปล่า กินเหล้ามาก ๆ เลอะเลือนละมั้ง" ครูใหญ่มีแววสงสัยอยู่ไม่จางจากใบหน้า

"ตังค์ของผมที่ฝากครูไว้น่ะครับ" เขารีบพูดรวดเร็ว นึกอะไรไม่ออก คิดไม่ตกว่าครูใหญ่จะเอาอย่างไรกันแน่ –หรือแกจะลองใจกูเล่น.

เมื่อคิดได้ดังนี้ ฟักจึงยิ้มให้ครูใหญ่แบบคนที่รู้ทัน

"ตังค์ของผมที่ฝากไว้ไงเล่าครับ" เขาพูดยิ้ม ๆ

"ฝากไว้เมื่อไหร่" ครูใหญ่ยังคงถามอย่างงงงวยและไม่ได้ยิ้มตอบ

"ก็ฝากมาเรื่อยแหละครับ ครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนกรกฎาไงครับ"

"เฮ้ย! ฝากกับใคร?" ครูใหญ่ท่าทางตกใจ แกร้องออกมาเหมือนไม่เชื่อหูตัวเอง

ฟักสุดจะทนกับการล้อเล่นของครูใหญ่ได้ เขาคิดว่าควรเลิกล้อเล่นกันได้แล้ว น่าจะพูดเป็นเรื่องเป็นราวกัน

เสียที

"โธ่ครู อย่าล้อผมเล่นเลยครับ" น้ำเสียงเขาอ่อยลง

"ล้ออะไรแกเล่น ฉันจะมาล้อแกเล่นทำไมให้เสียเวลา" หน้าตาครูใหญ่กลับจริงจังขึ้นมาเหมือนน้ำเสียงที่พูด

"ผมยังเซ็นชื่อไว้ทุกเดือนเลยครับ"

"เซ็นอะไรนะ?" ครูใหญ่ทำเสียงเหมือนอยากให้ฟักพูดอีกครั้งหนึ่ง

"เซ็นชื่อตอนมาฝากเงินน่ะครับ ครูเป็นคนให้ผมเซ็น จำไม่ได้หรือครับ?" ฟักพูดเสียงสั่นเครือเหมือนกับจะร้องไห้

"เซ็นไว้ที่ไหนกัน เอ๊ ฉันไม่เคยให้แกเซ็นอะไรนี่" ครูใหญ่ยกมือขึ้นเกาคอ

"เคยครับ ผมเซ็นไว้ในสมุดปกแข็งสีแดงๆ ครูใหญ่เก็บไว้บนบ้านน่ะครับ..." น้ำเสียงของฟักร้อนรน ครูใหญ่จ้องมองฟักพูดอย่างตั้งอกตั้งใจฟัง เหมือนกับว่ากำลังติดตามคำพูดของฟักทุกคำ

"เอ้...จริงๆ เหรอะ?"

"จริงครับ"

"ถ้างั้นรอเดี๋ยวนะ เดี๋ยวฉันขึ้นไปดูให้แน่ใจก่อน" แกเดินคล้อยหลังไป

ฟักค่อยโล่งใจขึ้น ถอนหายใจโดยไม่รู้สึกตัว ที่แท้ครูใหญ่ล้อเขาเล่นนั่นเอง เขาทรุดตัวลงนั่งกับพื้นดินหน้าประตูรั้วอย่างสบายใจ

ครูใหญ่หายไปสักพักใหญ่ๆ ฟักยังคงนั่งคอยเงิน

ด้วยความหวัง เวลาก็ยิ่งเย็นลงทุกที

เมื่อฟักเห็นครูใหญ่เดินลงมาจากตัวบ้าน เขาลุกขึ้นยืน ในใจไม่เป็นปรกติอีกแล้ว เพราะครูใหญ่เดินตัวเปล่า ไม่ได้ถือสมุดปกแดงติดมาด้วย

"ไม่มี...ไม่เห็นมีสมุดที่แกว่า เอ็...แกฝากฉันไว้แน่เหรอะ คิดดูให้ดีนะ ไม่เอาน่า เมาแล้วก็กลับไปนอนเถอะ อย่ามาล้อฉันเล่นเลย ฉันไม่ค่อยมีเวลา" ครูใหญ่ยังคงพูดด้วยน้ำเสียงเรียบ จริงจัง และไม่มีท่าทางล้อเล่นกับฟักเลย

ฟักใจสั่น เข่าอ่อน รู้สึกหมดหวังกับเงินของเขาที่ฝากไว้ แต่อีกใจยังคิดอยู่ว่า –ไม่จริง ไม่จริง เป็นไปไม่ได้ที่ครูใหญ่จะโกงกู.

"โธ่ อย่าล้อผมเล่นเลยครับครูใหญ่ เอามาให้ผมเถอะครับ ผมจะได้รีบกลับ" น้ำเสียงของฟักฟังคล้ายกับอ้อนวอนขอ

"ฉันจะล้อแกเล่นทำไม เสียเวลาฉันด้วย" สีหน้าครูใหญ่เคร่งขรึม

ฟักคิดว่ามันชักไม่ชอบมาพากลเสียแล้ว ครูใหญ่คงคิดไม่ซื่อกับเงินของเขาแน่

"ครูจะโกงผมเรอะ" ฟักถามเสียงจริงจังขึ้นมาบ้าง

"อ้าว...พูดให้สวยนะนายฟัก ทำไมปากพล่อยอย่างนี้ล่ะ ฉันบอกแล้วว่าฉันไม่เคยรับฝากเงินแกไว้ นี่ฉันเห็นว่าแกเมานะ ถึงได้ใจเย็นกับแกอยู่ เอาละ ถ้าไม่มีธุระอื่นก็ไปได้แล้ว ทีหลังอย่าเอาเรื่องบ้า ๆ อย่างนี้มาล้อฉันเล่นอีก ฉันไม่ชอบ จำเอาไว้!" ครูใหญ่ตอบเสียงเครียด

หนักแน่น แววตาวาวขึ้นด้วยความโกรธ ราวกับว่าแกไม่พอใจที่ฟักเอาเรื่องเสื่อมเสียมาป้ายร้ายประวัติอันดีงามของแกให้มัวหมองลง

ครูใหญ่หันเดินกลับเข้าบ้าน ไม่ยอมฟังฟักพูดให้เสียเวลา

ฟักยืนงง งงจนไม่รู้ว่าตัวเองกำลังยืนอยู่ที่ไหน กำลังฝันหรือว่าเป็นความจริง ในหัวสมองมีคำถามอยู่อย่างเดียวที่ยังคงถามซักไซ้ซ้ำซากว่า

"จริงหรือนี่?" เขาพึมพำถามอย่างไม่เชื่อตัวเอง ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรต่อไป เรี่ยวแรงระทวย หมดกำลังที่จะยืนอยู่ได้ ทรุดฮวบลงนั่งกับพื้นดิน หมดหวัง เสียดายเงินจนอยากจะร้องไห้ออกมาดังๆ –กูถูกครูใหญ่โกง คนอย่างครูใหญ่จะโกงหรือ เป็นไปได้ยังไง?

ฟักนั่งเหยียดขาทั้งคู่ออกไปข้างหน้า ปล่อยสองแขนทอดลงข้างลำตัว เอนหลังพิงประตูรั้ว ใบหน้าหม่นหมอง ในใจนั้นยังก้ำกึ่งกันอยู่ว่า เป็นเรื่องจริงหรือเรื่องเท็จกันแน่

คิดถึงความสูญสิ้นที่เพิ่งได้รับ ไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลยว่าจะเจอเหตุการณ์เช่นนี้ ไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจมาแม้แต่น้อย มีแต่ความหวังที่แบกมาเต็มเปี่ยม ทั้งบนใบหน้าและในดวงใจ ว่าเย็นนี้คงได้เงินกลับไปเก็บไว้ซื้อเหล้ากินอีก หลงละเมอเพ้อดีใจว่าเงินจำนวนห้าพันกว่านี้ คงจะทำให้มีเหล้ากินได้อีกหลายเดือนกว่าจะหมด แต่ก็ต้องลำบากเดินมาหลายเที่ยวหน่อย ฟักฝากความหวังไว้กับเงินจำนวนนี้มากที่สุดในชีวิตก็ว่าได้

การมาบ้านครูใหญ่ในเย็นนี้จึงมีแต่ความหวัง แต่ครั้นเมื่อต้องผิดหวัง ก็กลายเป็นความรู้สึกที่ต้องรับเพิ่มมากขึ้น ส่วนแรกคือความหวังได้พังทลายลง ส่วนที่สองคือเนื้อแท้ของความผิดหวัง

ฟักนั่งงงอยู่นานไม่รู้จะทำอย่างไรดี ดวงอาทิตย์ก็อ่อนแสงลงทุกขณะ ชักช้าจะมืดค่ำเสียก่อน แต่จนแล้วจนรอดยังตัดสินใจทำอะไรไม่ถูก

ในใจนั้นยังคงครอบครองเงินของเขาอยู่ตลอดเวลา แม้ว่าเงินจะอยู่ในครอบครองคนอื่นแล้ว แต่ฟักยังเชื่ออยู่ว่า เขาจะต้องได้มันคืนมา ใจติดแน่นกับเงินจำนวนนั้น ยังหลงเชื่อยึดติดอยู่กับมัน

–กูเป็นเจ้าของมัน มันเป็นเงินของกู.

อารมณ์แปรเปลี่ยน ความสูญสิ้นเสียดายกลายเป็นความเคียดแค้นขึ้นมา

เขาลุกขึ้นยืน `กดกริ่ง' กดอยู่เป็นนานก็ยังไม่มีใครออกมาดู

"ไอ้ขี้โกง! ออกมาซิวะ!" ฟักตะโกนลั่น

ครูใหญ่เดินออกมาตามเสียงเรียก เมียและลูกเดินตามออกมาด้วยหน้าตาตื่น

"นายฟักแกเมาแล้วกลับไปนอน อย่ามาเห่าหอนกวนใจฉัน" ครูใหญ่พูดเสียงดัง

"เงินของกูล่ะ" ฟักแผดเสียงถามขึ้นบ้าง สิ้นความเคารพนับถือ

"ไปนะ! ไม่ไปฉันจะให้ตำรวจมาลากแกไป"

"เงินของกูล่ะ เอามาคืนกู!"

"ไม่มีทั้งนั้น ที่บ้านนี้ไม่มีอะไรของแก ไปซะ ก่อนที่ฉันจะโมโห"

"เงินที่กูฝากมึงไว้ มึงโกงกูใช่มั้ย!" ฟักถามเสียงดัง

"เออ...ดี มึงจะเอาเกียรติมาแลกกับเงินก็ช่างมึง กูจะโพนทะนาให้ทั่วตำบลเลยว่ามึงโกงเงินกู ไอ้หน้าขี้โกง!" ฟักชี้หน้าครูใหญ่

"ไอ้ห่านี่ เอาซะดีมั้ง!"

ครูใหญ่เดินรี่มาที่ประตูบานเล็ก พอเปิดแกร็กออกมาก็เห็นฟักวิ่งหนีจากไปแล้ว...

ไกลจากบ้านครูใหญ่พอสมควรฟักจึงหยุดยืนหอบหมดสิ้นทุกอย่างแล้ว สิ้นเนื้อประดาตัว ยังเหลือแต่ความคับแค้นเท่านั้นที่มีอยู่ แค้นใจตัวเองที่หลงไว้ใจคนง่าย ๆ แค้นใจครูใหญ่ซึ่งโกงกันได้ซึ่ง ๆ หน้า ความแค้นครั้งนี้ทำให้เขาตัดสินใจแน่นอนว่า ต้องทำลายชื่อเสียงเกียรติยศครูใหญ่ โดยจะป่าวประกาศกับชาวบ้านว่า :

"ไอ้ครูใหญ่เหี้ยคนนี้ มันเป็นคนขี้โกง!"

...แสงยามเย็นส่องมาบนถนนสีส้ม แมกไม้สองข้างทางเป็นสีเขียวดำคล้ำ ร่างของฟักที่คล้ายผู้หญิงท้องเดินห่อเหี่ยวเงื่องหงอยกลับมาตามทาง บางครั้งเซทรุดลงนั่งริมทาง หายเหนื่อยค่อยยันกายลุก โซเซเดินต่อไป...จวบจนถึงท่ารถ

ฟักแวะร้านป้าเชื้อ ควักเงินในกระเป๋าออกซื้อเหล้าขาว ซึ่งเป็นขวดสุดท้ายของเขา นั่งอยู่ที่โต๊ะในร้าน หายเหนื่อยจึงรินเหล้าลงแก้วด้วยมือสั่นระริก จนเหล้ากระฉอก

ออกนอกแก้ว ประคองเหล้าด้วยสองมือ แต่ก็ยังไม่วายสั่น ยกขึ้นซดด้วยแรงกระสัน น้ำเหล้าไหลลงลำคอ ชั่วครู่ก็แผ่ซ่านเข้าคลุมประสาทในร่างกาย เพียงเหล้าแก้วเดียว ฟักเริ่มมีอาการมึนเมาขึ้นมาแล้ว

เด็ก ๆ กำลังนั่งดูโทรทัศน์อยู่ในร้าน มีผู้ใหญ่สองสามคนนั่งร่วมดูอยู่ด้วย ไม่มีใครสนใจฟัก พวกเขาต่างแหงนคอจ้องมองภาพขาว–ดำในจอสี่เหลี่ยมที่กำลังเคลื่อนไหวตามเรื่องราวอย่างเพลิดเพลิน

คนที่เดินเข้ามาซื้อของในร้านเมื่อเห็นฟักนั่งกินเหล้านัยน์ตาขวาง ปากขมุบขมิบบ่นอยู่คนเดียว ก็เดินเลี่ยงออกห่าง นึกระแวงคนเมา ว่าพอดีพอร้ายสบตาเข้ามันจะอาละวาดขึ้นมา ไม่มีใครในตำบลแห่งนี้เกรงกลัวฟักหรอก พวกเขาขี้เกียจมีเรื่องให้เปลืองเวลาเท่านั้นเอง...

–มันโกงกู เงินของกู กูจะบอกคนอื่น ๆ ให้หมด. ฟักคิดขณะรินเหล้าลงในแก้ว ยกแก้วกระดกเหล้าลงคอ ใช้หลังมือปาดเหล้าที่ย้อยตรงมุมปาก

–หลงไว้ใจมัน ไอ้คนหน้าเนื้อใจเสือ ไล่กูออกแล้วยังโกงกูอีก มันระยำยิ่งกว่ากู กูชั่วก็แค่กินเหล้า ไม่เคยคดโกงใคร แต่นี่มันโกงกู เงินของพ่อ เงินของกูมันโกงหมด มันมีสารพัด รวยจะตายห่า ยังมาโกงคนอย่างกูอีก ทำให้มันทุกอย่าง จะใช้อะไรทำให้มันทั้งนั้น ไม่เคยได้อะไรตอบแทนจากมันเลย หลงนับถือมันเสียอีก ไอ้เหี้ยเอ๊ย...กูถูกโกงจริง ๆ หรือวะนี่.

ฟักคิดวนเวียนอยู่แต่เรื่องนี้ ครั้นพออาการเมาเพิ่ม

มากขึ้น ความคิดข้างในจึงระเบิดออกมา เขาลุกพรวดขึ้น ตาขวาง

"กูถูกโกง! ไอ้ครูใหญ่เหี้ยมันโกงเงินกู!" ฟักตะโกนลั่นร้าน

เด็ก ๆ ที่ดูโทรทัศน์อยู่สะดุ้งเฮือก บางคนผละหนีออกนอกร้าน ทุกคนในร้านหันมามอง ฟักยืนโงนเงนอยู่ที่โต๊ะ มือจับคอขวดเหล้าเอียงไปเอียงมา

"...จะบอกให้ ไอ้ครูใหญ่มันเป็นคนขี้โกง พวกเราอย่าไปไว้ใจมัน ไอ้ครูคนนี้มันโกงเงินที่ข้าฝากมันไว้..."

ฟักบอกความจริงกับสายตาทุกคู่ที่มองมายังเขา เขาพยายามพูดเท่าที่หัวสมองในตอนนี้จะนึกออกมาได้ แปรเป็นคำพูดผ่านลิ้น เสียงอ้อแอ้ออกมา

"...มันเลวระยำหมาที่สุด มันโกงเงินบำเหน็จพ่อข้า โกงเงินข้า ไอ้ครูใหญ่หน้าหมา มันเป็นคนเลว..." ฟักตาขวาง ส่ายไปรอบ ๆ

ป้าเชื้อเห็นท่าไม่ดีจึงเข้าห้ามปราม กลัวข้าวของในร้านจะเสียหาย บอกให้ฟักกลับไปเพราะจะมืดค่ำแล้ว แต่ฟักยังไม่ยอมไป

"ครูใหญ่โกงเงินข้า ข้าหมดตัวแล้ว" เขาพูดเหมือนกับจะร้องไห้

"เออ เออ เอ็งกลับไปก่อน แล้วพรุ่งนี้ข้าจะบอกกับเขาให้" ป้าเชื้อเอามือดันหลังฟักเบา ๆ ให้ออกนอกร้านไป

เด็ก ๆ กลับเข้านั่งที่เดิม แหงนคอดูภาพในจอโทรทัศน์ต่อไป ผู้ใหญ่จับกลุ่มคุยกัน ส่ายหน้าอย่างเบื่อระอาเต็มทน...

ฟักเดินหิ้วขวดเหล้ากลับกระต๊อบ ระหว่างเดินตะโกนก้องมาตามทาง

"ไอ้ครูใหญ่มันโกงเงินกู!....ไอ้ครูใหญ่ขี้โกง!"

มาถึงกระต๊อบโพล้เพล้เต็มที คิดจะเดินต่อไปบอกลุงไข่ แต่ก็ไม่กล้าไป นึกจะเดินไปบอกครูสามคนที่บ้านพักแต่วันนี้เป็นวันเสาร์ ครูทั้งสามกลับบ้านกันหมด

ม่ายสมทรงกำลังอาบน้ำอยู่ด้านนอกกระต๊อบ ฟักจึงเดินไปบอก แต่นางก็ไม่ว่าอะไร เขาหงุดหงิด เข้ามาในกระต๊อบนั่งกินเหล้าอยู่อีกพักหนึ่ง ก็ล้มตัวลงนอนกับพื้นแคร่ ปากยังคงพร่ำก่นด่าโคตรพ่อโคตรแม่ครูใหญ่อยู่อย่างไม่รู้สึกตัว จนกระทั่งม่อยหลับไปเพราะความเมา

ม่ายสมทรงเข้ามาภายในกระต๊อบ จุดตะเกียงกระป๋องส่องสว่างขึ้น ร่างเหลืองดำคล้ำของฟักนอนแผ่ท่อนบนเปลือย มีเพียงกางเกงขาสั้นสีกากีหม่นนุ่งอยู่ตัวเดียวใต้ท้องที่พองอืดโค้งโดดเด่นขึ้นมา...ส่งเสียงกรนครืดๆ

นางไม่ได้สนใจกับร่างที่นอนหลับของฟัก ตรงเข้านั่งหน้ากระจก แปรงผม ฮัมเพลงเบาๆ เสร็จแล้วจึงเหลียวมองดูรอบๆ คล้ายกับนางกลัวว่าจะมีใครล่วงรู้ที่ซ่อนสมบัติล้ำค่าของนาง ซึ่งเก็บซ่อนไว้อย่างมิดชิดมาหลายวันแล้ว ทุกคืนก่อนเข้านอน นางมักจะเอามือค่อยล้วงลูบคลำมัน ราวกับต้องการตรวจสอบสมบัติล้ำค่าชิ้นนั้นยังอยู่หรือเปล่า ค่ำคืนนี้นางคงปลอดโปร่งใจจึงงัดแท่งทาปากที่ซุกซ่อนไว้ออกมา บรรจงทาวาดปากให้แดงเด่นขึ้น ทั่วรอบรูปปากเริ่มเขรอะขระเต็มด้วยสีแดง และ

เมื่อนางพินิจวงหน้าในกระจกอีกครั้ง ปากจึงเหมือนเปื้อนเปรอะไปด้วยเลือดสีแดง

เพ่งพินิจพิจารณาอยู่หน้ากระจกจนเป็นที่พอใจ ซุกซ่อนแท่งทาปากไว้ที่เดิม จึงลุกขึ้นมากางมุ้งให้ฟัก ดับตะเกียงเสร็จ นางก็มุดมุ้งเข้านอนรวมกับฟักเหมือนเช่นทุกคืนที่ผ่านมา

คืนนี้ฟักนอนหลับไม่สนิทนัก เขาฝันเกือบตลอดคืน ในความฝันนั้นสับสนไปหมด ไม่ปะติดปะต่อกันเป็นเรื่องราว มีเพียงเรื่องเดียวที่เขาจำได้จนติดตา ว่าพ่อมาหาแล้วพูดว่าสงสารเอ็งต้องลำบากลำบนเพราะพ่อ พ่อบอกกับเขาว่าต่อแต่นี้จะสบายแล้ว เล่าว่าได้ซ่อนเงินไว้ใต้แคร่ให้ขุดขึ้นมาใช้ เขาจึงเร่งขุดดิน ในระหว่างกำลังขุดอยู่นั้น มีลิงตัวใหญ่เข้ามากอดปล้ำพันกายเขาไว้จนอึดอัด ต้องสลัดออกหลายครั้งมันจึงหนีหายไป เขาเร่งขุดจนเหนื่อย และเมื่อโกยดินขึ้นก็ได้เห็นปี๊บใบหนึ่งฝังดินไว้ แงะเปิดฝาปี๊บออก เห็นแบงค์ร้อยอัดแน่นอยู่เต็ม จำได้แม่นยำว่าดึงออกมาปึกหนึ่งยัดใส่กระเป๋ากางเกงไว้ กลบดินลงอย่างเดิม ตั้งใจว่าจะเก็บเอาไว้ซื้อเหล้าอีกในวันหลัง...

เมื่อตื่นขึ้นมาแสงแดดจับอยู่ที่มุ้งแล้ว ฟักนึกถึงเงินที่ซุกไว้ในกระเป๋า รีบล้วงด้วยความดีใจ ครั้นพอนิ้วสัมผัสความว่างเปล่าในนั้น จึงได้รู้ว่าตัวเองฝันไป แต่ในฝันนั้นชัดเจนจนเหมือนกับเกิดเหตุการณ์จริงๆ นึกเสียดายเงินปึกนั้นขึ้นมา ความเสียดายเงินที่กำลังเกิดอยู่นี้ คล้ายเคยเกิดกับเขามาแล้วครั้งหนึ่ง นึกได้พอเลาๆ ว่าถูกครู

ใหญ่โกงเงินที่ฝากไว้ มันก้ำกึ่งกันอยู่ในความฝันด้วย นึกถามตัวเองว่าเป็นเรื่องจริงหรือเปล่า แต่มันช่างเลือนรางเต็มทน คล้ายกับว่ารวมอยู่ในความฝันคืนนี้ด้วย และเมื่อฟักนึกถึงเหตุผลแล้ว ว่าคนอย่างครูใหญ่จะโกงเงินเขาได้ยังไงกัน แกเป็นคนดีออกอย่างนั้น เขาจึงรู้ว่าตัวเองฝันไปนั่นเอง นอนนึกถึงหน้าพ่อในความฝัน ฟักคิดว่าพ่อคงเป็นห่วงเขาที่ไม่มีงานทำ จึงพยายามจะหาเงินมาให้ใช้ เขาบอกกับพ่อในใจว่าไม่ต้องห่วงหรอก เขายังมีเงินอยู่ที่ครูใหญ่อีก...

ฟักตลบมุ้งขึ้น มุดออกมาด้วยเรี่ยวแรงอ่อนล้า เมื่อต้องแสงแดดเข้า ยิ่งอ่อนเปลี้ยราวกับขี้ผึ้งโดนความร้อน ร่างกายเขาหมดแรง เพลีย ไม่อยากทำอะไร ลมในท้องตีขึ้นเป็นลูก ๆ เรอเอิ้ก ๆ ออกทางปาก เหมือนจะอ้วก ยิ่งคลื่นไส้หนักขึ้นอีกจนอ้วกออกมา แต่ก็ไม่มีอะไรจะให้ออก นอกจากท้องได้ขย้อนน้ำรสเปรี้ยวขมออกมาสัมผัสลิ้น กล้ำกลืนขืนกลับเข้าไป มือสั่นเอื้อมหยิบขวดเหล้าซึ่งตั้งติดฝาอยู่ทางหัวนอนยกเหล้าดื่ม ดีกรีของเหล้าเข้าแผ่ซ่านในตัว นั่นเองเรี่ยวแรงจึงกลับคืนมาพร้อมกับจิตใจที่เบิกบาน และอาการมึนเมาเข้าครอบครองประสาท

ในขณะที่กำลังเก็บมุ้งอยู่นั้นจึงเริ่มสังเกตตัวเองว่ามีรอยเปื้อนสีแดงอยู่ตามตัว ครั้งแรกเขาคิดว่าคงเป็นเลือดยุงที่นอนทับ แต่เมื่อเอามือป้ายดูกลับลื่น ๆ ติดมือขึ้นมา ยกขึ้นดม มีกลิ่นหอมแปลก ๆ เขาไม่เคยได้กลิ่นนี้มาก่อนเลยในชีวิต ยังนึกงงอยู่ว่าตัวเองไปเปื้อนมันมา

ได้อย่างไร แต่ในที่สุดเมื่อหาคำตอบไม่ได้ก็ไม่ได้สนใจมัน

เก็บมุ้งเสร็จจึงย่องขึ้นวัด หาข้าวเช้าลงมากิน ม่ายสมทรงหายออกนอกกระต๊อบไปแล้ว เขาไม่รู้แน่ว่านางไปไหน คิดว่าถ้านางหิวคงจะกลับมากินเอง

เด็กวัดกินอิ่มกันหมดแล้วกำลังล้างจาน ฟักถอดปิ่นโตออก แบ่งข้าวและกับที่เหลือลงใส่ ระหว่างกำลังงกเงิ่นจัดแจงอยู่นั้น หลวงตาผ่อนเดินผ่านมาจึงแวะถามเขาว่า

"ไง เมื่อวานนี้หนักไปหน่อยรึไง ถึงได้ไปด่าครูใหญ่เขา" หลวงตาหยุดยืนค้ำหัวฟัก

ฟักเงยหน้าขึ้นมอง -กูด่าครูใหญ่? เขาคิดถามตัวเอง

"เขาโกงเงินเอ็งไปเท่าไหร่ล่ะ" หลวงตาผ่อนถามยิ้ม ๆ คล้ายกับเห็นเป็นเรื่องขบขัน

ฟักนึกขึ้นมาทันที -ไม่ใช่เรื่องฝันเสียแล้ว ถ้ากูฝันหลวงตาจะรู้ได้ยังไง? เขาออกจะตกใจกลัวด้วยซ้ำที่คิดขึ้นได้เช่นนี้ ละล่ำละลักถามออกมา

"หลวงตารู้ได้ยังไง"

"อ้าว...ชาวบ้านเขาว่ากันน่ะสิ เอ็งนี่หาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัวไม่เข้าเรื่อง ทีหลังเมาแล้วก็กลับมานอน อย่าเที่ยวไปด่าว่าใครเขา ดีนะที่เป็นครูใหญ่ ถ้าเป็นคนอื่นเขาเอาเรื่องขึ้นมา เอ็งจะเดือดร้อน รู้มั้ย..."

หลวงตายืนพร่ำเตือนฟักอยู่พักหนึ่ง พลางบอกให้เขาเอากับข้าวไปอีกมาก ๆ เตือนให้เขากินข้าวกินปลาเสียบ้าง อย่ากินแต่เหล้าอย่างเดียว

ฟักแทบจะไม่ได้ยินเสียงหลวงตาผ่อนเลยก็ว่าได้ แทบจะไม่รู้ด้วยซ้ำว่าตัวเองกำลังทำอะไรอยู่ ความจำเมื่อเย็นวานผุดเรียงรายขึ้น –กูถูกโกงเงิน ไม่ใช่ฝัน.

ความเสียดาย เสียใจ เคียดแค้นคุกรุ่นวนเวียนอยู่ในความคิดทั้งหมด จนทำให้ไม่ได้สนใจกับสิ่งรอบตัวเลย แม้แต่คำเตือนของหลวงตา

หลวงตาผ่อนเห็นฟักนิ่งเงียบ ไม่ได้โต้ตอบแก้ตัวอะไร ท่านคงนึกว่าฟักได้สำนึกผิดแล้ว จึงเดินจากไป

ฟักหิ้วปิ่นโตกลับลงมาจากวัด ระหว่างทางเดินนั้นนึกเสียใจ เสียดายเงินอยู่ตลอดเวลา ยิ่งคิดถึงความสูญเสีย ก็ยิ่งเคียดแค้นครูใหญ่มากขึ้นทุกที

ปรกติเขากินข้าวไม่ค่อยลงอยู่แล้ว ยิ่งเช้านี้แทบจะไม่อยากกินเอาเลย ใจยังกังวลหลงติดอยู่กับเงิน พานให้เบื่อไปหมดกับการกระทำทุกอย่าง ฝืนใจพยายามยัดเยียดข้าวเข้าปาก กินอยู่ได้ไม่กี่คำก็อิ่ม เขามิได้อิ่มอกอิ่มใจที่ถูกโกงจนทำให้กินข้าวไม่ลงหรอก แต่กำลังกลัดกลุ้มจนไม่สามารถจะกล้ำกลืนข้าวต่อไปได้ กินน้ำเสร็จยกสำรับเก็บ รอข้าวเรียงเม็ด

–เสียดายวันนี้เป็นวันอาทิตย์ ไม่งั้นกูจะไปยืนทวงมันที่หน้าโรงเรียน มันจะได้อายเด็ก ๆ อายครูคนอื่น อยากจะดูหน้ามันนัก มันจะทำอย่างไร ตอนที่กูเปิดเผยความจริง กูจะกระชากหน้ากากมันออกให้ทุกคนได้เห็นหน้าชั่ว ๆ ของมัน จะดึงมันลงมาให้มายืนอยู่ทางแถวกับกู ให้มันมารับความทุกข์อย่างกู ถ้าชาวบ้านได้รู้ความจริงว่ามันเป็นคนคดโกง ใครจะอยากคบกับมันอีก คราว

นี้ล่ะมันจะต้องโดดเดี่ยว อยู่คนเดียวเหมือนอย่างกูบ้าง.

ฟักคิดว่าตัวเขาเองนั้นไม่มีอะไรจะต้องสูญเสียอีกแล้ว หมดสิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง ในตลอดเวลาที่ผ่านมาเขามีแต่ความสูญสิ้น ดังนั้นสิ่งที่ตัดสินใจจะทำลงไปนั้น ไม่ว่าผลจะออกมาอย่างไร เขาก็ไม่มีทางที่จะตกต่ำลงกว่านี้ได้อีก เขาได้ลงมาถึงขีดสุด ลงมาถึงตำแหน่งปลายแถวสุดท้ายแล้ว ถ้าแม้นว่าจะต้องตกเป็นฝ่ายเสียหายต่อการกระทำที่ตัดสินใจครั้งนี้ เขาก็ยังคงยืนอยู่ปลายแถวอยู่ดี แต่ถ้าผลออกมาว่า เขาสามารถลากครูใหญ่ลงมายืนอยู่เคียงคู่ได้ ก็เหมือนกับไม่ต้องลงทุนอะไรเลย แต่ได้ผลคุ้มค่า สะใจ

ข้าวเรียงเม็ดดีแล้วฟักหันเหเข้าหาเหล้า นั่งดื่มไปพลางคิดหาวิธีแก้แค้นไปพลาง และดูเหมือนว่าในตอนนี้ความเสียดายเงินกลับไม่มีน้ำหนักมากเท่าอยากเห็นครูใหญ่ลงมายืนในตำแหน่งหางแถวร่วมกับเขาด้วย

ชั่วครู่เดียว เหล้าที่เหลือจากเมื่อวานก็หมดขวดลง ยกแก้วสุดท้ายขึ้นดื่มรวดเดียว เมาได้ที่จึงเดินไปบ้านสัปเหร่อไข่ ปากก็พร่ำด่าครูใหญ่ไปตลอดทางจนถึงบ้านสัปเหร่อไข่

ลุงไข่นั้นเห็นสังขารของฟักร่วงโรยทรุดโทรมลงทุกวัน ก็ได้แต่พยายามห้ามปรามให้เขาหยุดกินเหล้าลงเสียบ้าง แต่กลับไม่เป็นผล จนในที่สุดตัวแกเองต้องเลิกกินเหล้า (ต่อหน้าฟัก) เสียเอง โดยคิดว่าเมื่อฟักไม่มีเพื่อนกินแล้ว คงจะเพลา ๆ ลงบ้าง แกตอบปฏิเสธฟักทุกครั้งที่เขาชักชวน และบ้านแกในตอนนี้ไม่มีเหล้าติดบ้าน (ต่อ

หน้าฟัก) เหมือนเมื่อก่อนอีกแล้ว ฟักนั้นเมามายมาหาแทบทุกวันในตอนกลางวัน จะยกเว้นบ้างก็วันที่แกมีงานศพต้องทำที่วัด แน่นอนว่าความเอือมระอาย่อมมีอยู่บ้าง แต่ความสงสารนั้นมากมายกว่า ลุงไข่จึงมีเวลานั่งคุยกับฟักเท่าที่เขาอยากคุย บางวันก็ปล่อยให้ฟักนอนอยู่บนแคร่ พอใกล้เย็นก็ปลุกให้ตื่น ฟักก็จะโผเผกลับไป...

"ข้าถูกไอ้เหี้ยครูใหญ่โกงเงิน มันโกง!" ฟักละล่ำบอกเมื่อเจอหน้าลุงไข่

"...หมด...โกงข้าหมด หมดเลย..." เขาเซถลาก้นกระแทกลงกับแคร่

"มันหน้าด้านโกง"

"อะไรกันล่ะ" ลุงไข่กำลังหาหมัดให้ไอ้ขาว เมื่อฟักตั้งตัวได้ตรงแล้ว แกจึงตบไอ้ขาวเบาๆ ไอ้ขาวโจนผลุงลงจากแคร่

"ไอ้ครูใหญ่...มันโกงเงินข้า เงินที่ข้าฝากมันไว้...มันโกง!..."

"เฮ่ย อย่าพูดดังไป...เดี๋ยวคนอื่นได้ยินเข้ามันจะไม่ดี"

"เบาทำไม มันโกงข้าจริงๆ นี่" น้ำเสียงเขาไม่พอใจ

"เขาจะโกงเอ็งทำไมวะ เขารวยอยู่แล้ว เอ็งเบิกมาซื้อเหล้าหมดรึเปล่า รึว่าเอามาใช้อย่างอื่น นึกดูให้ดีซิ"

"...นี่ นี่ลุงไม่เชื่อข้า" ฟักส่ายนิ้วชี้หน้าสัปเหร่อเปะปะ

"ห้าพันสองร้อย...ห้าพันสอง ยังไม่ได้เบิกเลยสักตังค์ ลุงไม่เชื่อข้าหรอกเหรอนี่..." น้ำเสียงฟักเบาลงคล้ายตัดพ้อ

"...เหลือจากงานศพพ่อสี่พันสาม แล้วข้าก็ฝากมันมาเรื่อย ไม่เคยเบิกเลย...มีแต่ฝาก...ฝากมัน มันก็โกงข้าหมด... ลุงยังไม่เชื่อข้าอีก"

"เปล่า ข้าถามเอ็งดูว่าเอ็งเบิกมาแล้วรึยัง"

"ข้าจะเบิกมาทำไม" ฟักหัวเราะหึ หึ

"เงินเดือนงวดสุดท้ายเพิ่งหมด...พอข้าจะไปเบิกมันกลับโกงข้า ลุงอย่าไปไว้ใจมันนะ ไอ้คนคนนี้ ไอ้ครูสากกะเบือ!" ฟักส่งเสียงดัง

"เบา ๆ แล้วเอ็งจะทำยังไงล่ะ" ลุงไข่ลดเสียงลง

"จะทำยังงาย...ข้าจะตามด่าแม่มันทุกวัน!" ฟักยังคงเสียงดังระดับเดิม

"เอ็งฝากเขาไว้ เอ็งมีหลักฐานหรือเปล่าล่ะ" เสียงลุงไข่ถามเบา ๆ คล้ายกับจะช่วยค้นหาวิธีที่จะได้เงินกลับคืนมา

"เซ็นชื่อไว้กับมัน..." ฟักหยุดพูดทันทีเหมือนนึกอะไรขึ้นมาได้

"เออ...เออ ไอ้ฉิบหายนี่ มันว่าสมุดไม่มี สมุดที่ข้าเคยเซ็นกับมันทุกเดือน มันว่าไม่มี สมุดไม่มี" หางเสียงเขาพึมพำ

"เอ็งฝากเงินไว้กับเขานี่มีใครรู้เห็นบ้างล่ะ"

"รู้กับมัน ข้าไว้ใจมัน ไม่นึกเลยว่ามันจะทำข้าได้"

"ลงอีแบบนี้น่ากลัวจะสูญเสียแล้ว...ลองไปหา

กำนันยอมดูซิ เผื่อเขาจะช่วยเอ็งได้ ข้าไม่รู้จะช่วยยังไงดี..." ลุงไข่ถอนใจ ส่ายหน้า

"เออ กำนันยอม ข้าจะฟ้องกำนัน" ฟักยิ้มออกมา ส่ายหัวง่อกแง่ก

"ข้าจะไปบ้านกำนัน ไป ลุงไปกับข้า ไปช่วยกันพูด... ไอ้ครูใหญ่ฉิบหาย" ฟักยันตัวลุกขึ้นดึงมือลุงไข่ให้ลุกตาม

"เอาเถอะ เอ็งไปเถอะ พูดกับเขาดีๆ ล่ะ ปากคอเอ็งต้องระวังไว้ เล่าให้เขาฟังตามความจริงน่ะแหละ ไม่ต้องไปด่าเขาหรอก"

สัปเหร่อไข่ตักเตือนฟักด้วยน้ำเสียงห่วงใย สุดความสามารถที่แกจะร่วมเดินไปด้วยได้ เพราะแกนั้นเป็นเหมือนคนนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ แกนึกห่วงขึ้นมาถ้ากำนันถามทำนองว่า

"อ้าว...แล้วสัปเหร่อเสือกมาด้วยทำไม?"

จึงได้แต่นั่งมองส่งร่างโซเซของฟักที่เดินพ้นหน้าบ้านออกไป เอาใจช่วย หวังว่ากำนันคงเชื่อมัน...

ฟักเดินออกจากบ้านสัปเหร่อไข่ แอ่นแอ้มาตามทางมุ่งสู่บ้านกำนันยอม ในระหว่างทางเดินสวนกับทิดบุญยืนซึ่งก้มหน้าก้มตาเร่งเดินมา

"เฮ้ย! บุญยืน" ฟักร้องเรียก เพื่อนเก่าเงยหน้าขึ้นมอง

"นี่ ครูใหญ่มันโกงเงินข้า เงินที่ข้าฝากมันไว้ ไอ้ครูใหญ่เหี้ย มันโกงหมดเลย เอ็งอย่าได้ไว้ใจมันนะ ไอ้ครูคนนี้ อย่าไปไว้ใจมัน..."

ฟักพูดจาวนเวียนเหม็นกลิ่นเหล้าคลุ้ง ทิดบุญยืนหัวเราะออกมา ไม่ว่าอะไรแล้วเร่งเดินจากไป ฟักเหลียวหลังมองตะโกนไล่หลังว่า

"ไอ้ครูใหญ่มันขี้โกง อย่าไว้ใจมันนะ ข้าเตือนเอ็ง"

ไม่ทราบว่าทิดบุญยืนจะสนใจฟังคำเตือนของฟักหรือเปล่า เห็นแต่หัวก้มเดินงุดๆ ไม่หันกลับมามอง

ฟักพึมพำออกมาสองสามคำ แล้วหันกลับเดินต่อไป เจอใครต่อใครที่เดินสวนมา แม้แต่เด็กๆ เขาก็บอกว่า

"ครูใหญ่เอ็ง มันเป็นคนขี้โกง มันโกงเงินข้า..."

ฟักประคับประคองพาร่างกายที่ผิดผู้ชายของเขาเดินมาจนถึงรั้วบ้านกำนันยอม หมาสี่ห้าตัวพรวดเข้ารายล้อมเห่า บางตัวทำท่าจะเข้ามางับน่อง ฟักยืนตัวสั่นระแวงอยู่ในวงล้อมหมา กำนันกับเมียเดินออกมายืนดูอยู่บนนอกชานบ้าน

"มาทำไม ไอ้ฟัก" กำนันตะโกนถามลงมา

"ครูใหญ่โกงเงินผม!" ฟักแหงนหน้าขึ้นร้องเรียนแต่ยังไม่วายก้มมองหมาอย่างหวาดหวั่น

กำนันยอมเดินลงบันไดบ้านมา ส่วนเมียเดินกลับเข้าไปในบ้าน แกเดินมาถึงลานดินที่ฟักยืนอยู่ ส่งเสียงไล่หมาที่เห่าหนวกหูจนฟังอะไรไม่ชัด สิ้นเสียงหมากำนันจึงถามขึ้นว่า

"เมื่อกี้เอ็งว่าอะไรนะ"

"ผมว่า...ครูใหญ่โกงเงินผม" ฟักพยายามพูดอย่างปกปิดอาการมึนเมาที่กรุ่นอยู่ภายใน แต่ก็ปกปิดได้ไม่มิดชิด เสียงที่ออกมาฟังอ้อแอ้ ไม่ชัดนัก

"ครูใหญ่...โกงเงิน...โกงเงินที่ผมฝากไว้ แกโกงหมด โกงหมดเลยครับ กำนันช่วยให้เขาคืนผมด้วย ผมหวังกำนัน กำนันเอาคืนให้ผมด้วย..." เขาบอกกำนันอย่างระมัดระวังคำพูดที่สุด

กำนันยอมมองดูสารรูปฟักในตอนนี้ ร่างฟักยืนไม่ค่อยตรง เอียงส่ายอยู่ตลอดเวลา บางครั้งก็เซแซ่ดจะล้ม กลิ่นเหล้ากระจายอยู่รอบตัว ราวกับใครทำไหเหล้าแตกไว้บริเวณลานดินแห่งนี้

"เอ็งเมานี่หว่า..." กำนันว่าอย่างไม่พอใจ

"กำนันช่วยผมด้วย ผมไหว้ มันโกงผมจริงๆ ผมฝากมันไว้ห้าพันสอง ฝากมันไว้ กำนันช่วยทวงด้วย ผมไหว้ล่ะ..." ฟักยกมือไหว้เหนือหัว เขายังไม่ลดละความพยายาม แม้ว่าบางครั้งขณะพูดขาจะซวนเซไปบ้างก็ตาม

"เอ็งไปว่าครูใหญ่ส่งเดช ระวังจะติดตะรางเอา" กำนันเตือนด้วยสีหน้าเครียด

"ถ้าเขาแจ้งข้อหาหมิ่นประมาท เดี๋ยวก็ได้นอนมุ้งสายบัวกันมั่งหรอก เมาแล้วก็กลับบ้านไป ไป๊!"

"แกโกงผมจริงๆ...โกงจริงๆ" ฟักพูดเสียงสั่นเครือ

กำนันสุดจะทนรำคาญได้จึงถามด้วยเสียงฉุนเฉียว

"เอ็งมีหลักฐานมั้ย ข้าจะจัดการให้"

ฟักนิ่งอึ้ง...

"ไป ไป กลับไป" กำนันออกปากไล่เมื่อเห็นฟักยืนเงียบอยู่นาน

"ทีหลังถ้ามึงเมาแล้วปากเสียอย่างนี้อีก กูจะให้ไปนอนโรงพักสักคืนสองคืน ปากจะได้สะอาดขึ้นบ้าง"

กำนันว่ากับฟักอย่างอารมณ์เสียขณะที่ฟักหันหลังเดินเงื่องงึมออกไปอย่างคนสิ้นหวัง

เขาเดินกลับมาถึงกระต๊อบในตอนบ่าย ตรงเข้าภายใน คว้าขวดเหล้าขึ้นหมายกรอกปาก แต่ต้องชะงักมือเมื่อขวดเบาโหวง ยังไม่วายอยาก จ่อปากติดปากขวด ยกก้นขวดแหงนขึ้น น้ำเหล้าที่เหลือก้นขวดวิ่งลงมากระทบลิ้น ได้ลิ้มเลียสักหยดสองหยดก็ยังดี

กระแทกก้นขวดเปล่าลงกับพื้นแคร่ หงุดหงิดขึ้นมาอีก เริ่มโหยหิวเหล้า ควักล้วงปลิ้นกระเป๋ากางเกงออกดู มีเศษเหรียญอยู่เพียงหกสลึงเท่านั้น ค้นดูตามซอกตามมุมที่คิดว่าควรจะมีอยู่ แต่ก็ไม่พบแม้สลึงเดียว เขารื้อค้นสมบัติของนางสมทรงที่กองรวมไว้มุมแคร่ โยนออกกระจุยกระจายเกลื่อนแคร่ แต่ก็ไม่มีเงิน เงิน เงินที่เขาอยากได้ นึกถึงเงินห้าพันกว่าขึ้นมาอีก เขาเป็นเจ้าของมัน เขาควรจะได้มันมาซื้อเหล้า –กูจะไปทวงมันให้ได้.

เดินออกจากกระต๊อบด้วยแรงดึงดูดของเงินที่ฝากไว้บ้านครูใหญ่ มีแรงอยากเหล้าคอยผลักดันหลัง

ออกหลังวัดสู่ท่ารถ แวะร้านป้าเชื้อซื้อเหล้าหกสลึง ผัวป้าเชื้อเทเหล้าลงแก้วให้ ฟักค่อยยกด้วยมือสั่นระริกขึ้นซดเสียงดัง เหมือนกับมันช่างเอร็ดอร่อยเหลือล้ำ

"ไอ้ครูใหญ่ขี้โกง มันโกงเงินข้า!" เขาตะโกนบอกทุก ๆ คนที่นั่งอยู่ในร้าน

"ข้าจะไปทวงมัน"

"ไอ้ครูฉิบหาย!"

ฟักเดินโซเซออกจากร้านสู่กลางแดดเปรี้ยงยามบ่าย

ย่ำเดินไปตามถนนลูกรัง สู่จุดหมายที่ดึงดูดให้เดินไป...

กลางแดดร้อน...ฟักยังคงเดินต่อไป เหงื่อไหลซิกๆ โซมตัว แม้ว่าหนทางของเขาจะคดเคี้ยวเช่นปูเดิน แต่ขาทั้งสองก็ยังพาร่างน่าสมเพชมาจนถึงประตูเหล็กบ้านครูใหญ่จนได้...

จิ้มนิ้วลง 'กดกริ่ง' ยืนฟังเสียง ติ๊ง...ต่อง ติ๊ง...ต่อง ยิ่งฟังก็เหมือนเสียงนี้นำความเคียดแค้นมาเพิ่มขึ้น เขาคิดว่า –นี่ก็เงินของกู.

เมียครูใหญ่เดินออกมาดู เมื่อเห็นเป็นไอ้คนที่หล่อนไม่อยากเจอจึงหันกลับเข้าบ้าน สักครู่เสียงติ๊ง...ต่องก็เงียบหายไป ทั้งๆ ที่นิ้วของฟักยังจิ้มคาอยู่ อยากให้มันแตกไปกับมือ

"ไอ้เหี้ย...ไอ้ครูใหญ่ขี้โกง!" เขาตะโกนโหวกเหวกอยู่นอกรั้ว

"เอาเงินของกูมา เอาเงินของกูมา!"

แต่ก็เปล่า ไม่มีใครถือเงินออกมาให้ฟัก ไม่มีใครออกมา ฟักยังตะโกนทวงเงินอยู่ไม่ขาดปาก

ดวงอาทิตย์ยามบ่ายส่องแสงลงร้อนแรง ราวกับว่าได้ทุ่มเทพลังทั้งหมดลงใส่ตัวฟักเพียงคนเดียว เหงื่อไหลโซมออกมาไม่ขาดสาย เวลาผ่านไปไม่นานนักก็ร้อนระอุเหมือนกับเนื้อหนังกำลังถูกไฟเผา ผิวแสบร้อน เสียงตะโกนเริ่มแหบแห้ง อารมณ์โกรธแค้นเจียนคลั่ง แต่ไม่สามารถระบายออกได้ น้ำตาจึงร่วงไหล ร้องไห้ระบายออกมา

"เอาเงินของกูมา!" เขาร้องไห้ทวงเงินเหมือนกับ

เด็กเล็ก ๆ ที่ถูกเด็กโตกว่าแย่งของเล่นไป

"เอาเงินมาให้กู!"

...ทนยืนหยัดอยู่สู้กับความร้อนต่อไปไม่ไหวจึงเดินกลับด้วยน้ำตานองหน้า ภายใต้ดวงอาทิตย์ที่ส่องแสงจัดจ้าลงมาเป็นพยาน...

กลับมาถึงกระต๊อบหาน้ำดื่มด้วยความกระหาย หาข้าวกินด้วยความหิว เมื่ออิ่มข้าวแล้วฟักไม่รู้สึกหิวเหล้าเท่าใดนัก ในระหว่างนี้เผลอคิดถึงเรื่องของเขาที่ไม่เคยยุ่งกับนางสมทรง คิดถึงว่ามันเป็นความจริงที่ไม่มีใครยอมเชื่อ และเรื่องที่ครูใหญ่โกงเงินเขาไป ก็ไม่มีใครยอมเชื่ออีกเช่นกัน ทั้งที่เป็นเรื่องจริง แต่ทีเรื่องที่ไม่จริงนั้น คนกลับยอมเชื่อกันได้ง่ายดาย เขาไม่เข้าใจเลยว่าทำไมจึงเป็นเช่นนี้ไปได้ เมื่อวุ่นวายอยู่กับความคิดหาคำตอบให้กับตัวเองไม่ได้ จึงเหลียวหาเหล้า หวังให้มันมาละลายความคิดออกจากหัวตัวเอง ล่องลอยสู่อาณาจักรของความมึนเมา แต่ครั้นพอนึกขึ้นได้ว่าเหล้าหมดแล้ว เงินซื้อเหล้าก็ไม่มีแล้ว เริ่มกระสับกระส่ายหงุดหงิดขึ้นมา เขาบ่นพึมพำประชดประชันตัวเองอยู่คนเดียว –นี่ไง...ความจริงมึงไม่มีเหล้าจะแดกนี่แหละความจริง เรื่องนี้ต้องมีคนเชื่อมึงแน่ว่าเป็นความจริง.

ม่ายสมทรงกลับเข้ามาภายในกระต๊อบ เมื่อเห็นฟักนั่งอยู่ นางก็ส่งยิ้มหวานมาให้ แต่ครั้นได้เห็นสมบัติของนางกระจายเกลื่อนอยู่บนแคร่ สีหน้าก็เปลี่ยนไป ปากสีแดงเขรอะที่เชิดขึ้น กลับเบ้ลงเหมือนจะร้องไห้

ฟักให้นึกสงสัยว่าปากของนางเปื้อนอะไรมา แต่เขา

ก็ไม่ได้ถาม นอกจากว่า

"นางมีตังค์มั้ย" คิดเข้าข้างตัวเอง ว่าบางทีนางอาจจะซุกซ่อนเงินที่เหลือจากซื้อของไว้บ้าง

"ตังค์อะไร" ม่ายสมทรงไม่วายสงสัย

"ตังค์ที่ซื้อของได้น่ะ"

ม่ายสมทรงส่ายหน้า ไม่สนใจกับคำถามของฟักนัก นางตรงเข้าหาสมบัติที่ฟักรื้อทิ้งไว้กระจุยกระจายอยู่บนแคร่ หน้าตาตื่นราวกับเกรงกลัวว่าสมบัติล้ำค่าของนางจะถูกฟักเอาออกไปทิ้งข้างนอกอีก

ระหว่างที่นั่งมองนางเก็บ (เศษขยะ) อยู่นั้น จิตใจหงุดหงิด นึกพาลเอากับนางว่าทำไมจึงมีความสุขนัก ไม่ทุกข์ร้อนอะไรกับใครเขาบ้าง ฟักมองเห็นการกระทำของม่ายสมทรงเป็นเรื่องขวางหูขวางตา ข้าวของที่นางกำลังเก็บรวมอยู่นี้ทำให้กระต๊อบรกรุงรัง เกะกะสกปรก น่ารำคาญ

"ไป ไป เอาไปทิ้งให้หมด!" เขาแผดเสียงขึ้น ตรงรี่เข้าหยิบเศษขยะเหล่านั้นโยนออกนอกกระต๊อบ

ม่ายสมทรงหน้าเสียเหมือนจะร้องไห้ ราวกับว่าฟักกำลังเหวี่ยงเพชรพลอยของนางออกนอกกระต๊อบ นางถลาร่อนออกภายนอก ตามเก็บของทุกชิ้นที่ฟักโยนออกมา

...ฟักโยนชิ้นสุดท้ายออกนอกกระต๊อบแล้วนั่งเหนื่อยหอบลงกับแคร่ ในใจนั้นถามตัวเองว่า –ทำยังไงดีโว้ย!

ม่ายสมทรงตามเก็บสมบัติของนาง ใกล้บ้างไกลบ้างแล้วแต่แรงเหวี่ยงของฟัก นางรวมกองแอบไว้ด้าน

หลังกระต๊อบ เก็บจนหมดทุกชิ้น จะมีของที่เสียหายอยู่บ้าง... จานแก้วที่แตกกระจายออกเป็นเสี่ยงๆ นางพยายามที่จะปะติดปะต่อกันให้เป็นเนื้อเดียวดังเดิม นั่งง่วนทำอยู่คนเดียวบนแคร่หน้ากระต๊อบ ครั้นเมื่อได้ยินเสียงฟักเดินออกมา นางจึงรีบซุกซ่อนไว้ พอฟักคล้อยหลังลับดงมะพร้าวไปแล้ว ม่ายสมทรงกุลีกุจอขนสมบัติกลับเข้าภายในกระต๊อบอีก...

ฟักได้ตัดสินใจแล้วว่าจะต้องไปพึ่งลุงไข่ ทั้งๆ ที่อีกใจหนึ่งไม่อยากให้ทำเช่นนี้เลย แต่อีกใจหนึ่งที่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของสุราก็บัญชาตีนเขาให้เดินไป เขาคิดว่าจะ "ขอ" หรือ "ยืม" ดี

ถ้า "ขอ" เป็นเรื่องสมควรหรอกหรือที่จะขอเงินมาเพื่อซื้อเหล้ากิน ความละอายใจได้ถามเขาขึ้นว่า –เอ็งไม่กระดากใจบ้างหรือไร.

ถ้า "ยืม" จะเอาเงินที่ไหนมาชดใช้ให้ในภายหลัง ถ้ายืมแล้วไม่ใช้ ก็จะกลายเป็นคนขี้โกง เป็นไอ้หน้าขี้โกงอย่างครูใหญ่

แต่ความอยากเหล้าได้รบเร้ากับเขาว่า –เอ็งจะทำยังไงก็ช่างเถอะ ขอให้ได้เหล้ามากินก็แล้วกัน.

ในที่สุดฟักได้บอกกับลุงไข่ว่าขอยืมเงินสิบห้าบาท ถ้าตอนมีงานศพแล้วเขาจะไปช่วยทำเพื่อชดใช้ให้ ลุงไข่ไม่ว่าอะไร ทั้งที่รู้อยู่ว่าฟักจะเอาเงินไปซื้อเหล้ากิน แกคิดว่าดีกว่าปล่อยให้มันต้องลงแดงตาย...

เกือบสี่โมงเย็น ฟักจึงได้มานั่งกินเหล้าอยู่ในร้านป้าเขื่อ เขาค่อยๆ เทรินกินช้าๆ อย่างกลัวว่ามันจะหมดลง

เร็วไว ได้เหล้าเข้าไปก็เหมือนกับปลาได้น้ำ กลับมีชีวิตชีวาขึ้นอีกครั้ง โลกที่หดหู่ หงุดหงิด กลับมาสดชื่นรื่นใจน่าอยู่ขึ้นมาอีก

ฟักบอกใครต่อใครที่อยู่ในร้าน เล่าความจริงทั้งหมดที่ครูใหญ่โกงเงินเขา ยิ่งเมามายก็ยิ่งเพิ่มความรำคาญให้คนอื่นมากขึ้น และป้าเชื้อก็ยิ่งหวั่นเกรงข้าวของในร้านจะเสียหาย จึงไล่ฟักออกจากร้าน ฟักเดินหนีบขวดเหล้าแอ่นระแน้ออกมา ...จากไปไม่ผิดกับหมาตัวหนึ่งที่โดนคนตะเพิดไล่...

เมื่อคล้อยหลังแล้วป้าเชื้อจึงพูดขึ้น

"ไม่อยากขายให้มันหรอก แต่ทนรำคาญไม่ไหว"

"ไอ้นี่มันจะบ้าหรือเปล่าก็ไม่รู้" เสียงตาแม้นตั้งข้อสังเกต

"ประสาทมันกลับมั้ง..." ผัวป้าเชื้อพูดแล้วหัวเราะ "มีอย่างที่ไหน หาว่าครูใหญ่โกงเงิน..."

"ฉันว่าไอ้ฟักนี่มันคงแค้นที่โดนไล่ออก เลยหาเรื่องป้ายสีครูใหญ่" เสียงป้าเชื้อว่ากับผัว

"นั่นน่ะสิ คนอย่างครูใหญ่จะโกงใครเป็น แกดียังกะพระ" ป้าลำไยออกความเห็นขึ้นบ้าง

"ก็สมน้ำหน้ามันแล้วนี่ ทำตัวยังงั้นใครเขาจะเอามันไว้ล่ะ" น้าสมรหันมาร่วมวงด้วย

"นี่คงจะหมดเงินเข้าแล้วสิ ถึงได้เล่นลูกไม้กับครูใหญ่" ป้าลำไยคาดคะเน แล้วตั้งข้อสังเกตว่า "คนอย่างมันน่ะเรอะ จะมีเงินตั้งสี่ห้าพัน"

"จะไปเชื่ออะไรมั้น ขนาดหลวงพ่อมันยังโกหกเอา

ได้ นับประสาอะไรกับคนอย่างเราๆ ไอ้เวรนี่มันพูดได้ทั้งนั้นแหละ มันมีปาก มันนึกจะพูดก็พูด...” เสียงตาแม้นว่า

“นั่นน่ะสิ สงสารแต่ครูใหญ่ ถ้าใครไม่รู้ความจริงเกิดไปเชื่อไอ้ฟักมันเข้า แกจะเสียหาย”

“โอ้ย...ใครเขาจะไปเชื่อ แกคิดมากไปได้” ป้าเชื้อดุผัว

“ครูใหญ่นี่แกก็ดีจริงๆ นะ เฉย เงียบ ไม่เอาเรื่องเอาราว จะว่าด่าแกยังไงก็ช่าง เป็นกูหน่อยไม่ได้ แก่ๆ อย่างงี้แหละ จะเอาเลือดหัวมันออกมาให้ดู” ตาแม้นว่าเป็นเดือดเป็นแค้นแทนครูใหญ่

เวลายิ่งผ่านไป วงสนทนาก็ยิ่งขยายเพิ่มสมาชิกมากขึ้น ใครที่แวะมาซื้อของก็ถามขึ้นว่า

“คุยกันเรื่องอะไร”

“จะเรื่องอะไร...ก็เรื่องไอ้ห่านั่นน่ะสิ”

คนที่ถามก็เข้าร่วมวงคุยด้วย พวกเขาพากันเอือมระอากับพฤติกรรมของฟักที่ผ่านๆ มา และยิ่งเรื่องครูใหญ่นี้ด้วยแล้ว มันเป็นเรื่องที่ทนกันไม่ได้ ที่ฟักไปป้ายร้ายระบายสีครูบาอาจารย์ให้เสื่อมเสียชื่อเสียง

กลุ่มสนทนาในวันนี้ได้ลงความเห็นร่วมกันว่า พรุ่งนี้จะไปบอกกำนันให้จัดการ และถ้าเป็นไปได้ อยากให้กำนันบอกกับหลวงพ่อไล่มันไปอยู่ที่อื่น ให้พ้นหูพ้นตาเสียที...

ฟักนั้นไม่รับรู้ว่าใครจะว่าอะไรเขาลับหลัง ไม่คิดระแคะระคายถึงความเดือดร้อนที่ย่างกรายเข้ามา ปาก

เขายังคงเที่ยวตะโกนโหวกเหวกอยู่ว่า

"ไอ้ครูใหญ่มันเป็นคนขี้โกง มันโกงเงินข้า!"

เย็นแล้ว...ฟักกลับเข้ากระต๊อบพร้อมด้วยขวดเหล้าที่เดินหนีบติดมา ราวกับว่ามันเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายด้วย

เสียงไวโอลินแว่วมา...

ฟักตั้งขวดเหล้าไว้กับแคร่ในกระต๊อบแล้วเดินสาวตามเสียงไปยังคนสี มิใช่เสียงเพลงที่ดังอยู่ขณะนี้ไพเราะเพราะพริ้งจนทำให้เขาใจจดใจจ่ออยากเดินไปฟังใกล้ๆ เปล่า เขาเดินเซซังใกล้เข้าไป ก็เพื่อหวังจะบอกกับคนสีไวโอลินว่า

"ไอ้ครูใหญ่เหี้ยๆ คนนี้ มันโกงเงินผม!"

"อ้าวฟัก ทำไมไปว่าครูใหญ่เขาอย่างนั้นล่ะ" ครูปรีชาถามเนิบๆ ขณะถือไวโอลินไว้ข้างลำตัว

"โกงจริงๆ มันโกงผมจริงๆ ผมฝากเงินมันไว้มันโกงหมด!"

"ไม่เอาน่าฟัก อย่าไปว่าเขาอย่างนั้น" ครูมานิตย์ห้ามปราม

"มันโกงจริงๆ เชื่อผม เชื่อผมเถอะครับ..." ฟักอ้อนวอนอย่างอยากให้มีใครเชื่อเขาบ้างสักคน

"ไม่เอาน่าฟัก อย่าพูดอย่างนี้ ไม่ดีหรอกรู้มั้ย" ครูมานิตย์ปลอบโยนเสียงนุ่มหู

"มันโกงจริงๆ โกงไปหมดแล้ว ห้าพันสอง ไอ้ครูใหญ่เหี้ยมันโกง..." ฟักพูดจบหน้าเหมือนคนจะร้องไห้ ครูปรีชาเดินเข้ามา เอามือขวาโอบไหล่ฟักแล้วพูด

"ไปเถอะ เมาแล้วกลับไปนอนเถอะ อย่าเที่ยวพูดไป ไม่ดีหรอก เชื่อเถอะ"

ฟักน้ำตาไหลพราก เขาร้องไห้ออกมาอย่างไม่อายใคร มันเป็นน้ำตาที่ครูทั้งสามไม่ล่วงรู้หรอกว่า ได้กลั่นมาจากความรู้สึกส่วนใด

เขาเดินร้องไห้ลงบันไดบ้านพักครู ตัดสนามหญ้าหน้าโรงเรียน ท่ามกลางสายตาที่มองส่งของครูทั้งสามจนร่างของฟักลับเข้าทิวมะพร้าวไป...

เช้าวันใหม่...เช้านี้เป็นเช้าของวันจันทร์

โรงเรียนสองหลังที่ตั้งสงบอยู่นี้ค่อยฟื้นตื่นขึ้นจากการหลับใหล ประตูหน้าต่างค่อยแง้มเปิดขึ้นทีละบานเหมือนกับมันค่อย ๆ เปิดเปลือกตาขึ้นจ้องมองวันใหม่ที่กำลังเริ่มต้น ประตูที่เปิดออกนั้นราวกับว่า มันกำลังหาวนอนกับอาการง่วงงุนที่ได้หลับมายาวนานถึงสองวันเต็มและเปิดกว้างออกเพื่อพร้อมจะกลืนกินเด็กนักเรียนและครูเข้าไปภายในท้องของมัน

เด็กนักเรียนเริ่มมีมา ออกจากดงมะพร้าวด้านโน้นด้านนี้ มุ่งสู่โรงเรียน...

จีวรเหลืองอร่ามของพระสองรูปปลิวพลิ้วผ่านสนามหญ้าสีเขียวไปทางวัด

ทุกอย่างเป็นเหมือนเช่นทุกวัน คล้ายคลึงกับวันแห่งอดีตที่เคยเป็นมา

...เสียงเพลงชาติดังขึ้น

...เสียงสวดมนต์

...เสียงกลองแตร๊กตีบอกจังหวะการเดิน

แถวนักเรียนเดินหายไปในตัวอาคารทีละแถวๆ จนหมด พวกครูเดินคุยกันเข้าไปในตัวอาคารเป็นกลุ่มสุดท้าย จึงเหลือแต่สนามหญ้าที่เขียวโล่งว่างเปล่า

โรงเรียนสองหลังนี้กลับตกอยู่ในความเงียบอีกครั้งหนึ่งเหมือนเช่นตอนเช้า ผิดแผกตรงที่มันเป็นความเงียบซึ่งมีการเคลื่อนไหวของเด็กนักเรียนอยู่ภายใน

ฟักนอนมองเพดานมุ้งที่ดำคล้ำ แสงแดดหดสั้นลงเหลือแค่ช่วงหัวนอน มันเป็นช่วงเดียวของวันที่สมองเขายังพร้อมจะคิดอะไรได้บ้างหลังจากที่ตื่นขึ้นมาใหม่ๆ นึกทบทวนว่าวันวานนี้เขากลับมานอนที่กระต๊อบได้อย่างไรดังว่าล่องลอยมากับสายลมที่นุ่มนวล แล้วจดจำอะไรไม่ได้อีกเลย เขานอนคิดถึงวันก่อนๆ ที่ผ่านมา เรื่อยลึกเข้าไปจนถึงอดีต นึกเปรียบเทียบวันคืนในอดีตกับที่เป็นอยู่นี้ มีคำถามหนึ่งถามเขาว่า –นี่นะหรือเรื่องหนาวร้อนในโลกมนุษย์ ทุกข์ทรมานที่ได้รับตลอดมานี่น่ะหรือเป็นเรื่องหนาวร้อน ก็แล้วกูได้ก่อกรรมทำเข็ญไว้กับใครบ้างล่ะ.

ฟักหัวเราะเบาๆ เมื่อคิดประชดขึ้นว่า –มึงเอาแม่เลี้ยงไงล่ะ!

แทนที่จะโทษเวรกรรม เขากลับนึกโทษคนอื่น คนอื่นนี่เองที่ทำให้เขาต้องตกต่ำลง ทำให้วิถีชีวิตของเขาต้องเปลี่ยนแปลงไป เขารู้รสดีว่าการอยู่คนเดียวนั้นมันโดดเดี่ยวอ้างว้างเพียงใด เขาต้องการคบหาสมาคมกับคนอื่นๆ แต่ทำไมเล่า คนเหล่านั้นจึงไม่ยอมเข้าอกเข้าใจเขา

บ้างเลย กลับผลักไสให้เขาออกมาอยู่โดดเดี่ยว ทำไมทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาทำจึงมีผลไปทางเลวระยำเสียหมด แต่คนที่เลวระยำอย่างครูใหญ่ กลับไม่มีใครเชื่อว่าเป็นคนชั่ว เมื่อคิดมาถึงตอนนี้ ความเคียดแค้นต่างๆ จึงโถมเข้าใส่ครูใหญ่จนหมดสิ้น เขาอยากจะตะโกนถามขึ้นไปเบื้องบนว่า

'ทำไมไม่ลงโทษครูใหญ่บ้าง ทำไมจึงซ้ำเติมข้าอยู่คนเดียว'

เสียงม่ายสมทรงถอดปิ่นโตโคร้ง-เคร้ง ฟักเหลียวมองลอดมุ้งออกไป ตลบมุ้งขึ้นมุดออกมา คว้าคอขวดเหล้าขึ้นส่องดูกับแสง เทกรอกลงคอ ส่งเสียงครางพร้อมกับวางขวดลง ถ่มน้ำลายปรี๊ดลงดิน เดินออกนอกกระต๊อบ ล้างหน้า...กลับเข้ามาเก็บมุ้ง แล้วร่วมกินข้าวกับนางสมทรง

ทั้งสองคนอยู่ด้วยกันตามลำพังมาจนบัดนี้สองปีแล้ว และถึงวันนี้ ดูไม่ออกเสียแล้วว่าใครหาเลี้ยงใครกันแน่

ม่ายสมทรงอิ่มแล้ว ออกจากกระต๊อบเที่ยวตระเวนหาสมบัติของนาง

ฟักนั่งคอยให้ท้องหายแน่นเพื่อจะเติมดีกรีลงในตัว ไม่นานนักเขาก็กรอกน้ำขุบชีวิตลงลำคอ ความกล้าบ้าบิ่นเข้าสู่จิตใจ เขาคิดว่าตัวเองไม่ต้องสูญเสียอะไรอีกแล้ว ชีวิตนี้ไม่มีอะไรให้สูญเสียอีก อยากจะทำอยู่อย่างเดียว คือทำให้ครูใหญ่ลงมาอยู่ปลายแถวคู่กับเขาให้ได้

เหล้าที่เหลือจากเมื่อวานหมดขวดลง และเขา

พร้อมที่จะไปทำในสิ่งที่ตัวเองต้องการ...

ขณะที่นักเรียนกำลังนั่งเรียนกันอยู่ในห้องอย่างเงียบสงบ เสียงตะโกนโหวกเหวกจากสนามหญ้าหน้าโรงเรียนก็ดังขึ้น ดังใกล้เข้ามาตามร่างของฟักที่เดินโงนเงนเคลื่อนเข้าหาโรงเรียน

"ไอ้ครูใหญ่เหี้ย ๆ"

"ไอ้ครูใหญ่ขี้โกง!"

"ไอ้ครูใหญ่คนนี้ มันโกงเงินข้า!"

เสียงนี้ดังก้องไปทั่วอาคาร ดังเข้าไปทุกห้อง ครูที่กำลังสอนหยุดชะงัก นักเรียนเงี่ยหูฟังเสียงซึ่งดังมาจากข้างล่างมากกว่าที่จะสนใจวิชาการบนกระดานดำ

"ครูใหญ่โกงเงินกู เงินของกูที่ฝากมันไว้ มันเป็นคนขี้โกง อย่าไปไว้ใจมัน อย่าไปเชื่อมัน มันเป็นคนหน้าเนื้อใจเสือ คนขี้โกง!"

เสียงนี้ยังคงดังอยู่ตลอด ฟักยังตะโกนบอกทุก ๆ คนให้ได้ยิน เสียงนี้ดังเข้าไปเร่งเร้าครูใหญ่ให้ออกจากห้องพัก ฉุดกระชากให้แกมายืนตรงระเบียงโรงเรียนชั้นบน

"นายฟัก เด็ก ๆ เขาจะเรียนกัน ไปเอะอะที่อื่น!" ครูใหญ่ตะโกนลงมา

เมื่อฟักเห็นครูใหญ่ออกมายืน เขาจึงชี้หน้าครูใหญ่อย่างสิ้นความเกรงกลัว

"ไอ้เหี้ย...โกงเงินกู!"

"ไอ้หน้าขี้โกง!"

ครูใหญ่ผลุนผลันกลับเข้าห้องพัก เร่งเขียนจดหมาย

เสร็จแล้วให้ภารโรงคนใหม่เดินถือไปโรงพัก

ฟักยังยืนทวงเงินของตัวเอง สลับกับประจานความชั่วช้าของครูใหญ่

เด็ก ๆ อาคารนี้ไม่เป็นอันเรียน เสียงของคนขี้เมาดังเข้ามารบกวนสมาธิ ครูที่กำลังสอนพลอยหยุดสอนไปด้วย แต่ก็ใช้ช่วงเวลานี้ตักเตือนเด็กผู้ชาย ว่าถ้าโตขึ้นแล้วอย่าได้ริกินเหล้าเป็นอันขาด เพราะเหล้านั้นทำให้คนเสียคนมาเยอะแยะแล้ว ดูอย่างนายฟักนี่เป็นตัวอย่างแต่ก่อนนั้นเคยเป็นคนดี พอกินเหล้าเข้าไปแล้ว ก็เมาเอะอะอาละวาด ตอนหลังก็ติดงอมแงม เป็นคนที่สังคมไม่ต้องการ เป็นคนที่สังคมรังเกียจ มิหนำซ้ำเหล้ายังทำให้ร่างกายทรุดโทรม ดูอย่างร่างกายของนายฟัก...

การเรียนการสอนหยุดชะงักมาครึ่งชั่วโมงกว่าแล้วแต่ฟักยังไม่ยอมหยุด ยังคงตะโกนด่าอยู่ว่า

"ออกมาซิวะ หลบอยู่ทำไม ไม่กล้าสู้หน้าใช่มั้ย...ไอ้หน้าขี้โกง!"

ฟักคงจะตะโกนอยู่อย่างนี้ได้อีกนาน ถ้าจ่าหอมกับพลฯ น้อมไม่เดินตามหลังภารโรงมา...

ตำรวจทั้งสองนายช่วยกันจับฟักใส่กุญแจมือ เขาพยายามดิ้นรนขัดขืน แต่เรี่ยวแรงไม่เป็นใจให้ทำเช่นนั้นฟักจึงถูกใส่กุญแจมือง่ายดาย โดนลากถูลู่ถูกังมุ่งสู่โรงพักทุลักทุเลด้วยอาการไม่ยินยอม ปากก็ยังตะโกนด่าครูใหญ่อยู่ไม่ขาด

"...ไอ้ขี้โกง...โกงเงินกู..." เสียงค่อยห่างไกลออกไป หายกลืนกับทิวมะพร้าวเบื้องหน้า โรงเรียนกลับเข้า

สู่สภาพปรกติ

"ไอ้ฟักถูกจับแล้ว!"

"ไอ้เวรนั่นโดนจับแล้ว!"

เสียงนี้กระจายไปรวดเร็ว ไม่ทันถึงบ่ายก็รับรู้กันทั่วทั้งตำบล พวกเขาต่างยินดีกับข่าวที่ได้ยิน เรื่องราวที่จะไปร้องเรียนท่านกำนันก็ยกเลิกไป มีรายละเอียดเกี่ยวกับข่าวนี้ว่า ครูใหญ่ได้แจ้งข้อหาหมิ่นประมาท คนที่ได้ยินส่วนใหญ่ต่างสมน้ำหน้า และคาดคะเนกันว่า มันคงต้องติดคุกอีกนาน พอดีพอร้ายมันจะลงแดงตายเสียวันนี้ก็ไม่รู้...

พวกเขาพากันวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวย้อนหลังกันอีกว่า ครูใหญ่โกงเงินไอ้ฟัก! จะเป็นไปได้อย่างไร ในเมื่อครูใหญ่ออกมีฐานะอย่างนั้น แล้วแกเองเป็นคนดี ไม่เคยมีเรื่องราวด่างพร้อยทางนี้มาเลย มิหนำซ้ำเป็นถึงครูบาอาจารย์ มีเกียรติ มีคนเคารพนับถือ แกจะเอาชื่อเสียงมาแลกกับเงินเพียงเท่านี้ทำไม ผิดกับไอ้ฟักซึ่งไม่มีอะไรเลย แม้แต่ที่ซุกหัวนอนก็ยังต้องอาศัยที่ของวัดอยู่ ข้าวปลาก็อาศัยวัดกิน สมบัติสักชิ้นไม่เห็นมีอะไรมีค่า มันเองนั่นแหละที่เป็นคนมักได้ เอาแม้กระทั่งเมียของพ่อตัวเองแล้วยังกินเหล้าเมาหยำเป คนอย่างนี้น่ะหรือที่ควรจะเชื่อถือได้ ...ถุย! โดนจับเสียได้แหละดี...

ฟักถูกผลัก ถูกลาก ถูกกระแทกมาตลอดทางด้วยว่าเขาไม่ยินยอมพร้อมใจเดินมากับจ่าหอมแต่โดยดี เมื่อเดินผ่านหน้าบ้านคน ก็มีคนออกมายืนดู ไม่บ่อยนัก

ที่จะมีภาพเช่นนี้ให้ดู นานครั้งจึงจะมีผู้ร้ายโดนจับเสียทีหนึ่ง รายนี้เป็นฟักด้วย จึงเพิ่มความสนใจมากขึ้นไปอีก บางคนที่ว่างงานก็เดินตามดู อยากรู้อยากเห็นเรื่องราวให้ตลอด ยิ่งใกล้ถึงโรงพักคนยิ่งเดินตามมากขึ้น เหมือนกับมีมหรสพที่น่าสนใจให้ติดตาม

ฟักมองคนเหล่านั้นที่เรียงรายอยู่ตามทาง เขามองด้วยสายตาขอร้องวิงวอนให้ทุกคนได้เห็นใจเขาบ้าง แต่สายตาแต่ละคู่กลับมีแววเกลียดชังสนองกลับมา มันมีทั้งเยาะเย้ย สมน้ำหน้า ชอบใจ บางคนถึงกับหัวเราะออกมาดังๆ ขณะที่ริ้วขบวนผ่าน ราวกับว่าตำรวจสองนายได้จับเอาสัตว์ประหลาดที่มีรูปร่างหน้าตาน่าขบขันมาประจานให้ดู

ฟักถูกผลัก ถูกลาก ถูกกระแทกมาจนถึงโรงพัก ขึ้นบันได ลากไปหน้ากรงขัง ไขกุญแจมือ ผลักเข้าไปนั่งสงบสติอารมณ์อยู่ในกรง ชาวบ้านที่ตามมาออดูอยู่เชิงบันได เมื่อเห็นแน่ชัดแล้วว่า "ไอ้ฟักเข้ากรงไปแล้ว" พวกเขาจึงแยกย้ายกันไปประกอบการงานของตัวที่ทิ้งค้างไว้ และบางคนที่ว่างงานในวันนี้ก็เลยเถิดไปจับกลุ่มออกความเห็นกันต่อ

เสียงลั่นกุญแจกรงขังดังกริ๊ก...

ฟักใจหาย...

อาการเมานั้นสร่างสิ้นไปนานแล้ว เขาตกใจกลัวมาตลอดทาง ใจสั่น ว้าวุ่นไปหมด และเมื่อได้ยินเสียงกุญแจลั่น น้ำที่เป้ากางเกงเขาจึงไหลโซกลงมาสุดที่จะกลั้นไว้ได้

-กูถูกจับ จับกูมาทำไมกันนี่ กูออกไม่ได้แล้ว ...โธ่ มันจับกูมาทำไม ทำไมไม่จับไอ้ครูใหญ่ ไอ้นั่นมันโกงกู ทำไมไม่จับมัน...กูถูกจับ. เขาเฝ้าคิดอย่างเสียใจระคนด้วยความงุนงง

"ปล่อยข้าเถอะ ปล่อยให้ข้ากลับบ้านเถอะ..." ฟักพร่ำออกมาเสียงสั่นเครือ อ้อนวอนจ่าหอมที่กำลังจะเดินออกจากหน้ากรงขัง

"ไอ้บ้า เอ็งจะกลับได้ยังไง เอ็งต้องติดอีกสามเดือนเป็นอย่างน้อย ดัดสันดานซะบ้าง..." เสียงจ่าหอมเครียดถมึงตาใส่ฟักแล้วเดินจากไป เสียงรองเท้ากระทบพื้นกระดานดัง กึง กึง

-สามเดือน...สามเดือน กูต้องอยู่ในกรงสามเดือนตาย... กูต้องตายแน่ แล้วนางสมทรงล่ะจะอยู่กับใคร ไอ้ครูใหญ่ ถ้ากูออกไปได้หละมึ้ง ไอ้เหี้ยนี่ จะทำยังไงกับมันดี...อ้อ มันกลับบ้านตอนเย็นคนเดียว ดักแทงมันตอนมันเดินกลับ แทงท้องมันก่อน พอมันล้มแล้ว แทงแทง ๆ ๆ ๆ มันให้ตาย ตัดหัวมัน หิ้วไปโยนไว้หน้าบ้านเรียกอีเมียมันออกมาดู มึงก็โดนจับอีกน่ะสิ กูโดนจับ! นี่กูโดนจับ โดนจับจริง ๆ หนี มึงต้องหนี ลูกกรงห่านี่แข็งฉิบหาย...อึ๊บ...โอ๊ย ไม่มีทาง เหนื่อยเปล่า...เพราะไอ้ครูใหญ่ทีเดียว ทำไมวะ มึงโกงกู มึงถึงไม่โดนจับ กูถูกมึงโกงด้วย โดนจับด้วย ทำไมไม่มีใครยอมเชื่อกูเลย ว่ามันเป็นไอ้คนโกง ไอ้คนชั่ว โอ๊ย...นี่ตำรวจยังจับกูมาอีก...โอ๊ย...โว้ย...โว้ย...โว้ย. ฟักร้องลั่นอยู่ในใจด้วยความกลัดกลุ้ม

"ปล่อยผมเถอะครับ ผมพูดเรื่องจริง ผมไม่ได้ใส่ร้ายครูใหญ่ ครูใหญ่โกงผมจริงๆ ปล่อยผมเถอะครับ ผมไม่เอาเรื่องที่ครูใหญ่โกงผมแล้ว ขอให้ปล่อยผมเถอะครับ" ฟักละล่ำละลักบอกหมวดสมชาย ซึ่งเดินมาหยุดดูอยู่ตรงหน้ากรง

หมวดสมชายหัวเราะเบาๆ คงขบขันกับคำพูดของฟักที่ไม่เอาเรื่องครูใหญ่ แกพยักหน้าเนือยให้ฟัก แล้วเดินทอดน่องกลับไป

"ปล่อย...ผม" น้ำตาไหลลงร่องแก้ม ไหลเป็นทางร่วงลงเปื้อนพื้นกรงขัง...

ในครั้งแรกนั้น ฟักเข้าใจว่าตัวเองไม่มีอะไรจะสูญเสียอีกแล้ว แต่เขาคงลืมไปว่ายังเหลืออิสรภาพอีกอย่างหนึ่งที่เป็นสมบัติของเขา แต่บัดนี้ฟักได้สูญเสียสมบัติอันนี้แล้ว สูญให้กับการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และความฉ้อฉลที่กฎหมายเอื้อมมือเข้ามายุ่งเกี่ยวไม่ถึง

เรื่องราวต่างๆ แห่งความกลัดกลุ้มครั้งเก่าก่อนจู่โจมเข้ามาในหัวสมองจนปวดตื้อไปหมด มันวนเวียนก่อกวนความสงบของจิตใจอยู่ตลอดเวลา ไม่ปล่อยให้หยุดวิตกแม้แต่นาทีเดียว เวลายิ่งผ่านไป ฟักยิ่งคิดไกลเลยเถิด บางครั้งความคิดก็สั่งให้เขาลุกขึ้นยืน เดี๋ยวก็สั่งให้เขานั่ง สั่งให้เขาเดินวนเวียนอยู่ในกรง สั่งให้เขาเขย่าซี่ลูกกรงเหล็ก สั่งให้เขาร้องไห้ สั่งให้หัวเราะเย้ยเยาะตัวเอง ราวกับว่าเขาเป็นคนวิกลจริตไปแล้ว

ในหัวสมองตอนนี้เปรียบเสมือนเรือที่มีรูรั่วอยู่เต็มลำ เพียรอุดรูนี้เพื่อไม่ให้น้ำเข้า แต่รูนั้นก็ไหลล้นเข้ามา

โดดไปอุดรูนั้น รูโน้นก็ไหลอยู่ไม่หยุด ครั้นพออุดรูโน้นได้ รูอื่นๆ ก็ไหลทะลักเข้ามา ความคิดต่างๆ หลั่งไหลเข้ามาอยู่ไม่ขาดสาย และสภาพไร้อิสระ อึดอัด ยิ่งบีบแคบเข้ามาทุกขณะ เหมือนจะให้เรือน้อยลำนี้แตกกระจายไปในกระแสน้ำที่เชี่ยวกราก

อยากจะหยุดความคิดลงให้ได้ แต่ก็ไม่สามารถจะควบคุมมันไว้ หรือแม้แต่จะควบคุมกิริยาอาการของตัวเองที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจมัน ก็ทำไม่ได้

ฟักนึกถึงเหล้าขึ้นมา ถ้ามีเหล้าเขาจะกินมันให้เมาหลับ จะได้ไม่ต้องทุกข์ร้อน นั่งคิด นอนคิด ยืนคิดเหมือนที่เป็นอยู่นี้

–เหล้า เหล้า กูอยากจะกินเหล้า.

เมื่อนึกถึงเหล้าขึ้นมา เรี่ยวแรงที่เคยเดินเหินได้เขย่าลูกกรงสะเทือนก็พลอยอ่อนเปลี้ยลง ขาแข้งสั่นค่อยทรุดตัว รูดมือลงกับซี่ลูกกรงเหล็ก ทรุดตัวนั่ง ลมในท้องตีขึ้นมาเป็นระลอกๆ ใบหน้าแดงก่ำ ดวงตาแดงสายตาเริ่มพร่าพราย...

เวลาผ่านมาจนเย็นแล้ว ความหวังของฟักที่จะมีอิสระหรุบหรู่ลง มันค่อยๆ หมดไป เหมือนกับดวงอาทิตย์กำลังหมดแสงในตอนนี้ ความมืดโรยตัวลงมาทีละน้อยๆ พร้อมกับแสงดวงอาทิตย์กำลังลาจากไป...

ไฟนีออนเปิดสว่างขึ้น คืนนี้เป็นคืนแรกที่ฟักมีโอกาสอยู่ภายใต้แสงนีออนนวล เขาควรจะดีใจที่มีโอกาสดีเช่นนี้ แต่เขากลับไม่ปรารถนา เอาแต่ดิ้นโครมครามอยู่ในกรงขังด้วยแรงปรารถนาเหล้า และดูเหมือนว่าอิสรภาพ

นั้นกลายเป็นเรื่องรองลงไปแล้ว

ม่ายสมทรงนั่งคอยฟักอยู่จนเจียนค่ำฟักก็ยังไม่กลับมา นางหงุดหงิดกระวนกระวายเดินพล่านอยู่ในกระต๊อบ ในที่สุดนางออกเดินค้นหาฟักตามที่ใจนางอยากไป เวลาก็ยิ่งค่ำลงทุกที...

"เห็นผัวฉันมั้ย"

"เห็นผัวฉันไหม..."

นางเดินถามซอกซอนทั่ว คำตอบที่ได้รับพร้อมกับเสียงหัวเราะก็คือ

"โน่น มันอยู่โรงพักโน่น มันติดคุกแล้ว..."

ม่ายสมทรงเร่งเดินดุ่มมาตามทาง บางช่วงสลัวรางไร้แสงไฟ บางช่วงที่ผ่านหน้าบ้านคนก็มีไฟฟ้าสว่างไสว นางเร่งจนเกือบวิ่งกระหืดกระหอบไป บางครั้งพลัดล้มลงกับทางที่ไร้แสงส่อง หัวเข่า แขน ขาถลอก แต่นางยังคงเร่งเดินเพื่อไปหาฟัก

ม่ายสมทรงมาถึงโรงพัก พวกตำรวจบนโรงพักยิ้มกริ่มให้กันและกัน พยักพเยิดไปทางนาง คล้ายกับจะบอกกันว่า

'นั่นแน่...มาแล้วโว้ย!'

ม่ายสมทรงขึ้นบันไดมา ถามหมู่วีว่า

"เห็นผัวฉันมั้ย"

"โน่นไง...ดิ้นอยู่ในกรงโน่นไง" หมู่วีชี้มือไปที่กรงขัง

ม่ายสมทรงรี่เข้าหา ไม่สนใจตำรวจบนโรงพัก ไม่ต้องขออนุญาตใคร ไม่ยิ้มแย้มกับใครทั้งสิ้น

ใบหน้านางนั้นมีแววหวาดกลัวต่อภาพที่เห็น นาง

จะเข้าใจอะไรบ้างไหมหนอ ว่าฟักทำไมถึงโดนจับ และเขาทำความผิดอะไรไว้

ม่ายสมทรงตรงเข้าเกาะลูกกรง เอื้อมมือเข้าจับขาฟักที่เหยียดมา

"นี่ แก"

ฟักสะดุ้งเฮือกตกใจ หันมาตาขวางใส่ แล้วกลับนอนบิดร้องครวญคราง ส่งเสียงอ้วกดังลั่นโรงพัก ไม่มีใครสนใจ ไม่มีใครมาดูแลอาการ ไม่ผิดกับได้จับตัวอะไรมาสักตัวหนึ่งเพื่อขังเอาไว้ดูเล่นเท่านั้นเอง

ม่ายสมทรงเรียกฟักอยู่หลายคำ แต่ฟักนั้นหมดสิ้นอารมณ์ที่จะตอบขาน ภายในเขากำลังต่อสู้กับอาการทุรนทุรายอยากเหล้าอย่างสุดฤทธิ์

นางจึงได้แต่นั่งนิ่งอยู่ข้างกรงขัง ไม่ลุกเดินไปไหนเหมือนว่าติดคุกร่วมอยู่กับฟักด้วย เหมือนกับเป็นเพื่อนแท้ที่ไม่ยอมทิ้งห่าง ยามเมื่อเพื่อนตกทุกข์ได้ยาก...

ฟักติดคุกวันนี้ไม่มีใครมาเยี่ยมเขาเลย แม้แต่ลุงไข่ที่รู้เรื่องดี และเป็นคนเข้าใจเขามาตลอด

สัปเหร่อไข่เองได้แต่แอบสงสาร สมเพชอยู่ในใจ แกไม่อยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลืออะไรฟักได้ แม้แต่การไปเยี่ยมก็ไม่สามารถจะทำได้ เพราะถ้าแกไปก็คงไม่ผิดกับการเดินสวนพายุร้ายไปเดียวดาย มีแต่อันตรายเท่านั้นเองที่รอคอยอยู่เบื้องหน้า...

ดังนั้นจึงมีเพียงม่ายสมทรงเท่านั้นที่มาเยี่ยมฟัก เพราะนางไม่รับรู้หนาวร้อนใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่หวั่นเกรงพายุที่โหมกระหน่ำอยู่คึกครืน

เวลาล่วงมาจนถึงทุ่มกว่าๆ ขบวนชาวบ้านจึงมาเยี่ยมเยียนฟัก โดยการนำของครูใหญ่และกำนันยอม

ในจดหมายที่ครูใหญ่ให้ภารโรงถือมาในตอนเช้านั้น มีใจความย่อๆ ดังนี้ว่า : ขอร้องให้หมวดสมชายช่วยส่งตำรวจไปจับฟัก เพื่อเอามาดัดนิสัยเสียบ้าง เพราะเมาแล้วชอบเอะอะเป็นที่หนวกหูรำคาญของชาวบ้าน และอีกอย่างที่ครูใหญ่ทนไม่ได้ก็คือ การไปก่อกวนสมาธิของเด็กๆ ที่กำลังเรียนหนังสือ ส่วนเรื่องที่หาว่าครูใหญ่โกงเงินนั้น แกไม่ถือสาอะไรหรอก แกไม่แจ้งข้อหาฟัก ไม่ต้องลงบันทึกประจำวัน ให้หมวดสมชายช่วยขังไว้ด้วย แล้วค่ำๆ ครูใหญ่จะมาอบรมเอง

ชาวบ้านเดินตามครูใหญ่ขึ้นมาบนโรงพักแน่นไปหมด ครูใหญ่แวะพูดคุยกับหมวดสมชายสักพักก่อนเดินตรงมาที่กรงขัง ฟักนอนกระสับกระส่ายอยู่ในนั้น ม่ายสมทรงนั่งอยู่ข้างกรง

"เป็นยังไง..." ครูใหญ่ยิ้มให้ ในน้ำเสียงที่ทักถามมีกังวานของความเอื้อเอ็นดู

ฟักลุกพรวดขึ้นยืน เกาะลูกกรงจ้องมองมา

"ไม่ต้องมาเยาะเย้ยกู...ไอ้ขี้โกง!"

"ฉันไม่ได้มาเยาะเย้ยนายฟัก แต่จะมาเตือนเอาไว้ว่าทีหลังเมาแล้วอย่าไปตะโกนที่หน้าโรงเรียนอีกนะ เด็กๆ เขาจะเรียนกัน เมาแล้วอย่าไปเอะอะแถวนั้น รบกวนสมาธิเด็กๆ เด็กพวกนี้ก็เหมือนลูกหลานของเรา..."

ครูใหญ่พูดด้วยเสียงค่อนข้างดัง ได้ยินกันทั่ว ชาวบ้านและตำรวจต่างรายล้อมรอบกรงมองดู

ฟักไม่สามารถจะโต้ตอบอะไรได้ อาการอยากเหล้ากำเริบหนักขึ้นเรื่อยๆ เขาทรุดฮวบลงนอนดิ้นกับพื้นกรง

"เฮ้ย! ไอ้ห่า ฟังบ้างซี่ ไม่เคารพครูใหญ่เลยนี่ เดี๋ยวให้นอนค้างคืนที่นี่หรอก" เสียงจ่าหอมตวาดดังลั่น ม่ายสมทรงสะดุ้งตาวาวใส่จ่าหอม

ฟักหยุดคิด –เดี๋ยวให้นอนค้างคืน.

เขาคาดคะเนเอาตามคำพูด เห็นแสงแห่งอิสรภาพเริ่มส่องเข้ามาในกรงขังแล้ว จึงพยายามสงบอาการกระวนกระวายภายในไว้ โดยนั่งก้มหน้านิ่ง เกร็งมือแน่นยอมรับฟัง

"ฉันไม่โกรธแกหรอกที่ไปยืนด่าหาว่าฉันโกงแกน่ะ แต่ฉันสงสารเด็ก กลัวจะเรียนไม่รู้เรื่อง ถ้าฉันโกรธแกล่ะก็ ฉันแจ้งข้อหาหมิ่นประมาท แกก็โดนจับแล้ว ถามหมวดดูก็ได้ว่าข้อหานี้จับคนขังได้ไหม..." ครูใหญ่ว่าเสียงดังกังวาน หันมาทางหมวดสมชายที่ยืนอยู่ข้างหลัง หมวดสมชายพยักหน้ารับ

สายตาทุกคู่ของชาวบ้านที่มองมายังภาพของครูใหญ่ซึ่งยืนให้อภัยฟักอยู่นี้ เหมือนกับได้มองภาพพุทธประวัติที่แขวนอยู่ที่วัด ตอนพระพุทธองค์เทศนาโปรดองคุลิมาล บางคนหันเข้าซุบซิบกันถึงความดีของครูใหญ่ที่มีใจเมตตาราวกับพระ ไม่นึกโกรธไอ้ฟัก ทั้งๆ ที่มันกล่าวหาให้เสียชื่อเสียง

"...เงินทองน่ะ ไม่มีใช้มาขอกันดีๆ ก็ได้ ฉันก็ไม่ใช่คนใจจืดใจดำอะไร นายฟักกับฉันก็เคยทำงานร่วมกันมาก่อน น่าจะมาพูดกันดีๆ ขอกันดีๆ ไม่น่าทำแบบ

นี้กันเลย แต่ไม่เป็นไรหรอก ฉันน่ะให้อภัยคนได้เสมอ ฉันรู้ว่านายฟักทำไปเพราะเมาเหล้า แต่อยากจะขอร้องไว้อย่างหนึ่งว่า เวลาเมาแล้วอย่าได้ไปเกะกะระรานชาวบ้านให้รำคาญ คิดว่าเพื่อความสงบสุขร่วมกันของตำบลเราก็แล้วกันนะ อย่าต้องให้มีเรื่องมีราวกันเองเลย ไม่ดีหรอก..." ครูใหญ่ยังพูดไม่จบ กำนันยอมก็เสริมขึ้น

"เอ็งสัญญาได้มั้ยล่ะ ว่าต่อไปนี้เมาแล้วจะอยู่แต่ในกระต๊อบ ไม่ออกไปไหน" กำนันคาดคั้นให้ตอบ

ฟักไม่อยู่ในฐานะที่จะปฏิเสธสัญญาผูกมัดนี้ได้ เขาพยักหน้ารับคำ

"พูดซี่ พูดออกมาดังๆ ให้ทุกคนได้ยิน คราวนี้ถ้าอาละวาดอีกจะได้จับมาเข้าคุกซะ..." กำนันยังไม่พอใจต่อการพยักหน้าของฟัก

"ผม...สัญญา ว่าจะไม่เมานอกกระต๊อบอีกแล้ว..."

สิ้นเสียงพูดของฟักก็ได้ยินเสียงพึมพำรอบข้าง บางคนบ่นอุบอิบว่า จะเชื่ออะไรมันได้กับคำสัญญาของมัน ดูแต่ที่ให้ไว้กับหลวงพ่อซิ มันเกรงกลัวที่ไหน บางเสียงสอดแทรกขึ้นว่า ทำไมครูใหญ่ไม่แจ้งข้อหาจับมันเสียเลย จะได้หมดเรื่องหมดราว ไม่ต้องออกมาสร้างความวุ่นวายกันอีก

"...ฉันไม่อยากทำบาปทำกรรมกับนายฟักหรอก เพราะที่ดูอยู่ทุกวันนี้ก็น่าสงสารพออยู่แล้ว อย่าต้องให้มีเรื่องขุ่นเคืองกันเลยนะฟัก แกเองนี่ทำตัวเองแท้ๆ ถ้าไม่กินเหล้าเมายาก็ไม่ต้องออกจากงาน ไม่ต้องมานอนในกรงอย่างนี้ ต่อไปเพลาๆลงซะมั่ง ดูซิ ร่างกายเราน่ะ

เหมือนมนุษย์มนาเขาที่ไหน..."

"มันท้องครับครู"

เสียงใครคนหนึ่งแทรกขึ้น

สิ้นเสียงก็หัวเราะกันครืน ทุกคนมีใบหน้ายิ้มแย้มต่อคำพูดที่สอดขึ้นมาได้จังหวะพอดี

ครูใหญ่ยืนอบรมฟักอยู่อีกสักพักหนึ่งจึงตัดบท

"เอาล่ะนะ ต่อแต่นี้ไปเป็นคนดีเสียที กลับเนื้อกลับตัวเสียใหม่ ยังไม่ได้กินข้าวไม่ใช่หรือวันนี้ ไม่รู้ว่าเด็กวัดจะเก็บไว้ให้หรือเปล่า เอ้า เดี๋ยวเอาเงินไปซื้อข้าวกินนะ อย่าไปซื้อเหล้าเสียอีกล่ะ" ครูใหญ่หยิบแบงค์ยี่สิบในกระเป๋าเสื้อส่งให้ฟัก แต่เขาไม่ยอมรับ

"ช่างมันเถอะครู ไอ้นี่มันจองหอง" เสียงกำนันว่านัยน์ตาดุฟัก

ครูใหญ่พยักหน้าบอกกับหมวดสมชายให้ช่วยปล่อยฟัก หมวดสมชายสั่งจ่าหอมให้ไขกุญแจกรงขังปลดปล่อย จ่าหอมตรงเข้ามาไขกุญแจท่ามกลางสายตาของผู้คนที่มองอย่างเสียดาย เหมือนกับกำลังเห็นนกที่หลุดจากแร้วไปต่อหน้าต่อตา

"ดูซิ มันจะขอบคุณครูใหญ่สักคำก็ไม่มี ไอ้นี่มันเลวจริง ๆ..." เสียงใครพึมพำขึ้น

จ่าหอมหยุดไขกุญแจ พลางเดาะลูกกุญแจเล่นในมือ ล่อหลอกให้ฟักน้ำลายหกกับอิสรภาพ อิสรภาพที่ขึ้นอยู่แค่กุญแจดอกนี้เท่านั้นเอง

"ทำไมเอ็งไม่กราบครูใหญ่เขาล่ะ ขอบคุณครูใหญ่เขาบ้างซี่ที่ไม่เอาเรื่องเอาราวกับเอ็ง" จ่าหอมว่ากับฟักด้วย

เสียงดังเหมือนกับจะให้ทุกคนได้ยิน

แต่ฟักยังคงนิ่งอึ้ง มองที่จ่าหอมอย่างขอความปรานีต่อเขา ในดวงตานั้นวิงวอนว่า –อย่าให้ข้าต้องทำอย่างนั้นเลย.

แต่จ่าหอมคงอ่านสายตาไม่ออก หรือว่าจ่าไม่ประสงค์ที่จะอ่านก็มิทราบได้

"ถ้าไม่กราบขอขมาครูใหญ่ก็ไม่ต้องออก" จ่าหอมยังคงโยนกุญแจอยู่ในมือ

"เออ ดีเหมือนกัน ขอขมาครูใหญ่ซะ" เสียงกำนันกล่าวขึ้นกับฟัก

"ไม่ต้องหรอกครับ เขาสำนึกได้ก็พอแล้ว..." เสียงครูใหญ่ห้ามปราม

"ยังอีก ถ้าไม่กราบไม่ให้ออกนะ"

เสียงจ่าหอมยังคงขู่อยู่ไม่ขาด แม้ว่าครูใหญ่จะไม่ให้ทำ แต่จ่าหอมก็ยังอยากให้ฟักกราบกรานอยู่ดี เพราะมันเหมือนกับว่าจ่าหอมได้กระทำตามคำเรียกร้องของมติมหาชนที่ยืนชมการแสดงของเขาอยู่

"โธ่ครู...มันทำกับครูขนาดไหน กะอีแค่ให้มันก้มกราบขอขมาแค่นี้ มันทำไม่ได้ ก็ไม่ต้องออกกันล่ะ" จ่าหอมหันว่ากับครูใหญ่

"นั่นน่ะสิ" เสียงชาวบ้านพึมพำ เห็นด้วยกับความคิดของจ่า

"จะออก หรือไม่ออก!" จ่าหอมยื่นคำขาด พลางเก็บกุญแจลงกระเป๋ากางเกง

ครูใหญ่นิ่งเงียบไม่ว่าอะไร มีท่าทางคล้ายกับว่า –

เอ้า จะเอาอย่างนั้นก็ตามใจ ฉันก็ไม่ขัดข้อง.

ฟักฝืนใจยกมือขึ้นรีบไหว้แล้วก้มลงกราบกับพื้นกรงขัง

"ไม่เอาๆ...ไอ้ห่าทำยังกับเจ๊กไหว้เจ้า กราบดีๆ ช้าๆ แล้วพูดด้วยว่า ผมขอขมาเรื่องที่แล้วมาครับครูใหญ่..." เสียงจ่าหอมสั่งเด็ดขาดให้ฟักปฏิบัติใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ม่ายสมทรงแหงนหน้ามองจ่าหอม ดวงตานางแวววาวคล้ายขุ่นเคืองอยู่ภายใน

ฟักค่อยพนมมือขึ้นช้าๆ ก้มหน้าพูด ไม่กล้าสบตาใคร

"...ผม...ขอขมา...ครับครูใหญ่..." –ไอ้เหี้ย ไอ้สัตว์.

เขากล่าวขอขมาจบแล้วก้มลงกราบ จ่าหอมจึงยอมไขกุญแจกรงเปิดให้ออกมา เสียงหมวดสมชายเตือนว่าอย่าก่อเรื่องราวเดือดร้อนอีกล่ะ

ฟักหลุดจากกรงได้ ม่ายสมทรงเดินตามหลัง เร่งแหวกผู้คนเดินลงจากโรงพักหายไป ราวกับสัตว์ป่าที่ถูกปล่อย แต่เป็นสัตว์ที่บาดเจ็บ เต็มไปด้วยรอยแผลเหวอะหวะทั้งตัว

ครูใหญ่และกำนันยืนคุยอยู่กับตำรวจบนโรงพัก มีชาวบ้านร่วมยืนคุยอยู่ด้วย ครูใหญ่ขอบอกขอบใจหมวดสมชายที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือ ทำให้นายฟักสำนึกผิดลงได้บ้าง รู้ดีรู้ชั่วไม่ก่อความรำคาญให้ชาวบ้าน หมวดสมชายกลับบอกว่า ตัวเองนั่นแหละที่จะต้องขอบคุณครู

ใหญ่ เพราะเหมือนกับเป็นหน้าที่อยู่แล้ว ที่จะต้องขจัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชน ขอบคุณที่ครูใหญ่ช่วยสอดส่องดูแลอีกแรงหนึ่ง มีคนถามครูใหญ่ขึ้นว่า ทำไมไม่แจ้งข้อหาหมิ่นประมาทเสียเลย เพราะเมื่อศาลที่จังหวัดตัดสินแล้ว มันก็ต้องติดคุกอยู่ในจังหวัดแน่นอน จะได้พ้น ๆ ไปเสียที พวกเขาพร้อมที่จะเป็นพยานให้กับครูใหญ่ทุกคน เพราะเป็นความจริงที่ไอ้ฟักมันสบประมาทครูใหญ่ ครูใหญ่ตอบว่าไม่อยากจะทำมัน กลัวจะเป็นบาปกรรมติดกันไป อีกอย่างก็สงสารมันด้วย คนเคยเห็นหน้ากันชอบพอกันมาก่อน ครูใหญ่ยังบอกเพิ่มเติมอีกว่า มันกินเหล้ามาก ๆ อาจจะทำให้ประสาทหลอน ไม่อยากถือสาปล่อยมันเถอะ ถ้ามันยังไม่สำนึกตัวอีกก็ค่อยว่ากันใหม่ บางคนบ่นเสียดายที่ครูใหญ่ปล่อยโอกาสดีอันนี้ให้ผ่านไป แต่ในเมื่อครูใหญ่ซึ่งเป็นคนเสียหายยังยืนกรานไม่เอาเรื่องเอาราว พวกเขาจึงต้องนิ่งเฉยเสีย...

ครูใหญ่เล่าถึงความเอื้ออารีที่เคยมีให้กับฟัก ให้ตำรวจบนโรงพักฟังอยู่สักครู่จึงลากลับ ชาวบ้านเดินตามครูใหญ่และกำนันยอมลงจากโรงพัก มีหมวดสมชาย จ่าหอม หมู่วี และพลตำรวจอีกสองสามคนเดินลงมาส่งที่เชิงบันได ขบวนชาวบ้านเดินห่างออกไปพ้นแสงไฟเข้าเงาสลัวราง เสียงหมวดสมชายบ่นขึ้นเบา ๆ ตำรวจที่ยืนอยู่ข้าง ๆ พอได้ยินว่า

"คนดี ๆ อย่างนี้ ทุกวันนี้หายากเหลือเกิน..."

ฟักเดินมาราวกับสัตว์บาดเจ็บที่กระเสือกกระสนกลับยังถิ่นอาศัย แม้ใจจะรีบเร่งสักเพียงใด แต่ร่างกาย

ก็ทำได้เชื่องช้าเต็มทน...

สัตว์แก่ๆ ตัวหนึ่งบาดเจ็บ หมดเขี้ยวเล็บจะทำร้ายใคร เพียงเพียรเพื่อหลบหนีเอาชีวิตรอดเท่านั้นเอง บาดแผลที่ได้รับการกรีดเฉือนมาวันนี้ เลือดไหลโซกหยดเป็นทาง แผลเก่าประดามีถูกกระชากสะเก็ดออกจนแสบแปลบไปทั่ว มีเลือดคะคั่งไหลย้อยอยู่ปากแผล...

ด้วยเรี่ยวแรงอ่อนล้า บางครั้งต้องหยุดเดิน มือข้างหนึ่งยันต้นมะพร้าวแล้วโก่งคออ้วกออกมา มันจะมีอะไรออกมาเล่า ในเมื่อเขากินข้าวเช้ามาเพียงไม่กี่ช้อน สิ่งที่ออกมาก็คือน้ำลายเหนียว น้ำย่อยภายใน และน้ำตาท้องเกร็งจวนเจียนจะเป็นตะคริว วันทั้งวันเขาอ้วกออกมาตลอดจนกล้ามเนื้อท้องระบม ในหูอื้ออึงวิงเวียน ตาพร่าด้วยน้ำตาที่ฉ่ำอยู่ในเบ้า ขาสั่นจนบางครั้งต้องนั่งพัก

ความมืดที่ปกคลุมอยู่รอบข้างก็หลอกหลอนเขาด้วยเสียงคล้ายคลึงกับคืนวันนั้น ตกใจสะดุ้งหลายครั้งตลอดทางที่เดินมา บางช่วงเมื่อผ่านบ้านคนมีแสงไฟฟ้าสว่างไสว หมาก็ออกมาไล่กัดไล่เห่า ไม่มีใครห้ามปรามหมาของตัวเองได้ ม่ายสมทรงคอยระแวงระวังไว้ไม่ให้เขี้ยวของหมาได้ฝังลงในเนื้อน่องของคนใดคนหนึ่ง

ระยะทางเดินนั้นเหมือนกับว่ามันยาวไกลจนสุดที่จะไปถึงด้วยกำลังอ่อนแอในตอนนี้ เขายังคงกระดึบคืบคลานไปทีละน้อย ได้อาศัยเดินกอดคอนางสมทรงไปบ้างหมดความรังเกียจนางอีกต่อไปแล้ว ครั้งกระนั้นแม้แต่นางจับมือ เขาก็ยังสะบัดออก อายว่าใครจะเห็นเข้า แต่ในตอนนี้เขาเป็นฝ่ายกอดคอนางเอาไว้ และไม่นึกอาย

สายตาใครอีกแล้ว

ฟักนึกถึงพ่อขึ้นมา อยากให้พ่อมาช่วยในตอนนี้ มาเดินเป็นเพื่อน เขากลัว กลัวไปหมด กลัวแม้แต่เงาดำ ๆ ของต้นไม้ข้างทางที่โบกไหวอยู่เบื้องหน้า กลัวว่าขาของเขาจะล้าแรง พาร่างไปไม่ถึงกระต๊อบ กลัวนางสมทรงจะเร่งเดินหนีกลับกระต๊อบไปคนเดียว...

"พ่อ...ช่วยข้าด้วย..." เขาพึมพำ

'เออ ข้าอยู่กับเอ็งนี่แล้ว' ฟักเหมือนได้ยินเสียงนี้ดังอยู่ในใจ เขาค่อยกลับมีแรงที่จะก้าวต่อไปข้างหน้า แต่ก็ไม่มากมายนัก มันกระเตื้องขึ้นมาวูบเดียว แล้วก็อ่อนล้าลงอย่างเดิม

อาการอยากเหล้าที่มีมาแต่บ่ายจนเย็น จนค่ำ ไม่ยอมห่างหายไป ไม่ยอมปล่อยให้ฟักให้เป็นอิสระจากมัน ไม่ผิดกับงูเหลือมตัวใหญ่ที่กระหวัดรัดลูกหมาไว้แน่นไม่ยอมปล่อย มันค่อย ๆ ขยับลำตัวเข้าบีบ จนกระดูกกระเดี้ยวของสัตว์น้อยแหลกลาญ แล้วขย้อนกลืนกินลูกหมาเข้าไปทีละน้อย ๆ อย่างเชื่องช้าจนหมดตัว

ในหัวของเขาตอนนี้อื้ออึงด้วยเรื่องราวต่าง ๆ แต่มีอยู่เรื่องหนึ่งที่ใหญ่โตมโหฬารทีเดียว

–กูจะเอาเงินที่ไหนซื้อเหล้า?

เขาคิดอยู่หลายตลบ แล้วในที่สุดก็วนมาลงที่บ้านลุงไข่ แต่หนทางที่จะไปนั้นมันคนละเส้นทางกัน เขาจะต้องเดินมาถึงกระต๊อบของตัวเองก่อน ผ่านหน้าโรงเรียนแล้วจึงเดินต่อไปยังบ้านลุงไข่ ทั้งที่มืดค่ำอย่างนี้เขาจะไปได้ถึงละหรือ แต่ถึงอย่างไรก็ต้องไป เขาขาดเหล้า

ไม่ได้ ไม่ว่าหนทางจะวกวนลำบากแสนเข็ญเพียงไหน ก็ต้องกระเสือกกระสนไปเอามันมากินให้จงได้

ในที่สุด หนทางยาวนานก็มาโผล่พ้นทิวมะพร้าวถึงหน้าโรงเรียน เสียงไวโอลินแว่วลอยมาแต่ไกล ฟักเหลียวมอง เห็นดวงไฟยังเปิดสว่างอยู่หน้าบ้านพักครู ความคิดที่จะเดินต่อไปยังบ้านลุงไข่ยกเลิกลง ฟักบอกนางสมทรงให้ประคองไปยังบ้านพักครูที่แลเห็นแสงไฟอยู่เบื้องหน้า

...เสียงไวโอลินดังโหยผสานมากับเสียงหริ่งเรไรยามค่ำคืน เป็นเพลงเศร้า ๆ...ในเนื้อนั้นบรรยายถึงการพลัดพรากจากกัน...

ครูปรีชายังคงเคลิบเคลิ้มกับเสียงไวโอลินที่แกบรรจงสีอยู่

"ครูครับ..."

เสียงเพลงหยุดชะงัก ครูปรีชาไพล่ไวโอลินลงจากบ่าข้างซ้าย มองลงจากระเบียงบ้านไปที่เสียงเรียก เห็นร่างตะคุ่มของคนสองคนยืนอยู่ในเงาสลัวนอกวงแสงไฟ

"ฟักเหรอ เข้ามาใกล้ ๆ สิ มีอะไรล่ะ"

...ดวงไฟบนระเบียงมีโคมครอบ ส่องแสงกระจายเป็นวงกลมลงจับที่ลานดินเบื้องล่าง ร่างของฟักและม่ายสมทรงค่อยเคลื่อนเข้ามาในรัศมีของวงแสงมัวซัวจากดวงไฟ เมื่อมองจากบนระเบียง ร่างของทั้งสองคนจึงดูต่ำเตี้ย ท่อนล่างของลำตัวดำมืดด้วยเงา เห็นเพียงใบหน้าที่แหงนมองลอยเด่นขึ้นจากร่างห่อเหี่ยวซึมเซานั้น ริ้วรอยบนดวงหน้ามีแววว้อนขอความปรานี ใบหน้าของฟัก

เหลืองซีด และแสงของดวงไฟได้อาบสีเหลืองอ่อนระบาย ซ้ำ เงาจมูกพาดลงบนแก้มตอบ เบ้าตาทั้งคู่กลวงลึก เป็นที่ขังของเงาสีดำ ร่างของฟักสั่นระริกเหมือนหนาวสะท้าน

ม่ายสมทรงยืนอยู่ข้างๆ นางยืนก้มหน้าเอาตีนเปล่าเปลือยเขี่ยดินเล่น

เสียงหริ่งเรไรดังกลบขานอยู่ทั่ว แต่ฟักยังคงยืนนิ่งเหมือนเขากำลังตัดสินใจอะไรบางอย่างอยู่

"มีอะไรหรือฟัก" ครูปรีชายังยืนถามอยู่บนระเบียงชั้นบนบ้านพัก

"...ผมจะมา...ขอตังค์ครูสักสิบบาท..." ปากค่อยเผยอขึ้นจากดวงหน้าเหลือง

"อ้อ...เอาสิ..." ครูปรีชาหายเข้าไปในห้องพัก สักครู่จึงเดินลงมาพร้อมด้วยครูกิตติและครูมานิตย์ สู่ลานดินที่ฟักและม่ายสมทรงยืนอยู่

"เอาไปยี่สิบเลย เก็บไว้ใช้" ครูปรีชายัดเงินใส่มือฟัก ฟักรับเงิน เตรียมยกมือขึ้นไหว้แต่ถูกห้ามไว้ก่อน

"เขาปล่อยมาแล้วเหรอ" ครูมานิตย์ถาม

"ครับ"

"ทีหลังเราก็อย่าไปว่าอะไรเขาซีนะ" ครูมานิตย์เอามือตบไหล่ฟักเบาๆ "ดีแล้วล่ะ ที่เขาไม่เอาเรื่องเอาราวอะไรกับเรา"

"จะฉลองรึไง" ครูกิตติแหย่ ฟักไม่ตอบว่าอะไร

"เลิกได้ก็เลิกซะเถอะ เลิกไม่ได้ก็เพลาลงหน่อย" ครูกิตติบอกเตือน

ฟักขยับจะยกมือไหว้ลาครูทั้งสาม แต่ทั้งสามคนห้ามปรามไม่ให้ฟักไหว้

ฟักบอกขอบคุณครูปรีชาอีกครั้งหนึ่ง และเขาพูดออกมาด้วยน้ำเสียงที่ฟังดูแปลกหู มันเหมือนออกมาจากก้นบึ้งของจิตใจ

"ครูครับ...ไอ้เหี้ยนั่นมันโกงผมจริงๆ อย่าไว้ใจมันนะครับ...จำคำผมไว้เถอะ"

เขาหันหลังค่อยๆ เดินจากไป...ร่างทั้งสองค่อยเดินห่างเชื่องซึมไปในเงามืดพ้นแสงไฟ...

ครูทั้งสามกลับขึ้นบ้านพัก ครูมานิตย์และครูกิตติกลับเข้าห้อง ครูปรีชายังยืนอยู่ที่ระเบียง มองร่างของคนทั้งสองที่ตะคุ่มเดินห่างออกไปในสนามหญ้าสีดำหน้าโรงเรียน หยิบไวโอลินขึ้นเล่น...และยังคงเล่นบทเพลงแห่งการพลัดพรากที่ค้างไว้

ฟักและม่ายสมทรงเดินมาถึงกระต๊อบ เขาบอกให้นางไปซื้อเหล้า ถามนางว่ากินข้าวหรือยัง ถ้ายังก็ให้ซื้อกินซะ ม่ายสมทรงว่ากินแล้วตั้งแต่เย็น นางรับเงินเดินจากกระต๊อบหายไปในความมืด คล้ายกับคนใช้ที่ซื่อสัตย์ที่เจ้านายใช้ให้ขึ้นเขาลงห้วยก็ยอมทำ...

ฟักควานหาไม้ขีดอยู่ในความมืด ค่อยคลำเปะปะไปจนพบ จุดไม้ขีดขึ้นส่องหาตะเกียงกระป๋อง มือสั่นระริกของเขาทำให้ภาพที่เห็นสั่นไหว ได้เห็นตะเกียงที่วางอยู่แต่ไม้ขีดดับลงเสียก่อน เขาควานหาตะเกียงตามตำแหน่งในความมืด เมื่อพบแล้วจึงค่อยจุดไม้ขีดขึ้นมือที่สั่นพยายามจ่อเท่าใดก็ไม่โดนไส้ตะเกียง จนไฟ

ลามก้านไม้ขีดร้อนถึงนิ้วต้องทิ้งไป จุดใหม่อีกก้าน ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ไฟจึงได้จ่อติดกับไส้ตะเกียง แสงสว่างค่อยฉาบเข้าติดทั่วภายในกระต๊อบเท่าที่มันจะไปถึง ฟักล้ากำลังแม้แต่จะเดินไปล้างตีนข้างนอก จึงตัดสินใจปีนป่ายขึ้นแคร่โดยไม่ล้างแต่อย่างใด ไม่มีกำลังแม้แต่จะสุมไฟไล่ยุง ไม่อยากทำอื่นใดทั้งสิ้น อยากกินเหล้าเพียงอย่างเดียว...

ความเงียบ...อยู่เป็นเพื่อนเขาในยามนี้ มีแสงตะเกียงแดง ๆ ที่เต้นเร่าคอยดูแล...

ความคิดและอาการอยากเหล้าคอยทิ่มแทงจิตใจและร่างกายของเขาให้เจ็บทรมานอยู่ตลอดเวลา มันไม่เคยปรานีปราศรัย เหมือนกับว่าการได้ทำร้ายคนอย่างฟักนั้นคืออาหารอันโอชะของมัน

ฟักคิดถึงนางสมทรงราวกับว่านางได้จากไปซื้อเหล้าเมื่อปีที่แล้ว มันช่างนานแสนนาน เขายังคงคอยคอยนาง...เปล่าหรอก เขาไม่ได้คอยนาง

ลมลูกแล้วลูกเล่าตีขึ้นเป็นระลอก ราวกับในท้องที่พองป่องนั้นคือถังบรรจุลม เขาขย้อนท้องอ้วกทุกครั้งที่การเดินทางของมันผ่านขึ้นมาถึงลำคอ และสิ่งที่ตามมาก็คือเสลดเหนียวเหนอะและน้ำลาย เจ็บทั่วทั้งบริเวณอกและท้องระบมไปหมด แม้เพียงเอานิ้วจิ้มเบา ๆ ก็เจ็บร้าวไปทั่ว ฟักพยายามฝืนมาตลอดวัน แต่ก็ไม่เคยสำเร็จเลยสักครั้งเดียว เขาจะเอาอำนาจอันใดเล่ามาฝืนได้ นอกเสียจากสิ่งที่มันต้องการคือ...เหล้า!

ฟักอ้วกออกมาอีก แต่ครั้งนี้น้ำลายมีรสกร่อยและ

คาว เขานึกสังหรณ์ใจจึงเอามือป้ายน้ำลายลงมาดูใกล้ๆ กับแสงตะเกียง ในฝ่ามือที่หงายส่องกับแสงตะเกียงนั้นมีเลือด เลือดสีแดงปนเปมาฯกับน้ำลายใสเหนียว

เขานึกเอาว่ามันคงเป็นเลือดที่ออกจากไรฟัน จึงถ่มทิ้งลงบนพื้นดิน แล้วเริ่มดูดฟันบริเวณกรามเพื่อเรียกเลือดออกมาดูให้แน่ใจ เอาลิ้นดุนกดฟันกราม ดูดฟันส่งเสียงจ๊วบจ๊าบอยู่คนเดียว สักครู่จึงถ่มน้ำลายลงฝ่ามือ แต่ก็ไม่มีสีแดงแห่งเลือดที่คาดเดาเอาไว้แม้แต่น้อย ส่องดูกับแสงตะเกียงจนแน่ใจก็ไม่เห็นวี่แววแห่งเลือด จึงสลัดน้ำลายทิ้งแล้วป้ายฝ่ามือกับกางเกง

และเมื่อลมตีขึ้นอ้วกออกมา น้ำลายก็มีรสกร่อยเหมือนเดิมอีก เขาป้ายฝ่ามือลงมาดูกับแสงตะเกียง...มันเป็นเลือด...เลือดสีแดงจางที่ผสมมากับน้ำลาย เขากลัว

เสียงกลองและระฆังจากวัดดังขึ้น ฟักตกใจสะดุ้งสุดตัว สิ้นเสียงระฆังที่ดังครั้งแรก หมาวัดหอนรับกันเกรียว ฟังดูโหยหวน ฟักยกมือขึ้นพนมไปทางวัด เขานึกถึงพระขึ้นมา พระสวดมนต์จบแล้วจึงได้ตีกลองตีระฆังบอกแผ่ส่วนบุญกุศลมาให้สัตว์โลกทั้งหลาย และเขาขอร่วมรับกุศลในค่ำคืนนี้ด้วย...

ภาพบนหอสวดมนต์เมื่อครั้งในอดีตตอนที่บวชเณรปรากฏขึ้นในห้วงของความนึกคิด พระพุทธรูปองค์ใหญ่ใบหน้าสงบเงียบ ควันธูปในกระถางโชยกรุ่นอยู่เบื้องหน้า มีแสงเทียนส่องอยู่เบื้องล่าง แสงนั้นส่องไหวจับต้องพระพักตร์ของพระพุทธรูป บางขณะเมื่อกำลังสวดมนต์แล้วลอบมองท่าน เหมือนกับพระพุทธองค์ได้ยิ้ม

น้อย ๆ ให้กับเขา...

เสียงกลองระฆังยังดังอยู่ หมายังคงหอนรับโหยหวนไม่ขาด เขานึกถึงหมาที่ได้ตีตายไปในวันนั้น นึกถึงเวรกรรมที่ได้ก่อไว้ ในชั่วชีวิตที่ได้ผ่านมานี้ เขามีบาปติดตัวอยู่ ๓ อย่าง : ฆ่าหมา โกหกหลวงพ่อ ดื่มสุรา ถ้าตายไปเขาคงตกนรกเพราะบาปกรรมอันนี้ แต่ที่คนอื่นได้ก่อกรรมไว้กับเขาเล่า มันมากมายกว่าที่เขาได้ทำไว้เสียอีก และถ้าเป็นจริงเขาคงจะได้เจอกับคนที่รู้จักอีกมากมายในนรก...และเขาจะคอย

ฟักบอกกับตัวเองไม่ถูกว่าทำไมจึงคิดเรื่องเช่นนี้ขึ้นมาในค่ำวันนี้ ทั้ง ๆ ที่จิตใจไม่สงบเลย หรือว่าเป็นเพราะเขาตกใจกลัวที่ได้เห็นเลือด

ในขณะที่คิดอยู่นี้ อาการอ้วกก็ยังไม่ทุเลาลง กลับหนักกว่าเก่าเสียด้วยซ้ำ

เสียงกลองเสียงระฆังสิ้นสุดลง เสียงหมาหอนพลอยเงียบหาย

จิตใจของเขาค่อยกลับมาหานางสมทรงอีกครั้งหนึ่ง ทำไมนางจึงไปนานนัก หรือว่าเขาไม่ยอมขายให้ หรือนางเดินตกท้องร่องขาหัก หรือถูกเขาทุบตีเอา หรือนางลืมไปแล้ว นางนั่งกินข้าว หรือ...ฯลฯ

ยิ่งคิดจิตใจยิ่งว้าวุ่น นึกอยากจะเดินไปดูแต่ก็ไม่กล้า หวาดกลัวไปหมด กลัวว่าจะเดินไปไม่ถึง กลัวว่าสายตาของคนที่ท่ารถจะมองมา ใช่ล่ะ มันคงจะเป็นสายตาของผู้ชนะที่มองยิ้มเยาะมาทางผู้แพ้เช่นเขา ซึ่งเป็นผู้พ่ายแพ้มาตลอด ฟักนึกเปรียบว่า ถ้าเป็นการ

ต่อสู้ที่มีแพ้ชนะจริงๆ แล้วทำไมเขาจึงต้องต่อสู้อย่างโดดเดี่ยวและทำไมอีกฝ่ายหนึ่งช่างมากมายเหลือเกิน ช่วยกันกระหน่ำซ้ำเติมให้เขาต้องพ่ายแพ้ยับเยินอย่างที่เป็นอยู่นี่

"ไม่ กูไม่แพ้ พวกมึงนั่นแหละแพ้ กูไม่ได้เอาแม่เลี้ยง พวกมึงนั่นแหละเอา" ฟักงึมงำ

ร่างกายสั่นเทิ้ม ตาพร่า เขาล้มตัวลงนอนแผ่กับแคร่ แต่ครั้นพอหลังแตะแคร่ ลมในท้องก็ไม่ปล่อยให้เขาได้นอนอย่างสบาย มันเหนี่ยวรั้งตัวเขาให้ลุกขึ้นมานั่งอ้วกต่อ...

เวลาค่อยๆ ผ่านไปอย่างเชื่องช้า ผ่านไปพร้อมกับความทุกข์ทรมานที่หนักหน่วง

ม่ายสมทรงปรากฏกายขึ้นที่ประตูกระต๊อบ นางหิ้วขวดเหล้าไว้ในมือ เบื้องหลังคือความมืดภายนอกกระต๊อบ และในความมืดดำนั้น ฟักจะได้เห็นหรือเปล่าหนอ...ว่านางได้พาใครมาด้วย แม้แต่นางสมทรงเองก็คงไม่รู้เห็นว่ามันได้ตามมาตลอดทาง ตั้งแต่นางหิ้วเหล้าออกจากร้านที่ท่ารถ มันติดตามมาตลอดในความมืดและมันยังคงยืนอยู่ในความมืดนั้นเพื่อรอคอย...มันมาพร้อมกับปีกมหึมา ที่จะพาฟักโบยบินไปสู่อิสระ หลีกลี้จากคนรอบข้างให้ห่างไกล...

ม่ายสมทรงวางเหล้าตรงหน้าฟัก แล้วจัดแจงหาผ้าผ่อนเดินไปอาบน้ำนอกกระต๊อบ

ฟักเอื้อมมือเข้าหาเหล้าที่รอคอยมาทั้งวัน ดวงตาแววโรจน์ขึ้นมา ราวกับคนไข้หนักที่มีโอกาสได้มาหา

หมอวิเศษ ซึ่งใคร ๆ ต่างร่ำลือกันนักหนาถึงสรรพคุณ

มือสั่นระริกพยายามแงะเปิดจุกขวด กว่าจะออกได้ช่างยากเข็ญลำเค็ญเหลือ ฟักยกขวดขึ้นดื่มอึก ๆ เข้าไป วางขวดลง ส่งเสียงครางออกมา ยังคงไม่หนำใจกับความอยากที่มีมาตลอดวัน เขายกขึ้นดื่มอีกอย่างรีบร้อนราวกับเกรงว่าเหล้าจะหนีหายไปก่อนที่ตัวเองจะเมา

พอวางขวดลงครั้งที่ห้า อาการคลื่นเหียนภายในก็เริ่มขึ้น มันก่อตัวอย่างรวดเร็วจนสุดระงับไว้ได้ เขาอ้วกออกมา น้ำเหล้าที่เพิ่งเข้าไป ยังไม่ทันได้แสดงอานุภาพคลุมประสาทในร่างกายดี กลับต้องถูกดันกลับออกมาทางปากเสียก่อน และคราวนี้มันพาเลือดออกมาด้วย เขาอ้วก...อ้วก...อ้วก และมีเลือด...เลือด...เลือดตามออกมาทุกครั้ง ทั้งเหล้าและเลือดส่งกลิ่นเหม็นอยู่ในกระต๊อบ

ฟักอ้วกออกอีกหลายครั้ง และมีเลือดสด ๆ สีแดงเข้มทะลักตามออกมาด้วยทุกครั้ง จนร่างกายเพลียอ่อนแรงนั่งไม่ติด ล้มหงายผลึ่งลงกับแคร่ ตีนปัดขวดเหล้าล้ม เสียงเหล้าไหลพลั่ก ๆ ออกจากปากขวด แต่เขาไม่มีแรงที่จะลุกขึ้นมาหยิบขวด หมดเรี่ยวแรงแม้แต่จะเงยขึ้นมอง

นอนหายใจรวยรินอยู่ บางขณะก็อ้วกออกมา ปากเปื้อนเปรอะด้วยเลือด...

ม่ายสมทรงอาบน้ำเสร็จเดินเข้ามาภายในกระต๊อบ นางคงตกใจกลัวจึงผลุนผลันเข้าที่ของนาง เตรียมกางมุ้งนอน ไม่หวีผมหน้ากระจก ไม่นั่งคอยฟักให้เมาหลับ ไม่คอยที่จะร่วมนอนมุ้งเดียวกับฟักเหมือนเช่นทุกคืน

ฟักเรียกนาง ม่ายสมทรงเพียงหันมอง เขาบอก

กับนางด้วยสำนึกสุดท้ายที่ยังพอมีอยู่ เสียงแผ่วเบา

"...นาง...ไป...ไป...จากที่นี่...อย่าอยู่...ไป..."

นางสมทรงเคยชินมาแล้วกับคำขับไล่ของฟัก นางไม่กล่าวว่าอะไร ยังคงกางมุ้งของนางต่อไป และเมื่อเสร็จแล้วจึงมุดเข้านอน

ฟักนอนหายใจรวยริน ร่างสั่นน้อยๆ

"...ห...น...า...ววว..."

ได้ยินเสียงเบาๆ ออกมา เขาจะบอกให้ใครฟังกันเล่า ในเมื่อเขาไม่ใช่เด็กอีกแล้ว ถ้าเขาเป็นเด็กนอนอยู่กับพ่อที่โรงลิเก พ่อคงหาผ้าห่มมาคลุมให้พร้อมกับเอื้อมมือมากอด เขาคงอบอุ่นกับอ้อมอกของพ่อ และคงคลายความหนาวเย็นลง แต่นี่เขาโตแล้ว...เขานอนอยู่เพียงเดียวดาย ใครกันเล่าจะหาผ้าห่มมาคลุมให้เขาหายหนาว...

ร่างนั้นอ้วกออกมาอีก เลือดไหลย้อยจากมุมปากผ่านแก้ม ย้อยลงขากรรไกรและคอ ที่รูจมูกทั้งสองมีเลือดซึมไหลออกเช่นกัน

ร่างนั้นสั่นแรงขึ้นจนถึงชัก เขาชักจนแคร่สะเทือนทั้งแคร่ ตีนดิ้นพราดๆ มือเคว้งคว้างไขว่คว้า เหมือนกับว่าได้ดิ้นรนต่อสู้กับเงาของความตายที่กำลังมาครอบคลุม...

อาการชักหายไป ฟักนอนสงบนิ่ง ยังหายใจอยู่แผ่วๆ อาการสงบจวนเจียนมาถึง...

ปีกแห่งความตายได้โอบกระหวัดเขาไว้แน่น จะงอยปากของมันกำลังจิกกินความรู้สึกของฟักอย่างเชื่องช้า

อยู่ในที และเมื่อเหลือเพียงเยื่อใยสุดท้ายที่กำลังหลุดลอยออกจากร่าง...

ร่างของฟักกระตุกเฮือกขึ้น ดวงตาเบิกโพลง ราวกับว่าเขาได้เห็นสิ่งน่าสะพรึงกลัวอยู่เบื้องบน...

ฟักตายแล้ว...

ฟักคนนี้ตายแล้ว...

๖

ฟักตายแล้ว...

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่มีโอกาสได้ชื่นชมกับรุ่งอรุณของวันใหม่ หมดโอกาสแลเห็นแสงแดดที่ส่องเข้ามาในกระต๊อบ ไม่ได้ยินเสียงนกร้องร่าเริง ไม่ได้ยินเสียงระฆังกังวานขานมาจากวัด ไม่รับรู้ว่าอากาศในตอนเช้าของต้นฤดูหนาวปีนี้ช่างเย็นสบาย และเช้านี้ไม่มีรสเมรัยอันหอมหวนสำหรับเขาอีกแล้ว

ภายในกระต๊อบยามนี้มีร่างของฟักนอนสงบอยู่เดียวดาย เขายังคงนอนนิ่งโดยไม่นึกรำคาญกับมดดำที่ตอมไต่อยู่ในเบ้าตา

ฟักตายแล้ว...

เขาจึงไม่รับรู้ว่าลุงไข่ได้มาเยี่ยมในตอนสายวันนี้ มาพร้อมด้วยความห่วงใยอยู่เต็มอก มาเพื่อจะพูดจาปลอบประโลมให้เขาคลายจากความทุกข์ มาอย่างคนที่มีความเห็นอกเห็นใจกัน มาเยี่ยงคนหางแถวซึ่งเข้าใจกัน และเมื่อลุงไข่เข้ามาภายในกระต๊อบ จึงได้รู้ว่า

สายเสียแล้ว...

สายเกินกว่าจะปลอบประโลมฟักให้ตัดอกตัดใจจากเงินจำนวนนั้นได้ สายเกินกว่าจะพูดคุยกันแม้แต่เพียงคำเดียว ถ้อยคำต่าง ๆ ที่เดินนึกมาตลอดทางอันตรธาน

ไป มีแต่ความว้าเหว่วังเวงแล่นเข้าแทน

ลุงไข่ยืนตรึงอยู่กับที่ งุนงงไปหมด ไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่าความตายจะมาหาฟักรวดเร็วเช่นนี้ ไม่อยากเชื่อสายตาตัวเองด้วยซ้ำ

"ฟัก..." พึมพำเรียกเบา ๆ เหมือนคนละเมอ

"ฟักเอ๊ย ข้ามาเยี่ยมเอ็ง..." แกพูดอยู่คนเดียวขณะเดินเข้าไปหาที่แคร่ ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่ว่าฟักตายแล้ว แต่แกก็ยังอยากพูด อยากบอกกับฟักให้รับรู้

ลุงไข่เข้านั่งข้างศพ เอื้อมมือปัดมดที่ไต่ตอมอยู่บนดวงตา แล้วปิดเปลือกตาให้หลับสนิทลง

"นอนซะลูก นอนซะ...หลับให้สบายเถอะ"

แกพึมพำออกมา น้ำตาซึมอยู่ในเบ้า

"...นอนซะลูกเอ๋ย นอน..."

ภาพในอดีตผุดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่าในห้วงนึกของแก มันเป็นภาพที่ฟักยังเคลื่อนไหว ยังหัวเราะ ยังร้องไห้ ยังตะโกนสวดมนต์ ยังหยอกล้อกับแกอยู่...

ม่ายสมทรงปรากฏกายขึ้นที่ประตูกระต๊อบ ในมือขวาหิ้วปิ่นโต จ้องมองมาที่ลุงไข่ด้วยสายตาไม่เป็นมิตร นางเดินทื่อตรงเข้าหา

"ข้า มาเยี่ยมฟักเขา..." แกว่าเบา ๆ กับนาง

ม่ายสมทรงไม่พูดว่าอะไร เดินตรงมาที่แคร่ ขึ้นนั่งด้านข้างลำตัวฟัก ลุงไข่จึงถอยลงจากแคร่ยืนอยู่ห่าง ๆ

นางปลดปิ่นโตออก วางกับข้าวและข้าวลง ไม่สนใจกับลุงไข่ที่ยืนมองอยู่

"แก แก กินข้าว!" นางเรียกฟักให้ตื่นขึ้น

"แก กินข้าว กินข้าว กินข้าวกัน..." นางเขย่าแขนฟักพร้อมพร่ำเรียก แต่ฟักยังคงนอนเงียบ

ฟักตายแล้ว...

เขาจึงไม่รู้ว่านางสมทรงได้เรียกร้องปลุกเขาให้ตื่นขึ้นมากินข้าวมื้อเช้าด้วยกัน

ลุงไข่ยืนมองด้วยความเวทนา มองดูกิริยาของนางที่เป็นห่วงฟัก กลัวว่าเขาจะหิวโหย นางยังคงเขย่าแขนฟักอยู่เร่าๆ

"ฟักเขาตายแล้ว..." แกเอ่ยกับม่ายสมทรงด้วยเสียงเบาๆ

ม่ายสมทรงหันขวับมองด้วยสายตาดังเดิม แล้วหันกลับเขย่าแขนฟัก...

ลุงไข่ตัดสินใจเดินออกจากกระต๊อบ คิดไม่ตกว่าจะทำอย่างไรดี ลำพังเพียงแกคนเดียวคงไม่มีปัญญาจะจัดการอะไรลงไปได้ มันจะเป็นการกระทำที่เกินตัว เป็นการท้าทายกับความคิดของคนอื่น ผลที่ตามมานั้นคงจะไม่ใช่ในทางที่ดีแน่นอน แกไม่กล้าพอที่จะตัดสินใจจัดงานศพฟักด้วยตัวเองคนเดียว แกไม่อาจหาญที่จะเดินสวนไปท่ามกลางพายุร้ายนั้นได้...จึงเริ่มคิดหาลู่ทาง

นึกถึงคนที่พอจะจัดการเรื่องนี้ได้ โดยที่แกจะเป็นคนลงแรงเอง ขอเพียงให้มีคนรับหน้าต้านทานพายุไว้ได้เท่านั้นก็พอ

นึกถึงหลวงพ่อที่วัด แต่ฉุกคิดขึ้นมาว่า ถ้าเป็นหลวงพ่อแล้วจะกลายเป็นเรื่องใหญ่โตเกินไป ลำพังแค่ศพฟักไม่ต้องลำบากถึงท่านก็คงได้

–กำนันยอมล่ะ ไม่แน่ใจว่ากำนันจะมาเป็นธุระให้หรือไม่ เพราะฟักและกำนันยอมก็ไม่เคยพึ่งพาอาศัยกันในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา อีกอย่างในระยะหลังนี้กำนันไม่ค่อยชอบขี้หน้าฟักอยู่ด้วย คงจะยาก

–ครูใหญ่ล่ะ แววสำเร็จเริ่มชัดเจนขึ้น เมื่อนึกมาถึงว่าเขาเคยใช้งานฟัก และฟักเคยอยู่ใต้บังคับบัญชาเขามาก่อน แต่ติดด้วยฟักได้เคยด่าประณามครูใหญ่ไว้ ลุงไข่คิดว่าถึงอย่างไรก็ควรไปลองดู และในความคิดนี้ยังแยบยลขึ้นอีกว่า

–ฟักเอ๊ย อย่างน้อยมึงก็ได้เงินคืนบ้างล่ะวะ ถ้าเขาตกลง.

สัปเหร่อไข่คาดหวังไว้ว่า ถ้าครูใหญ่รับปากจะจัดการให้ เรื่องทุกอย่างคงเรียบร้อย และศพของฟักก็จะได้เผาตามประเพณี

จึงเดินตัดสนามมุ่งสู่โรงเรียน...

ภารโรงใหม่เข้าทักถามว่ามาทำไม ลุงไข่จึงเล่าความจริงให้ฟังว่า ฟักนั้นตายแล้ว อยากจะให้ช่วยพาไปหาครูใหญ่ด้วย ภารโรงพาเดินขึ้นอาคารเรียนไปยังห้องพักครูใหญ่ แล้วจึงออกมาคอยหน้าห้อง

ลุงไข่ยกมือไหว้ครูใหญ่ ครูใหญ่รับไหว้พร้อมยิ้มให้อย่างคนกันเอง

"อ้าว มีธุระอะไร มาถึงนี่" ยิ้มเห็นฟันขาวสะอาดใต้เรียวหนวดงาม

"ไอ้ฟักตายเสียแล้วครับ"

"ฮ้า! จริงเหรอะ" ครูใหญ่นิ่งอยู่สักพัก "โธ่ไม่น่า

เลย ยังเห็นกันอยู่หลัดๆ"

"ครับ ตายแล้ว"

ครูใหญ่หน้าสลดลง เป็นดวงหน้าที่เต็มเปี่ยมด้วยความเสียใจ

"เมื่อวานยังพูดคุยกันดีอยู่ เฮ้อ...เป็นอะไรรู้มั้ย"

"ไม่รู้มัน เห็นแต่เลือดเต็มแคร่ คงจะอ้วกออกมา"

"น่าสงสารจริง" ครูใหญ่ถอนใจส่ายหน้า

"...นี่ว่าจะมาถามครูว่าจะทำยังไงดี ญาติพี่น้องมันก็ไม่มี เห็นมันเคยทำงานกับครู ก็ลองมาปรึกษาครูดู" ลุงไข่พูดเสียงเศร้า

ครูใหญ่ยืนคิดอยู่สักครู่จึงพูดออกมา

"เอางี้แล้วกัน ฉันรับเป็นเจ้าภาพให้เอง แต่ว่า...เก็บศพไว้ก่อนดีกว่านะ"

"ตามใจครูเถอะครับ ผมน่ะยังไงก็ได้ ให้มันได้เผาแล้วกัน" เสียงลุงไข่ยังคงอ่อนน้อม

"เผาตอนนี้คงไม่ดี เพราะอีกสองสามวันก็จะถึงงานวันเกิดหลวงพ่อ ยังไงก็ให้เลยงานท่านไปก่อน มีงานศพใกล้กับงานวันเกิดท่านคงไม่ค่อยดีหรอก"

"ครับ แล้วแต่ครูเถอะครับ"

ครูใหญ่ซักถามเรื่องศพอยู่สักพักหนึ่ง และพูดถึงรายละเอียดว่า ไม่ต้องอาบน้ำศพ ไม่ต้องสวดศพ มัดตราสังแล้วเก็บศพเลย รอไว้หลังงานหลวงพ่อค่อยกำหนดวันเผาอีกที ตกลงเรียบร้อยแล้วก็ชวนกันไปที่กระต๊อบของฟัก ครูใหญ่บอกให้ภารโรงตามมาด้วย เดินลงบันไดโรงเรียนสวนกับครูมานิตย์ ครูใหญ่บอกว่าฟักตาย

แล้ว และถามว่าชั่วโมงนี้ว่างหรือ จึงชวนกันมาที่กระต๊อบของฟัก

ในระหว่างทางเดินพูดจาแลกเปลี่ยนถึงเรื่องราวเกี่ยวกับฟักทั้งสิ้น ครูมานิตย์เล่าว่าเมื่อวานตอนค่ำยังมาขอเงินครูปรีชากินเหล้าอยู่เลย และเรื่องราวที่พูดกันอยู่นี้ไม่มีใครซักถามครูใหญ่เลยว่า ฟักถูกโกงเงินจริงหรือเปล่า หรือว่าเขาพร่ำเพ้อไปเอง ไม่มีใครพูดถึงเรื่องนี้กันเลยจนกระทั่งมาถึงกระต๊อบ

ม่ายสมทรงกำลังนั่งทาปากแดงอยู่หน้ากระจก เตรียมตัวออกแสวงหาสมบัติ ปล่อยให้ฟักนอนหลับสบายอยู่บนแคร่ ข้างลำตัวฟักมีสำรับกับข้าววางไว้ ภายในปิ่นโตมีร่องรอยการกินไปบ้างแล้ว

เมื่อเห็นคนทั้งสี่เข้ามาภายใน นางจึงเร่งซุกแท่งทาปากเก็บไว้ในที่ซ่อน แล้วเหลียวมองมาด้วยสายตาดุ ๆ

"มาทำไม" นางถามขึ้น

ไม่มีใครตอบนาง พวกเขาต่างจ้องมองร่างของฟักที่นอนเหยียดอยู่บนแคร่

ลุงไข่บอกกับครูใหญ่ว่าจะไปเอากุญแจโกดังที่บ้าน ทิ้งให้ทั้งสามคนอยู่เฝ้าศพในกระต๊อบ

เวลาผ่านไปสักพักจึงกลับมาพร้อมด้วยเครื่องตราสัง แล้วเอ่ยปากขอแรงภารโรงให้ไปช่วยกันแบกโลงที่โกดังเก็บศพ

ปล่อยให้ครูใหญ่และครูมานิตย์อยู่เป็นเพื่อนฟักและม่ายสมทรง ซึ่งนางยังนั่งระวังอยู่บนแคร่ ดวงตาเลิกลั่กหวาดระแวง คล้ายกับว่าพร้อมที่จะปกป้องฟักถ้า

จะมีใครเอาเขาไปขังไว้ในกรงอีก

ไม่นานนักสัปเหร่อไข่และภารโรงก็แบกโลงเข้ามาภายในกระต๊อบ วางโลงลงข้างลำตัวฟัก

ช่วงเวลาที่ลุงไข่แตะต้องฟักเพื่อจะมัดตราสังศพ ม่ายสมทรงก็โผกระโจนเข้าใส่ ราวกับสัตว์ตัวเมียที่ปกป้องลูกอ่อนของมัน ทั้งกัดทั้งถีบอุตลุด จนลุงไข่ไม่สามารถเข้าใกล้ร่างกายฟักได้

นางจ้องมองมาที่คนทั้งสี่เหมือนจะกินเลือดกินเนื้อ ไม่พูดจา แต่ท่าทางนั้นพรักพร้อมที่จะเอาเรื่อง ถ้าใครคนใดคนหนึ่งเข้าแตะต้องร่างของฟัก

"ฟักเขาตายแล้ว..." ลุงไข่ค่อย ๆ พูด แล้วเดินกลับเข้าไปใหม่

"เขาตายแล้วล่ะ จะเอาศพไปเก็บไงเล่า..." แกว่าเสียงเนิบ ๆ ยังคอยระวังตัวแจ

แต่ครั้นพอเข้าใกล้ศพ นางก็กระโจนเข้ามาจะทำร้ายเอาอีก ลุงไข่จึงต้องผงะออก

"ถ้าลงอีแบบนี้ วันทั้งวันคงไม่เสร็จหรอกครับ..." แกหันพูดกับครูใหญ่

"พูดกันไม่รู้เรื่องแล้วนี่ จับมัดไว้แล้วกัน" ครูใหญ่หันมาบอกครูมานิตย์และภารโรง

ทั้งสองคนจึงช่วยกันจับนางสมทรงไว้ แต่ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะจับนางสมทรงไว้ให้อยู่นิ่งได้ นางถีบ กัด ทุบตีสารพัด ดิ้นรนจนทั้งสองเอาไว้ไม่อยู่ ครูใหญ่จึงต้องลงร่วมอีกแรง ช่วยกันกดนางให้นอนคว่ำกับพื้นแคร่ มัดมือไพล่หลัง แต่ตีนของนางยังสะบัดถีบจนผ้าถุงขาด

ชะเวิกชะวาก ในที่สุดตีนทั้งคู่ก็ถูกมัดอีกเช่นกัน เมื่อมัดเสร็จจึงปล่อยให้นางดิ้นขลุกขลักอยู่อย่างนั้น

ในขณะที่ชุลมุนอยู่นี้ ลุงไข่ก็เร่งรีบทำหน้าที่ของแก แทบจะไม่ได้นึกถึงฟักเลย เพราะต้องคอยกังวลกับม่ายสมทรงตลอดเวลา

ม่ายสมทรงยังไม่หมดฤทธิ์เดช นางหงายตัวขึ้นแล้วค่อยกระถดตัวเคลื่อนเข้ามา หมายพุ่งโถมใส่สัปเหร่อ แต่ภารโรงเข้าด้านหลังรั้งนางไว้ ไม่ให้นางได้เข้าขัดขวางสัปเหร่อได้

เมื่อหมดหนทางที่จะเคลื่อนขยับตัว นางจึงถ่มน้ำลายออกมา และรายแรกที่โดนเข้าเต็มหน้าโดยไม่ทันระวังตัวก็คือครูใหญ่นั่นเอง...

น้ำลายเหนียวไหลย้อยอยู่บนหน้าผากที่ค่อนข้างเถิกของแก ครูใหญ่รีบควักผ้าเช็ดหน้าออกเช็ดก่อนที่น้ำลายจะไหลย้อยมาถึงหัวคิ้ว แกรู้สึกมีกลิ่นเหม็นคลุ้งอยู่ที่ใบหน้า เป็นครั้งแรกในชีวิตที่มีคนถุยน้ำลายใส่หน้า

น้ำลายของนางสมทรงได้ประทับรอยไว้แล้วบนใบหน้าครูใหญ่ ประทับไว้ในความรู้สึก

ฟักตายแล้ว...

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่รู้ว่าครูใหญ่คนที่มีเกียรติ ครูใหญ่คนที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ครูใหญ่คนที่โกงเงินเขาโดนนางสมทรงถุยน้ำลายใส่หน้า

ครูใหญ่โกรธจนระงับไว้ไม่อยู่ รี่เข้าหมายจะทำร้ายนาง แต่แล้วกลับชะงัก เมื่อรู้ตัวว่ามิได้อยู่เพียงลำพัง คนอื่นๆ ยังหลบน้ำลายกันอยู่วุ่นวาย

"เอาผ้าผูกปากมันไว้" แกสั่งภารโรงให้ปฏิบัติ

"เดี๋ยว...จัดการแล้วกัน ผมไปล้างหน้าก่อน" ครูใหญ่บอกกับครูมานิตย์ แล้วรีบเดินออกจากกระต๊อบไป

กลับมาถึงโรงเรียน หาน้ำล้างหน้าจนสะอาด ด้วยความเคยชิน ก็ควักผ้าเช็ดหน้าหมายจะเช็ดให้ใบหน้าแห้ง แต่นึกขึ้นได้ว่า ผ้าผืนนี้ได้เช็ดน้ำลายของม่ายสมทรงไว้แล้ว จึงต้องยัดเก็บลงกระเป๋ากางเกงดังเดิม (และผ้าเช็ดหน้าผืนนี้ ต่อมาภายหลังซักสะอาดแล้ว ครูใหญ่เคยใช้อีกหนสองหนเท่านั้นก็ต้องทิ้ง ด้วยว่าเวลาใช้เช็ดหน้าครั้งใดให้นึกถึงน้ำลายของม่ายสมทรงที่เคยเปื้อนอยู่บนหน้าผากตัวเองทุกที แกจึงตัดสินใจทิ้งผ้าเช็ดหน้าผืนนี้ไป แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เมื่อขจัดผ้าเช็ดหน้าไปแล้ว จะขจัดเรื่องที่โดนม่ายสมทรงถุยน้ำลายใส่หน้าออกจากในใจได้)

ภายในกระต๊อบยังดูชุลมุนวุ่นวาย นางส่งเสียงร้องกรี๊ด ๆ ลั่นกระต๊อบทั้งที่มีผ้าผูกปากอยู่ ยังดิ้นรนไม่หยุดหย่อน แม้ว่าจะถูกมัดมือมัดตีนแล้วก็ตาม ภารโรงและครูมานิตย์ต้องช่วยกันจับนางไว้ ไม่ให้เข้ารบกวนสัปเหร่อได้ และนี่เป็นครั้งแรกในอาชีพสัปเหร่อของลุงไข่ ที่ต้องมัดตราสังศพอย่างทุลักทุเลเช่นนี้

ทั้งครูมานิตย์และภารโรงต่างชะเง้อคอยครูใหญ่ คอยที่จะให้แกได้มาร่วมช่วยอีกแรง จนสัปเหร่อเกือบเสร็จสิ้นงานอยู่แล้ว ครูใหญ่ก็ยังไม่เข้ามา ครูมานิตย์และภารโรงคงเข้าใจไขว้เขวอยู่บ้างในคำพูดของครูใหญ่ที่ว่า

"ผมไปล้างหน้าก่อน"

ครูมานิตย์และภารโรงเข้าใจตรงกันว่า ล้างหน้า

เสร็จแล้วครูใหญ่คงจะมาช่วยอีก แต่ในความเป็นจริงแล้ว เมื่อครู่นี้ครูใหญ่ไม่เคยพูดสักคำว่าจะกลับมาช่วยอีก...

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่รู้ว่าร่างของเขาได้ถูกยกลงนอนในโลงแล้ว และลุงไข่กำลังจะปิดฝาโลง ฟักตายแล้วเขาจึงไม่เห็นว่านางสมทรงได้ดิ้นรนสุดแรงเพื่อจะเข้าปกป้องเขาเพียงใด นางได้ทุ่มเทเรี่ยวแรงขนาดไหนหมายขัดขวางสัปเหร่อที่จะจับฟักขังไว้ในโลง และฟักคงไม่เห็นว่าครูมานิตย์กับภารโรงนั้นหน้าดำคร่ำเครียด เหงื่อกาฬย้อยเท่าใด ที่ต้องจับกดนางไว้กับแคร่...

เสียงกระดิ่งพักกลางวันที่โรงเรียนดังขึ้น สิ้นเสียงไม่นานนัก ครูปรีชาและครูกิตติก็มาที่กระต๊อบ แต่ฝาโลงได้ถูกปิดแล้ว กำลังจะเคลื่อนย้ายโลงออกจากกระต๊อบ ลุงไข่ถามครูทั้งสองว่าอยากจะดูหน้าศพไหม ทั้งสองเห็นพ้องกันว่า ถึงจะได้ดูหน้าฟักอีกสักหมื่นแสนครั้ง ฟักก็คงจะไม่ฟื้นขึ้นมีชีวิตได้ ทั้งคู่จึงปฏิเสธที่จะดู และเชื่อว่าคงไม่ใช่ภาพที่ชวนดูเท่าใดนัก ดวงหน้า ท่าทาง คำพูดของฟักเมื่อคืนกลับชัดเจนขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งในห้วงนึกของครูปรีชา...

ทั้งห้าคนช่วยกันแบกโลงศพออกจากกระต๊อบ ปล่อยให้ม่ายสมทรงกรีดร้อง ดิ้นขลุกขลักอยู่คนเดียว ขณะที่ออกจากประตูนั้น ไม่มีใครสักคนที่เหลียวมองนาง จึงไม่มีใครได้เห็นดวงตาของนางขณะนี้ว่า ดุดันและร้าวรานเพียงใด...

เมื่อแบกโลงผ่านไป ผู้คนได้พบเห็นก็เข้าถามไถ่กันว่า ใครกันเล่าที่นอนสบายอยู่ภายในโลงนั้น ครั้น

ทราบว่าเป็นฟัก ต่างก็มิได้แยแส ผละเดินจากไป

นี่เป็นอีกศพหนึ่งในตำบลนี้ที่มีพิธีการแปลกประหลาดถัดมาจากศพตาฟู ศพของตาฟูนั้นจะแผกออกไปจากศพคนธรรมดา ก็ตรงที่ตอนเผาศพไม่มีใครมาร่วมงานเลย แต่ยังดีที่ศพของตาฟูยังทำให้ได้มีสวดมนต์เย็น มีผู้คนมาร่วมรดน้ำศพตามพิธีการ ตามประเพณี แต่ศพของฟักนี้ไม่มีสวดมนต์เย็น ไม่มีพิธีอันใด นอกจากใส่โลงเก็บไว้ รอวันเผาเหมือนศพอนาถา ศพไม่มีญาติรอคอยวันล้างป่าช้า...

ถึงที่หมายแล้ว เก็บศพใส่โกดังเรียบร้อย ครูหนุ่มสามคนชวนกันเดินต่อไปที่ท่ารถเพื่อกินข้าวมื้อกลางวัน ก่อนจะแยกจากไปได้สั่งให้ภารโรงไปแก้มัดม่ายสมทรงที่กระต๊อบด้วย ทั้งสามหันชวนลุงไข่ให้ไปร่วมกินข้าวด้วยกัน แต่ลุงไข่ตอบปฏิเสธ ครูทั้งสามจึงเดินจากไป

ลุงไข่แยกกลับบ้านเดินมาเพียงลำพังพร้อมกับความเศร้าสลด โดยไม่สามารถหักห้ามใจตัวเองได้ ทั้งๆ ที่รู้อยู่ว่าความตายเป็นของธรรมดา ความตายนั้นเกิดขึ้นได้เสมอกับสิ่งที่มีชีวิตทุกชีวิต ไม่มีใครจะหนีพ้น ไม่ว่ายากดีมีจนก็ต้องตาย ในอาชีพของแกได้พานพบคนตายมามากมายจนชาชิน ไม่รู้สึกอันใด กลับนึกสังเวชใจเสียด้วยซ้ำว่า ท้ายสุดของคนเราที่โลดเต้นกันมา มันก็แค่นี้เอง

สำหรับไอ้ฟักที่เคยมีชีวิตอยู่ เคยรักมันเหมือนลูก เคยคุยเล่นกับมันเหมือนเพื่อน แกยังพอเอาเหตุผลแห่งความตายเข้าหักห้ามความเสียใจได้บ้าง แต่ที่แกไม่

สามารถหักห้ามความเศร้าสลดที่เกิดขึ้นอยู่ในใจขณะนี้ได้ ก็เพราะในสำนึกนั้นได้ฟ้องตัวเองอยู่ตลอดเวลาว่า

–เพราะมึงนั่นแหละ ที่ทำให้มันต้องตาย.

ลุงไข่เดินคิดมาตลอดทางถึงความผิดของแก มันเหมือนเป็นบาปมหันต์ ที่ต่อนี้ไปจะติดตรึงอยู่ในใจตลอดเวลาที่นึกถึงฟัก และตราบาปนี้คงจะประทับรอยไว้กับแกไปอีกนาน บางที...อาจจะนานจนกว่าชีวิตของแกจะล่วงลับตามฟักไปก็เป็นได้...

ม่ายสมทรงยังดิ้นอยู่อุตลุดเพื่อให้หลุดพ้นจากพันธนาการ เรียกร้องหาอิสระให้กับตัวเองอยู่ภายในกระต๊อบคนเดียว เนื้อตัวโซมด้วยเหงื่อเปียกแฉะ เส้นผมพันยุ่งเหยิง พยายามทุกวิถีทางที่จะให้หลุดพ้นออกไปได้ หลายครั้งที่ลุกขึ้นเดินต้องล้มฟาดลง เพราะข้อเท้าทั้งสองถูกมัดติดกันแน่น นางเพียรกระชากมือทั้งสองข้างให้หลุดจากเชือก จนข้อมือเลือดไหลซิบ นางยังคงดึงขยับอยู่อย่างไม่รู้เจ็บรู้ปวด ปากก็ส่งเสียงร้องโหยหวนหาคนช่วยเหลือทั้งที่ยังมีผ้ามัดอยู่

เสียงร้องของม่ายสมทรงดังออกมาเรียกร้องเด็ก ๆ ที่อยากรู้อยากเห็นให้มายืนมุงดูที่ประตูกระต๊อบ เด็กนักเรียนเหล่านี้ไม่มีใครกล้าเข้าช่วยเหลือนาง ด้วยว่ามันเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ที่พวกเด็กไม่สามารถเข้าไปยุ่มย่ามได้ อีกอย่างหนึ่ง เด็ก ๆ อาจจะเกรงกลัวสายตาม่ายสมทรงในขณะนี้ จึงไม่กล้าแม้แต่จะเข้าไปยืนดูใกล้ ๆ

ภารโรงมาถึงกระต๊อบ แหวกเด็ก ๆ เข้าไป แล้วบอกให้เด็ก ๆ ถอยไป เพราะเขาจะปล่อยนางออกแล้ว แต่

เด็กยังคงยืนดูอยู่ด้วยความอยากรู้อยากเห็น ภารโรงตรงเข้าหานางบนแคร่หมายจะเข้าแก้มัดให้ แต่ม่ายสมทรงกลับไม่ยอมให้เข้าใกล้ตัวเอง คล้ายกับกลัวว่าภารโรงจะเข้ามาทำร้าย ในที่สุดภารโรงจึงเข้าคลุกจับนางให้นอนคว่ำราบลงกับแคร่ แล้วเร่งแก้มัดเชือกที่ข้อมือออก ขณะที่กำลังแก้มัดอยู่นั่น ปากก็ตะโกนบอกให้เด็ก ๆ ถอยออกไป และเมื่อแก้เชือกมัดข้อมือออกแล้ว ตัวเขาก็กระโดดแผล็วลงจากแคร่ เด็ก ๆ ต่างแตกฮือหนีออกมา เหมือนกับหนีสัตว์ป่าที่ดุร้ายซึ่งกำลังจะถูกปล่อย...

หลังจากที่มือทั้งสองข้างเป็นอิสระ ม่ายสมทรงก็พยายามแก้มัดข้อเท้าของตน ปลดผ้าผูกปากออก เมื่อพันธนาการทั้งหมดสูญสิ้น นางจึงเป็นอิสระอีกครั้งหนึ่ง แต่นางก็มิได้ทำร้ายใครอย่างที่เด็กเกรงกลัว นางเดินออกจากกระต๊อบ หมายมุ่งค้นหาฟักของนาง นางคงนึกสงสัยอยู่ว่าคนพวกนั้นจะพาฟักของนางไปกักขังไว้ที่แห่งหนไหนหนอ...

ยังไม่ทันบ่าย ข่าวการตายของฟักก็กระจายฟุ้งอยู่ทั่วตำบล เรื่องราวในทางความชั่วได้ถูกขุดคุ้ยขึ้นมาพูดกันอีก ไม่มีจบสิ้น และดูเหมือนว่าข่าวการตายของฟักไม่ได้นำมาซึ่งความอาลัยอาวรณ์ ความเศร้าเสียใจมาสู่ผู้ที่ได้รับฟังเลย มันนำมาซึ่งความยินดีปรีดาสำหรับคนหลาย ๆ คน

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่รู้ว่าใคร ๆ พากันพูดถึงเขาอย่างไร เขาจึงไม่ทราบว่าคนที่คดโกงเงินของเขาไปนั้นกลับมีชื่อเสียงเกียรติคุณเพิ่มพูนมากขึ้น เขาจึงไม่รู้ว่า

ศพของเขาได้ตกเป็นเครื่องมือหาเสียงให้กับคนที่เขาเกลียดชัง

ในเรื่องชั่วช้าของฟักที่พูดคุยกันนั้นมีความดีของครูใหญ่ปรากฏอยู่ด้วยในการสนทนาแต่ละครั้ง พวกเขาพากันยกย่องครูใหญ่ว่าเป็นคนดี ไม่มีจิตใจพยาบาทอาฆาตแค้นใคร แม้ว่าไอ้ฟักจะเคยด่า เคยประจาน ป้ายร้ายป้ายสีสารพัด แต่ครูใหญ่ก็ไม่เคยโกรธเคือง ไม่เคยถือมาเป็นอารมณ์ ดูซิพอไอ้ฟักตาย ครูใหญ่ยังมีเมตตาเผาศพให้มันอีก ถ้าครูใหญ่ไม่รับปากจะเผาให้ มันก็คงต้องนอนแห้งอยู่ในป่าช้า ไม่ได้ผุดได้เกิด...

ฟักจะรู้ไหมว่า...ดวงวิญญาณของเขาก็เป็นหนี้ครูใหญ่อยู่

ท่ามกลางเสียงโจษจันเรื่องราวนี้ ม่ายสมทรงก็ยังคงค้นหาฟักของนางต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ ไม่เกรงกลัวความเหน็ดเหนื่อย นางคงเดินซอกซอนหาด้วยหน้าตามอมแมม ผมเผ้ายุ่งเหยิง มิหนำซ้ำที่ปากยังเปื้อนเปรอะสีแดงของแท่งทาปากอยู่ทั่ว แม้แต่ที่คางและแก้ม ด้วยว่าโดนผ้าผูกปากถูไถไว้จนเลอะเทอะ ผ้าถุงที่ดิ้นรนจนขาดห้อยรุ่งริ่ง นางเดินกระเซอะกระเซิงค้นหา มีดวงตาที่ดุดันคอยสอดส่าย การเดินค้นหาฟักครั้งนี้ผิดกับการเดินค้นหาสมบัติของนางในแต่ละวันที่ผ่านมา เพราะทุกวันที่เดินหาสมบัติ นางจะเดินด้วยอาการของคนสบายอกสบายใจเดินยิ้มกริ่ม บางครั้งก็ฮัมเพลงอย่างสุขใจ แต่ในวันนี้นางเดินอย่างรีบเร่งกระหืดกระหอบ เที่ยวถามไถ่อยู่ทั่วว่า

"เห็นผัวฉันมั้ย"

"เห็นผัวฉันมั้ย"

อาการกระวนกระวายของนางไม่ผิดกับ**หมาหลง**ทางกำลังตามหาเจ้าของ ยิ่งเวลาผ่านไปก็ยิ่ง**เหนื่อยยิ่ง**ล้ามากขึ้น

"โน่น มันอยู่ในป่าช้าโน่น!"

"โน่น มันไปอยู่กับผัวเก่าเอ็งแล้ว!"

แต่ดูเหมือนนางคงไม่รับทราบอะไรนัก **นางเที่ยว**เดินวนเวียนหาอยู่ในบริเวณป่าช้าจนทั่วก็ไม่เห็นฟัก จึงออกเดินดั้นด้นถามคนไปทั่วว่า "เห็นผัวฉันมั้ย" คำตอบก็คล้ายคลึงกัน "มันอยู่ที่ป่าช้า" ม่ายสมทรงตุหรัดตุเหร่ไปแม้แต่บนโรงพัก ขึ้นไปดูที่กรงขัง ค้นดูจนทั่วอย่างไม่เกรงกลัวใคร แต่ก็ไม่มีร่างของฟักให้นางได้เห็น ขึ้นถามไถ่แม้แต่พระที่บนวัด เข้าถามครูที่โรงเรียน ดูวุ่นวายน่ารำคาญ และบ่อยครั้งที่นางต้องกลับมาค้นหาที่ป่าช้าอีก ปากก็ตะโกนเรียก

"...แก! แก! แก! แก!..."

อยู่ลั่นบริเวณ วกกลับมากระต๊อบอยู่บ่อยๆ คงหวังว่าจะเจอฟักนั่งกินเหล้าอยู่ภายในนั้น แต่ก็ว่างเปล่า มีร่องรอยของฟักให้เห็นอยู่ก็เพียงคราบเลือดที่ติดกรังอยู่บนแคร่...

เมื่อเวลาเย็นมาถึงนางกลับกระต๊อบหาข้าวกิน แล้วก็ออกค้นหาต่อไป เท่าที่ตีนทั้งคู่จะพานางไป...

ดวงอาทิตย์เลื่อนลับลงจากขอบฟ้า นกกาพากันบินกลับรัง ไฟฟ้าตามบ้านเริ่มเปิดสว่างขับไล่ความมืด เวลาผ่านไปไม่หยุดหย่อน และม่ายสมทรงก็ยังคงเดินค้นหาฟัก

ไม่หยุดหย่อนเช่นเดียวกับเวลา นางยังเดินอยู่จนมืดค่ำ...

จนกระทั่งไฟฟ้าตามบ้านเริ่มดับลงทีละบ้านสองบ้าน ผู้คนภายในนั้นต่างง่วงเหงา กำลังเข้าที่นอนเพื่อพักผ่อนกันในห้อง ในมุ้งที่แสนสบายของแต่ละคน

ฟักตายแล้ว...

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่รู้ว่านางสมทรงแม่เลี้ยงของเขายังคงเดินอยู่ท่อมๆ เพื่อค้นหาตัวเขา เดินอยู่ดึกดื่นเดียวดาย ท่ามกลางแสงจันทร์ที่ส่องลงมา ณ ตำบลแห่งนี้ เมื่ออ่อนแรงล้ากำลังลง นางก็ได้อาศัยริมทางเดินเป็นที่นอน...ภายใต้แสงจันทร์และน้ำค้างยามค่ำคืน...

เป็นความจริงดังที่ฟักเคยคิดไว้เมื่อครั้งกระโน้นว่าถ้าสิ้นเขาเสียคนหนึ่ง นางจะระหกระเหินเพียงใด จะมีใครมาเหลียวแลคอยเอาใจใส่นางบ้าง จะมีใครเมตตาสงสารหญิงที่ไม่เต็มเต็งคนนี้ นอกเสียจากเขาเท่านั้นที่ยังพอเข้าใจนางอยู่บ้าง ยังเมตตาสงสารนาง เลี้ยงดู คอยปกป้องนาง แม้ว่าหญิงไม่เต็มเต็งคนนี้จะไม่ใช่ญาติพี่น้องกับเขาก็ตาม ด้วยความสงสารที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันกลัวว่าจะต้องไปลำบากลำบน นอนกลางดิน กินตามถังขยะ กลัวนางจะสกปรก คลุ้มคลั่งอาละวาด กลัวคนอื่นเขาจะทำร้ายนางให้เจ็บช้ำ...

ฟักตายแล้ว...

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่มีโอกาสมายืนดูนางสมทรงนอนขดหนาวอยู่ริมทางเดินท่ามกลางแสงจันทร์...

...จวบจนรุ่งเช้า แสงอาทิตย์ได้มาเยือนตำบลแห่งนี้ นางจึงได้ตื่นขึ้นมา เดินกลับกระต๊อบด้วยเรี่ยวแรง

ระโหย ด้วยร่างกายสกปรกเพิ่มขึ้น ตามแขน ขา ใบหน้าเต็มไปด้วยตุ่มแดงเล็ก ๆ เต็มไปหมด ด้วยว่ายามที่นางหลับใหลเพราะความอ่อนเพลียนั้น ยุง ริ้น ไรต่างได่ตอมกัด ดูดเลือดออกจากกายนางเข้าสู่ท้องของมันจนพ่วงพี ทิ้งไว้แต่ร่องรอยบนผิวนาง

ในระหว่างทางเดินนั้นถ้าสวนกับใคร หรือได้เจอะเจอคน นางก็ถามเขาอีกว่า

"เห็นผัวฉันมั้ย"

"โน่น อยู่ป่าช้าโน่น!"

นางเดินกลับกระต๊อบ ขึ้นวัดหาข้าวกิน อิ่มหนำดีแล้วก็เดินหาฟักของนางต่อไป...

ไม่มีใครเข้าใจว่าทำไมนางจึงผูกพันกับฟักลึกซึ้งขนาดนั้น ทำไมนางจึงเที่ยวค้นหา ทั้ง ๆ ที่ฟักได้ตายไปแล้ว พวกเขาเข้าใจกันแต่เพียงว่า

–อีนี่มันบ้าแล้ว

–นังนี่มันเป็นคนกินผัว

พวกเขาเข้าใจกันว่า ถ้าปล่อยทิ้งไว้จะเป็นอันตรายต่อคนดี ๆ ดีไม่ดีมันอาจจะทำร้ายเด็ก ๆ เอา จะเดือดร้อนกัน ถ้าขืนปล่อยให้มันวนเวียนอยู่ในตำบลนี้คงจะวุ่นวายไม่เป็นอันทำมาหากินกัน เพราะนังนี่มันเที่ยวจุ้นจ้านซอกแซกไม่หยุดหย่อน ดีไม่ดีมันเปิดโน่นเปิดนี่ให้พระดูจะยุ่งกันใหญ่

ตกตอนสายพวกชาวบ้านจึงเข้าปรึกษากำนันยอมแล้วร่วมกันออกความเห็น ซึ่งถ้าฟักอยู่ด้วยคงจะปลาบปลื้มใจมากทีเดียวต่อความเห็นในตอนนี้ของชาวบ้าน

"พาไปรักษาที่ปากคลองสาน•ดีกว่า"

ความเห็นครั้งนี้ทุกคนเห็นชอบร่วมกัน ว่าควรจะพานางไป 'รักษา' แต่ไม่มีใครรับปากสักคนเดียวว่าเมื่อนางหายดีแล้ว เขาจะรับกลับมาเลี้ยงดูเอง หรือแม้แต่ว่าเมื่อนางหายดีแล้ว พวกเขาจะต้อนรับนางกลับตำบลนี้อีกครั้งหนึ่ง ใครเล่าจะกล้าหาญขนาดนั้น ใครเล่าจะเมตตาเลี้ยงดูนางไว้ให้เปลืองข้าวสุก เพราะไม่ใช่ญาติพี่น้องอะไรกัน

ดังนั้นในความหมายนี้ จึงพอจะพูดใหม่ได้ว่า

'เอามันไปปล่อยดีกว่า'

ม่ายสมทรงยังคงเดินตามหาฟัก เดินถามไปทั่ว แต่ก็มิได้อาละวาดทำร้ายใครดังที่คนทั่วไปกริ่งเกรงกัน นางเดินวนเวียนอยู่ในป่าช้า ปากพร่ำเรียก "แก!...แก!..." นางเดินหาฟักอยู่โดยไม่รู้ว่าวันนี้ตัวเองจะต้องเดินทางไกล และจะไม่ได้กลับมาอยู่ในตำบลแห่งนี้อีกเลย ทางของนางไม่ได้มาสิ้นสุดที่นี่ ไม่ได้มาสิ้นสุด ณ ตำบลแห่งนี้ ทางของนางยังคงทอดคดเคี้ยวไปโดยไม่มีใครคาดถึงที่สิ้นสุดได้

และเมื่อทุกอย่างพร้อมสรรพ การเดินทางของม่ายสมทรงก็ได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อพระฉันเพลพอดี...

บรรดาหนุ่ม ๆ ที่เรี่ยวแรงดีต่างค่อยย่างเดินเข้าไปในป่าช้า ม่ายสมทรงตื่นตระหนกกับการย่างกรายเข้ามาของบรรดาหนุ่มเหล่านั้น ที่เข้ามาหานางในลักษณะค่อย ๆ ต้อนให้จนมุม ใกล้เข้ามา ใกล้เข้ามา นางเริ่มออกวิ่ง วิ่ง

• โรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา (เป็นโรงพยาบาลรักษาคนไข้ที่มีอาการทางประสาท)

ล้มลุกคลุกคลานบนดินกับหญ้าและต้นไม้เล็กๆ บรรดาหนุ่มๆ ต่างโอบล้อมนางไว้กลางวง และวงนั้นค่อยๆ แคบเข้ามา...

"ไปหาไอ้ฟักกันไงเล่า ไม่ต้องกลัว..."

"ไป ข้าจะพาไป..."

ขณะที่หนุ่มๆ ใกล้เข้ามา นางก็ได้ยินเสียงเหล่านี้ออกปากที่เผยอของแต่ละคน ด้วยอะไรบางอย่างที่นางคงนึกรู้ถึงอันตรายซึ่งจะมีต่อตนเอง ม่ายสมทรงจึงคอยระแวงมองมาอย่างดุร้าย มองคนที่จะเข้ามาแตะต้องตัวนาง

ม่ายสมทรงวิ่งพรวดตรงมา คงหมายจะแหวกวงล้อมออกไป แต่ร่างของนางต้องหยุดชะงักลง ด้วยว่าหนุ่มคนหนึ่งได้เข้ารวบตัวนางเอาไว้ จากนั้นทั้งหมดก็เข้ากลุ้มรุมจับ แม้ว่าม่ายสมทรงจะพยายามดิ้นรนต่อสู้เพียงใด ก็ไม่สามารถจะหลุดรอดไปได้ แต่เรี่ยวแรงของนางที่มีอยู่ทั้งหมดก็ทำให้หนุ่มห้าหกคนนั้นเหนื่อยเอาการอยู่ และทุกคนได้โดนน้ำลายของนางกันถ้วนทั่ว โชคดีของม่ายสมทรงอยู่บ้าง ที่หนุ่มๆ เหล่านี้ไม่ได้ลงไม้ลงมือให้น้ำลายของนางต้องเปลี่ยนสี...

ฟักตายแล้ว...

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่มีโอกาสช่วยเหลือนางที่กำลังดิ้นอยู่เร่าๆ ในขณะถูกมัดจับยัดใส่รถหนุ่มเกลียวเป็นที่สนุกสนานของคนที่ยืนมองดูอยู่ที่ท่ารถ ม่ายสมทรงถูกมัดมือมัดตีน มัดปากเหมือนหมูนอนอยู่กับพื้นรถ มีหนุ่มๆ ที่รักสนุกอยากเที่ยวกรุงเทพฯได้ติดตามไปด้วย และหัวหน้าที่พานางสมทรงไปครั้งนี้ก็คือจ่าหอม ซึ่ง

แต่งตำรวจเต็มยศดูท่าทางภูมิฐานนั่งคู่ไปกับหนุ่มเกลียวคนขับ

เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว ม่ายสมทรงจึงจำเป็นต้องจากตำบลแห่งนี้ไป ถ้าฟักฟื้นขึ้นมายืนมองอยู่ในตอนนี้ และมีใครถามเขาว่า :

"นี่ใช่ไหม ที่เอ็งเพียรไล่นางอยู่ทุกวี่วัน เอ็งอยากให้นางไปอย่างนี้ใช่มั้ย"

ไม่ทราบได้ว่าเขาจะตอบว่าอย่างไร...

รถสองแถวสีน้ำเงินเคลื่อนห่างออกจากท่ารถไปบนถนนลูกรังสีส้ม สองข้างทางเป็นแมกไม้สีเขียวชอุ่ม มันเคลื่อนห่างออกไปไกลทุกที เห็นแต่ท้ายรถโขยกขึ้นลงตามหลุมบ่อของถนนลูกรัง...

พวกชาวบ้านที่ยืนมองดูต่างได้พูดคุยกันถึงเรื่องหนหลัง เรื่องของการประพฤติผิดล่วงประเวณีกับเมียพ่อ และพวกเขาได้โทษกันว่า มันเป็นเรื่องของกรรมตามทัน พวกเขาตั้งข้อสังเกตว่า ไอ้ฟักนั้นได้ตายอย่างน่าอนาถ ส่วนอีสมทรงก็เกิดคลุ้มคลั่งขึ้นมา...กรรม! มันเป็นกรรมที่ตามทันตาเห็น

เมื่อรถลับตาแล้ว บางคนต่างแยกย้ายกันกลับ กลับด้วยความปลอดโปร่งโล่งใจ ต่อแต่นี้ไปตำบลแห่งนี้จะหมดสิ้นเรื่องราวสกปรก จะหมดตัวอย่างที่เลวทราม จะหมดเรื่องคาวโลกีย์ที่แสนบัดสี ต่อแต่นี้ไปตำบลแห่งนี้จะกลับมาสะอาดสะอ้านอีกครั้งหนึ่ง หมดสิ้นกันเสียที เรื่องของคนชั่ว...เรื่องของกามโลกีย์ที่ผิดศีลธรรม

ในตอนค่ำวันนี้ หลังจากรถสองแถวของหนุ่มเกลียว

กลับมาแล้ว มีเรื่องเพิ่มเติมเกี่ยวกับม่ายสมทรงอีกว่า : อี นี่มันหนีมาจากโรงพยาบาลหลายปีแล้ว พวกหมอเขาจำมันได้ เพราะว่าเวลามันหงุดหงิดหรือโมโห มันชอบเปิด "ของดี" ให้คนดู...

สองวันต่อมา เป็นงานวันเกิดหลวงพ่อ...

ตอนเช้าตักบาตรทำบุญ ผู้คนแต่งตัวสวยสด ยิ้มแย้มแจ่มใส เดินขวักไขว่อยู่ในบริเวณวัด

ฟักตายแล้ว...งานวันเกิดของหลวงพ่อปีนี้จึงไม่มีร่างของเขาร่วมอยู่ด้วย...

ม่ายสมทรงจากตำบลแห่งนี้ไปแล้ว...งานวันเกิดของหลวงพ่อปีนี้จึงไม่มีร่างของนางร่วมอยู่ด้วย...

ตอนเย็นคณะกรรมการวัดนับเงินที่ชาวบ้านมาทำบุญและดูบัญชีธนาคารของวัดเพื่อรวมยอดเงินทั้งหมด ปรึกษาหารือกันว่า ความเจริญในตำบลแห่งนี้ได้มีมากขึ้น เห็นสมควรว่าวัดควรจะสร้างที่เผาศพใหม่ เปลี่ยนแปลงจากเชิงตะกอนเป็นเตาเผา จะได้ไม่ต้องอุจาดตาเวลาเผาเหมือนที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เปลี่ยนเพื่อทำลายหลักฐานของความล้าหลังที่ยังหลงเหลืออยู่ เปลี่ยนเพื่อยกระดับวัดของเราให้ทัดเทียมกับวัดในจังหวัด เพื่อให้เข้ากับกุฏิใหม่ที่สร้างไว้อย่างสวยงาม คณะกรรมการวัดเห็นชอบในเหตุผลที่ได้กล่าวมา และต้นความคิดที่ทันสมัยในครั้งนี้ก็คือครูใหญ่นั่นเอง

ตกตอนกลางคืนที่วัดมีมหรสพให้ชาวบ้านได้ดูกันเช่นทุกปีที่ผ่านมา ผู้คนเนืองแน่นนั่งอยู่บนสนามหญ้า

แหงนหน้ามองจอหนังที่มีภาพสีสวยสด เรื่องราวสนุกสนาน บางครั้งมีเสียงปรบมือเกรียวเมื่อถึงตอนพระเอกมาช่วยนางเอกให้รอดพ้นจากเงื้อมมือผู้ร้ายได้...ตรงกันข้ามกับที่โรงลิเกซึ่งมีแต่ความมืดมิด เงียบเชียบ ร้างไร้ผู้คน ตั้งทึมทึบอยู่ในเงามืด ราวกับบ้านร้างที่มีเรื่องราวอยู่ภายใน...

งานผ่านมาไม่กี่วัน เตาเผาศพใหม่ก็เริ่มก่อสร้างขึ้นตรงที่ว่างใกล้กับศาลาโรงทึม...

เวลาผ่านพ้น...หนึ่งเดือน...สองเดือน...สามเดือน...

ลุงไข่เฝ้าคอยด้วยความกระวนกระวายใจ ว่าเมื่อใดหนอครูใหญ่จะจัดการเผาศพฟักเสียที เผาให้ดวงวิญญาณของมันได้ไปผุดไปเกิด เผาให้ตัวแกเองได้สบายใจ เพราะเท่าที่ไม่สามารถจัดการอะไรลงไปได้นี้ เหมือนกับว่าศพของฟักได้มานอนอยู่ในจิตใจของแก คอยทวงถามรบเร้าอยู่ตลอดเวลา

ภาพของฟักที่เคยมานั่งอยู่บนแคร่ เคยนอนหลับเคยร้องไห้อยู่บนแคร่ใต้เพิงนั้น ยังไม่เลือนหายไปจากความทรงจำของแก และทุกครั้งที่ลุงไข่นั่งกินเหล้าบนแคร่ แกจะเทเหล้าไว้ให้ฟักแก้วหนึ่งด้วย บางขณะเมื่อเมาครึ้มแล้วก็จะพูดพึมพำกับฟักว่า :

"ค่าทำศพ ข้าจะตามไปเอานะโว้ย อย่าเบี้ยวเสียล่ะ" แกพึมพำแล้วหัวเราะ หึ หึ อยู่คนเดียว มันเป็นเสียงหัวเราะที่แฝงไว้ด้วยความเหงาหงอย

ฟักตายแล้ว...

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่ได้ร่วมนั่งซดเหล้ากับลุงไข่ไม่ได้ส่งเสียงหัวเราะร่วมกัน

ที่สุดลุงไข่อดรนทนไว้ไม่อยู่ ในการที่ครูใหญ่ทำเงียบเหมือนลืมเรื่องที่รับปากไว้แล้ว เย็นวันหนึ่งแกจึงเดินไปหาครูใหญ่ที่บ้าน แล้วทวงถามคำรับปากที่ให้ไว้ ครูใหญ่จึงตอบให้แกสิ้นสงสัยว่า ให้รอเตาเผาเสร็จเรียบร้อยแล้วค่อยเผาตอนนั้น...

ลุงไข่จึงเฝ้าคอย เร่งวันคืนให้เตาเผาที่กำลังก่อสร้างนั้นได้เสร็จสิ้นลง และดูเหมือนว่าการก่อสร้างช่างเชื่องช้า ไม่ทันอกทันใจเสียเลย

เรื่องราวของฟักและม่ายสมทรงยังมีคนพูดถึงกันอยู่ ซึ่งเป็นธรรมดาของคนตาย ย่อมจะมีตำนานมากกว่าคนเป็น...ตำนานที่เล่าสืบเนื่องกันมา ตำนานของฟักที่เล่าสืบเนื่องกันอยู่นี้เต็มไปด้วยความชั่วร้ายเลวทราม สมควรจะได้รับคำสาปแช่งให้ตกนรกหมกไหม้ ไปทุกข์ทรมานชดใช้กรรมที่ได้ก่อไว้...ในโลกแห่งนรกเบื้องล่าง

หกเดือนต่อมา...

เตาเผาศพได้สร้างเสร็จลง

ครูใหญ่จึงจัดการเผาศพฟักตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับสัปเหร่อ...

บ่ายสามโมงเย็น

ลุงไข่และภารโรงช่วยกันแบกโลงของฟักออกมาจากโกดังขึ้นตั้งยังแท่นตั้งศพในที่เผาศพแห่งใหม่ พวกชาวบ้านต่างมากันบ้างแล้ว ไม่มีใครขอร้องให้เปิดฝาโลงดูหน้าศพ ไม่มีคนหลั่งน้ำตา พวกเขาต่างจับกลุ่มคุยกันสนุกสนาน รอคอยเวลา

ผู้คนทยอยมากันเนืองแน่น บางคนมาทั้งชุดอยู่กับบ้าน บางคนใส่กางเกงขาก๊วยผ้าขาวม้าคาดพุง ท่อนบนเปลือย บางคนใส่เสื้อดอกเสื้อดวง สีสดใส ต่างแต่งตัวกันตามสบาย ตามถนัด ไม่มีใครแต่งชุดดำ ไม่มีใครใส่เสื้อขาวนุ่งผ้าถุงดำ ไม่มีใครสวมผ้าพันคอลูกเสือชาวบ้าน ไม่มีใครใส่ปลอกแขนไว้ทุกข์...และไม่มีใครตั้งใจมางานศพฟัก

ชาวบ้านที่มาในตอนนี้ได้รับการบอกเล่าต่อ ๆ กันว่า เย็นนี้จะมีการลองเตาเผาสมัยใหม่ให้ดู ซึ่งก็เป็นที่สนอกสนใจของคนที่อยากรู้อยากเห็น คนที่ต้องการดูของแปลกใหม่ ตื่นเต้นไม่ผิดกับเมื่อครั้งก่อน ตอนที่มีโทรทัศน์เครื่องแรกเข้ามาในตำบลแห่งนี้

ฟักตายแล้ว...

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่รู้ว่างานศพเขานั้นได้มีผู้คนมามากมาย แม้จะไม่มากเท่างานศพพ่อของกำนันยอมก็ตาม แต่งานศพของเขาวันนี้ ก็ไม่น้อยหน้าใครในเรื่องแขกเหรื่อที่มาในงาน และเขาควรจะภูมิใจด้วยซ้ำว่างานศพเขาเป็นงานแรกในตำบลแห่งนี้ที่ผู้คนมีสิทธิ์แต่งตัวตามสบายได้...

ฟักตายแล้ว...

ฟักตายแล้ว...เขาจึงไม่รู้ว่า วิธีเผาศพเขานั้นเป็นการส่งงานขั้นสุดท้ายของผู้รับเหมาต่อคณะกรรมการวัด...ถ้าเขารู้เขาคงปลื้มใจ...

ครูใหญ่เดินยิ้มแย้ม พูดคุยกับกำนันยอมและพวกกรรมการวัดด้วยกัน เดินตามฟังคำชี้แจงแนะนำของนาย

ช่าง เช่นว่า ตรงนี้ต้องติดม่านรูด เวลาจะเผาก็รูดม่านบังเหมือนฉากหน้าโรงหนัง เพดานด้านบนติดพัดลมไว้ตรงนี้สักตัว ตรงโน้นสักตัว ตรงนั้นอีกตัว เอาอย่างชนิดส่ายได้จะดีกว่า ติดไฟนีออนบนเพดาน ใช้แบบสี่เหลี่ยมดีกว่า ดูสวยงามดี หาโซฟามาตั้งไว้รับแขกผู้ใหญ่สักชุดหนึ่ง ตั้งตรงนี้ ตรงโน้นก็เรียงเก้าอี้เรื่อยไป ตรงกลางระหว่างบันไดทางขึ้นทั้งสองข้างติดระบายผ้าไว้จะช่วยให้สวยขึ้น

คณะกรรมการวัดเดินตามฟังก็นึกภาพตามไปด้วย และภาพ "สถานฌาปนกิจ" แห่งนี้ช่างสวยงามไม่เบาเลยทีเดียว...

บ่ายสี่โมง พระสี่รูปเดินลงมาจากวัด มุ่งสู่ฌาปนสถานเพื่อทำพิธีฌาปนกิจนายฟักตามที่ครูใหญ่ได้นิมนต์ไว้ ถึงฌาปนสถานขึ้นนั่งบนอาสน์สงฆ์ สวดศพเสร็จขึ้นชักผ้าบังสุกุล เป็นอันเสร็จพิธีทางศาสนาแบบย่นย่อประหยัดเวลา

โลงศพถูกยกลงจากแท่นไปวางข้างถาดขนาดใหญ่ซึ่งกว้างยาวขนาดคนตัวใหญ่ ๆ ลงนอนได้สบาย ๆ ภายในนั้นบรรจุถ่านไว้เต็ม

ลุงไข่เปิดโลงขึ้น มองลงที่ร่างของฟักซึ่งนอนเหยียดอยู่ในโลง จ้องมองพลางนึกพูดกับฟักอยู่ในใจ -สบายแล้วนะเอ็ง.

"ยกศพขึ้นวางบนนี้เลยลุง" เสียงนายช่างเอ่ยเตือน

ลุงไข่จึงปฏิบัติตาม ไม่มีใครเข้าช่วย ทุกคนต่างเงียบกริบจ้องมองดูอยู่ พวกเขาไม่กล้าแตะต้องตัวฟักเพราะความสกปรกของศพ หรือไม่อยากถูกต้องตัวฟัก

เพราะความชั่วของฟักกันแน่ ลุงไข่ตอบตัวเองไม่ได้

ฟักนอนนิ่งอยู่บนถาดถ่านเรียบร้อยแล้ว นายช่างจึงเอาน้ำมันในขวดราดลงบนถ่านและลำตัวฟัก จุดไม้ขีดโยนลงไป ไฟลามติดพรึ่บขึ้น จึงเข็นถาดถ่านซึ่งเคลื่อนด้วยล้อไปบนรางคล้ายรางรถไฟ เข็นเข้าสู่ภายในเตาเผา แล้วจึงปิดประตูบานข้างล่าง เสร็จแล้วปิดบานข้างบน บิดหมุนเหล็กปิดอย่างแน่นหนา เหลือเพียงช่องเล็ก ๆ ให้มองเห็นเปลวไฟกำลังลุกท่วมตัวฟักอยู่ในนั้น...

"โลงนี่ยังเก็บไว้ใช้ได้อีก เผื่อเวลาคนจน ๆ ไม่มีเงินซื้อ จะได้เอาไว้เป็นทาน" นายช่างกล่าวกับสัปเหร่อและคณะกรรมการวัด รวมทั้งชาวบ้านซึ่งกำลังผลัดกันเข้าชมช่องดูไฟภายในเตาเผาด้วยความปีติใจ ในการที่สามารถยกระดับความเจริญของตำบลแห่งนี้ให้ก้าวขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง

ลุงไข่แหวกผู้คนออกมา แกเดินไปซื้อเหล้าที่ร้านท่ารถ แล้วกลับมานั่งหลบกินเหล้าอยู่คนเดียวเงียบ ๆ ที่ศาลาวัดซึ่งอยู่เยื้องกับฌาปนสถาน

สายตาเหม่อมองไปที่ผู้คนพลุกพล่าน แต่ในใจกลับเหงา...เหงาเหมือนอยู่คนเดียว แกกำลังคิดถึงฟัก คิดถึงเมื่อครั้งมันยังมีชีวิตอยู่ ภาพหลายหนหลายตอนผุดขึ้น แม้แต่ครั้งสุดท้ายที่ได้เจอกัน ใบหน้าและท่าทางของฟักยังอยู่ในความทรงจำ คำพูดต่าง ๆ ของฟักเหมือนยังดังอยู่ในหูนี่เอง...

สายตาเหม่อมองผู้คนในฌาปนสถาน งานศพเช่นนี้ไม่ใช่งานที่แกหวังไว้ ศพของฟักไม่ใช่เอามาทำเช่นนี้ ไม่

ใช่เอามาทำเพื่อทดลองเตาเผา มันควรเป็นศพที่จัดการทำอย่างศพคนอื่น อย่างงานศพที่แท้จริง ถึงจะไม่ใหญ่โต ก็ขอให้ทำตามประเพณีที่เคยทำกันมา ทำเพื่อส่งดวงวิญญาณ แผ่บุญแผ่กุศลไปให้ฟัก ไม่ใช่เอามาลองเผาเป็นหมูเป็นหมาเช่นนี้ ลุงไข่เฝ้าเสียใจอยู่ว่า แกได้เลือกคนจัดการศพฟักผิดไปเสียแล้ว...แต่ก็สายเกินกว่าจะแก้ไขได้

สิ่งหนึ่งที่ได้รู้กับตัวเองในวันนี้ก็คือ ได้มองเห็นครูใหญ่อย่างทะลุปรุโปร่ง ได้มองเห็นธาตุแท้ของคนคนนี้ เพิ่งรู้ว่างานนี้ได้ถูกวางแผนไว้ล่วงหน้าแล้ว และก็สำเร็จตามขั้นตอนทุกประการ ที่เจ็บช้ำมากที่สุด ก็ตรงที่แกตกเป็นเครื่องมือด้วยโดยไม่รู้ตัวเลย แต่จะบอกกับใครเล่า ใครเล่าจะยอมรับฟังเหตุผลของแก เพราะว่าการกระทำของครูใหญ่ในครั้งนี้มิใช่เรื่องเสียหาย มันเป็นผลประ-โยชน์ร่วมของส่วนรวม

ลุงไข่ย้อนนึกถึงชีวิตตัวเองที่ทนทำอาชีพนี้มา ให้รู้สึกเบื่อ ตลอดเวลาที่ผ่านมา ตัวแกเองไม่เคยได้ดิบได้ดีอะไร มิหนำซ้ำ ยังต้องมาร่วมกับครูใหญ่ก่อกรรมทำเข็ญซ้ำเติมดวงวิญญาณของคนที่เคยรักเคยสงสารเสียอีก งานศพนี้เป็นสิ่งเดียวที่แกหวังตลอดมาว่าจะทำให้ฟักอย่างดีที่สุด เพราะเป็นสิ่งสุดท้ายที่แกจะทำให้กับร่างกายของฟักได้ แต่ต้องกลับกลายเป็นอย่างที่เห็นนี่ มันน่าท้อแท้ใจ แกคิดทบทวนอยู่ด้วยความเบื่อหน่าย แล้วจึงสัญญากับตัวเองว่า จะขอทำศพฟักเป็นศพสุดท้ายในชีวิตของแก และในใจนั้นได้ขอให้ฟักอโหสิให้กับแกด้วย ต่อแต่นี้ไปจะขอ

เป็นคนธรรมดากับเขาเสียที...

"อย่าจองเวรข้าเลยวะ ฟักเอ๊ย ข้ามันก็โง่พอ ๆ กับเอ็งนั่นแหละ" ลุงไข่พึมพำอยู่คนเดียว

"มา กินเหล้ากันดีกว่า ของเอ็งยังไม่เห็นพร่องเลยนะ..." แกว่าแล้วก็หัวเราะออกมาคนเดียว นึกถึงเสียงของฟักที่เคยหัวเราะ และภายในหูของลุงไข่ขณะนี้แว่วได้ยินเสียงหัวเราะของฟักแต่หนหลัง...

ชาวบ้านต่างแยกย้ายกันกลับเกือบจะหมดแล้ว ครูใหญ่จึงเดินตรงมาหาสัปเหร่อที่ศาลา

"อ้าว มาหลบกินเหล้าอยู่นี่เอง" ครูใหญ่ทักทายแล้วยิ้มให้

แต่ลุงไข่กลับดูเหมือนว่า มันเป็นรอยยิ้มที่ตามมาเยาะเย้ยกันมากกว่า

"คราวนี้สบายเลยนะ ง่ายกว่าอย่างเก่าเยอะ..." ใบหน้านั้นยังยิ้มอยู่ไม่หยุด

ครูใหญ่ล้วงกระเป๋าเสื้อ เอาแบงค์ออกมานับ แล้วส่งให้สัปเหร่อห้าสิบบาท ยัดที่เหลือกลับลงกระเป๋าตามเดิม

"ค่าเหนื่อย..." ครูใหญ่ยื่นให้

ในครั้งแรกนั้นลุงไข่คิดว่าจะไม่รับ เพราะได้ตั้งใจไว้แล้วว่าจะทำศพให้ฟัก แต่ครั้นฉุกคิดขึ้นได้ว่า -เงินของไอ้ฟักนี่หว่า.

"เอ้า...เอาไว้เถอะ" ครูใหญ่คะยั้นคะยอเมื่อเห็นสัปเหร่อนั่งนิ่ง

ลุงไข่เอื้อมมือรับเงิน เก็บเข้ากระเป๋าเสื้อ

"ที่จริงนายฟักนี่เป็นคนมีประโยชน์เหมือนกัน ถึงตายแล้ว ศพยังใช้ประโยชน์ได้อีก จริงมั้ยลุง" ครูใหญ่ถามพร้อมกับยิ้มให้

ใบหน้ากลมมนของครูใหญ่นั้นยิ้มออกทั้งหน้า ดวงตาทั้งคู่ก็มีรอยยิ้ม แก้มทั้งสองข้างนั้นก็ยิ้ม ดึงรั้งมุมปากทั้งสองข้างให้เชิดยิ้มขึ้น แลเห็นฟันขาวสะอาดอยู่ภายในหนวดที่กันแต่งไว้เรียบร้อยก็พลอยยิ้มไปด้วย...ช่างเป็นรอยยิ้มที่สวยงามเหลือเกิน

ลุงไข่ยังคงจ้องมองใบหน้าที่ยิ้มของครูใหญ่อยู่ แกไม่ได้พูดตอบอะไร ครูใหญ่จึงเดินจากไป...

–อยากจะถุยน้ำลายใส่หน้ามันเสียจริง. แกคิดแวบหนึ่งหวนนึกถึงนางสมทรงขึ้นมาในเหตุการณ์วันนั้นให้รู้สึกสะใจตัวเอง

"เอ็งไปดูเขาบ้างรึเปล่าล่ะ ป่านนี้ไม่รู้จะหายหรือยัง" แกถามแก้วเหล้าของฟัก ฟักไม่ตอบว่าอะไร ลุงไข่จึงพูดว่า

"เงินของเอ็งนี่ข้าจะทำบุญไปให้นะ...ได้มาแค่นี้แหละวะ..." แกว่ากับฟักเสียงเศร้า ๆ

ผู้คนกลับกันหมดแล้ว...เหลือทิ้งไว้แต่ความเงียบ

ลุงไข่นั่งกินเหล้าเป็นเพื่อนฟักอยู่จนค่ำ เหม่อมองควันที่ล่องลอยขึ้นจากปล่องไฟสีเหลือง เห็นเป็นสายสีขาวลอยขึ้นสู่ท้องฟ้าสีน้ำเงินเข้ม สูงขึ้น สูงขึ้น แล้วกระจายหายไปกับลมเบื้องบน...หายไปกับลมเบื้องบน

๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๔

พักคิดว่าตัวเขาเองนั้น
ไม่มีอะไรจะต้องสูญเสียอีกแล้ว
หมดสิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง
ในตลอดเวลาที่ผ่านมา
เขามีแต่ความสิ้นหวัง
ดังนั้นสิ่งที่ตัดสินใจจะทำลงไปนั้น
ไม่ว่าผลจะออกมาอย่างไร
เขาก็ไม่มีทางที่จะตกต่ำลงกว่านี้ได้อีก
เขาได้ลงมาถึงขีดสุด
ลงมาถึงตำแหน่งปลายแถวสุดท้ายแล้ว
ถ้าแม้นว่าจะต้องตกเป็นฝ่ายเสียหาย
ต่อการกระทำที่ตัดสินใจครั้งนี้
เขาก็ยังยืนอยู่ปลายแถวอยู่ดี
แต่ถ้าผลออกมาว่า...

ISBN : 978-616-7751-94-8
9 786167 751948

ราคา 190 บาท

แปลเป็นภาษา อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย เยอรมัน และ ฝรั่งเศส